

Jaarstukken 2019

Zoetermeer, 14 april 2020

Feiten en cijfers

Inwoners	Per 01-01-2020	Per 01-01-2019
Aantal inwoners	125.288	124.940 ¹
Aantal woningen	56.455*	56.196
Gemiddeld aantal personen per woning	2,22	2,22
Oppervlakte gemeente (in ha)	3.705	3.705
Bedrijven²	Per 01-01-2019	Per 01-01-2018
Aantal bedrijven	9.160*	8.779*
Werkgelegenheid ²		
Aantal arbeidsplaatsen	51.776*	51.405*
Waarvan aantal banen ICT-sector ³	3.426*	3.719*
	Per 01-01-2020	Per 01-01-2019
Beroepsbevolking (aantal personen) ⁴	67.000*	67.000*
Aantal geregistreeerde werkzoekenden ⁵	.	6.297*
Werkloosheidspercentage ⁶	3,6%*	4,0%*

1 Na de oplevering van de Jaarstukken 2018 is het bevolkingsaantal gecorrigeerd door de leverancier. 124.940 is het correcte aantal inwoners.

2 Bron: Werkgelegenheidsregister Haaglanden; De peildatum van de meest recente gegevens in dit register is 1-1-2019.

3 ICT-definitie, conform branchevereniging van ICT-bedrijven.

4 Bron: CBS, o.b.v. ILO-definitie.

Deze cijfers worden door het CBS in duizendtallen gepubliceerd en betreft 15 t/m 74-jarigen.

5 Bron: UWV, nieuwe definitie sinds 2018.

Het UWV heeft met ingang van 2018 een nieuw aanbodcijfer gedefinieerd om een beter beeld te geven van het aantal werkzoekenden op de arbeidsmarkt. Het cijfer Geregistreeerde Werkzoekenden bij het UWV (GWU) bestaat uit personen met een: WW-uitkering, AG-uitkering (Wajong, WGA, WAO, WAZ) met arbeidsvermogen, bijstandsuitkering en personen die geen uitkering ontvangen, maar toch gebruik maken van werk.nl. Voorwaarde is dat zij een actief CV op werk.nl hebben staan.

6 Bron: CBS.

*) Voorlopige cijfers. De aantallen zijn voorlopig en onder voorbehoud van registratie-/ systeemfouten.

Inhoudsopgave

Feiten en cijfers	2
Inhoudsopgave	3
1 Samenvattend resultaat	5
1.1 2019: een jaar van slimme keuzes en samenwerken	5
1.2 Leeswijzer	5
1.3 Exploitatieresultaat	6
2 Jaarverslag	9
2.1 Programmaverantwoording	9
2.1.1 Programma 1 Onderwijs, economie en arbeidsparticipatie.....	9
2.1.2 Programma 2 Samen leven en ondersteunen.....	18
2.1.3 Programma 3 Leefbaarheid, duurzaam en groen	27
2.1.4 Programma 4 Vrije tijd.....	31
2.1.5 Programma 5 Veiligheid	35
2.1.6 Programma 6 Dienstverlening en samenspraak	38
2.1.7 Programma 7 Inrichting van de stad	41
2.1.8 Overhead.....	50
2.1.9 Overzicht algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	52
2.1.10 VPB.....	54
2.2 Paragrafen.....	56
2.2.1 Paragraaf lokale heffingen	56
2.2.2 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.....	60
2.2.3 Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen	66
2.2.4 Paragraaf Financiering.....	71
2.2.5 Paragraaf Bedrijfsvoering	75
2.2.6 Paragraaf Verbonden Partijen	86
2.2.7 Paragraaf Grondbeleid	92
3 Jaarrekening	96
3.1 Het overzicht van baten en lasten	96
3.2 Toelichting op het overzicht van baten en lasten	98

3.3 Balans	147
3.4 Toelichting op de balans.....	149
3.5 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling.....	175
3.6 Bijzondere gebeurtenissen na balansdatum	180
3.7 SiSa (Single information Single audit)	181
3.8 Overzicht taakvelden.....	183
Bijlage 1 Afkortingen en begrippen	187
Bijlage 2 Staat van de gemeente	194
Bijlage 3 Verbonden partijen	196
Bijlage 4 Gewaarborgde geldleningen	219
Bijlage 5 Verplichte indicatoren	222
Bijlage 6 Inzicht in verschillen	226

1 Samenvattend resultaat

1.1 2019: een jaar van slimme keuzes en samenwerken

Samenwerken is een belangrijke bouwsteen voor een stad in groei. Wij willen partners en inwoners nog beter betrekken, vooral omdat er de komende jaren vele woningen bijkomen, en de bestaande wijken een kwaliteitsimpuls krijgen. Daarbij hebben we aandacht voor duurzaamheid, nieuwe ontwikkelingen, veiligheid en leefbaarheid. Om dit te bereiken, zetten we in op samenspraak, wijkgericht werken, goede dienstverlening en het maken van slimme keuzes.

In 2019 maakten we al veel slimme keuzes. Zoetermeer krijgt, net als andere gemeenten, niet genoeg budget om de jeugdhulp goed uit te voeren. We kampen met een tekort dat we op moeten vangen. Alleen maar bezuinigen is niet de oplossing. Door een andere aanpak met meer maatwerk willen we niet alleen kosten besparen, maar ook betere kwaliteit leveren. Deze maatregelen hebben we uitgewerkt in het traject 'Ombuigen en Vernieuwen'.

In april opende Museum De Voorde haar deuren en de verbouwing van het CKC is afgerond. Er is extra aandacht besteed om deze, en andere (toekomstige) gebouwen en locaties in de stad toegankelijk en bereikbaarder te maken voor iedereen. Sport krijgt ook de ruimte, met de start van de bouw van Gymworld en de renovatie van de Noordwesterhal. Daarnaast zijn er de eerste kaders ontstaan voor de realisatie van een nieuw zwembad.

Bij de Schaalsprong (de grootschalige bouwopgave van Zoetermeer) zijn diverse mijlpalen bereikt, zoals het Masterplan Entree, de komst van het lectoraat Data Science in het Dutch Innovation Park, de wijkverkenning Meerzicht en de voorbereidingen voor het programma Binnenstad.

Om de kloof tussen overheid en inwoners te verkleinen, is dit jaar gestart met een pilot van wijkgericht werken in Seghwaert en Oosterheem. Zo kunnen we het 'dichtbij de inwoners werken' vorm gaan geven. Kortom, in 2019 hebben we de beweging van het jaar ervoor doorgezet, waarbij we in gesprek met de stad keuzes hebben gemaakt.

1.2 Leeswijzer

Het college legt elk jaar tijdens het Resultatendebat verantwoording af aan de raad over het gevoerde beleid. Dit gebeurt op basis van de jaarstukken. De jaarstukken bestaan uit een jaarverslaggedeelte en jaarrekeninggedeelte. Een groot deel van de opgenomen informatie is verplicht voorgeschreven vanuit wetgeving. De Gemeentewet schrijft voor dat elke gemeente jaarlijks begrotings- en verantwoordingsstukken moet opstellen. Het Besluit begroting en verantwoording (BBV) bevat de regelgeving daarvoor (<http://wetten.overheid.nl/>).

Het jaarverslag

Het jaarverslag begint met de programmaverantwoording. Hierin legt het college verantwoording af over de beleidsmatige resultaten in 2019. Voor de programmaverantwoording dient het bij de Programmabegroting 2019-2022 vastgestelde beleid als uitgangspunt. De gemeente Zoetermeer heeft zeven programma's. In deze programma's wordt ingegaan op de beoogde maatschappelijke effecten en doelstellingen zijn bereikt in 2019. Vanuit het BBV worden daarnaast twee overzichten voorgeschreven: het overzicht van de kosten van de overhead en het overzicht algemene dekkingsmiddelen. Ook de paragrafen, zoals opgenomen in deze Jaarstukken, zijn verplicht.

Nieuw in de jaarstukken is bijlage 6, 'Inzicht in verschillen'. In deze bijlage is naar aanleiding van de motie 1907-12 (raadsvergadering van 1 juli 2019, motie 1907-12: Inzicht in verschillen, [link](#))

een spreiding gemaakt van scores bij indicatoren die uit gaan van gemiddelden.

De jaarrekening

De jaarrekening bestaat uit het overzicht van baten en lasten, de toelichting op het overzicht van baten en lasten, de balans, de toelichting op de balans, de grondslagen voor waardering en resultaatbepaling, de bijzondere gebeurtenissen na balansdatum en een aantal bijlagen.

Over onderwerpen, waarbij gedurende het jaar is gebleken dat er een afwijking op de begroting is ontstaan, is de raad geïnformeerd via de Tussenberichten. Deze afwijkingen zijn verwerkt als 'melding'. De afwijkingen uit het memo 'Financiële afwijkingen na het Tweede Tussenbericht 2019' (in de Jaarstukken verder afgekort als TB3) zijn eveneens verwerkt als melding.

[\(Link naar memo\)](#)

De accountantscontrole is met name gericht op het jaarrekeninggedeelte. De accountant controleert of de administratie van de gemeente aansluit bij de jaarrekening en of aan alle regelgeving is voldaan.

Als gevolg van rechtstreekse onttrekking van informatie uit het financiële systeem van de gemeente kunnen kleine afrondingsverschillen in de tabellen voorkomen.

1.3 Exploitatieresultaat

Bedragen x € 1.000

	Primitieve begroting 2019 (1)	Begroting 2019 na wijzigingen (2)	Rekening 2019 (3)	Verschil tussen begroting na wijz. en rekening (2) - (3)	Meldingen 2019
Baten	353.471	351.367	355.781	4.414 V*	9.706 V
Lasten	365.749	367.163	362.381	4.782 V	10.914 N
Saldo van baten en lasten	-12.278	-15.796	-6.600	9.196 V	1.208 N

Onttrekkingen aan reserves	22.652	27.293	27.949	656 V	454 V
Toevoegingen aan reserves	11.443	12.751	16.981	4.230 N*	2.380 N
Saldo mutaties reserves	11.209	14.542	10.968	3.574 N	1.926 N

Resultaat na bestemming	-1.069	-1.254	4.368	5.622 V	3.134 N
--------------------------------	---------------	---------------	--------------	----------------	----------------

* Afwijking in percentage t.o.v. Totaal (2): Baten 1,3 %, Lasten -1,3 %
V = Voordeel N = Nadeel

In bovenstaande tabel komt het rekeningresultaat (het verschil tussen werkelijke baten en lasten) naar voren van € 4,4 mln. positief. Het rekeningresultaat betekent ten opzichte van de begroting na wijziging van € 1,3 mln. negatief een verbetering van € 5,6 mln. Het jaarrekeningsresultaat wordt voor € 7,2 mln. positief beïnvloed door posten waarvan de kosten in latere jaren worden gemaakt.

Programma	Vershil tussen begroot en jaarrekening in * € 1000
1. Onderwijs, economie en arbeidsparticipatie	3.458
2. Samen leven en ondersteunen	-8.024
3. Leefbaarheid, duurzaam en groen	-459
4. Vrije tijd	-452
5. Veiligheid	778
6. Dienstverlening en samenspraak	556
7. Inrichting van de stad	622
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	7.419
Heffingsbedrag vennootschapsbelasting	-163
Overzicht Overhead	<u>1.887</u>
Eindtotaal	5.622

In bovenstaande tabel staat het verschil tussen begroot en rekening per programma. In de jaarrekening worden de verschillen in de "toelichting op het overzicht baten en lasten" groter dan € 100.000 verklaard. Onderstaand betreft een samenvatting op hoofdlijnen (verschillen > € 0,5 mln.).

Programma 1 Onderwijs, economie en arbeidsparticipatie € 3,5 mln. voordeel

Op de WSW zijn diverse voordelen die optellen tot € 1,6 mln.. De gemeente heeft extra subsidie-inkomsten van € 0,6 mln. vanuit het Europees Sociaal Fonds (ESF-Arbeidstoeleiding). Vooruitlopend op de bezuinigingsopgave is € 0,5 mln. minder uitgegeven aan participatie. Daarnaast zijn er diverse overige voordelen van < € 0,5 mln. die opgeteld het totaal voordeel van € 3,5 mln. op programma 1 verklaren.

Programma 2 Samen leven en ondersteunen € 8,0 mln. nadeel

De lasten voor het gebruik van jeugdhulp zijn in 2019 € 4,2 mln. hoger dan begroot. Dit werd in de loop van 2019 duidelijk. Over de jaren 2015-2018 zijn declaraties ontvangen die de gemeente niet had geprognosticeerd, hierdoor is er een nadeel in 2019 van € 1,6 mln. Ook op PGB jeugdwet is er een nadeel van € 0,7 mln., doordat het verstrekte budget per jeugdige is toegenomen.

Door de aanzuigende werking van het Wmo-abonnementstarief zijn er meer klanten en is er € 0,9 mln. meer uitgegeven dan begroot. Er zijn meer hulpmiddelen verstrekt om beperkingen van inwoners te ondersteunen, en meer woningaanpassingen verricht. Dit heeft geleid tot een nadeel van € 1,4 mln. in 2019 ten opzichte van begroot.

Programma 3 Leefbaarheid, duurzaam en groen € 0,5 mln. nadeel

Voor afvalinzameling is door lagere opbrengsten een nadeel van € 0,6 mln.. Op het groot onderhoud en beheer van de openbare ruimte is een nadeel van € 0,8 mln. vanwege inhaalwerkzaamheden. In dit programma zijn ook voordelen, de afzonderlijke saldi van de voordelen zijn niet > € 0,5 mln.

In de programma's 4 t/m 7 zijn geen activiteiten die per saldo een voor- of nadeel geven > € 0,5 mln.

Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien € 7,4 mln. voordeel

Op de algemene uitkering is een voordeel van € 7,1 mln. De hogere baten zijn onder meer ontvangen voor jeugdmiddelen € 3,5 mln., het aardgasvrij maken van Palenstein (€ 1,8 mln.), Klimaatakkoord (€ 0,7 mln.) en Perspectief op werk (€ 1,0 mln.).

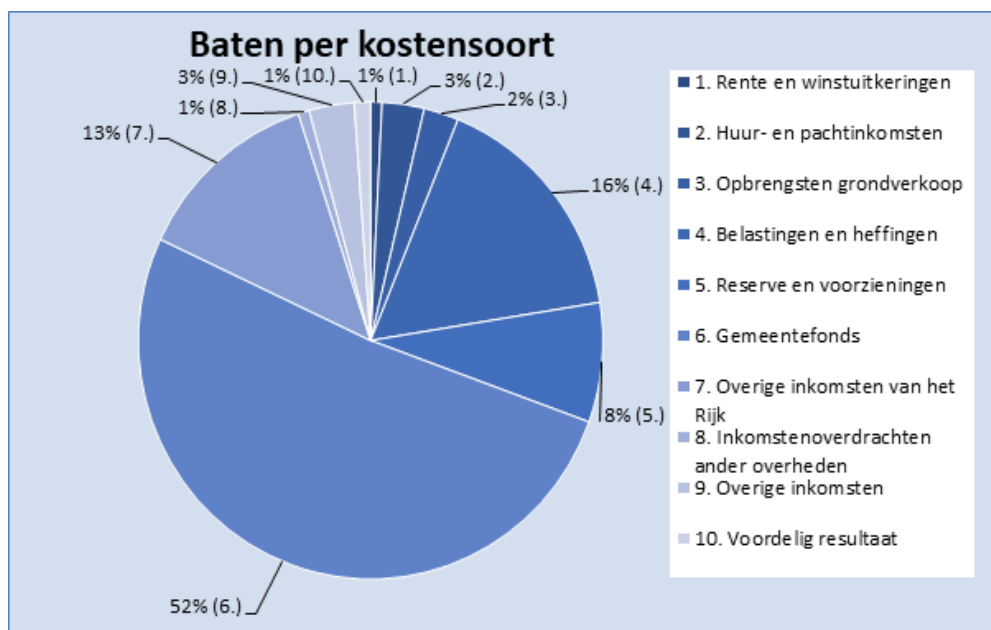
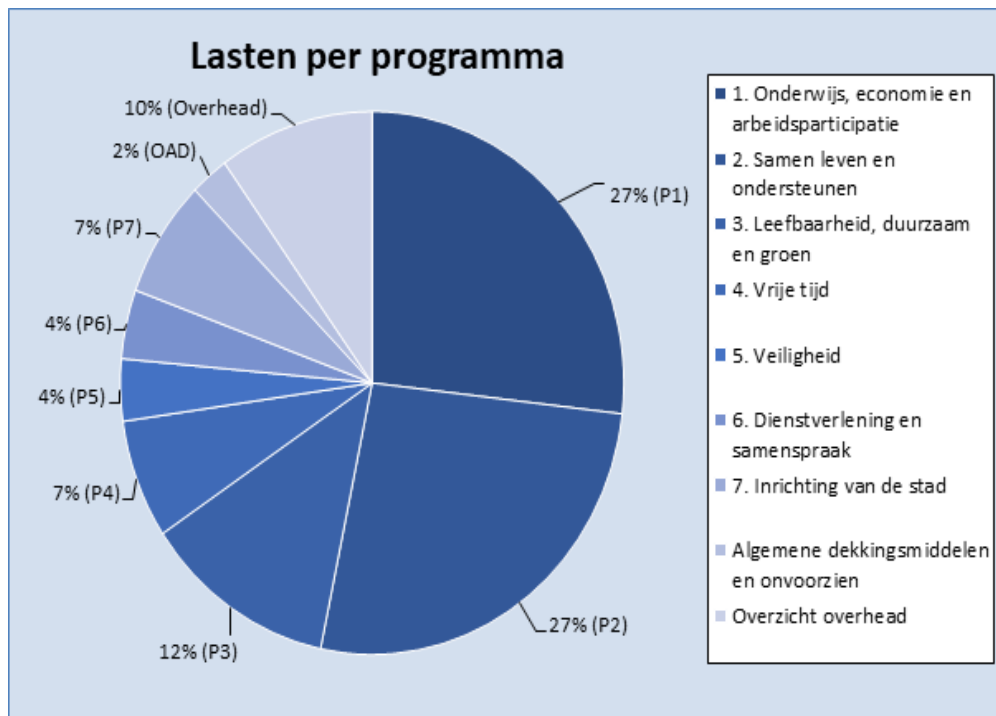
Overzicht Overhead € 1,9 mln. voordeel

Op het Overzicht Overhead zijn voordelen op personele lasten. Deze vallen lager uit door het niet of later invullen van vacatures en door minder dan verwachte inzet van inhuur.

Overzicht lasten per programma, baten per kostensoort

Uit de volgende grafiek 'lasten per programma' wordt duidelijk hoe de programma's zich in omvang tot elkaar verhouden. De gemeente geeft het meeste budget uit in de programma's 1 en 2, aan bijstandsuitkeringen en jeugdzorg.

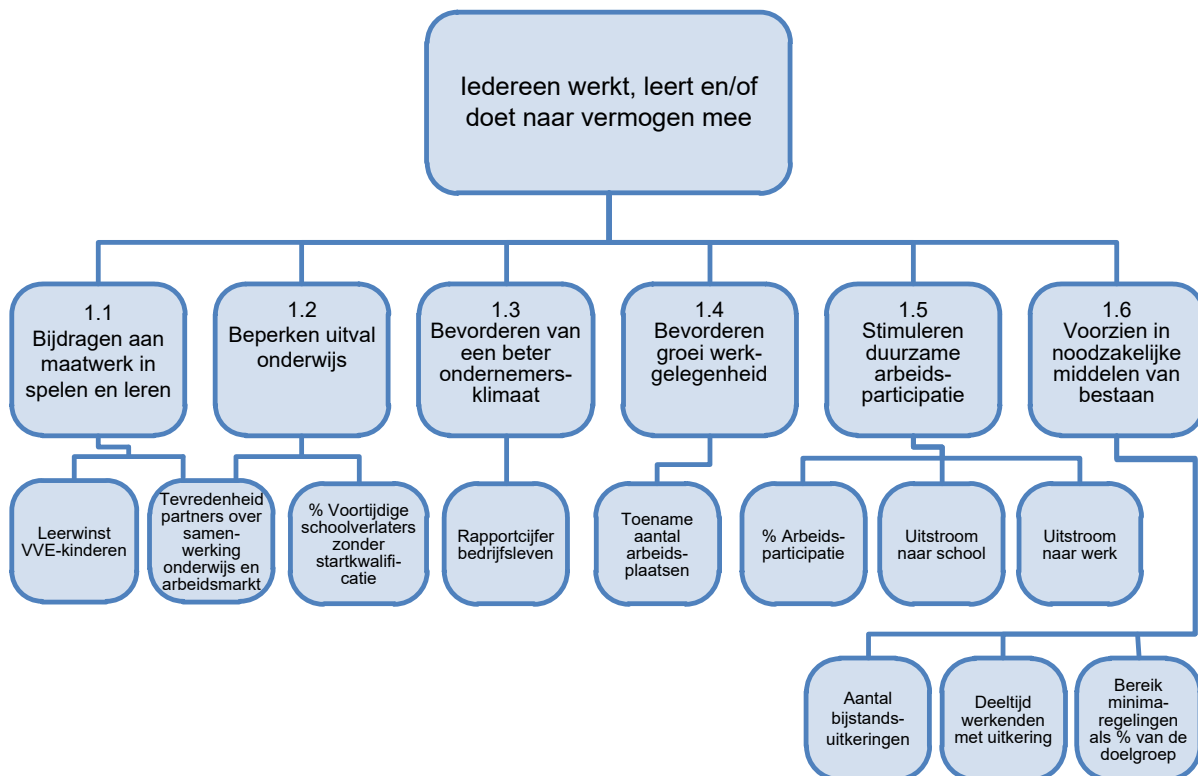
Veruit de meeste inkomsten van de gemeente komen terecht in 'Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien (OAD)'. Voor deze grafiek 'baten per kostensoort' is daarom gekozen voor een andere weergave. Kostensoorten (of opbrengstsoorten) zijn een andere manier van indelen van de begroting dan naar programma. De inkomsten van de gemeente komen vanuit het Rijk, via het gemeentefonds en via andere uitkeringen vanuit het Rijk naar de gemeente. Vanuit belastingen en heffingen haalt de gemeente 16% van de inkomsten op.

2 Jaarverslag

2.1 Programmaverantwoording

2.1.1 Programma 1 Onderwijs, economie en arbeidsparticipatie

2.1.1.1 Algemene doelstelling

Maatschappelijk effect programma

Iedereen werkt, leert en/of doet naar vermogen mee

Inclusieve stad

Dat 1 + 1 soms 3 is, leer je niet op school. Dat leer en zie je in de praktijk als organisaties samenwerken en daardoor het verschil maken voor kinderen, (jong)volwassenen of ouderen in Zoetermeer. Dat is waar in 2019 op ingezet is. Het smeden van verbindingen tussen en met organisaties in de stad over de werkterreinen heen. Op schakelmomenten in het leven of op momenten dat er iets extra's nodig is, is dit nog belangrijker dan anders.

In hoeverre dat gelukt is, is te lezen in de onderstaande alinea's.

2.1.1.2 De doelstellingen van dit programma

Doelstelling 1.1 Bijdragen aan maatwerk in spelen en leren

2019 was het jaar van de vaststelling van het nieuwe beleidskader gelijke kansen, waarin o.a. het peuterwerk een nieuwe vorm kreeg. Dit betekent voor peuters met en zonder achterstanden een kwalitatief beter en uitgebreider voorschools aanbod, zodat zij hun kansen op school vergroten. Daarnaast is besloten om een Islamitische school in Zoetermeer te huisvesten. Een verbreding en vernieuwing van het onderwijsaanbod. Ook de verkenning naar de vormgeving van een campus

vmbo-mbo past binnen deze vernieuwing. De betreffende onderwijspartijen tekenden een 'intentieovereenkomst'. Door ons en partijen te verbinden, nemen ontplooiingsmogelijkheden en kansen toe, zowel in het onderwijs als daarna op de arbeidsmarkt. Ook de verbinding tussen kinderopvang en onderwijs is het afgelopen jaar verder gegroeid. Nog steeds neemt het aantal scholen dat intensiever wil samenwerken met de kinderopvang toe. Er zijn weer een nieuwe Integrale kindercentra ontstaan. Daar waar het gaat om nieuwbouw van een school, zien we dat deze veel kinderen aantrekken en soms knelpunten in de huisvesting opleveren. Omdat noodlokalen indirect leegstand op andere locaties versterkt, is met de schoolbesturen gesproken over verschillende manieren voor het plaatsen van de leerlingen, om de leerlingen beter over de stad of wijk te verspreiden.

De beoogde leerwinst voor kinderen die deelnemen aan het voorschoolse educatieprogramma vertoont verschillen tussen het peuters en de kleuters. De streefcijfers werden in de peuterperiode ruimschoots gehaald, terwijl het bij de kleuters achterbleef op de (mogelijk te ambitieuze) streefcijfers. Redenen hiervoor kunnen in de testmethode of het testmoment gelegen zijn, omdat hier een aanpassing op is geweest.

2019 werd ook gekenmerkt door een wisseling van onderwijsbestuurders in het primair en voortgezet onderwijs. Met nieuwe energie en inzichten, wordt er meegedacht aan wat we inzetten om samen onderwijskansen voor kinderen verder te optimaliseren en vergroten.

De samenwerking op het gebied van Sterk Techniek Onderwijs (STO) draagt bij aan onderwijskansen en een goede aansluiting op de arbeidsmarkt. Eind 2019 honoreerde het rijk de subsidieaanvraag voor sterk techniek onderwijs vmbo Zoetermeer. Het programma is gericht op innoveren van het technisch onderwijs, professionalisering van de docenten en ontwikkeling van doorgaande leerlijnen technisch vmbo-mbo. Ook wordt de verbinding met het primair onderwijs gemaakt. De basis is hiermee gelegd om techniek dichterbij de schoolgaande jeugd te brengen. Zij maakt kennis met de verschillende facetten van techniek en kiest mogelijk eerder een beroepsopleiding in die richting. Voor de Wet educatie beroepsonderwijs was 2019 het jaar van de inhaalslag, waarin Zoetermeer als regiogemeente opnieuw keek naar de doelstelling en de middelen. Een opmaat naar een gezamenlijk nieuw kader waarin de Bestuurlijke afspraken Laaggeletterdheid, zoals bekrachtigd in september 2019, uitgewerkt wordt in een nieuw regionaal kader educatievoorzieningen 2021-2024 dat in 2020 wordt opgeleverd.

Effectindicator

1.1 Bijdragen aan maatwerk in spelen en leren	Realisatie 2018	Begroting 2019	Realisatie 2019	Doel gehaald?	Bron
% VVE-kinderen dat een meer dan gemiddelde leerwinst boekt	43%	>50%	38%	nee	Jaarlijkse monitor VVE Zoetermeer
Tevredenheid van partners over de samenwerking onderwijs en arbeidsmarkt	Geen cijfer	goed	goed	ja	Gesprekken met partners

Doelstelling 1.2 Beperken uitval in het onderwijs

Vanuit leerplicht/RMC is samen met de scholen ingezet op loopbaanbegeleiding, verzuim en zorg. Een aangescherpt protocol zorgwekkend en langdurig ziekteverzuim is begin dit schooljaar gelanceerd vanuit de preventieve aanpak onder het motto "aandacht werkt!".

Er was afstemming over het nieuwe ondersteuningsplan passend onderwijs voor het voortgezet onderwijs 2019-2023. In het kader van governance vond in 2019 een herinrichting van het passend onderwijs in Zoetermeer plaats. De beide samenwerkingsverbanden passend onderwijs po en vo staan nu samen onder leiding van één bestuurder en hebben een gezamenlijke Raad van Toezicht met onafhankelijke leden. Door dit proces liep het traject aansluiting passend onderwijs-jeugdhulp in 2019 helaas vertraging op. Inmiddels zijn we weer gezamenlijk volop aan de slag om een beter dekkend onderwijsaanbod en passende onderwijs-jeugdhulp-arrangementen te realiseren.

Na jaren van een gestage daling en stabilisering van het aantal voortijdige schoolverlaters is er voor het eerst weer een lichte stijging, met name in het mbo. Dit is een landelijke tendens. Het wordt mede veroorzaakt door de aantrekkende arbeidsmarkt en de invoering van het toelatingsrecht voor het mbo. Meer jongeren kiezen ervoor aan het werk te gaan, de zogenaamde groenpluk. En door het toelatingsrecht starten meer leerlingen uit het praktijk- en speciaal onderwijs en jongeren met complexe zorg een mbo-opleiding dan voorheen. Zij lopen een verhoogd risico op uitval. Om dit risico te beperken gaan Mbo Rijnland en het Mondriaan College met RIF-gelden van het rijk de komende jaren de route Entree (Mbo 1) naar de arbeidsmarkt versterken, zodat deze kwetsbare doelgroep betere ondersteuning krijgt.

Verder is het voorwerk afgerond voor een pilot waarin de jeugdhulp en de Wmo beter aansluit op de zorgstructuur van mboRijnland in Zoetermeer. De pilot start in 2020 en krijgt vanwege het grensverkeer een regionaal vervolg.

De verbindingen tussen onderwijs en arbeidsmarkt (economie) zijn versterkt in het Living Lab Palenstein. Een mooie plek om leren en werken te verbinden, zeker als de leerlingen hun kennis combineren met de kennis die binnen bedrijven aanwezig is over nieuwe technologieën. Ook hier is 1+1 soms 3.

Effectindicator

1.2 Beperken uitval in het onderwijs	Realisatie 2018	Begroting 2019	Realisatie 2019	Doel gehaald?	Bron
Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers) in het afgelopen schooljaar: als % van alle deelnemers aan het vo en mbo onderwijs	2,4%	2,6%	2,8%	nee	VSV-Atlas (OCW) Jaarverslag leerplicht/ RMC

Doelstelling 1.3 Bevorderen van een beter vestigings- en ondernemersklimaat

De gerealiseerde resultaten in 2019 zijn:

- Het intergemeentelijk netwerk is vergroot door deelname aan stichting BusinessParkHaaglanden (BPH). Na aanpassing van de statuten vindt formalisering ervan nog plaats. De samenwerking zet in op behouden van bedrijven voor de regio. Wanneer op lokale schaal ontwikkelingen op bedrijventerreinen vastlopen kunnen (opvang)locaties in de regio mogelijk uitkomst bieden en andersom. Daarnaast biedt deelname de mogelijkheid om goed aangehaakt te zijn bij ontwikkelingen in de directe omgeving. BPH handelt in aanvulling op de (beleidsmatige) taken en verantwoordelijkheden van MRDH op het gebied van werklocaties.
- De bestuursovereenkomst logistieke hotspot A12 corridor heeft geresulteerd in een samenwerkingsovereenkomst. De A12-corridor is een samenwerking tussen overheden en marktpartijen. Langs verschillende programmalijnen wordt gewerkt aan de versterking van het vestigingsmilieu voor logistieke bedrijvigheid. De samenwerking beoogt ook de corridor op nationaal niveau concurrerend te maken en te houden ten opzichte van andere logistieke regio's in Nederland.
- Met verschillende partners en ondernemers is een succesvol, breed gewaardeerd programma voor starters en small business neergezet in Ter Zake Het Ondernemershuis.
- Acquisitie en relatiebeheer in het belang van de verdere ontwikkeling van het Dutch Innovation Park heeft geresulteerd in behoud van Atos Nederland en nieuwe vestigingen van onder andere Four ICT, Veneco Techhub, DGI Doedijs en de voorgenomen vestiging van Topcon waarvoor later dit jaar nieuwbouw op de Dutch Tech Campus zal worden gerealiseerd.
- Het stimuleren van circulaire economie is een integrale bovenregionale aangelegenheid die wordt opgepakt binnen de MRDH. In 2019 zijn hiervoor verkenningen uitgevoerd. Zoetermeer draagt via de MRDH en InnovationQuarter actief bij aan de transitie naar een circulaire economie in de regio door in lokaal beleid (geactualiseerd inkoop- en aanbestedingsbeleid) daarbij aan te sluiten.
- Naast de MRDH is er binnen het samenwerkingsverband logistieke hotspot A12 corridor een programmalijn gericht op de totstandkoming van een 'energyhub'. Daarbinnen werken we samen

om de logistiek gerelateerde bedrijventerreinen 'energetisch' te verduurzamen. In 2019 zijn er verkenningen verricht naar verduurzamingsprojecten gericht op waterstof (productie en tankstation). Een vervolg hierop wordt opgepakt binnen het samenwerkingsverband logistieke hotspot A12 corridor.

- In 2019 is de nieuwe [Detailhandelsnota 2019-2023](#) vastgesteld met concrete beleidsopgaven voor de versterking van de winkelstructuur in Zoetermeer. Daarin is ook het monitoren van het economisch functioneren van de winkelcentra als beleidsopgave opgenomen. In het tweede kwartaal is gestart met de beleidsopgave "Compacte en levendige Dorpsstraat".

Effectindicator

1.3 Bevorderen van een beter ondernemersklimaat	Realisatie 2017	Begroting 2019	Realisatie 2019	Doel gehaald?	Bron
Rapportcijfer bedrijfsleven voor het Zoetermeerse ondernemersklimaat	6,9	-	-	-	Ondernemerspeiling

¹ De ondernemerspeiling wordt elke twee jaar uitgevoerd.

In 2019 is afgezien van het uitzetten van de ondernemerspeiling. Er is nagedacht over een dienstverleningsmonitor. Hiervoor is input geleverd. In 2020 volgt een eerste peiling.

Doelstelling 1.4 Bevorderen groei werkgelegenheid

Wat hebben we ervoor gedaan?

- Het huidige economische klimaat kenmerkt zich door snelle ontwikkelingen en veranderingen en er ontstaat een vraag naar nieuwe vormen van woon/werkmilieus. Dit vraagt om een vestigingsklimaat met mogelijkheden tot intensivering, beter benutten van bestaande werklocaties en flexibiliteit in het ruimtegebruik. Transformatie en ontwikkelverzoeken worden vanuit de veranderende markt bewust integraler en strategischer benaderd dan voorheen.
- Gelet op de toenemende meervoudige ruimteclaim vanuit wonen en werken is de regionale verantwoordelijkheid van transformaties van werklocaties (bedrijventerreinen, kantorenlocaties en detailhandel) door MRDH geconcretiseerd in vastgestelde afwegingskaders. Zoetermeer heeft meegedacht met de oplossingsrichtingen.
- De strategie op de werklocaties kan niet los gezien worden van een strategie op de stad als geheel. Als verwachting is aangegeven dat de strategie werklocaties eind 2019 gereed zou zijn. De totstandkoming ervan heeft meer tijd nodig, gelet op de integrale afstemming met de omgevingsvisie Zoetermeer 2040. De uitgangspunten van de strategie en de ontwikkelperspectieven per wijk zijn al wel in concept uitgedacht.
- De aanwezigheid van voldoende opgeleid personeel is ook een belangrijke vestigingsfactor. Daarom wordt ingezet op de verbinding tussen arbeidsmarkt en onderwijs waarbij prioriteit gegeven wordt aan de kernsectoren in de stad; ICT, Health, Logistiek& Handel, Bouw& Installatie. Scholing stopt niet na het afronden van het reguliere onderwijs en vanuit die bewustwording is verbinding gezocht over de manier van integraal samenwerken tussen sociaal domein, economie en onderwijs. Er zijn voorbereidende gesprekken gevoerd om te komen tot een plan van aanpak om primair de sterke sectoren te stimuleren.
- Zoetermeer heeft samen met Waddinxveen en Alphen aan den Rijn deelgenomen in het project "Move2Social Groene Hart". Innovatieve ondernemers en starters hebben vanuit een uitkering deelgenomen aan diverse onderdelen van het programma.
- Als gevolg van een gemeentelijke bezuinigingstaakstelling is een 5^e editie van de ondernemersschool en een regionale startersavond in samenwerking met Lansingerland en Pijnacker-Nootdorp niet uitgevoerd.

Effectindicator

1.4 Bevorderen groei werkgelegenheid	Realisatie 2018	Begroting 2019	Realisatie 2019	Doel gehaald?	Bron
Toename aantal arbeidsplaatsen	-900	+500	+ 371	Nee	Gemeentelijke database

Volgens het regionale werkgelegenheidsregister is het aantal arbeidsplaatsen in 2019 met 371 toegenomen naar 51.776 (+ 0,7%). Binnen de vier grootste sectoren in Zoetermeer (Bouw & Installatie, ICT & zakelijke dienstverlening, Handel & Logistiek en Health) treedt de grootste toename in aantal arbeidsplaatsen op in de sector Bouw & Installatie, namelijk van 2040 naar 2196 banen. Buiten deze sectoren zijn de banen in het onderwijs gestegen van 3409 naar 3585 en een andere stijger is te zien in de horeca namelijk van 1665 naar 1754. De begrote toename van het aantal arbeidsplaatsen met 500 is daarmee niet gehaald. Deze daling is nader geanalyseerd, waarbij het volgende is gesignaleerd:

- De systematiek van het regionale werkgelegenheidsregister, waarbij de bedrijven niet jaarlijks worden bevestigd maar het resultaat deels tot stand komt op basis van trends, heeft tot gevolg dat er jaarlijks met terugwerkende kracht administratieve correcties worden doorgevoerd. Als gevolg hiervan kan de hier gerapporteerde stijging op enig later moment nog positief of negatief worden bijgesteld.
- Een van de redenen dat het doel niet bereikt is komt door de toenemende innovatie en modernisering binnen de verschillende sectoren met negatieve consequenties voor de factor arbeid. De grootste toename van vestigingen heeft naast de sector ICT & Zakelijke dienstverlening ook binnen Health plaatsgevonden (112 respectievelijk 111 vestigingen).

Doelstelling 1.5 Stimuleren duurzame arbeidsparticipatie

Effectiviteit re-integratie

Het college van de gemeente Zoetermeer heeft een onderzoek uit te laten voeren naar de effectiviteit van drie interventies in onze re-integratie dienstverlening. Doel is onze bestaande dienstverlening te verbeteren een bijdrage te leveren aan de (te ontwikkelen) dienstverlening van het nieuwe Werkbedrijf (WB). Drie instrumenten zijn beoordeeld:

- De aanpak voor (nieuwe) vergunninghouders. Intensieve ondersteuning en inzet van specifiek instrumentarium voor vergunninghouders die ná 2015 zijn ingestroomd
- De werkacademie. Training en toeleiding naar werk voor mensen met een (relatief) korte afstand tot de arbeidsmarkt.
- De aanpak voor nieuwe arbeidsbeperkten. Intensieve ondersteuning, begeleiding en inzet van onkosten subsidies voor mensen met een beperking die onder het doelgroepenregister van de banenafpraak vallen.

Belangrijke inzichten uit het rapport zijn dat kostenbewustheid bij de afweging van inzet van re-integratieinstrumenten belangrijk is. Daarnaast zijn berekeningen gedaan om het maatschappelijk rendement te bepalen. Een rendement dat mede bestaat uit het voorkomen en terugdringen van andere maatschappelijke kosten die gepaard kunnen gaan met een leefsituatie met een bijstandsuitkering.

Aandacht werkt

De afgelopen periode is de inzet van sociale activering geïntensiveerd om de mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt naar vermogen mee te laten doen. Uit het evaluatieonderzoek '[Aandacht werkt](#)' (een ander project dan dat genoemd onder 1.2) uit 2018 bleek dat er goede resultaten werden gehaald met inwoners met een lange afstand tot de arbeidsmarkt. Door hen regelmatig en intensief te spreken hebben zij een ontwikkelingsgerichte stap gezet. In 2019 zijn deze inzichten gebruikt om de dienstverlening aan inwoners met een uitkering verder te continueren.

Van Kijken naar zien

Binnen het project van 'Kijken naar zien' heeft de gemeente met inzet van subsidie van ZonMW geïnvesteerd in het vakmanschap van klantmanagers. Via reflectie op en analyse van video-opnames, samen met de klant en klantmanager, krijgen meer inzicht in wat precies werk in de begeleidingsgesprekken naar werk. In 2019 zijn 3 klantmanagers aan de slag gegaan met dit project. In 2020 worden de lessen meegenomen en uitgebreid bij het verder vormgeven van ontwikkeling binnen het Werkbedrijf.

Perspectief op werk

In 2019 heeft de arbeidsmarktregio Zuid-Holland Centraal samen met VNO-NCW een [plan](#) opgesteld in het kader van Perspectief op Werk, om de krapte op de arbeidsmarkt tegen te gaan. Met de acties uit dit plan wordt de aansluiting op de arbeidsmarkt verbeterd, de aansluiting tussen de werkgeversdienstverlening en werkzoekenden dienstverlening geoptimaliseerd en de inclusieve arbeidsmarkt gestimuleerd. In 2019 zijn alle projecten ingericht om in 2020 van start te kunnen gaan.

Stimuleren sociaal ondernemerschap via SROI

In de huidige arbeidsmarkt blijkt het lastig om social return in te vullen door het plaatsen van uitkeringsgerechtigden. Werkgevers zijn terughoudend met het aanbieden van dienstverbanden. Om met social return een duurzame bijdrage te leveren aan de arbeidsparticipatie hebben opdrachtnemers een breder palet nodig van manieren om social return in te vullen. Daarom hebben de arbeidsmarktregio's Haaglanden, Rotterdam- Rijnmond en ZHC de handen ineengeslagen en in 2019 de zgn. bouwblokken uitgebreid met het bouwblok "sociaal ondernemerschap". Gecontracteerde partijen kunnen op deze manier ook hun SROI-verplichting invullen door samen te werken met sociale ondernemers.

Ontwikkelingen Participatiewet (PW)

Analyse van de ontwikkeling van de PW toont:

1. Het gemiddeld aantal uitkering was begroot op 2665 en is in het TB1 bijgesteld tot 2688. De realisatie over 2019 bedraagt 2682.
2. Het saldo van in- en uitstroomcijfers is licht negatiever dan geraamd. Hetgeen mede de stijging het gemiddeld aantal uitkeringen verklaart.
3. De blijfkans in de bijstand is voor reguliere bijstand door hun grotere afstand tot de arbeidsmarkt licht hoger dan geraamd. Voor Nieuw Arbeids Beperkten en vergunninghouders is de blijfkans lager dan geraamd. De intensievere aanpak van laatstgenoemde groepen werpt vruchten af.

Effectindicator

1.5 Stimuleren duurzame arbeidsparticipatie	Realisatie 2018	Begroting 2019	Realisatie 2019	Doel gehaald?	Bron
% arbeidsparticipatie	70,5%	72,5%	71,1%	nee	CBS
Uitstroom naar werk	424	480	325	nee	Suite4 Sociaal Domein
Deeltijd werkenden met uitkering	817	550	734	ja	
Uitstroom naar school	64	50	52	ja	

Doelstelling 1.6 Voorzien in noodzakelijke middelen van bestaan

Iedereen doet mee in de samenleving van Zoetermeer. We ondersteunen daarom inwoners met een laag inkomen zoveel mogelijk met voorzieningen, zoals de ZoetermeerPas, de bijzondere bijstand en de collectieve ziektekostenverzekering. Daar waar mogelijk voorkomen we dat een uitkering nodig

wordt. We zoeken voortdurend naar mogelijkheden om mensen effectief te laten uitstromen uit de bijstand, naar scholing, werk, of te laten meedoen in de maatschappij.

We beseffen dat scholing en werk belangrijk zijn om armoede bij volwassenen en kinderen te voorkomen. Kinderen in armoede moeten gewoon kind kunnen zijn. De kindpas levert daarom een bijdrage aan kunnen spelen, sporten, en meedoen aan culturele activiteiten.

Inwoners met schulden ondersteunen we zoveel als mogelijk. Een effectieve en preventieve schuldhulpverlening vormgegeven samen met onze partners is hiervoor een vereiste. Dit doen we door in onze dienstverlening zo min mogelijk drempels op te werpen en extra tijd en aandacht te hebben voor het gesprek met de klant. Eerst een gesprek dan de formulieren.

De uitgangspunten en bijbehorende acties in 2019 waren:

1. Drempel verlagen

We hebben de informatie op de gemeentelijke website en op de Zoetermeerwijzer verbeterd. We nodigen inwoners met vragen over geldzaken vooral uit een afspraak te maken. Ook hebben we over verschillende onderwerpen informatieve filmpjes gemaakt. Deze zijn verspreid op social media. In de huis-aan-huisbladen werd maandelijks een themapagina over geld en inkomen geplaatst. Hierin was aandacht onder andere voor rondkomen met kinderen, jongeren en ondernemers.

In 2019 is hard gewerkt aan de digitalisering van de ZoetermeerPas. Op 1 januari 2020 kunnen we van start met de nieuwe pas. Voor de deelnemers zal hij meer waard zijn dan de oude pas. We hebben aanbieders gevraagd mee te denken over extra kortingen. Hier is breed gehoor aan gegeven. We kunnen dus spreken van een breed gedragen product.

2. Aandacht werkt, ook in de schuldhulpverlening

We investeerden in het eerste gesprek met klanten. Met behulp van de praatplaat is aandacht voor de stress die zorgen over geld met zich meebrengen en komen andere zaken aan de orde als gezondheid, wonen en het gezin aan bod. Ook besteedden we tijd aan nazorg, zodat mensen duurzaam het schuldhulpverleningstraject afronden.

3. Voorkomen is beter

We hebben onze inzet op het vroegsignaleren van schulden verder voortgezet via de pilot 'Vindplaats van schulden' in samenwerking met Eerder melden, minder achterstanden (EMMA). Over de werkwijze en resultaten met de convenantpartners is een eerste tussenevaluatie verricht. De inzichten hieruit gebruiken we om de werkwijze en de samenwerking met de crediteuren te verbeteren zodat we meer mensen bereiken om ze passende hulp te kunnen bieden. Dit past ook in het kader van voorbereidingen voor de verwachte wijziging van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening.

In 2018 heeft de landelijke vereniging Schuldhulpmaatje in Zoetermeer, Delft en Den Haag het project Voorspellende Preventie uitgevoerd. De resultaten in 2018 waren verrassend positief. Inwoners met risico op schulden komen niet alleen in beweging om aan de slag te gaan met hun geldzaken, maar we kunnen als gemeente de effecten ook volgen. In 2019 hebben we het project voortgezet, onder naam Geldfit. De resultaten hiervan komen in de loop van 2020 beschikbaar.

We hadden de wens werkgevers meer te gaan ondersteunen bij de preventie en aanpak van schulden bij werknemers. Doordat andere activiteiten, zoals de communicatieactiviteiten, de kadernota meer tijd vergden dan gepland, willen we in 2020 hiermee een start maken.

4. We doen het samen

In het Breed Overleg Armoedebeleid Zoetermeer (BOAZ) werken we samen met de ketenpartners. In dit overleg worden informatie en deskundigheid met elkaar gedeeld. In 2019 hebben we op verzoek

van de Jeugdgezondheidszorg Zuid-Holland West voor alle artsen en verpleegkundigen werkzaam in Zoetermeer een themadag over armoede en schulden georganiseerd.

In 2019 heeft adviesbureau Radar het bereik en gebruik van maatschappelijke initiatieven op het terrein van armoede en schuldhulpverlening onderzocht. De aanbevelingen op het terrein van: vindbaarheid van informatie, doorverwijzen, samenwerking, professionalisering en maatwerk en over doelgroepen die lastig te bereiken zijn, hebben we betrokken bij de kadernota: *Meedoen met Meerwaarde*. In deze nota laten we zien met welke visie we de komende jaren gaan inzetten op de thema's armoede, schulden en re-integratie. Door te kiezen voor maatschappelijk rendement en kritisch te kijken naar waar onze dienstverlening en onze inzet de meeste waarde toevoegt voor de lange termijn. In de nota zijn ook de inzichten vanuit de leeragenda van de raad verwerkt. Namelijk met een andere manier van sturen: meer vanuit het verschil dat we willen maken in Zoetermeer (impact) en minder vanuit activiteiten.

Effectindicator

1.6 Voorzien in noodzakelijke middelen van bestaan	Realisatie 2018	Begroting 2019	Realisatie 2019	Doel gehaald?	Bron
Aantal bijstandsuitkeringen	2.727	2.550	2614	nee	Suite4 Sociaal Domein
Bereik minimaregelingen uitgedrukt in % doelgroep*)	62%	67%	85%	ja	Gemeentelijke administratie

*) *Bereik is in het verleden op verschillende manieren berekend, waardoor het niet voldoende helder was wat de trend in bereik was. De gemeente heeft gekozen voor een nieuwe eenduidige manier om bereik te meten. Voortaan kiezen we ervoor bereik te meten met behulp van de doelgroepindicaties uit de minimascan van Stimulansz. We hebben de gehanteerde methode ook gebruikt om opnieuw voor de voorgaande jaren te berekenen wat het bereik volgens deze methode is, zodat we de 'trend' kunnen volgen. Bereik 2017: 83%, 2018: 85%, 2019: 85%*

2.1.1.3 Gerealiseerde baten, lasten en saldo per doelstelling (inclusief reservemutaties)

	Bedragen x € 1.000		
	Rekening 2019		
	U	I	Saldo
1.1 - Bijdragen aan maatwerk in spelen en leren	15.749	6.841	-8.908
1.2 - Beperken uitval in het onderwijs	1.706	621	-1.085
1.3 - Bevorderen van een beter vestigings- en ondernemersklimaat	1.762	1.293	-469
1.4 - Bevorderen groei werkgelegenheid	672	215	-457
1.5 - Stimuleren duurzame arbeidsparticipatie	21.388	2.778	-18.609
1.6 - Voorzien in noodzakelijke middelen van bestaan	60.418	47.217	-13.201
Totaal programma	101.694	58.964	-42.730

Voor een verklaring van verschillen tussen begroting en rekening wordt verwezen naar hoofdstuk Jaarrekening/Toelichting op het overzicht van baten en lasten.

Financiën op hoofdlijnen

Voor de bijdragen aan maatwerk in spelen en leren (doelstelling 1.1) is het budget besteed aan onderwijshuisvesting (€ 9,9 mln.), leerlingenvervoer (€ 1,0 mln.) en voor ontwikkeling kinderopvang, brede school, schoolbegeleiding en onderwijsachterstanden (OKE-regeling) (€ 4,8 mln.). De inkomsten komen vooral uit een rijksbijdrage voor onderwijsachterstanden (€ 2,8 mln.), verhuur kinderopvang (€ 1,0 mln.) en onderhuisvesting (€ 3,0 mln.)

Voor het beperken van uitval in het onderwijs (doelstelling 1.2) is geïnvesteerd in het terugdringen van voortijdig schoolverlaten en schoolmaatschappelijk werk (€ 1,7 mln.). Daartegenover staan € 0,6 mln. aan inkomsten, met name op het gebied van voortijdig schoolverlaten (€ 0,4 mln.)

Ter bevordering van een beter vestigings- en ondernemersklimaat (doelstelling 1.3) is het budget besteed aan accountmanagement, beheer van de warenmarkten en het gemeentelijk accountmanagement economische zaken (€ 1.8 mln.). Er zijn reclameopbrengsten en marktgelden ontvangen ((€ 0,6 mln.), een bijdrage uit het RIF voor het Dutch Innovation Park (€ 0,5 mln.) en overige inkomsten op het gebied van economische ontwikkeling ((€ 0,2 mln.).

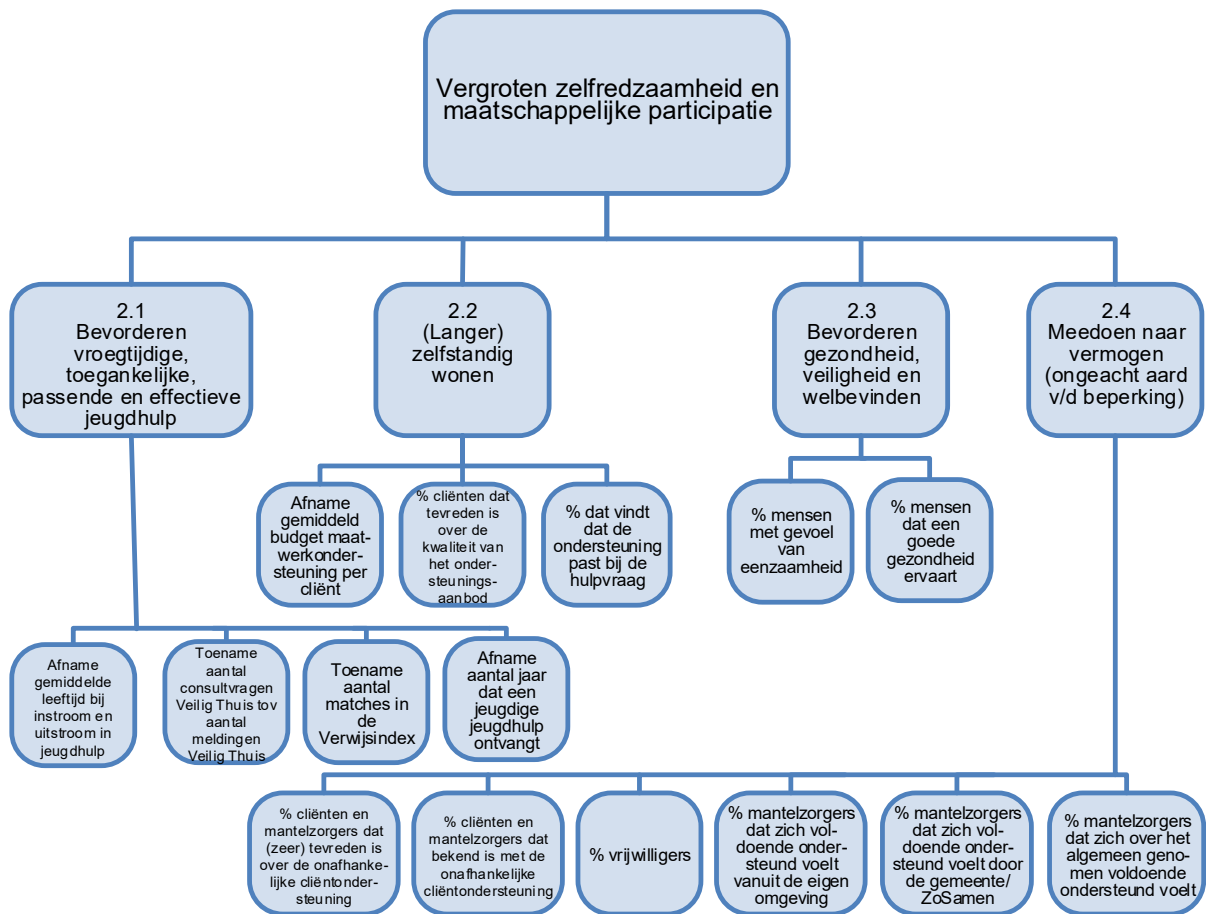
Ter bevordering van de groei werkgelegenheid (doelstelling 1.4) is ingezet op lokale en regionale beleidsadviesing op het gebied van economie en versterking hoger onderwijs (€ 0,7 mln.).

Daartegenover staan inkomsten van de MRDH (€ 0,2 mln.)

Voor het stimuleren duurzame arbeidsparticipatie (doelstelling 1.5) zijn kosten gemaakt voor volwasseneducatie (€ 1,0 mln.), voor arbeidsparticipatie (€ 12,3 mln.) en de WSW (€ 8,1 mln.). De inkomsten voor deze aandachtsgebieden zijn achtereenvolgens € 1,0 mln., € 0,9 mln. en € 0,9 mln..

Voor het voorzien in noodzakelijke middelen van bestaan (doelstelling 1.6) is het budget besteed aan uitkeringen en uitvoering levensonderhoud (€ 48,0 mln.) en bijzondere bijstand en armoedebeleid (€ 12,4 mln.). De totale inkomsten van € 47,2 mln. bestaan voornamelijk uit een rijksbijdrage (€ 45,1 mln.).

2.1.2 Programma 2 Samen leven en ondersteunen

2.1.2.1 Algemene doelstelling

Maatschappelijk effect programma

Vergroten zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie

De samenredzaamheid van alle inwoners staat voorop in het sociaal domein. Eerder rapporteerden wij al dat fundamentele veranderingen nodig zijn in zowel de Wmo-ondersteuning als de jeugdhulp. Dit is nodig vanwege een toenemende ondersteuningsvraag, het uitgangspunt iedereen zorg en ondersteuning te kunnen (blijven) bieden en vanuit kostenbeheersing.

Na de decentralisaties in 2015 hebben we de zorg gecontinueerd. In 2019 werkten we samen met vele externe partijen aan de volgende onderwerpen om hiermee de transformatie vorm te geven:

- *Versterken van de sociale basis.* We hebben stevig ingezet op vernieuwing van de vrijwilligersondersteuning, uitvoering van het actieplan eenzaamheid, met focus op ouderen, en vernieuwing van samenlevingsopbouw. Hiermee versterken we initiatieven vanuit de stad en wat inwoners voor en met elkaar kunnen en willen doen. Dit draagt bij aan preventie van zorg vanuit een betrokken vitale samenleving.
- *Wonen en zorg.* Om inwoners met een zorg- en/of ondersteuningsbehoefte zo passend en zelfstandig mogelijk te kunnen laten wonen is samen met zorgaanbieders en corporaties een convenant gerealiseerd met als doel de toeleiding naar een woning beter te laten verlopen en begeleiding bij zelfstandig wonen te borgen.

- *Gebiedsgerichte sturing.* Met een gebiedsgerichte organisatie en inkoop van een aantal Wmo-voorzieningen kunnen wij beter aansluiten op de vraag van inwoners, en voorzieningen dichtbij hen organiseren. In 2019 vonden de voorbereidingen hiervoor plaats.
- *Zorg en ondersteuning aan psychisch kwetsbare inwoners.* Voorbereidingen zijn getroffen voor nieuwe taken die wij als gemeente gaan uitvoeren, zoals de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg. Ook zijn succesvolle projecten als reguliere werkwijze ingezet, bijvoorbeeld het wijksignaleringsoverleg in alle wijken, wat bijdraagt aan de voorbereiding op de nieuwe gemeentelijke taken Beschermd wonen en Maatschappelijke opvang die naar verwachting vanaf 2021 naar de gemeente komen.
- *Wijkgericht werken.* Dit is gericht op het verkleinen (overbruggen) van de kloof tussen overheid en inwoners. Het gaat om een andere manier van werken: zichtbaarheid in de wijk, het beter kunnen bereiken van de burger, laagdrempelig, uitnodigend en verbindend. In de twee pilotwijken Seghwaert en Oosterheem is een werkwijze ontwikkeld, waarmee 'dichtbij de inwoners' werken vorm wordt gegeven.
- *Versterken normale leven van jeugdigen en gezinnen:* Het versterken van het normale leven staat aan de basis van het jeugdbeleid. We zetten steeds meer in op preventieve ondersteuning en op vroegsignalering. Zo is gestart met het opzetten van preventief aanbod specifiek voor (aanstaande) ouders met jonge kinderen.
- *Versterken van de toegang tot jeugdhulp:* De toegang is een belangrijk sturingsinstrument voor de gemeente en moet laagdrempelig en van goede kwaliteit zijn. Samen met de partners die werkzaam zijn in de toegang tot jeugdhulp is gewerkt aan het verstevigen van de toegang en het ontwikkelen van een eenduidige werkwijze.
- *Versterken kostenbewust handelen in de jeugdhulp:* Om de kosten beter te beheersen hebben we maatregelen getroffen om de jeugdhulp te begrenzen en het kostenbewustzijn van professionals te vergroten.

2.1.2.2 De doelstellingen van dit programma

Doelstelling 2.1 Bevorderen vroegtijdige, toegankelijke, passende en effectieve jeugdhulp

De gemeente heeft als doel om vroegtijdig, toegankelijke, passende en effectieve hulp te organiseren en faciliteren voor Zoetermeerse jeugdigen die dit nodig hebben. Hiervoor zetten we ons, samen met de partners in de stad, elke dag in. Deze inzet wordt deels overschaduwd door de steeds groter wordende druk op de financiële middelen voor jeugdhulp.

Landelijk is er veel aandacht geweest, en door Zoetermeer gevraagd, voor de ontoereikende budgetten die het Rijk de gemeenten ter beschikking stelt om de jeugdhulp goed uit te voeren. Ook in Zoetermeer is dit budget niet voldoende. We zien dat de kosten voor specialistische jeugdhulp opnieuw zijn gestegen.

In 2019 hebben we het [Actieplan Bouwen aan toekomstbestendige jeugdhulp](#) opgesteld. In dit actieplan werden diverse maatregelen binnen het brede spectrum van de jeugdhulp voorgesteld die naast een kostenbesparing ook een kwalitatieve verbetering beogen. Sommige maatregelen, zoals bijvoorbeeld de inzet van praktijkondersteuners jeugd bij huisartsen, werden gecontinueerd en verder doorontwikkeld. Andere voorgestelde maatregelen waren nieuw, zoals het aanscherpen van het vervoer naar jeugdhulpvoorzieningen.

Halverwege het jaar bleek uit de eerste prognoses van het Inkoopbureau H-10 dat de verwachte kosten voor jeugdhulp het beschikbare budget zouden overstijgen. Dit was reden om de voorgestelde maatregelen uit het Actieplan versneld in te zetten. De ervaring van de afgelopen jaren leert ons dat maatregelen niet direct opbrengst laten zien. Er is tijd nodig voor de implementatie en kwalitatieve resultaten vertalen zich niet altijd direct in financiële effecten. Daarnaast kunnen de resultaten beïnvloed worden door externe factoren. Zo had de uitkomst van een kort geding van

jeugdhulpaanbieders tot gevolg dat de aanbesteding voor de inkoop van specialistische jeugdhulp voor 2020 moest worden opgeschort.

Naast de specialistische jeugdhulp is er veel aandacht voor preventie. Het preventieve aanbod richt zich op het versterken van het normale leven van jeugdigen en gezinnen. De inzet heeft als doel om problemen bij het opvoeden en opgroeien te voorkomen of door vroegtijdig in te grijpen de inzet van zwaardere hulp te voorkomen. Zo neemt de gemeente deel aan het programma Kansrijke Start dat zich focust op de eerste 1000 dage in het leven van jeugdigen.

Effectindicator

2.1 Bevorderen vroegtijdige, toegankelijke, passende en effectieve jeugdhulp	Realisatie 2018	Begroting 2019	Realisatie 2019	Doel gehaald?	Bron
Vroegtijdig signaleren					
- afname gemiddelde leeftijd bij instroom (1) en uitstroom (2) in jeugdhulp	Instroom: 9,3 Uitstroom: 13,3	n.v.t.	Instroom: 9,1 Uitstroom: 13,1	ja ja	DataWarehouse Zoetermeer
- toename aantal adviezen (1) en aantal meldingen bij Veilig Thuis (2)	Adviezen: 549 Meldingen: 959		Adviezen: 722 Meldingen: 1236	ja ja	Veilig Thuis Verwijsindex
- toename aantal matches in de Verwijsindex	Matches: 2.116		Matches: 1.723	nee	Haaglanden
Efficiënte doorlooptijd					
afname gemiddeld aantal jaar dat een jeugdige jeugdhulp ontvangt	48,9%	% niet opgenomen	55,5%	nee	DataWarehouse Zoetermeer

1 De streefwaarden kunnen nog niet worden bepaald, omdat deze gegevens in 2018 voor het eerst inzichtelijk zijn (nulmeting).

Toelichting bij effectindicator 'matches verwijsindex': In 2019 zijn minder matches ontstaan. Het is niet duidelijk wat hiervan de oorzaak is en of er sprake is van een structureel effect.

Toelichting bij indicator 'efficiënte doorlooptijd': Het aantal jeugdigen dat uitstroomt blijft min of meer stabiel en de instroom neemt af. We zien dat het percentage jeugdigen toeneemt dat drie jaar of langer jeugdhulp krijgt. Een toename van de intensiteit en trajectduur zijn oorzaken van de kostenstijging voor jeugdhulp zorg in natura.

Doelstelling 2.2 Langer zelfstandig wonen

Individuele en algemene voorzieningen

In 2019 is door het Rijk het 'abonnementstarief' voor de eigen bijdrage voor maatwerkvoorzieningen ingevoerd. Hierdoor betaalt iedereen een vaste, lage eigen bijdrage ongeacht zijn inkomen, vermogen of zorggebruik. Als gevolg hiervan is er een sterke toename van inwoners die een beroep doen op een Wmo-voorziening. Het gaat daarbij om inwoners met een redelijk inkomen die voorheen hun eigen ondersteuning regelden en betaalden. Door het abonnementstarief is het voor deze groep inwoners financieel aantrekkelijk geworden om voortaan ondersteuning via de Wmo af te nemen.

In 2019 is de gemeente gestart met een verkenning van het model van gebiedsgerichte sturing voor onderdelen van het sociaal domein. In dit model is een samenwerkingsverband van zorg- en welzijnsaanbieders verantwoordelijk voor het leveren van ondersteuning. De samenwerking wordt stedelijk georganiseerd met specifieke maatschappelijke opgaven per wijk. Het beoogde model is besproken met de zorg- en welzijnsaanbieders in Zoetermeer, in een traject van marktconsultaties. Daarnaast zijn gebruikers van ondersteuning geconsulteerd door middel van groepsgesprekken bij een vijftal dienstverleners. Deze input is meegenomen in de verkenning.

Wmo-hulpmiddelen

Eind 2019 heeft de gemeente besloten, in overleg met de leverancier, om het lopende contract voor de Wmo hulpmiddelen voortijdig te beëindigen. De leverancier kon niet aan de contracteisen voldoen. Als gevolg daarvan worden de hulpmiddelen in 2020 opnieuw aanbesteed.

Fysieke toegankelijkheid van de stad

Er is een opgavemanager Open Stad aangesteld, die een opgaveteam heeft opgericht, bestaande uit diverse disciplines. Het opgaveteam richt zich op kennisdeling en het ontwikkelen en implementeren van beleid.

Er is een nieuwe werkwijze voor de Toegankelijkheidsraad (TR) ontwikkeld, waarbij zij werkt met 'keyprojecten'. Deze keyprojecten zorgen voor een minder zware werkdruk van zowel Toegankelijkheidsraad als ambtenaren, omdat niet alle projecten op voorhand gezien moeten worden door de Toegankelijkheidsraad. Ook heeft de TR een lijst met aanbevelingen opgesteld, voor gebruik bij de start van een nieuw project dat geen keyproject is.

Er zijn diverse activiteiten uitgevoerd om de toegankelijkheid van de stad te stimuleren en partijen bewust te maken van het belang van dit onderwerp: een manifest is ondertekend waarmee Zoetermeer zich heeft aangesloten bij de koplopergemeenten voor fysieke toegankelijkheid, horecaondernemers en winkeliers zijn benaderd om het toilet open te stellen voor winkelend publiek, een ervaringstour toegankelijkheid vond plaats, waarbij detailhandelaren hun panden openstelden.

Om voldoende aandacht te schenken aan toegankelijkheid van gebouwen, heeft de gemeente een normenkader toegankelijkheid ontwikkeld dat bij (interne) renovatie/ nieuwbouwprojecten vanaf het begin (plan- en ontwerpfase) wordt gehanteerd.

Zorg en ondersteuning voor psychisch kwetsbare inwoners

In 2019 is de Werkagenda 'Op weg naar 2020' voortgezet. Hierin werkt gemeente Zoetermeer samen met vijf zorg- en welzijnspartners. Hiermee wordt de zorg en ondersteuning voor psychisch kwetsbare inwoners zo georganiseerd dat zij volwaardig kunnen deelnemen aan de maatschappij en zo zelfstandig mogelijk kunnen wonen. Een aantal kernprojecten was: de invoering van wijk-ggz en wijksignaleringsoverleg in alle wijken, een pool van ervaringsdeskundigen die laagdrempelige herstelactiviteiten in de wijk verzorgen en de Opvang Dichtbij (time-outvoorziening die de mogelijkheid biedt even uit de eigen omgeving te zijn om escalatie te voorkomen). Deze projecten waren succesvol en worden in 2020 als reguliere werkwijze voortgezet. Op deze wijze bereiden we ons voor op nieuwe taken die op ons afkomen in de sfeer van Beschermd Wonen en Maatschappelijke opvang. In dat verband is ook de invoering van een Zoetermeer daklozenloket voorbereid.

Er zijn voorbereidingen getroffen om het Meldpunt Bezorgd lokaal te organiseren in combinatie met nieuwe gemeentelijke taken (per 1-1-2020) in het kader van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvvgz): het meldpunt en verkennend onderzoek Wvvgz. Deze (nieuwe) taken worden belegd bij Kwadraad. Zo ontstaat er één meldpunt voor inwoners en professionals die zich zorgen maken over een ander.

Wonen en zorg

Inwoners van Zoetermeer met een zorgvraag dienen zo passend en zelfstandig mogelijk te wonen. Om dat te kunnen realiseren dienen er voldoende (betaalbare) woningen beschikbaar te zijn, maar ook woon- en begeleidingsvarianten die inspelen op een meer intensieve of tijdelijke ondersteuningsbehoefte. Afgelopen jaar is samen met zorgaanbieders en corporaties een convenant gerealiseerd (betreft niet ouderen). Het convenant heeft als doel om de toeleiding naar een woning transparant te laten verlopen en de begeleiding om zelfstandig te kunnen wonen te borgen.

Effectindicator

2.2 (Langer) zelfstandig wonen	Realisatie 2018	Begroting 2019	Realisatie 2019	Doel gehaald?	Bron
Gemiddeld budget maatwerk-ondersteuning per cliënt	€ 2.798 ¹	€ 3.348	€ 2.692	ja	Gem. database WMO/Begroting
% Cliënten dat vindt dat de ondersteuning past bij de hulpvraag	81%	80%	83%	ja	Cliëntervarings-onderzoek Wmo
% Cliënten dat tevreden is over de kwaliteit van het ondersteuningsaanbod	79%	80%	83%	ja	

Doelstelling 2.3 Bevorderen gezondheid, veiligheid en welbevinden

De gemeente heeft de taak om de gezondheid van haar inwoners te bevorderen (Wet publieke gezondheid). Spierpunten van het Zoetermeerse preventief gezondheidsbeleid zijn: vitaal ouder worden, gelijke kansen op gezondheid, lekker in je vel zitten en samen werken aan positieve gezondheid.

Preventief gezondheidsbeleid

De samenwerking in het netwerk gezondheid verloopt goed. We merken bij onze partners in dit netwerk dat zij steeds vaker uitgaan van de pijlers van positieve gezondheid. Een aansprekend voorbeeld hiervan is dat huisartsen bij inwoners die een groot beroep op zorg doen, een consult 'positieve gezondheid' aangaan. Dit is een langdurend consult waarbij de huisarts met de patiënt de verschillende domeinen van positieve gezondheid doorneemt en op basis hiervan adviseert. Na een positieve pilot is dit bij alle praktijken doorgevoerd.

Gemeente en GGD hebben gezamenlijk deelname aan 'Ik Pas' en 'Stoptober' gestimuleerd. De aantallen deelnemers nemen jaarlijks licht toe. Twaalf scholen en hebben in 2019 hun terrein rookvrij gemaakt. In 2019 kregen ruim 1500 mensen (opvoeders, mensen met diabetes, mensen in lage SES-wijken) informatie over gezonde en betaalbare voeding. Er zijn preventieve workshops georganiseerd voor mensen met lichte/beginnende psychische klachten of kwetsbaarheid.

AED

Door een uitbreiding van het gemeentelijke AED-netwerk (van 29 naar 31) en het informeren en ondersteunen van inwoners bij de aanschaf van particuliere AED's is het aantal AED's in Zoetermeer toegenomen naar 97. Dit versterkt de veiligheid van inwoners.

Wijkgerichte zorg door wijkverpleegkundige

Ook in 2019 is de wijkgerichte zorg door de wijkverpleegkundigen voortgezet. Zij zorgen voor signalering, doorverwijzing en coördinatie van multidisciplinaire zorg. Ook nemen zij deel aan netwerken en zorgen zij voor advies en informatie aan (groepen) inwoners, mantelzorgers, vrijwilligers en professionals in de wijk.

Eenzaamheid

Er is een nieuw actieplan eenzaamheid aan de raad gepresenteerd. In 2019 is de Community tegen eenzaamheid opgericht, een breed netwerk van onder meer ondernemers, organisaties in sport, cultuur, welzijn en zorg en vrijwilligersorganisaties die zich samen inzetten voor eenzaamheidsbestrijding in Zoetermeer. Verder zijn voorbereidingen getroffen voor het project Lief & Leed straten. Een project waarbij het omzien naar elkaar in een buurtje wordt versterkt via de uitreiking van een potje geld aan een gangmaker uit de straat die hiervoor attenties koopt voor buurtbewoners. Dit brengt de saamhorigheid in de buurt op gang of versterkt deze. Verder is de pilot 'Lang zal Meerzicht Leven' geëvalueerd. Van de 40 ouderen die deelnamen is na afloop van het project ruim de helft elkaar blijven zien tijdens etentjes, ontmoetingsactiviteiten en/of

sport. Een deel van hen is deelnemer aan het vervolg op dit project voor ouderen onder leiding van Piëzo: 'het Vonkje'.

Via de 2e editie van Magisch Zoetermeer, waarvan een wensenactie voor eenzame ouderen deel uitmaakte, is breed aan alle Zoetermeerse inwoners aandacht gevraagd voor eenzaamheid. Tevens is via een breed programma aan activiteiten in de Week tegen eenzaamheid begin oktober aandacht gevraagd voor eenzaamheid in Zoetermeer. Vele organisaties namen hieraan deel.

Huiselijk geweld

Het bevorderen van veiligheid door het voorkomen en aanpakken van huiselijk geweld en kindermishandeling blijft een prioriteit. Een veilige en stabiele leefomgeving is belangrijk voor iedereen. De aangescherpte wet Meldcode bevat een afwegingskader waarin beschreven wordt wanneer een melding bij Veilig Thuis noodzakelijk is en hoe goede hulp eruitziet. Hierbij worden vermoedens van acute of structurele onveiligheid altijd gemeld bij Veilig Thuis. Ook in situaties waar hulp al is ingezet maar de onveiligheid blijft, wordt hiervan melding gemaakt. Hierdoor krijgt Veilig Thuis een radarfunctie en ontstaat zicht op terugkerende onveiligheid. Het aantal meldingen is in 2019 opnieuw sterk toegenomen, ca. 24% meer dan begroot. Op deze stijging was Veilig Thuis niet voldoende toegerust. Daarnaast is in 2019 het nieuwe Handelingsprotocol bij Veilig Thuis in werking gegaan. Er is in 2019 dan ook ingezet op nieuwe samenwerkingsafspraken tussen Veilig Thuis en het lokale team jeugd- en gezinshulp onder andere over het overdragen van cliënten, zodat een goede samenwerking in de keten wordt gestimuleerd.

Effectindicator

2.3 Bevorderen gezondheid, veiligheid en welbevinden	Realisatie 2018	Begroting 2019	Realisatie 2019	Doel gehaald?	Bron
% inwoners van 18 jaar en ouder dat een goede gezondheid ervaart	72%	69%	71%	ja	Stadspeiling
Coëfficiënt: Verlaging van aantal inwoners van 18 jaar en ouder met gevoel van eenzaamheid ¹	2,5	²	2.4	n.v.t.	Stadspeiling

¹ De score is een coëfficiënt van een aantal vragen over eenzaamheid. De indicator, gevoelens van eenzaamheid, wordt weergegeven in een score op een schaal van 0 tot en met 11, van niet eenzaam tot en met zeer sterk eenzaam. Hoe lager de score, hoe minder eenzaam.

² Abusievelijk is deze indicator niet in de Programmabegroting 2019-2022 opgenomen.

Doelstelling 2.4 Meedoen naar vermogen, ongeacht aard van de beperking

We stimuleren een samenleving waar iedereen de gelegenheid heeft om mee te doen, waar mensen elkaar helpen en waar de overheid niet automatisch alles regelt. De gemeente zorgt daarbij voor een goede infrastructuur van Wmo basisvoorzieningen per wijk, die een preventieve en ondersteunende functie hebben.

Wijkgericht werken

Een belangrijke ontwikkeling daarbij is het wijkgericht werken, dat zich richt op het verkleinen (overbruggen) van de kloof tussen overheid en inwoners. Het gaat om een andere manier van werken: zichtbaarheid in de wijk, het beter kunnen bereiken van de burger, laagdrempelig, uitnodigend en verbindend.

In 2019 is met name ingezet op de pilotwijken. Voor beide wijken zijn vier wijkgerichte opgaven gedestilleerd, zoals het versterken van de sociale cohesie en een integrale aanpak op het gebied van jeugd en jongeren problematiek. Gezamenlijk met de partners in de wijk zijn de wijkgerichte opgaven vertaald naar concrete acties en projecten waar op dit moment uitvoering aan wordt gegeven en vooruitgang op wordt geboekt. In de beide pilotwijken wordt gewerkt met sterke inzet op 'van buiten naar binnen werken' en vanuit het oogpunt van de inwoners. Op kleinschalig niveau wordt gewerkt aan het verbeteren van de leefbaarheid in de wijken door de dienstverlening beter te laten aansluiten bij de leefomgeving van de inwoner en in te zetten daar waar dat nodig is.

Ontmoetingspunten

Voor beide pilotwijken geldt dat het creëren van een ontmoetingsplaats een van de opgaven is. Voor de pilotwijk Seghwaert is in 2019 hiertoe een start gemaakt met buurtinlooppunten, waar wijkbewoners in hun buurt terecht voor (hulp)vragen. Opgeleide vrijwilligers gaan met hen op zoek naar antwoorden of brengen de bewoner in contact met een geschikte wijkpartner. In Seghwaert wordt gekeken of de buurtinlooppunten invulling kunnen geven aan het concept 'Huis van de Wijk', of dat andere oplossingen nodig zijn.

Oosterheem heeft met de locatie Enjoy Life een laagdrempelige ontmoetingsplek waar bewoners met hun vragen en zorgen terecht kunnen en indien nodig verder geholpen worden bij (beginnende) problematiek. Daarnaast onderzoeken we waar inwoners met betrekking tot een Huis van de Wijk behoefte aan hebben en waar een Huis van de Wijk volgens hen aan zou moeten voldoen.

Ook in 2019 kwamen de wijk- en buurtverenigingen verschillende keren bij elkaar om onderling afspraken te maken en samen te werken. De Luisterlijn en Halte 2717 hebben onderdak gevonden bij buurtvereniging De Hoveniers.

In 2019 zijn voorbereidingen getroffen voor vernieuwing van de samenlevingsopbouw (ook wel opbouwwerk genoemd). Dit betreft onder andere een subsidieregeling 'Samenlevingsopbouw in Zoetermeerse wijken', waarbij een nieuwe partner wordt gezocht die ondersteunt bij het verbeteren van de leefbaarheid en het bevorderen van de sociale cohesie in een aantal buurten in de stad waar de leefbaarheid en sociale cohesie onder druk staan.

Mantelzorgondersteuning

Het thema mantelzorgondersteuning heeft in 2019 bijzondere aandacht gehad. Er is een onder andere een campagne ontwikkeld met korte filmpjes, waarin Zoetermeerse mantelzorgers hun verhaal hebben verteld ([filmpjes over mantelzorg](#)).

Ook is in 2019 een plan ontwikkeld in samenspraak met mantelzorgers om mantelzorgondersteuning te verbeteren. De eerste acties in het kader van dit plan zijn in 2019 uitgevoerd. Zo is voor mantelzorgers een handzaam overzicht gemaakt van alle diensten met bereikbaarheidsgegevens waar zij mee te maken kunnen krijgen, met tevens uitleg over de Wmo, Wet langdurige zorg (Wlz) en de Zorgverzekeringswet (Zvw). In 2019 is ook gewerkt aan de voorbereidingen van de gebiedsgerichte sturing, waarvan mantelzorg- en cliëntondersteuning deel gaan uitmaken.

Vernieuwing Vrijwilligersondersteuning

In 2019 is uitvoering gegeven aan het raadsbesluit om de vrijwilligersondersteuning te vernieuwen. De dienstverlening aan ZoSamen is afgebouwd. Samen met tien vrijwilligersorganisaties is in een ontwerpteam de nieuwe structuur en werkwijze van de vernieuwing vormgegeven. Deze heeft geresulteerd in: een vrijwilligersondersteuner, een subsidieregeling voor vrijwilligersorganisaties, een digitaal platform voor vraag en aanbod, fysieke punten in de wijk voor bemiddeling en een structuur voor samen leren (o.a. Leerkringen) ([vernieuwing vrijwilligersondersteuning](#)).

Effectindicator

2.4 Meedoen naar vermogen, ongeacht aard van de beperking	Realisatie 2018	Begroting 2019	Realisatie 2019	Doel gehaald?	Bron
% vrijwilligers	27%	27%	27%	ja	Stadspeiling
% mantelzorgers dat zich voldoende ondersteund voelt vanuit de eigen omgeving	69%	70%	73%	ja	
% mantelzorgers dat zich voldoende ondersteund voelt door de gemeente/ZoSamen	11,4%	15%	17%	ja	
% mantelzorgers dat zich over het geheel genomen voldoende ondersteund voelt	65,9%	70%	69%	nee ¹	

% mantelzorgers dat zich gesteund voelt door de gemeente ²	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	
% cliënten en mantelzorgers dat bekend is met de onafhankelijke cliëntondersteuning	n.v.t.	n.v.t.	20%	n.v.t.	
% cliënten en mantelzorgers dat (zeer) tevreden is over de onafhankelijke cliëntondersteuning	n.v.t.	n.v.t.	86%	n.v.t.	

¹ Het gerealiseerde percentage is lager dan begroot. Vele zaken kunnen effect hebben op dit percentage. Uit gesprekken met mantelzorgers bleek, dat vooral passende (professionele) hulp voor de verzorgde bijdraagt aan de mate waarin een mantelzorgers zich ondersteund voelt.

² Deze indicator wordt niet afzonderlijk gemeten. Mantelzorgondersteuning wordt integraal aangeboden aan mantelzorgers, waardoor het voor hen lastig is onderscheid te maken tussen ondersteuning vanuit de gemeente en ondersteuning door uitvoeringsorganisatie ZoSamen. Daarom is ervoor gekozen de ondersteuning van mantelzorgers door de gemeente en ZoSamen samen te nemen.

Alle indicatoren op gebied van mantelzorgondersteuning laten in 2019 een stijging zien ten opzichte van 2018. Er is geen directe oorzaak aan te wijzen waarom er sprake is van stijging. Wel kan een aantal mogelijke redenen worden genoemd. Zo is sprake van een stijging van het aantal geregistreerde mantelzorgers bij ZoSamen en is er een stijging van het aantal mantelzorgers dat in 2019 een waardering heeft aangevraagd. Daaruit valt op te maken dat steeds meer mantelzorgers hun weg naar ondersteuning en waardering weten te vinden.

De indicatoren rondom onafhankelijke cliëntondersteuning zijn in 2019 voor het eerst gemeten en de resultaten kunnen daarom nog niet worden afgezet tegen de resultaten uit eerdere jaren. Wel stroken de resultaten met de uitkomsten van het rekenkameronderzoek naar onafhankelijke cliëntondersteuning dat in 2019 is uitgevoerd. Ook uit het rekenkameronderzoek blijkt dat onafhankelijke cliëntondersteuning relatief onbekend is, maar wel wordt gewaardeerd door de afnemers van de dienstverlening. Voortvloeiend uit het rekenkameronderzoek heeft de gemeenteraad het college de opdracht gegeven om onder andere aan de slag te gaan met het vergroten van de bekendheid en het bereik van onafhankelijke cliëntondersteuning in Zoetermeer.

2.1.2.3 Gerealiseerde baten, lasten en saldo per doelstelling (inclusief reservemutaties)

	Bedragen x € 1.000		
	Rekening 2019		
	U	I	Saldo
2.1 - Bevorderen vroegtijdig, toegankelijk, passend en effect. jeugdhulp	60.137	173	-59.964
2.2 - Langer zelfstandig wonen	28.268	941	-27.327
2.3 - Bevorderen gezondheid, veiligheid en welbevinden	1.626	0	-1.626
2.4 - Meedoen naar vermogen, ongeacht aard van de beperking	10.314	550	-9.763
Totaal programma	100.344	1.664	-98.680

Voor een verklaring van verschillen tussen begroting en rekening wordt verwezen naar hoofdstuk Jaarrekening/Toelichting op het overzicht van baten en lasten.

Financiën op hoofdlijnen

Ter bevordering van vroegtijdige, toegankelijke, passende en effectieve jeugdhulp (doelstelling 2.1) is budget besteed aan o.a. preventie (€ 5,4 mln.), jeugdhulp Zorg in Natura en PGB (€ 44,7 mln.) en Gemeenschappelijke Regelingen Veilig Thuis Haaglanden en Inkoopbureau H-10 (€ 1,5 mln.).

Het budget voor langer zelfstandig wonen (doelstelling 2.2) is ingezet ten behoeve van de hulp in de huishouding, hulpmiddelen en ondersteuning thuis (€ 28,3 mln.).

De grootste uitgaven ter bevordering van de gezondheid, veiligheid en welbevinden (doelstelling 2.3) betreft de bijdrage aan GGD Haaglanden (€ 1,3 mln.)

Het budget voor meedoen naar vermogen, ongeacht aard van de beperking (doelstelling 2.4) is onder andere ingezet ten behoeve van algemene voorzieningen zoals mantelzorg- en vrijwilligersondersteuning, ontmoeten en meedoen (waaronder de ouderenzorg) (€ 4,0 mln.), cliëntondersteuning (€ 1,4 mln.) en voor maatschappelijk zorg (€ 0,9 mln.). Daarnaast valt wijkgericht werken (€ 1,6 mln.) onder deze doelstelling.

2.1.3 Programma 3 Leefbaarheid, duurzaam en groen

2.1.3.1 Algemene doelstelling

Maatschappelijk effect programma

Bevorderen van een duurzame, veilige en aantrekkelijke leefomgeving

Zoetermeer streeft naar een leefbare, duurzame en groene stad.

Het Programma Duurzaam & Groen Zoetermeer is geactualiseerd voor de periode 2020 – 2023. De ambitie voor de energietransitie is: een aardgasvrije gebouwde omgeving in 2040. De ambitie voor groen/biodiversiteit is: in 2040 een groenblauwe structuur in en om de stad hebben die onze concurrerende woonaantrekkelijkheid van Zoetermeer vergroot, leidt tot verhoging van de biodiversiteit en verbetering van de gezondheid en de klimaatadaptatie”.

Door in te zetten op het verbeteren van het afvalscheidingsgedrag van inwoners wordt de hoeveelheid restafval teruggedrongen en is meer afval gerecycled.

De openbare ruimte is het visitekaartje van de stad. De gemeente zorgt samen met de inwoners, bedrijven en instellingen voor de kwaliteit en leefbaarheid van de openbare ruimte. Bij de te maken keuzes zijn investeren in groen en duurzaamheid, bereikbaarheid, aantrekkelijkheid en veiligheid leidend. Een groene, leefbare, aantrekkelijke, veilige en duurzame openbare ruimte zorgt voor een prettige woonomgeving en een goed vestigingsklimaat. Groen draagt hier in belangrijke mate aan bij.

2.1.3.2 De doelstellingen van dit programma

Doelstelling 3.1 Bevorderen duurzame ontwikkeling

De belangrijkste resultaten bij de energietransitie waren afgelopen jaar voor de particuliere huiseigenaren. De gemeente heeft een rijksbijdrage van € 1,5 miljoen voor kleine energiebesparingsmaatregelen bij particuliere woningen ontvangen. De uitvoering van het project zal in 2020 plaatsvinden op basis van een afzonderlijk raadsvoorstel. Een andere belangrijke mijlpaal was de eerste Zoetermeerse VvE (en ook bijna de eerste landelijk) die een investeringsbesluit heeft

genomen om het eigen gebouw vergaand energiezuinig te maken m.b.v. een nieuwe aantrekkelijke landelijke financieringsvorm uit het nationaal energiebespaarfonds (NEF). Verder zijn het afgelopen jaar buurtsgewijs een groot deel van alle particuliere woningeigenaren uitgenodigd voor een informatieavond over energiebesparing en de transitie naar aardgasvrij wonen. En tenslotte heeft Zoetermeer net als 99,66% van alle gemeenten ingestemd met het landelijke klimaatakkoord.

Reimarkt is online verder gegaan met advisering en ontzorging van inwoners rond energiebesparing en energietransitie (het energieloket). De voorbereiding van een nieuwe uitraag voor het verzorgen van een energieloket is gestart.

Op het gebied van *groen* was afgelopen jaar een succesvol jaar in de samenwerking in de landschapstafels. Er is subsidie ontvangen voor de groenontwikkeling op en rond het terrein van de Balijhoeve en met subsidie kon een lang gekoesterde wens worden vervuld door de realisatie van het laatste stuk fietspad bij Buytenwegh in het 'rondje Meerpolder'. Ook is bij Buytenwegh gestart met de realisatie van het bijenlint 'van Zoetermeer naar Zee'. In het afgelopen jaar is er met Leidschendam-Voorburg, het Hoogheemraadschap van Rijnland en de provincie hard gewerkt aan de voorbereidingen voor een verbeterd weidevogelgebied in de Meerpolder. Hierover zijn ook diverse informatiebijeenkomsten georganiseerd met landbouwers en natuurliefhebbers. Het % inwoners dat natuur ervaart in de eigen buurt is achter gebleven bij de verwachting. Het varieert erg per buurt en per jaar. Nader onderzoek is nodig voor de verklaring.

De ambitie om een reductie van 10 kilogram restafval per inwoner te realiseren komt voort uit het afvalbeleidsplan 'Zoetermeer, meer bewust' wat eind 2017 is vastgesteld. In 2019 is vanwege het traject 'Ombuigen en Vernieuwen' de aandacht verschoven van uitvoering van dit afvalbeleidsplan naar de uitvoering van het project 'Stimuleren afvalscheiding' waarmee een nieuwe inzamelstructuur en afvalbeleid gerealiseerd wordt. Hoewel er een reductie van 3 kilogram is behaald is de geambieerde daling van 10 kilogram mede daarom niet gehaald.

3.1 Bevorderen duurzame ontwikkeling	Realisatie 2018	Begroting 2019	Realisatie 2019	Doel gehaald?	Bron
Aantal kilogram restafval per inwoner	217	208	214	Nee	Gemeentelijke database
% CO2 reductie ¹	11%	11%	165.600 Kton CO2 woningen 129.800 Kton CO2 bedrijven	nvt	CO2-monitoring energie-in-beeld klimaatmonitor databank
% van de inwoners dat de natuur ervaart in de buurt	76	90	72	nee	Omnibusenquête
Biodiversiteit ²		i.o.			Rapportage i.o.

1 Zoals aangegeven bij de actualisatie van het programma Duurzaam & Groen kan deze indicator niet meer op deze wijze worden uitgedrukt (% reductie). De cijfers zijn alleen in de absolute hoeveelheid emissie beschikbaar. Daarnaast zijn de cijfers zoals bij de actualisatie aangegeven pas na 1 tot 1,5 jaar beschikbaar. Weergegeven cijfers zijn van 2018. Bij de actualisatie van het programma zijn nieuwe indicatoren vastgesteld die ook in de perspectiefnota zullen worden opgenomen.

2 Voor het najaarsdebat 2020 is in samenspraak met de natuurorganisaties een nieuwe monitor opgezet.

Doelstelling 3.2 Behouden aantrekkelijke & veilige openbare ruimte

In de Beheervisie Openbare Ruimte (BOR) die in 2016 is vastgesteld, is de koers voor het beheer opgenomen. Deze is te vatten onder de noemer 'omgevingsbewust beheer', waarbij meer dan voorheen gestuurd wordt op effect en risico.

Kwaliteitsimpuls openbare ruimte

In 2019 is verder gegaan met de uitvoering van de kwaliteitsverbetering openbare ruimte. Met deze kwaliteitsverbetering zijn maatregelen uitgevoerd, waarbij de onderhoudskwaliteit van de openbare ruimte op een slimme manier wordt verbeterd. In plaats van een integrale verhoging van de beheerbaarheid door te voeren, is ingezet op het leveren van maatwerk in onderhoud en op investeren op zichtbare, veel gebruikte plekken. In 2019 zijn vooral werkzaamheden uitgevoerd waarbij mensen met afstand tot de arbeidsmarkt ingezet kunnen worden, zodat zij in de bezuinigingen worden ontzien. Voorbeelden van deze werkzaamheden zijn het vaker maaien van randen langs voet- en fietspaden om de bruikbaarheid te vergroten en het steken van de graskanten.

Groot – en vervangingsonderhoud

In 2019 zijn een groot aantal werken en projecten (grotendeels) uitgevoerd. Ook zijn verschillende adviezen van de Externe Adviescommissie bomen uitgevoerd. De meest in het oog springende projecten van 2019 worden hieronder opgesomd. Hiervan zijn ook projectopdrachten en voorgangsrapportages opgesteld.

Kernbaan

Uitvoering van de herinrichting van de Kernbaan naar aanleiding van een advies van de Externe Adviescommissie Bomen. Na samenspraak zijn de bomen vervangen door kleinere bomen om overlast te verminderen en is een streetprint aangebracht op het asfalt.

Karel Doormanlaan

Uitvoering van de herinrichting van de Karel Doormanlaan, waarbij een groenstructuur is teruggebracht en de verkeersveiligheid wordt verhoogd.

Akkerdreef

Reconstructie verharding en groen van Akkerdreef.

Winkelcentrum de Leyens - Sartrezijde en Mullenstrook

Herinrichting verharding en groen aan beide kanten van het winkelcentrum.

Burgemeester Hoekstrapark

De herinrichting van een deel van het Burgemeester Hoekstrapad tot centrale speel- en sportplek, in samenspraak met stakeholders.

Reigersblauw

Herinrichting van de speelplek aan het Reigersblauw.

Daarnaast is in 2019 de voorbereiding gedaan voor het vervangen van 20 houten bruggen door betonnen bruggen en voor het vervangen van brugdek en leuning van de brug aan het Panamapad. Ook heeft een aantal samenspraaktrajecten plaatsgevonden, zoals de samenspraak voor de bomen aan de Molenstraat en de Cornelis van Eerdenstraat.

Groen

In toenemende mate zien we ook dat de kwaliteit van het groen in de stad achteruitgaat en dat vernieuwing van beplanting nodig is. Behalve in projecten als de Akkerdreef, Karel Doormanlaan en het Burgemeester Hoekstrapark zijn ook verspreid in de stad beplantingsvakken vernieuwd. In dit jaar is ook het beheerplan voor het noordelijk deel van het Noord Aa gebied met betrokken natuurorganisaties en gebruikers in samenspraak opgesteld. De eerste uitvoeringsfase, het kappen en vervangen van het populierenbos is gestart. Dit populierenbos, van ruim 40 jaar oud, bracht grote risico's met zich mee (takbreuk en stambreuk). Het plan voorziet in het vervangen van het bos door een variatie aan duurzame bomen en struiken die in positieve zin bijdragen aan natuurontwikkeling en het verhogen van de biodiversiteit. Begin 2020 zal deze eerste fase worden afgerond.

Innovatie

Samen met een aantal andere gemeenten en een leverancier wordt gewerkt aan digitale informatievoorziening toegankelijkheid. In 2019 is het gezamenlijke informatie portaal voor zowel professionals als inwoners www.samenoppad.info gelanceerd. Ook is een pilot met sensoren op algemene gehandicapte parkeerplaatsen gestart. In juni was er een goed bezochte bijeenkomst voor zowel collega's als vertegenwoordigers van de doelgroep organisaties.

Toekomstgericht

Om ook in de toekomst te kunnen blijven zorgen voor een leefbare, aantrekkelijke openbare ruimte is in 2019, samen met een aantal andere gemeenten, het verhaal van het stedelijk beheer opgesteld. In dit verhaal wordt verteld op welke wijze het beheer van de openbare ruimte bijdraagt aan het 'buitengeluk' van inwoners en bezoekers van de stad. Zodat we ook jonge mensen aanspreken om te kiezen voor het beheer van de openbare ruimte, dat we nieuwe allianties kunnen sluiten en dat we een bijdrage kunnen leveren aan de grote maatschappelijke opgaven.

Effectindicator

3.2 Behouden aantrekkelijke & veilige openbare ruimte	Realisatie 2018	Begroting 2019	Realisatie 2019	Doel gehaald?	Bron
% van de openbare ruimte dat op het afgesproken kwaliteitsniveau zit	93%	85%	94%	ja	Quick scan openbare ruimte
% inwoners dat tevreden is over de openbare ruimte	84%	87%	89%	ja	Omnibusenquête
Waardering bewoners groene kwaliteit	7,5	7,5	7,5	ja	

2.1.3.3 Gerealiseerde baten, lasten en saldo per doelstelling (inclusief reservemutaties)

	Bedragen x € 1.000		
	Rekening 2019		
	U	I	Saldo
3.1 - Bevorderen duurzame ontwikkeling	12.485	15.888	3.403
3.2 - Behouden aantrekkelijke & veilige openbare ruimte	34.397	11.020	-23.377
Totaal programma	46.882	26.908	-19.974

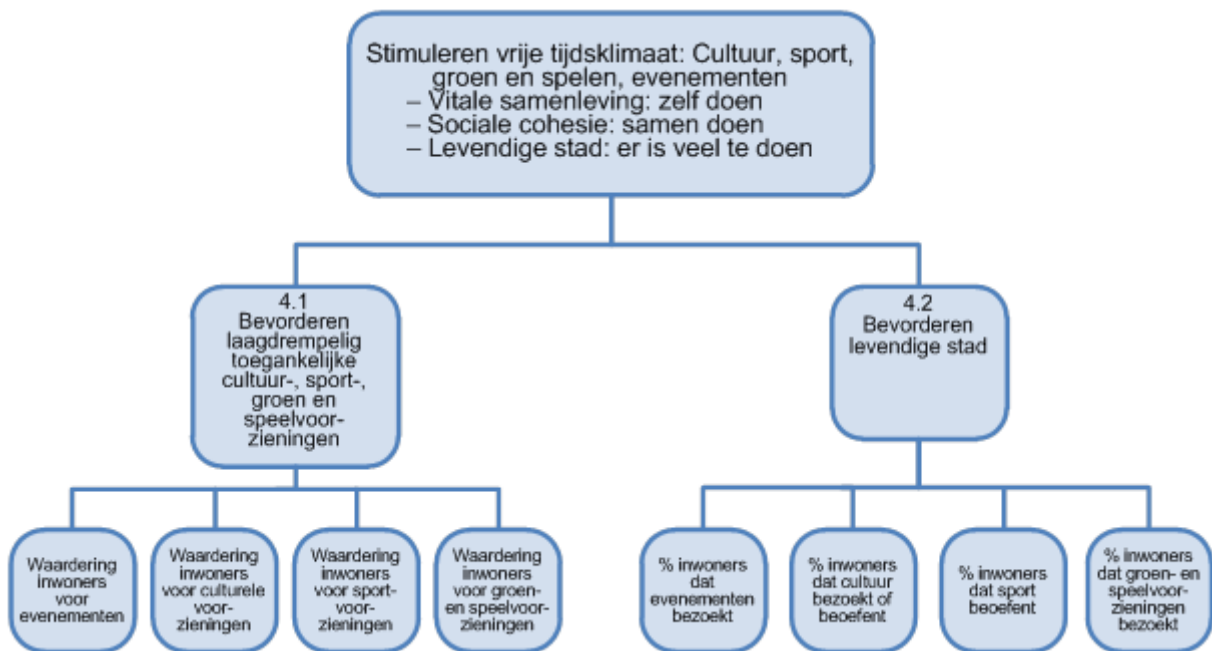
Voor een verklaring van verschillen tussen begroting en rekening wordt verwezen naar hoofdstuk Jaarrekening/Toelichting op het overzicht van baten en lasten.

Financiën op hoofdlijnen

Voor duurzame ontwikkeling (doelstelling 3.1) is budget uitgegeven aan het inzamelen en verwerken van afval € 10,7 mln., het verbeteren van het leefmilieu (geluid- en luchtkwaliteit, energiebesparing en verbetering biodiversiteit), Duurzaam en Groen, in totaal (€ 1,7 mln.). De inkomsten bestaan vooral uit de afvalstoffenheffing (€ 14,2 mln.) en overige inkomsten afvalinzameling € 1,1 mln.

Voor het behouden van aantrekkelijke & veilige openbare ruimte (doelstelling 3.2) is het budget aangewend ten behoeve van het dagelijks, periodiek en groot onderhoud van de openbare ruimte (totaal ca. € 33,9 mln.). De inkomsten bestaan vooral uit de rioolheffing (€ 6,4 mln.), de inkomsten uit parkeeropbrengsten (€ 2,0 mln.), overige inkomsten € 1,3 mln. en onttrekkingen vanuit reserves o.a.de egalisatiereserve groot onderhoud € 0,9 mln.

2.1.4 Programma 4 Vrije tijd

2.1.4.1 Algemene doelstelling

Maatschappelijk effect programma

Stimuleren vrije tijdsclimaat

Zoetermeer is en blijft een levendige stad. Jong en oud kunnen actief genieten van het veelzijdige en speelse vrijetijdsaanbod en van het groen in en buiten de stad. Initiatieven op het gebied van sport, cultuur en evenementen die dit actieve karakter versterken, blijven we ondersteunen. De vrijetijdsactiviteiten zorgen voor welzijn, leefbaarheid en levendigheid voor de inwoners en bezoekers van Zoetermeer. Daarnaast draagt dit bij aan hun gezondheid en vitaliteit en aan sociale cohesie. Verder biedt de stad veel mogelijkheden om te ontspannen in het groen. Samen met Natuur- en milieuorganisaties en wijkbewoners werken we aan de uitbreiding van groen en het aanbod in groene ontspanning. Zowel binnen de wijk en de schooltuinen als op de stadsboerderijen. Ook binnen het programma 'Samen de toekomst van Zoetermeer vormgeven', dat zich richt op de groei en toekomst van Zoetermeer, is er aandacht voor recreatieve voorzieningen.

2.1.4.2 De doelstellingen van dit programma

Doelstelling 4.1 Bevorderen laagdrempelig toegankelijke culturele en sportvoorzieningen

Het samenspraaktraject voor de cultuurvisie 2020-2030 inclusief uitvoeringsagenda's 2021-2024 is gestart. Uit 14 intensieve samenspraakbijeenkomsten met alle lagen van het culturele veld zijn vier thema's naar boven gekomen die in de visie worden uitgewerkt. Ook is in 2019 een online raadpleging gedaan die gericht was op alle inwoners en bezoekers. De nieuwe cultuurnota staat in het teken van het vergroten van het cultureel vermogen van de stad.

De bibliotheek vervolgt de ingezette ontwikkelingen naar een centrum voor Leren, Informeren en Beleven met onverminderde inzet. Er is een onderzoek gestart om inzichtelijk te maken of de omvorming van de wijkvestigingen in Rokkeveen en Oosterheem tot een 'Huis van de Wijk' wellicht een betere oplossing is dan een sluiting van deze wijkvestigingen. Het resultaat hiervan wordt in het voorjaar van 2020 gepresenteerd.

De verbouwing van het CKC is in 2019 geheel afgerond. Daarbij is extra aandacht besteed aan het toegankelijk en bereikbaar maken van de locatie. Het CKC kan in de nieuwe setting nog beter voldoen aan de wensen van gebruikers en partners.

Cultuurpodium Boerderij kende wederom een goed jaar, zowel financieel, inhoudelijk als qua bezoekersaantallen. Om een goede toekomst voor de Boerderij voor te bereiden is een locatieonderzoek voor nieuw onderkomen gestart.

In april opende Museum De Voorde haar deuren. Voortgekomen uit het oude Stadsmuseum uit de Dorpsstraat startte de nieuwe organisatie aan het Zuidwaarts met de nieuwe publiekstentoonstelling "Dit zijn wij". Het museum haalde, na een goede start, minder bezoekers dan verwacht. Deels ligt er een relatie met de afsluiting van het Zuidwaarts, deels met het feit dat het museum net begint. Bij het TB2 zijn de onderhoudsbudgetten voor beeldende kunst anders ingericht (zie ook paragraaf Kapitaalgoederen*). Om de verordening percentageregeling Beeldende kunst in de openbare ruimte hiermee in lijn te brengen, is deze op enkele onderdelen gewijzigd.

Vanuit de percentageregeling zijn dit jaar twee kunstwerken in opdracht opgeleverd: een zitelement bij IKC de Klimboom (Buytenwegh) en twee grafische projecties op de lila gevels van stadsmuseum De Voorde (Stadshart). Gestart is met drie nieuwe kunstwerken: aan de Zegwaartseweg, onder viaduct Australiëweg (voortkomend uit grondexploitatie conform verordening Percentageregeling) bij Gymworld en IKC Prinses Amaliaschool (voortkomend uit nieuwbouwbudget conform verordening Percentageregeling). Al deze projecten werden in samenspraak met inwoners en gebruikers gerealiseerd.

Als uitwerking van motie 1806-17 "Kunstroute door de stad" zijn in 2019 de eerste vier kunstroutes ontwikkeld. De andere vier kunstroutes verschijnen in 2020.

Het Stadstheater heeft een plan van aanpak opgesteld voor het horecaconcept STAGE en er zijn kostenbesparende maatregelen genomen om de omzet te vergroten. Daarnaast is frequenter gerapporteerd aan de gemeente.

In het voorjaar van 2019 is de op gang zijnde verbouwing van de Kwikfitlocatie voor de huisvesting van Terra Art Projects aan de Vlamingstraat noodgedwongen stopgezet vanwege constructieve gebreken aan het woongedeelte. Nader onderzoek wees uit dat sloop en nieuwbouw van dit gedeelte de beste optie was.

Ook in 2019 is meer plaats geboden aan sport in Zoetermeer. Enerzijds letterlijk door de bouw van Gymworld en de renovatie van de Noordwesterhal, anderzijds door het vaststellen van de kaders voor het realiseren van een nieuw zwembad. Ook het burgerinitiatief 'Beweegpark Noord Aa' is geopend in samenwerking met de gemeente.

De gemeente heeft gestimuleerd en gefaciliteerd dat er een Lokaal Sportakkoord wordt gerealiseerd. Dit is een akkoord tussen lokale sportorganisaties, maatschappelijke instellingen en gemeente over gezamenlijke ambities, afspraken voor nieuwe initiatieven en vormen van samenwerking die de sport in de gemeente een boost kan geven. Het concept van het Sportakkoord is in 2019 afgerond. In 2019 is samen met 9 regiogemeenten de intentieovereenkomst 'Inclusief Sporten en Bewegen' ondertekend om op dit onderwerp meer samen te werken. Hiervoor heeft de gemeente Zoetermeer het voortouw genomen, zodat gemeenten uit de regio Haaglanden samen gaan werken op het gebied van sporten voor mensen met een beperking om het (netwerk) rondom aangepast sportaanbod te versterken.

De wijk en schooltuinen waren afgelopen jaar meer open voor bezoekers en gebruikers. Ook in de winter kon er getuinierd worden. In Rokkeveen hebben de vrijwilligers/wijkbewoners veel werk op zich genomen en geëxperimenteerd met weekendopeningen en een breed activiteitsaanbod. Hierdoor is deze wijktuin meer en meer tuin van de wijk. 75% van de basisscholen gebruikte het aanbod van de

schooltuinlessen voor groep 5 op de schooltuinen. Afgelopen jaar is naast het aanleggen en onderhouden van een tuintje ook een groot deel van de lessen gebruikt voor kennisoverdracht over klimaat en duurzaamheid. De kinderen en hun leerkrachten waren zeer positief over dit nieuwe aanbod aan themalessen over onder meer insecten, zoals bijen of over wormen en de invloeden van het weer.

In 2019 is ook op de stadsboerderijen meer ingezet op begrip voor en het omgaan met de natuur, dieren, het klimaat en ons voedsel. Hiervoor zijn diverse borden met informatie geplaatst. De boerderijen en schooltuinen werkten samen met verschillende partijen vanuit het kinderwerk, scholen, kinderopvang, zorg, natuur en milieueducatie en met veel betrokken inwoners. Op het Buitenbeest was de horecaruimte niet verhuurd in 2019. De verbouwing van de Balijhoeve tot een sociale ontmoetingsboerderij is vertraagd en start in 2020. Ook hier staat samenwerking met bewoners, bedrijven, natuurorganisaties, onderwijs en zorgpartijen centraal. Op De Weidemolen is brasserie Up gestopt en is de horeca overgenomen door drie zorgpartijen die samen de horeca uitbaten en meehelpen op het buitenterrein.

Effectindicator

4.1 Bevorderen laagdrempelig toegankelijke culturele en sportvoorzieningen	Realisatie 2018	Begroting 2019	Realisatie 2019	Doel gehaald?	Bron
Waardering inwoners voor evenementen	7,7	7,8	7,9	ja	Omnibusenquête
Waardering inwoners voor culturele voorzieningen	7,8	7,8	8,0	ja	
Waardering inwoners voor sportvoorzieningen	6,8	7,0	7,0	ja	
Waardering inwoners voor de stadsboerderijen	7,8	7,5	7,8	ja	

1 De waardering voor groen- en speelvoorzieningen is in 2017 nog niet onderzocht in de Omnibusenquête.

Doelstelling 4.2 Bevorderen bruis

In 2019 is een vervolg gegeven aan de vastgestelde Citymarketingvisie. Een projectteam Citymarketing is gestart om voor eind 2020 een nieuwe citymarketingorganisatie neer te zetten, de citybranding uit te werken en ervoor te zorgen dat evenementen goed aansluiten bij de nieuwe strategie.

Het gevarieerde aanbod van gesubsidieerde evenementen heeft bijgedragen aan meer levendigheid in en zichtbaarheid voor de stad.

In Zoetermeer hebben we gevarieerde groep organisaties op het gebied van sport, kunst, cultuur, natuur en milieubeleving en andere vrijetijdsactiviteiten, maar ook om groepen vrijwilligers die ondersteunende taken in het vrijetijds- en of sociaal domein willen uitvoeren.

De gemeente heeft zich ingezet voor de vitaliteit van sportverenigingen en haar vrijwilligers. Dit deed de gemeente onder andere door de inzet van een verenigingsondersteuner, activiteiten van combinatiefunctionarissen en netwerkbijeenkomsten zoals sportcafés en andere themabijeenkomsten. Ook werd gewerkt aan het verbinden van sport met andere maatschappelijke doelstellingen. Hiervoor konden sportaanbieders voor een tweede jaar meedoen aan de subsidieregeling 'Sport als supporter van Zoetermeer'. Speelmeer werkte afgelopen jaar met een pilot om een breder aanbod neer te zetten aan vakantieactiviteiten voor kinderen tot en met 12 jaar. De vakantieactiviteiten in sporthal de Veur werden afgewisseld met een aanbod bij diverse sport en spelaanbieders. Door nauwe samenwerking met hen konden de kinderen voor het Speelmeertarief (en gratis bij een Zoetermeerpas) gebruik maken van locaties waar zij anders mogelijk niet zo snel komen.

Ook op het gebied van ontspannen natuur en milieubeleving bleef het aanbod voor de inwoners groot. De drie stadsboerderijen ontvingen bijna 350.000 bezoekers. Speelboerderij het Buitenbeest in Meerzicht was de best bezochte boerderij met meer dan 200.000 bezoekers. De speel- en stadsboerderij is hiermee de best bezochte vrijetijdsplek van de gemeente waar bezoekers

spelenderwijs met zowel dieren als natuur kennismaken maar ook kennis maken met activiteiten zoals teken- en kookworkshops, elkaar ontmoeten en samen (leren) spelen.

Effectindicator

4.2 Bevorderen bruis ¹	Realisatie 2018	Begroting 2019	Realisatie 2019	Doel gehaald?	Bron
% inwoners dat evenementen bezoekt	49%	42%	54%	ja	Omnibussenquête
% inwoners dat cultuur bezoekt of beoefent	84%	84%	89%	ja	
% inwoners dat sport beoefent	71%	78%	72%	nee ²	
% inwoners dat de stadsboerderijen bezoekt	42%	40%*	44%	ja	

1 Het percentage inwoners dat groen- en speelvoorzieningen bezoekt is nog niet onderzocht in 2017.

2 We zien een afwijking van sportdeelname onder de inwoners in relatie tot de doelstellingen. Dit valt net als vorig jaar te verklaren door het feit dat de vragen iets aangepast zijn om aansluiting te vinden op de aangepaste landelijke beweegrichtlijnen (per september 2017). In de programmabegroting 2020 is om deze reden de doelstelling aangepast.

2.1.4.3 Gerealiseerde baten, lasten en saldo per doelstelling (inclusief reservemutaties)

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2019		
	U	I	Saldo
4.1 - Bevorderen laagdrempelig toegank. culturele en sportvoorzieningen	21.143	10.628	-10.515
4.2 - Bevorderen levendige stad	5.741	384	-5.357
Totaal programma	26.884	11.012	-15.872

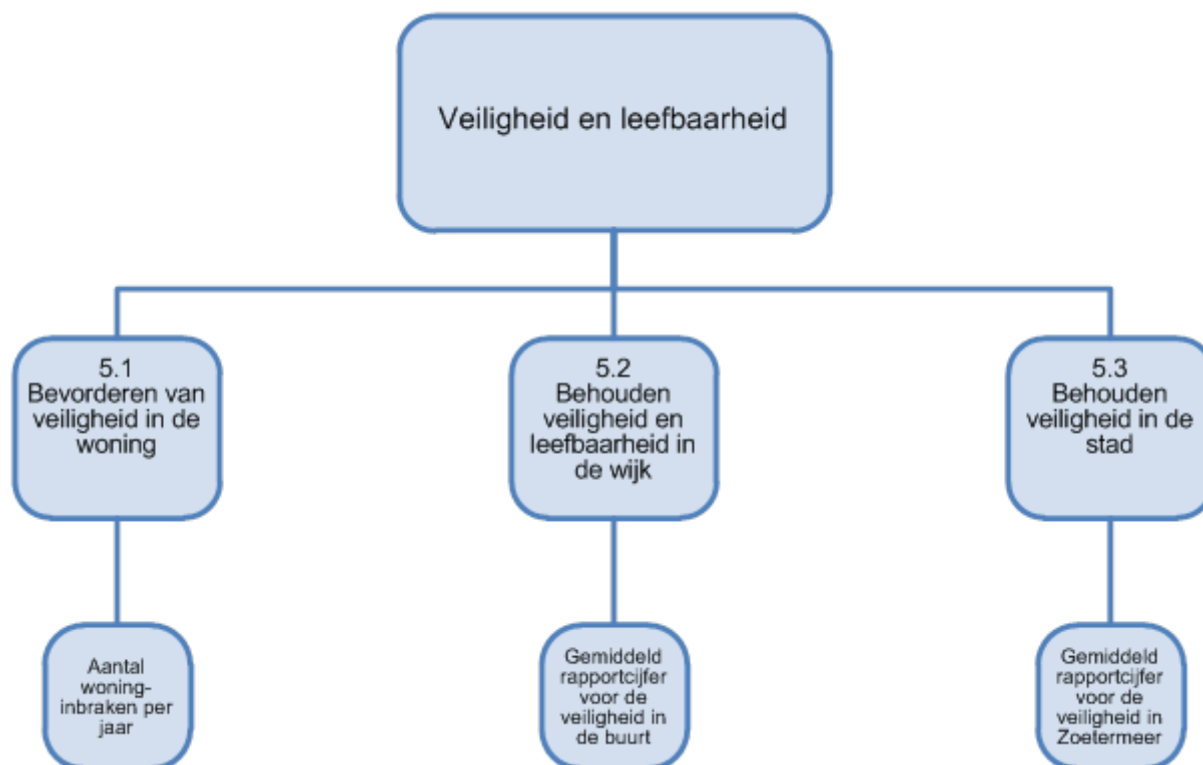
Voor een verklaring van verschillen tussen begroting en rekening wordt verwezen naar hoofdstuk Jaarrekening/Toelichting op het overzicht van baten en lasten.

Financiën op hoofdlijnen

Ter bevordering van laagdrempelig toegankelijke culturele- en sportvoorzieningen (doelstelling 4.1) is het budget onder andere ingezet voor subsidies aan de (grote) culturele instellingen, zoals Forum, Stadsmuseum, Stadstheater en Cultuurpodium De Boerderij (€ 6,3 mln.), de exploitatie van de sport- en sociaal-culturele accommodaties (€ 11,7 mln.) en de stadsboerderijen en wijktuinen (€ 2,2 mln.) Daarnaast is het budget ingezet voor beeldende kunst en diverse kunsttoepassingen (€ 0,3 mln.).

Ter bevordering van een levendige stad (doelstelling 4.2) is het budget ingezet voor het Centrum voor Kunst en Cultuur & partners (CKC), het videogame museum en ondersteuning van een aantal kleinere organisaties voor amateurkunst (€ 2,8 mln.), een breed scala aan evenementen (€ 0,8 mln.) en activiteiten op het gebied van vrije tijd, sport- en spelontwikkeling inclusief combinatiefunctionarissen (€ 1,2 mln.). Daarnaast is het budget besteed aan investeringsaanvragen door amateurverenigingen, onderhoud van beeldende kunstobjecten en monumentenbeleid.

2.1.5 Programma 5 Veiligheid

2.1.5.1 Algemene doelstelling

Maatschappelijk effect programma

Veiligheid en leefbaarheid

Inwoners van Zoetermeer voelen zich veilig in hun huis, in de wijk en in de stad. Samen werken wij aan het verbeteren van de veiligheid zodat iedereen veilig kan wonen, werken en recreëren. Dit wordt integraal en op stads- en wijkniveau gedaan: samen met inwoners, ondernemers, instellingen en ketenpartners.

2.1.5.2 De doelstellingen van dit programma

Doelstelling 5.1 Bevorderen van de veiligheid in de woning

De inwoners van Zoetermeer moeten zich veilig voelen in hun eigen woning. Een woningoverval en woninginbraak tasten het veiligheidsgevoel ernstig aan en kunnen langdurige emotionele effecten hebben. Door inwoners op de hoogte te brengen van de risico's en te informeren over de maatregelen die zij zelf kunnen treffen, kunnen zij in sterke mate bijdragen aan het voorkomen van inbraken. Tijdens de wijkveiligheidsavonden wordt voorlichting gegeven over preventieve maatregelen om woninginbraken tegen te gaan. Het aantal inbraken is ook dit jaar weer verder gedaald.

Huiselijk geweld heeft vaak ernstige lichamelijke en psychische gevolgen.

De burgemeester heeft zijn bevoegdheid om een tijdelijk huisverbod aan een geweldpleger op te leggen, nog nooit zo vaak gebruikt als in 2019. Het waren er 48. In 2018 legde de burgemeester tijdelijk 44 huisverboden op.

Effectindicator

5.1 Bevorderen van de veiligheid in de woning	Realisatie 2018	Begroting 2019	Realisatie 2019	Doel gehaald?	Bron
---	-----------------	----------------	-----------------	---------------	------

Aantal woninginbraken per jaar	208	< 2018	200	ja	Politie
--------------------------------	-----	--------	-----	----	---------

Doelstelling 5.2 Bevorderen /behouden veiligheid en leefbaarheid in de wijk

Zoetermeer is een stad waar iedereen zich veilig voelt. Het openbaar vervoer, winkelcentra, scholen, horeca, plantsoenen en parken zijn voorbeelden van (kruis)punten in de stad waar bewoners elkaar tegenkomen. De veiligheid en veiligheidsgevoelens op deze (kruis)punten moeten worden behouden en waar mogelijk worden verbeterd. Bewoners zijn daarbij onmisbaar door hun betrokkenheid en kennis van wat er in de wijk speelt. Dit door onder andere de WAS-buurtpreventieteams (Wijk en Agent Samen) en de Whats' App groepen.

Er is in 2019 actief ingezet op de wijkhandhavers en de leefbaarheidsproblematieken. Er is prioriteit gegeven aan de aanpak van schoolveiligheid. In het voorjaar van 2019 is iedere wijkhandhaver in contact getreden met de schoolbesturen om te inventariseren welke leefbaarheidsproblematieken er worden ervaren in de omgeving van de schoollocatie. De ervaren problematiek bestaat uit parkeeroverlast en honden(poep) overlast. De wijkhandhaver is actief aanwezig op iedere schoollocatie om toezicht te houden en waar nodig handhavend op te treden.

In 2019 is ook gestart met een vernieuwde projectmatige aanpak wees/wrakfietsen. In 2019 zijn er in totaal 1.994 (wees/wrak) fietsen opgenomen in de procedure, waarvan er uiteindelijk 1.288 zijn verwijderd. Daarnaast wordt ook o.a. ingezet op evenementen, parkeeroverlast, meldingen en randstadrailacties.

In Zoetermeer wordt in de horeca, bij paracommerciële instellingen en tijdens evenementen toezicht gehouden op de naleving van de Drank- en Horecawet. Controles op grond van de Drank- en Horecawet betreffen voornamelijk integrale controles, waarbij gekeken wordt naar zowel de vergunning en/of ontheffing, de inrichtingseisen, het aanwezige terras en de naleving van de leeftijdsgrenzen. Daar waar overtredingen plaatsvinden wordt handhavend opgetreden. Dit jaar kregen drankverkopers in Zoetermeer te maken met de inzet van de mystery shopper (een jongere onder de achttien die probeert alcohol te kopen). De gemeente wil hiermee een goed beeld krijgen van hoe het in Zoetermeer is gesteld met de verkoop van alcohol aan jongeren. Met de inzet van een mystery shopper komen overtredingen aan het licht en worden verkopers van drank gestimuleerd de regels na te leven.

Effectindicator

5.2 Bevorderen/behouden veiligheid en leefbaarheid in de wijk	Realisatie 2018	Begroting 2019	Realisatie 2019	Doel gehaald?	Bron
Gemiddeld rapportcijfer voor de veiligheid in de buurt	7,9	7,5	7.8	ja	Omnibusenquête

Doelstelling 5.3 Behouden veiligheid in de stad

Zoetermeer heeft te maken met grootstedelijke jongerenproblematiek. Een aantal jongeren en jongvolwassenen veroorzaken in groepsverband (in totaal 4 jeugdgroepen) of als individu overlast en criminaliteit. Opvallend is dat het deels om een nog jongere leeftijdsgroep gaat dan voorheen, 13 tot 15-jarigen. Deze jongerenproblematiek wordt door de start van de jeugdmarshall en de twee jeugdBOA's nog intensiever aangepakt. In de integrale en multidisciplinaire aanpak van problematische jeugd(groepen) en van radicalisering wordt nauw samengewerkt met de partners vanuit de strafrecht- en zorgketen. Daarnaast is er direct contact met de doelgroep, en binnen de aanpak van radicalisering is er ook contact met de families van uitgereisden. Ondanks alle aandacht in de media hiervoor, zijn er geen Zoetermeerse vrouwen en kinderen teruggekeerd uit strijdgebied.

De aanpak van ondermijning is een integrale aanpak waarbij verschillende partijen samenwerken (o.a. Team Handhaving, Politie, Belastingdienst en Stedin). In deze integrale aanpak heeft de gemeente de regie en zet waar nodig bestuursrechtelijke middelen in om ondermijning aan te pakken. De aanpak was in 2019 gericht op nachthoreca, industrieterreinen en spookwoningen.

Het afgelopen jaar vonden bij een aantal horecabedrijven (ernstige) geweldsincidenten plaats. Met partners wordt ingezet op de aanpak hiervan. De betrokken horecabedrijven zijn deels definitief en deels tijdelijk gesloten.

De gemeente handhaaft op basis van beleidsplan 'Een omgevingsbewuste en professionele dienstverlening'. Dit plan beschrijft de keuzes, die het college heeft gemaakt over de handhaving van regels voor de bebouwde (leef)omgeving. Het geeft invulling aan de taak om overeenkomstig de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) te handhaven. Daarbij zijn keuzes gemaakt wat meer of minder aandacht verdient. Deze keuzes worden jaarlijks geactualiseerd in het Uitvoeringsprogramma. Voor bouwtaken het Uitvoeringsprogramma Vergunningen, Toezicht en Handhaving 2019 en voor de milieutaken het Werkplan Omgevingsdienst Haaglanden 2019.

Verder heeft de gemeente voorbereidingen getroffen om op het gebied van rampen en crisisbeheersing de directe en indirecte gevolgen van een ramp of crisis te kunnen voorzien en beheersen. Bewoners zijn geïnformeerd over de risico's zodat zij weten wat zij zelf kunnen doen ter voorbereiding op een ramp of crisis.

Effectindicator

5.3 Behouden veiligheid in de stad	Realisatie 2018	Begroting 2019	Realisatie 2019	Doel gehaald?	Bron
Gemiddeld rapportcijfer voor de veiligheid in Zoetermeer	7,6	7,3	7,5	ja	Omnibusenquête

2.1.5.3 Gerealiseerde baten, lasten en saldo per doelstelling (inclusief reservemutaties)

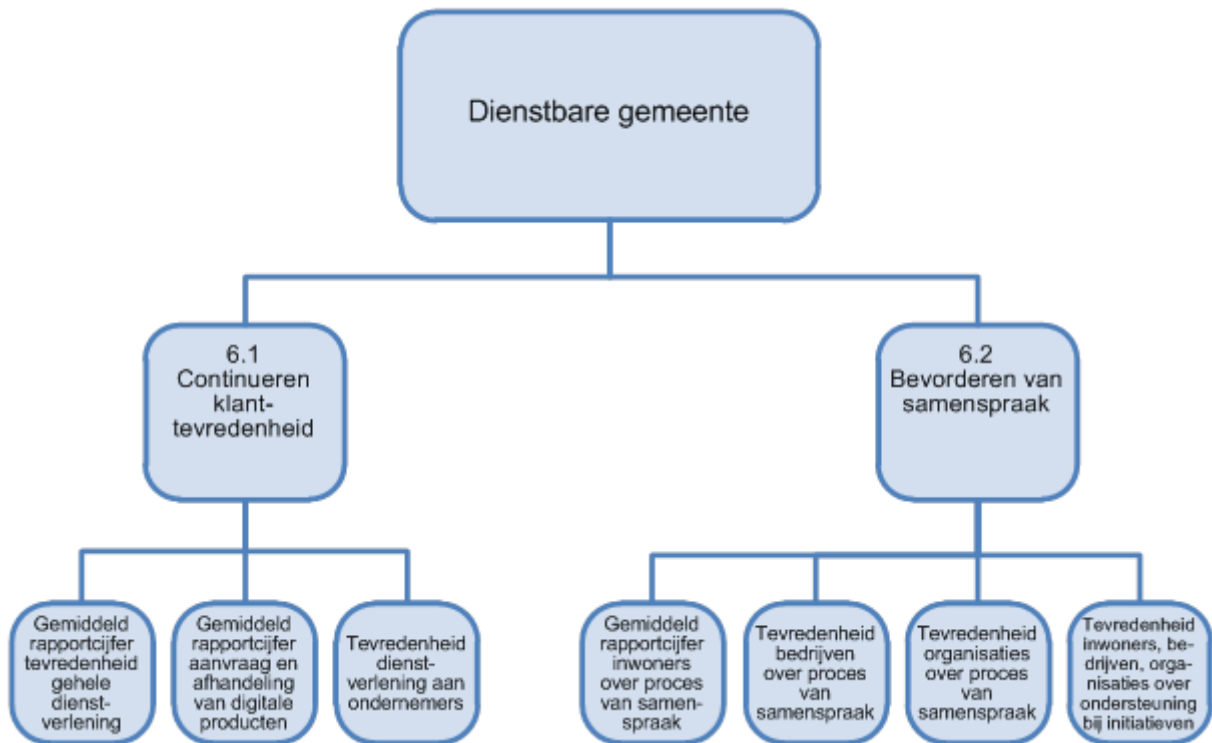
	Bedragen x € 1.000		
	Rekening 2019		
	U	I	Saldo
5.1 - Bevorderen van de veiligheid in de woning	-2	0	2
5.2 - Bevorderen /behouden veiligheid en leefbaarheid in de wijk	1.703	11	-1.692
5.3 - Behouden veiligheid in de stad	12.310	407	-11.903
Totaal programma	14.011	418	-13.593

Voor een verklaring van verschillen tussen begroting en rekening wordt verwezen naar hoofdstuk Jaarrekening/Toelichting op het overzicht van baten en lasten.

Financiën op hoofdlijnen

In totaal is € 8,6 mln. besteed aan de kosten voor de Veiligheidsregio Haaglanden. Andere uitgaven zijn onder andere de kosten voor de inzet van Team Handhaving, maatregelen in verband met geweldsincidenten bij horecabedrijven, de jaarwisseling, het optimaliseren en het flexibel maken van cameratoezicht, buurtpreventieprojecten en de aanpak problematische jeugdgroepen.

2.1.6 Programma 6 Dienstverlening en samenspraak

2.1.6.1 Algemene doelstelling

Maatschappelijk effect programma

Dienstbare gemeente

De dienstbare gemeente betekent dat de gemeente de inwoner centraal stelt, goede dienstverlening biedt en inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties actief betreft bij beleid en projecten. De gemeente Zoetermeer wil door de manier van besturen en het betrekken van inwoners, bedrijven en (maatschappelijke) organisaties de betrokkenheid van de Zoetermeerders bij de stad en het vertrouwen in de lokale overheid bij inwoners vergroten. Een van de belangrijke zaken die in 2019 is gaan spelen is de voorbereiding op de invoering van de Omgevingswet.

Omgevingswet/Omgevingsvisie

In het kader van de naderende invoering van de Omgevingswet heeft er een verandering plaatsgevonden van denken en leren naar doen. Er wordt gewerkt aan het op orde brengen van de processen voor de implementatie Omgevingswet in januari 2021. De lijst met minimale acties van de VNG die moeten worden uitgevoerd voor inwerkingtreding van de wet is daarbij de leidraad. Voor de aansluiting aan het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) is de eerste applicatie van de benodigde software aangeschaft. Ook is in 2019 gestart met de pilot Omgevingsplan Seghwaert. In deze pilot worden regels uit gemeentelijke verordeningen (zoals de APV) geïntegreerd in de regels van een bestemmingsplan.

Met betrekking tot de omgevingsvisie is fase 1 doorlopen. Aan de hand van een onderzoek naar de huidige situatie wordt gekeken hoe het proces van de omgevingsvisie verder vorm krijgt. De raad heeft een belangrijke rol bij het opstellen van de omgevingsvisie. Daarom is een klankbordgroep met een vertegenwoordiging uit de raad gestart. Met deze klankbordgroep wordt ook de implementatie van de Omgevingswet en de veranderende rol van de raad besproken.

2.1.6.2 De doelstellingen van dit programma

Doelstelling 6.1 Continueren klanttevredenheid

De Visie Dienstverlening is vastgesteld. Het motto is: centraal en digitaal waar het kan, dichtbij en persoonlijk waar nodig. Het dienstverleningsconcept geeft ambtenaren handvatten tot gedrag. De volgende aspecten worden in de visie benoemd: Gastvrij, Deskundig, Vraag- en klantgericht, Activerend, Betrouwbaar, Bereikbaar en Snel.

In 2019 is dienstverlening verbeterd door middel van klantreizen. De klantreis geeft meer inzicht in de klantbeleving van dienstverlening. In de klantreis wordt een proces voorgelegd aan de klant en stap voor stap doorgenomen op dienstverlening en/of gewenst gedrag. Ambtenaren die het proces uitvoeren zijn hierbij aanwezig. Op deze manier heeft de inwoner, ondernemer en/of maatschappelijke partner gelegenheid tot inspraak in processen. In 2019 zijn vijf klantreizen uitgevoerd. Verbeterpunten uit de klantreizen zijn: aanpassing schriftelijke communicatie; aanpassing van de gemeentelijke website; kortere en eenvoudiger klantcontact momenten; snellere dienstverlening.

Om de externe dienstverlening te verbeteren is intern ingezet op dienstverleningsscan. In deze scans gaan teams in een werkvorm het gesprek aan over hun dienstverlening. Zij bepalen na afloop van de scan zelf welke dienstverlening verbeterd moet worden en gaan hiermee aan de slag. In 2019 zijn 22 scans uitgevoerd. Na iedere scan konden de teams verbeterpunten benoemen. Rode draad is verbetering van systemen en processen. Ook waardering en feedback is een punt van aandacht. De rapportages van de scans zijn doorgesproken met de opdrachtgever/management. Deze rapportages zijn ook gedeeld met de teams.

In 2019 zijn er 386 klachten ontvangen waarvan 88 gegrond zijn verklaard. Van de klachten is 70 % binnen 6 weken afgehandeld. Hoewel er in 2019 klachten buiten de termijn van zes weken zijn afgehandeld was er altijd binnen een aantal werkdagen telefonisch contact tussen de klager en klachtbehandelaar.

Het aantal bezoekers van de wijkposten was laag. Medio 2019 is gestopt met de baliedienstverlening van de wijkposten. Eind 2019 zijn de wijkposten gesloten als bijdrage aan Ombuigen en Vernieuwen (maatregel 74).

Het digitaal verlengen van rijbewijzen is een mooie stap in het kader van steeds meer en betere digitale dienstverlening.

Effectindicator

6.1 Continueren klanttevredenheid	Realisatie 2018	Begroting 2019	Realisatie 2019	Doel gehaald?	Bron
Gemiddeld rapportcijfer tevredenheid gehele dienstverlening	7,4	7,1	7,3	Ja	Stadspeiling
Gemiddeld rapportcijfer voor de aanvraag en afhandeling van digitale producten	7,6	7,7	7,3	Nee	Klanttevredenheidsonderzoek
Tevredenheid dienstverlening aan ondernemers	-	-	-*	-	Tweejaarlijkse ondernemerspeiling

* Het onderzoek bij ondernemers naar de dienstverlening is niet afgenomen, zie toelichting doelstelling 1.3 Bevorderen van een beter ondernemersklimaat. Laatste meting is gedaan in 2016 en het cijfer was toen 6,9

Het klanttevredenheidsonderzoek heeft dit jaar een hogere respons met ruim 3000 respondenten. Een daling van de tevredenheid is te zien bij digitale producten over de leefomgeving (van 7,8 naar 7,2) en de categorie overig (van 7,5 naar 7,3).

Doelstelling 6.2 Bevorderen van de samenspraak

Het college heeft het Zoetermeers samenspraakbeleid verder tegen het licht gehouden. Dit resulteerde in september 2019 in een aanvulling op de actualisatie van het samenspraakbeleid.

Daarna is gestart met het aanpassen van de Kadernota Samenspraak en de Samenspraakverordening conform deze besluitvorming.

In de stadspeiling is in 2019 alleen de tevredenheid rond samenspraak onder inwoners meegenomen. Daarnaast hield het college steekproefsgewijs interne evaluaties van de samenspraakprocedures. Dit leidde onder andere tot verhoogde aandacht voor de kwaliteit van bewonersbijeenkomsten.

Effectindicator

6.2 Bevorderen van de samenspraak	Realisatie 2018	Begroting 2019	Realisatie 2019	Doel gehaald?	Bron
Gemiddeld rapportcijfer inwoners over proces van samenspraak	6,2	7,0	6,5	nee	Stadspeiling
Tevredenheid bedrijven over proces van samenspraak	-	-	-	-	Onderzoek samenspraak ondernemers
Tevredenheid organisaties over proces van samenspraak	-	-	-	-	Onderzoek samenspraak maatschappelijke organisaties
Tevredenheid inwoners, bedrijven en organisaties over ondersteuning bij initiatieven	-	-	-	-	Onderzoek samenspraak ondernemers

Naar aanleiding van de wijzigingen in 2018 is het onderzoek naar de tevredenheid van diverse respondenten niet afgenomen.

2.1.6.3 Gerealiseerde baten, lasten en saldo per doelstelling (inclusief reservemutaties)

	Bedragen x € 1.000		
	Rekening 2019		
	U	I	Saldo
6.1 - Continueren klanttevredenheid	10.049	4.884	-5.165
6.3 - Bevorderen van de samenspraak	5.562	71	-5.490
Totaal programma	15.611	4.955	-10.656

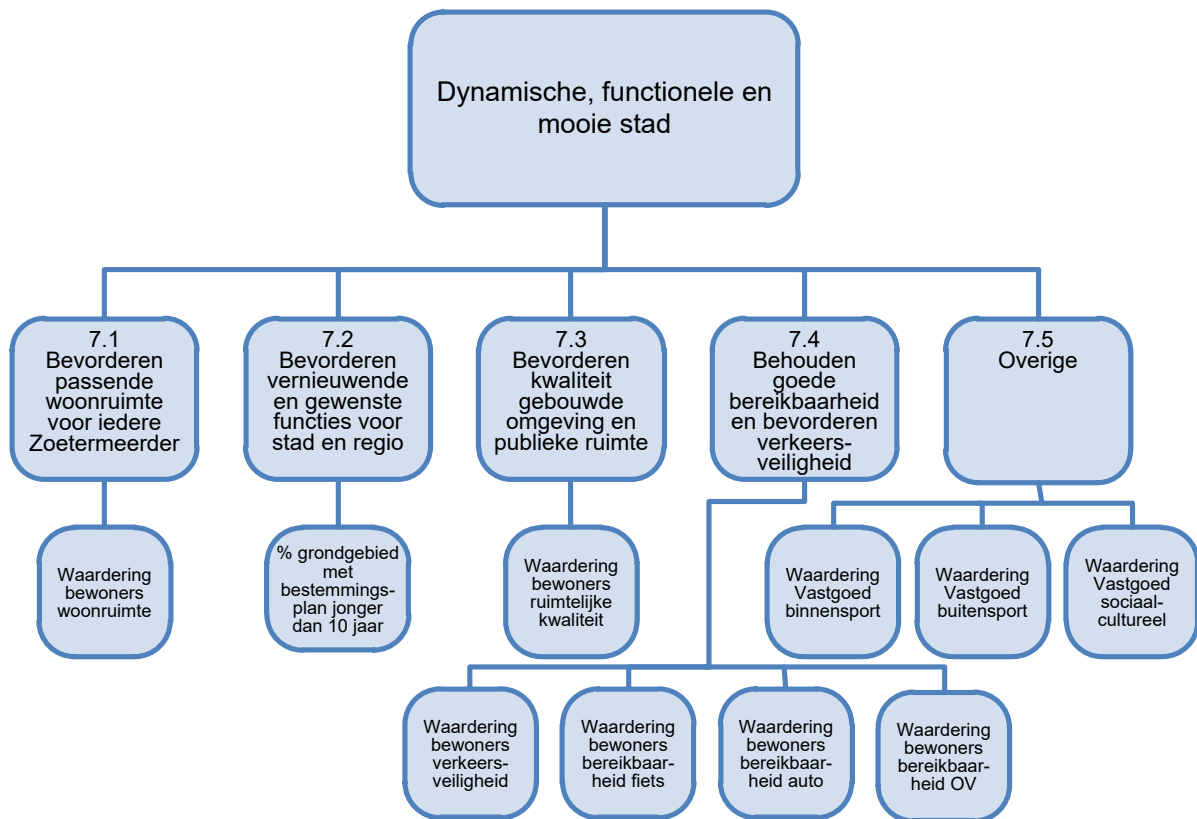
Voor een verklaring van verschillen tussen begroting en rekening wordt verwezen naar hoofdstuk Jaarrekening/Toelichting op het overzicht van baten en lasten.

Financiën op hoofdlijnen

Om de klanttevredenheid te continueren (doelstelling 6.1) is in 2019 budget ingezet voor baliedienstverlening inclusief wijkposten (€ 2,9 mln.), het GIP (€ 1,5 mln.), e-dienstverlening (€ 0,7 mln.), de basisregistraties (€ 0,7 mln.), de Europese verkiezingen de provinciale en waterschapsverkiezingen (€ 0,8 mln.), de invoering van de omgevingswet (€ 0,5 mln.) en bouwvergunningen (€ 3,0 mln.). De inkomsten betreffen de legesinkomsten (€ 4,9 mln.)

Voor het bevorderen van de samenspraak (doelstelling 6.2) is € 3,3 mln. besteed aan het college en € 2,2 mln. aan de griffie.

2.1.7 Programma 7 Inrichting van de stad

2.1.7.1 Algemene doelstelling

Maatschappelijk effect programma

Dynamische, functionele en mooie stad

Binnen dit programma draait het om de integrale ontwikkeling en de inrichting van de stad. De nadruk ligt op de ruimtelijke samenhang van het gebied, de gebouwde omgeving en haar functionaliteiten. In het coalitieakkoord 'Groene, veilige stad met ambitie' hebben we onze ambitie vastgelegd om onder meer via het programma 'Samen de toekomst van Zoetermeer vormgeven' te werken aan de groei en toekomst van Zoetermeer. Daarom wil Zoetermeer een stad zijn met een aantrekkelijk en duurzame woon- en leefomgeving voor huidige en nieuwe bewoners. Ook in 2019 is er hard gewerkt aan deze (groei)opgave.

In het vormgeven van de ruimtelijke inrichting zoeken we de samenwerking met onze partners, zoals bewoners, woningbouwcorporaties, bedrijven, instellingen en andere overheden. We maken ruimte voor (particuliere) initiatieven door de ruimtelijke instrumenten, zoals bestemmingsplannen, vergunningen, grondbeleid meer faciliterend op te stellen.

2.1.7.2 De doelstellingen van dit programma

Doelstelling 7.1 Bevorderen passende woonruimte voor iedere Zoetermeerder

Woningbouw en versnellingsagenda

Om meer inzicht te krijgen in de planning van de woningbouw en om hierop beter te sturen is de Woningbouwmonitor ontwikkeld. Medio oktober 2019 heeft het college een update van de Woningbouwmonitor gegeven als vervolg op de eerste versie die eind 2018 werd opgesteld en verstrekt. De update leert dat de verdeling van de bouwplannen over de verschillende segmenten (nog steeds) goed is ten opzichte van de vastgestelde verdeling.

Er is sprake van een groeiend aantal initiatieven om woningbouwplannen te realiseren, geïnitieerd vanuit zowel marktpartijen als de gemeente. Om extra tempo te maken met de woningbouwontwikkeling is eind 2018 een besluit genomen over de Versnellingsagenda. In 2019 zijn een flink aantal versnellingslocaties opgestart.

Over de voortgang van lopende programma's en activiteiten in het kader van de Schaalsprong, wordt regelmatig gerapporteerd. Zowel via de Voortgangsrapportage projecten als de Rapportage Schaalsprong.

Huisvestingsverordening

Vanaf 1 juli 2019 is een nieuwe huisvestingsverordening in werking. Deze geldt tot 1 juli 2023. De nieuwe verordening is samen met de acht andere gemeenten van de woningmarktregio Haaglanden vormgegeven. De samenwerking vindt plaats via de Bestuurlijke Tafel Wonen. Voor het in gebruik nemen van een middenhuurwoning is nu een huisvestingsvergunning nodig en daarnaast zijn de regels voor urgenties aangescherpt. Woningzoekenden kunnen met één inschrijving op Woonnet Haaglanden reageren op woningen in alle negen gemeenten.

Woningvoorraad

Gedurende 2019 zijn 512 woningen aan de Zoetermeerse woningvoorraad toegevoegd en zijn er 250 aan de voorraad onttrokken. Dit houdt in dat de voorraad netto is gegroeid met 262 woningen. Op 1 januari 2020 heeft Zoetermeer in totaal 56.455 woningen.

Huisvesting vergunninghouders

In 2019 zijn er 128 vergunninghouders gehuisvest. Er zijn in 2019 vijf vergunninghouders meer gehuisvest dan de taakstelling verplicht. Daarmee is de achterstand waarmee 2019 begonnen werd (deze bedroeg in 2018 in totaal 37 vergunninghouders) ingelopen.

De provincie heeft geconstateerd dat de gemeente niet alle vergunninghouders binnen de gestelde termijn een woning aanbiedt. De provincie vraagt maatregelen te nemen zodat de vergunninghouders binnen de gestelde termijn gehuisvest worden.

Urgentieverklaringen

De Toetsingscommissie Urgentieverklaringen Zoetermeer (TUZ) is het gemeentelijk orgaan dat het college adviseert over aanvragen voor urgentieverklaringen. Een urgentieverklaring wordt verleend indien een woonsituatie door sociale en/of medische omstandigheden zodanig is verstoord dat levensgevaar voor één of meer leden van het huishouden dreigt, dan wel dat één of meer leden van het huishouden zodanig geestelijk, emotioneel en/of lichamelijk belast is, dat volledige ontwrichting uit het geheel waar betrokkene deel van uitmaakt, optreedt en betrokkene zelf niet in staat is dit op te lossen.

Iedere urgentieverklaring wordt voorzien van een zoekprofiel gespecificeerd op woningtype(n) en woongebied(en). Sinds de nieuwe Huisvestingsverordening per 1 juli 2019 wordt ook het aantal slaapkamers vermeld op de urgentieverklaring. Het aantal slaapkamers is gekoppeld aan de huishoudgrootte van de urgent woningzoekende.

Het aantal aanvragen voor een urgentieverklaring per jaar

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Soc/med incl. verlengingen	197	235	252	262	283	284
Herstructureringsurgenties	275	48	1	230	270	189
Totaal	472	283	253	492	553	473

De TUZ heeft zich in 2019 over 473 aanvragen een oordeel gevormd. Dit is exclusief huisvesting van vergunninghouders (vluchtelingen met een verblijfsvergunning), maar inclusief 189 urgenties voor herstructureringskandidaten (sloop flats Palenstein en complex Roggeakker). Dan resteren er 284 aanvragen voor een reguliere urgentieverklaring, waarvan 13 verlengingen.

Van de 284 aanvragen zijn er 74 afgewezen, vier ingetrokken vanwege het vinden van een woning, twee aangehouden en 204 toegewezen.

Verplaatsing oude gemaal/ nieuwe locatie gooimeer

De nieuwe locatie (Gooimeer) is eind november 2019 opgeleverd. De standplaatsen op het Gooimeer zijn aangelegd, inclusief de bergingen/sanitaire units. De standplaatsen worden deels bewoond en de gemeente is in een vergevorderd stadium met betrekking tot de uitgifte van de laatste standplaatsen. Op basis van de offertes en eerdere berekeningen worden er geen kosten meer verwacht.

Het Oude Gemaal is opgeleverd en de bewoners van deze locatie zijn verhuisd naar het Gooimeer. De locatie is gereed voor herinrichting.

Woonwagenlocatie Bleiswijkseweg

De herinrichting van de Bleiswijkseweg is één van de deelprojecten in het woonwagendossier. Hiervoor moet de buitenruimte van de woonwagenlocatie aan de Bleiswijkseweg worden aangepast, de bedrijvigheid in omgeving ingepast en vindt een herinrichting van de omliggende ruimte plaats. In 2019 is hoofdzakelijk geïnteriseerd wat er in de openbare ruimte van de Bleiswijkseweg moet gebeuren in relatie tot de toegangsweg naar het sloopterrein en de weg rondom de woonwagenlocatie.

Effectindicator

Effectindicator

7.1 Bevorderen passende woonruimte voor iedere Zoetermeerder	Realisatie 2018	Begroting 2019	Realisatie 2019	Doel gehaald?	Bron/
Waardering bewoners woonruimte	8,1	8	8,1	Ja	Stadspeiling

Doelstelling 7.2 Bevorderen vernieuwende en gewenste functies voor stad en regio Schaalsprong

Met de Schaalsprong zetten we in op een groei in kwantiteit en kwaliteit om zo te bouwen aan de toekomst van Zoetermeer. Over de Schaalsprong wordt regelmatig gerapporteerd. In november 2018 is de eerste rapportage Schaalsprong verstuurd, in mei 2019 de tweede en eind 2019 de derde Rapportage Schaalsprong. Hierin werd op hoofdlijnen gerapporteerd over de activiteiten en resultaten in de periode april tot en met september 2019. Voor de programma's van de Schaalsprong zijn over 2019 verschillende mijlpalen bereikt:

1 Wijkverkenning

De raad heeft opdracht gegeven om wijkgericht verkenningen uit te voeren, met de nadruk op het revitaliseren en verduurzamen van bestaande wijken. Het doel is om te komen tot een samenhangend plan en ontwikkelstrategie om in de wijken verbeteringen aan te brengen in de directe leef- en woonomgeving van de inwoners. De eerste wijkverkenning heeft in 2019 plaatsgevonden in de wijk Meerzicht. Daaruit zijn vier aandachtsgebieden voor de wijk gekomen. Aan de hand van de methoden en ervaringen van de wijkverkenning Meerzicht zullen in de toekomst ook voor andere wijken wijkverkenningen plaats gaan vinden.

2 Entree

In 2019 is gestart met de vaststelling van het Masterplan, hierin wordt de identiteit van De Entree beschreven. Om hieraan verder invulling te geven is in april de samenspraak gestart ter voorbereiding op het starten van het juridisch planologisch traject, bestemmingsplan en de m.e.r.-procedure. In het voorjaar en de zomer zijn er drie sessies geweest met buurtbewoners en organisaties om alle ambities en ideeën bij elkaar te brengen. Dit traject is in september afgerond met een inspiratieboek. Het inspiratieboek dient als onderlegger voor de verdere planvorming in 2020.

Er is ook gestart met de voorbereidingen voor het bestemmingsplan en het MER. Het startdocument met als inhoud de startnotitie van het bestemmingsplan en de notitie reikwijdte en detailniveau van het MER zijn afgerond en zullen in 2020 worden vastgesteld door het college.

Daarnaast is er gestart met het opstellen van een gebiedsexploitatieplan. Samen met Metafoor brengt de gemeente de kosten en baten van het gebied in kaart. Naast het opstellen van het gebiedsexploitatieplan, wordt er met eigenaren gesproken over anterieure overeenkomsten.

De Entree heeft een belangrijke opgave om een kwalitatief hoogwaardig stadsdeel te ontwikkelen. Om te voldoen aan de hoge ambities zijn de voorbereidingen begonnen om een beeldkwaliteitsplan op te leveren. Met dit plan wordt de kwaliteit van de openbare ruimte gewaarborgd.

3 Binnenstad

Voor het programma Binnenstad zijn in juli 2019 de Nota van Uitgangspunten Markt 10 en het schetsontwerp Centraal Park vastgesteld. Ook zijn de voorbereidingen van de aanbesteding voor de parkeergarage onder de Markt, de gebouwen en openbare inrichting gestart.

Tevens wordt gewerkt aan de businesscase voor de parkeergarage en de grondexploitatie voor Markt 10 en omgeving.

4 Dutch Innovation Park

In 2019 is de voetgangersverbinding tussen het station Lansingerland-Zoetermeer en het Dutch Innovation Park opgeleverd.

De uitvoeringsagenda Dutch Innovation Park is door de vastgoedeigenaren en gebruikers van het Park opgesteld en door de gemeente vastgesteld en biedt daarmee het handelingsperspectief voor de komende jaren.

Daarnaast is er een definitief akkoord gesloten met De Haagse Hogeschool over het Lectoraat Data Science dat zich in Zoetermeer vestigt.

5 Regie, voorbereiding en samenhang

Voor de Schaalsprong en het binnenstedelijk ontwikkelen is ook een kennissprong nodig. Binnenstedelijk ontwikkelen is immers nieuw voor Zoetermeer. We hebben daarom lunchlezingen en opleidingen georganiseerd.

- In 2019 zijn er succesvolle lunchlezingen van Paul Schnabel, Peter van Gool, Machteld Huber en Harry Boeschoten geweest.
- In de eerste helft van 2019 hebben daarnaast 180 collega's de basisopleiding binnenstedelijke ontwikkeling gevolgd.
- In vervolg daarop hebben ook college en raad in oktober een masterclass binnenstedelijke ontwikkeling gehad.

Stadsbrede Samenspraak

In het eerste deel van 2019 voerden we de laatste rondes van de stadsbrede samenspraak in het kader van de Schaalsprong uit. Door 'serious games', een scholenprogramma en verdiepende stadsgesprekken, werden er op een vernieuwende manier in totaal acht aanbevelingen opgehaald. De opbrengsten zijn opgeschreven in het Eindrapport 'Mijn Stad, Mijn Toekomst'.

Voortgangsrapportage projecten

De voortgang van projecten wordt beschreven in de Voortgangsrapportage projecten. De laatste rapportage is op 14 oktober geweest. Die rapportage betrof de periode januari tot en met juni 2019. De volgende rapportage over de periode juli tot en met december wordt in mei van dit jaar aangeboden.

Professionaliseren Projectmatig Werken

In 2019 is het project Professionaliseren van Projectmatig Werken voortgezet, waarbij gewerkt wordt langs 2 hoofdlijnen: enerzijds het doorontwikkelen van de Zoetermeerse Werkwijze voor Projectmatig werken, waarbij de aanbevelingen uit de HOM-evaluatie expliciet worden meegenomen. Anderzijds werden alle nieuwe en herijkte delen uit de werkwijze direct toegepast op alle ruimtelijke projecten van de afdelingen Stedelijke Ontwikkeling, Stadsbeheer en Vastgoedontwikkeling.

In 2019 is gerealiseerd:

- Er wordt gewerkt met projectopdrachten die zijn opgesteld volgens een vast format
- Voordat een project wordt gestart, inclusief de afweging over de start van een initiatief, wordt een vastgesteld proces doorlopen.
- De rol-invulling van de projectmanager, de ambtelijk en bestuurlijk opdrachtgever is verder geprofessionaliseerd.
- De Zoetermeerse werkwijze is op het gebied van projectbeheersing geactualiseerd.
- En daarnaast aangevuld voor de aanpak van grote en zeer complexe projecten.

Rode Loper

In 2018 is gestart met een strakker proces voor de start van een project waarbij de Rode Loper een belangrijke rol speelt. Alle ruimtelijke initiatieven worden besproken in dit Rode Loper-overleg. In 2019 is er verder gewerkt aan het professionaliseren van dit proces.

De focus lag vooral op de indieningsvereisten, de prioritering van nieuwe woningbouwinitiatieven en de aanpassing van de toetsingscriteria (quickscan). Naast het stellen van de juiste vragen, wordt er ook uitdrukkelijk gekeken naar de beschikbare ambtelijke capaciteit om te werken aan een project. Door de professionaliseringsinslag is er nu sprake van een integraal afwegingskader. Na de initiatieffase wordt het daadwerkelijke project opgestart door het college.

Effectindicator

7.2 Bevorderen vernieuwende en gewenste functies voor stad en regio	Realisatie 2018	Begroting 2019	Realisatie 2019	Doel gehaald?	Bron
% grondgebied met bestemmingsplan jonger dan 10 jaar	97%	98%	89%	Nee	Gemeente Zoetermeer

Vooruitlopend op de Omgevingswet is de actualiseringsplicht voor bestemmingsplannen met ingang van 1 juli 2018 komen te vervallen. Een van de instrumenten binnen het nieuwe stelsel van omgevingsrecht is het omgevingsplan. Gemeenten dienen hun bestemmingsplannen en andere regelingen over de fysieke leefomgeving uit andere verordeningen te bundelen en om te vormen tot één samenhangend en consistent omgevingsplan. Dit is een aanzienlijke opgave waarvoor gemeenten tien jaar de tijd krijgen vanaf het moment waarop de Omgevingswet in werking treedt (naar verwachting vanaf 2021).

Door het afschaffen van de actualiseringsplicht is ruimte beschikbaar gekomen om te starten met de voorbereiding voor het stand brengen van het omgevingsplan. De prioriteit ligt daarom niet meer bij het actueel houden van de bestemmingsplanvoorraad, maar bij de voorbereiding op de komst van de Omgevingswet en het experimenteren met nieuwe instrumenten.

Doordat de bestemmingsplannen voor de wijken Seghwaert en Dorp IV in 2019 meer dan 10 jaar oud zijn geworden, is het percentage gedaald van 97% naar 89%.

Doelstelling 7.3 Bevorderen kwaliteit van gebouwde omgeving en publieke ruimte

Beeldkwaliteitsplan Historische linten

Op 18 maart 2019 is het Beeldkwaliteitsplan Historische Linten Voorweg en Zegwaartseweg vastgesteld. Het plan is in samenwerking met omwonenden en anderen tot stand gekomen. De laatste jaren is er steeds meer aandacht voor de bescherming van het karakter van de Zoetermeerse oude linten en om die reden is ervoor gekozen om het bestemmingsplan aan te vullen met een beeldkwaliteitsplan. Het beeldkwaliteitsplan zegt iets over hoe een bouwplan eruit moet zien om de beeldkwaliteit in de toekomst te waarborgen. Het beeldkwaliteitsplan is onderdeel van de Welstandsnota en de toetsing aan het plan gebeurt hoofdzakelijk door de Welstandscommissie.

Vastgestelde bestemmingsplannen

In 2019 zijn in totaal twee bestemmingsplannen vastgesteld: de 1e partiële herziening Oosterheem/Zegwaartseweg-Noord en de 1e partiële herziening Stadscentrum/Dorpsstraat.

Bij vijf ontwikkelingen is er afgeweken van het bestemmingsplan door middel van het doorlopen van een uitgebreide WABO-procedure. Het resultaat hiervan is dat er omgevingsvergunning verleend zijn voor: Gymworld, 5 patiowoningen aan de Toverberg, nieuwbouw autoservice/garagebedrijf aan de Wiltonstraat en een complex met 62 zorgeenheden aan de Zenobiagang.

Ontwikkeling Bleizo-West

Na het eerste onderzoek over de mogelijkheden voor toevoeging van woningbouw aan het programma voor Bleizo-West constateerden de colleges van Zoetermeer en Lansingerland dat er veel contexten zijn en dat beter inzicht nodig is om tot een goede besluitvorming te komen over de ontwikkelingsopgave voor het gebied. Door TwynstraGudde is in 2019 onderzoek gedaan naar de contexten. Het onderzoek richtte zich op drie mogelijke varianten. Dit onderzoek is in het najaar van 2019 afgerond.

Vaststelling door de colleges en de besluitvorming daarover door de beide raden heeft in het eerste kwartaal van 2020 plaatsgevonden.

Bleizo-Oost

Voor Bleizo-Oost is het bestemmingsplan in 2019 onherroepelijk geworden. De uitgifte van kavels is in 2019 goed gelopen, er is meer grond uitgegeven dan in de grex was geraamd. De looptijd van de grex is daardoor ook verkort. Dit leidt tot een sterke verbetering van de grex.

Effectindicator

7.3 Bevorderen kwaliteit van gebouwde omgeving en publieke ruimte	Realisatie 2018	Begroting 2019	Realisatie 2019	Doel gehaald?	Bron
Waardering bewoners ruimtelijke kwaliteit	79%	≥ 76%	-	_*	Stadspeiling

* Naar de ruimtelijke kwaliteit (tweejaarlijks deelonderzoek) is in de Stadspeiling van 2019 niet gevraagd.

7.4 Behouden goede bereikbaarheid en bevorderen verkeersveiligheid

Parkeerbeleid

Na een samenspraaktraject is het parkeerbeleid geactualiseerd en in december 2019 vastgesteld. Het nieuwe beleid is gebiedsgericht en doelgroepgericht en sluit aan op nieuwe ontwikkelingen, zoals bijvoorbeeld deelmobiliteit. Nieuw is ook dat er nu bij nieuwbouw ook parkeernormen gelden voor fietsen.

Mobiliteitsprojecten

Er vindt op verschillende onderwerpen intensieve samenwerking plaats met de Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH), de Provincie Zuid-Holland, buurgemeenten en de lokale afdelingen van Veilig Verkeer Nederland en de Fietsersbond. Zo is er gestart met een gezamenlijke studie naar het oplossen van het sluipverkeer in de kernen Zoetermeer, Leiden en Alphen aan den Rijn. En is de extra rijstrook op de afslag A12 Zoetermeer afgerond en zijn de buslijnen Zoetermeer-Rodenrijs en Zoetermeer-Delft opgewaardeerd naar RNet.

Op de regionale (metropolitane) fietsroutes Zoetermeer-Delft en Zoetermeer-Den Haag is en wordt een kwaliteitsslag gemaakt en voor de metropolitane fietsroute Zoetermeer-Rotterdam is een schetsontwerp gemaakt. Binnen Zoetermeer is voor het interne fietsverkeer een nieuw verwijssysteme gerealiseerd.

Zoetermeer heeft het Charter for Walking ondertekend. Er is meer besef en aandacht voor de voetganger en voor integrale toegankelijkheid. In 2019 zijn diverse geleide lijnen aangelegd en is invulling gegeven aan “Houd de lijn vrij” en de “Dag van de Witte Stok”.

In het kader van duurzaamheid is input geleverd voor en wordt deels al invulling gegeven aan het MRDH-programma CO2-reductie in het verkeer. In Zoetermeer staan inmiddels ruim 140 laadpalen voor elektrische auto's en er zijn nog ruim 60 potentiële locaties. Het beschikbaar stellen van deelfietsen bij stations en haltes is voorbereid en er is een besluit genomen om bij de Dutch Innovation Factory een zelfrijdende shuttle te onderzoeken.

Er zijn diverse verkeersveiligheidsprojecten uitgevoerd, waaronder de kruising 1^e Stationsstraat/Karel Doormanlaan, schoolzones en omgevingen wijkwinkelcentra en er is druk gewerkt aan de nieuwe Ontsluiting Nutricia. Er is een succesvolle lokale MONO-campagne (“Zoetermeer rijdt MONO”) en een brede en succesvolle actie in het kader van de Schoolbrengweek uitgevoerd.

Lobby MRDH

In 2019 is de gebiedsuitwerking Zoetermeer afgerond. Vervolgens hebben het Rijk en de regio in het BO MIRT op basis daarvan een aantal besluiten genomen. Zo wordt de HOV-verbinding Zoetermeer-Rotterdam (ZoRo) verder verkend en wordt een ontwikkelpad uitgewerkt met lightrail als eindbeeld.

Ook is besloten dat er maatregelen worden genomen om de doorstroming van lijn 400 (Leiden-Zoetermeer) op de korte termijn te verbeteren en te werken aan het behoud daarvan op de langere termijn.

Daarnaast is besloten dat er verder gestudeerd wordt op het verbeteren van de bereikbaarheid van de OV-corridor Den Haag-Zoetermeer. Dit is onderdeel van een samenwerkingsagenda met Den Haag. De beoogde doelstellingen zijn hiermee behaald.

Vervoersknoop

In december 2018 is het NS-station Lansingerland-Zoetermeer in gebruik genomen. De aansluiting met RandstadRail lijn 4 en de officiële opening van de vervoersknoop vond plaats in mei 2019. De tweede helft van 2019 is gebruikt om restpunten op te lossen en het project verder financieel af te wikkelen.

Daarnaast is een tweetal scope-uitbreidingen voorbereid: wind- en geluidsmaatregelen en een hellingbaan aan de zuidzijde van het station.

Om de realisatie van de Vervoersknoop door te laten gaan was in 2015 een garantstelling van beide gemeenten nodig. Zoetermeer heeft zich toen bereid verklaard om onder voorwaarden garant te staan voor het aandeel van Lansingerland in de bijdrage aan het project Vervoersknoop. De gemeente Lansingerland en Zoetermeer zijn in 2019 overeengekomen deze garantstelling te beëindigen. Hiermee komt een risico voor de gemeente Zoetermeer te vervallen.

Effectindicator

7.4 Behouden goede bereikbaarheid en bevorderen verkeersveiligheid	Realisatie 2018	Begroting 2019	Realisatie 2019	Doel gehaald?	Bron
Waardering bewoners verkeersveiligheid	6,9	7,1	-	-	Stadspeiling
Waardering bewoners bereikbaarheid auto	7,7	8,1	-	-	
Waardering bewoners bereikbaarheid fiets	8,1	7,7	-	-	
Waardering bewoners bereikbaarheid ov	7,2	7,5	-	-	

Het betreft een tweejaarlijkse peiling. Dat is de reden waarom er geen cijfers beschikbaar zijn over 2019.

Doelstelling 7.5 Overige

Onderwijs

De nieuwbouw voor Overwater is gestart en de bouw verloopt volgens planning. Bij de nieuwbouw voor Moerbeigaarde is de aanbesteding mislukt en wordt het ontwerp herzien. Bij Velddreef en Chaplinstrook worden de plannen herzien om door integratie van functies en samenwerking met andere partners, meerwaarde te creëren in de ontwikkeling voor kinderen en laagdrempelige voorzieningen aan te bieden in de wijk.

Sport

In juli 2019 is de raad akkoord gegaan met het investeringsvoorstel voor een nieuw zwembad in het Van Tuyllpark. Er is gestart met het uitwerken van een Schetsontwerp (SO). De oplevering van het nieuwe zwembad is voorzien in het eerste kwartaal van 2022.

Begin 2019 is de raad geïnformeerd dat er, door marktwerking, waarschijnlijk onvoldoende budget is voor de bouw van de was- en kleedaccommodatie bij FC Zoetermeer. Vervolgens is gekeken of de was- en kleedaccommodatie kan worden gecombineerd met de nieuw te bouwen clubaccommodatie. Op basis hiervan wordt een nieuwe kostenraming gemaakt.

In 2019 is gestart met de bouw van Gymworld en de renovatie van de Noordwesterhal. Beide projecten lopen volgens planning en oplevering wordt, in overeenstemming met de planning, verwacht in 2020.

Verder zijn de toplagen van een viertal kunstgrasvelden vernieuwd.

Sociaal-cultureel

In 2019 zijn de werkzaamheden afgerond voor het vernieuwen van het dak van het Stadstheater en de laatste werkzaamheden aan de verbouwing van het CKC (Miva toilet).

Medio 2019 is extra budget vrijgemaakt de verhuizing van Terra naar de voormalige Kwikfit-garage in de Vlamingstraat omdat tijdens de sloopwerkzaamheden in april 2019 constructieve gebreken aan de

draagconstructie van het bestaande gebouw zijn geconstateerd. Het project verloopt in overeenstemming met de nieuwe planning.

Ambtelijke huisvesting

Op basis van een enquête onder verschillende groepen gebruikers is in de Perspectiefnota 2020 een extra budget van 1 mln. euro beschikbaar gesteld om verbeterpunten uit de enquête door te voeren. In 2019 zijn verschillende scenario's uitgewerkt.

Effectindicator

7.5 Overige	Realisatie 2018	Begroting 2019	Realisatie 2019	Doel gehaald?	Bron
Waardering vastgoed binnensport	67%	79%	-	-	Klanttevredenheidsonderzoek
Waardering vastgoed buitensport	78%	75%	-	-	
Waardering vastgoed sociaal-cultureel buitensport	79%	75%	-	-	

Er zijn geen klanttevredenheidsonderzoeken in 2019 uitgevoerd, het betreft een tweejaarlijkse meting. Het klanttevredenheidsonderzoek binnensport, buitensport en sociaal cultureel is in 2018 verricht. In 2019 is wel de waardevolle relevante informatie uit het onderzoek gebruikt om verbeteringen door te voeren.

2.1.7.3 Gerealiseerde baten, lasten en saldo per doelstelling (inclusief reservemutaties)

	Bedragen x € 1.000		
	Rekening 2019		
	U	I	Saldo
7.1 - Bevorderen passende woonruimte voor iedere Zoetermeerder	1.412	616	-796
7.2 - Bevorderen vernieuwende en gewenste functies voor stad en regio	18.943	19.436	493
7.3 - Bevorderen kwaliteit van gebouwde omgeving en publieke ruimte	1.482	11	-1.471
7.4 - Behouden goede bereikbaarheid en bevorderen verkeersveiligheid	1.108	287	-822
7.5 - Overige	3.696	1.721	-1.975
Totaal programma	26.641	22.070	-4.570

Voor een verklaring van verschillen tussen begroting en rekening wordt verwezen naar hoofdstuk Jaarrekening/Toelichting op het overzicht van baten en lasten.

Financiën op hoofdlijnen

Het budget voor wonen (doelstelling 7.1) werd met name ingezet voor de uitvoerings- en beleidstaken voor wonen (inclusief de Bestuurlijke Tafel Wonen Haaglanden en woonwagenuisvesting).

De uitgegeven gelden voor vernieuwing (doelstelling 7.2) hadden vooral betrekking op grondexploitaties (€ 11,3 mln. baten en € 8,3 mln. lasten), uitgaven diverse gebiedsontwikkelingen zoals voor het Entreegebied en de Binnenstad (€ 1,9 mln.). De inkomsten uit huren en pachten bedragen in totaal € 2,2 mln.

De uitgaven voor ruimtelijke ordening (doelstelling 7.3) werden voor het grootste deel gedaan voor de personele inzet op het gebied van welstand, verkeer en ruimtelijke ordening.

De uitgaven voor verkeer (doelstelling 7.4) zijn gedaan voor diverse projecten uit het programma mobiliteit.

De overige uitgaven (doelstelling 7.5 'Overige') betreffen met name de exploitatie van de vastgoedportefeuille en overhead.

2.1.8 Overhead

2.1.8.1 Algemene doelstelling

In het Overzicht Overhead staan de lasten en baten van de overhead van de gemeentelijke organisatie opgenomen. Dit is voorgeschreven in de wetgeving (BBV) en heeft tot doel om de overhead inzichtelijk te maken en om gemeenten onderling te kunnen vergelijken op hun uitgaven hieraan. De door de BBV gehanteerde definitie van overhead luidt: de kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primair proces.

De doelstelling de overhead luidt:

Het sturen van de organisatie en het ondersteunen van het primaire proces.

2.1.8.2 Gerealiseerde baten, lasten en saldo per doelstelling (inclusief reservemutaties)

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2019		
	U	I	Saldo
Personeelszaken	4.637	254	-4.384
Informatievoorziening & Automatisering	8.995	0	-8.995
Financiën, Toezicht en Controle	5.519	147	-5.373
Juridische & Bestuurszaken en Inkoop	3.025	0	-3.025
Facilitaire zaken & Huisvesting	5.825	1.060	-4.765
Communicatie	1.689	5	-1.684
Management & Afdelingsondersteuning c.a.	8.098	175	-7.923
Totaal programma	37.790	1.641	-36.148

Voor een verklaring van verschillen tussen begroting en rekening wordt verwezen naar hoofdstuk Jaarrekening/Toelichting op het overzicht van baten en lasten.

De lasten en baten op overhead zijn onder te verdelen in bovenstaande clusters. In hoofdlijnen bevatten de lasten en baten de volgende onderdelen:

Personeelszaken

Personeelszaken kent op hoofdlijnen de volgende onderdelen:

Personeelsbeheer & -advies, salarisadministratie, organisatie- en loopbaanontwikkeling, werving & selectie en gezondheidsbeleid.

De inkomsten betreffen voornamelijk onttrekkingen uit de reserve flankerend beleid.

Informatievoorziening & Automatisering

De kosten op het gebied van informatievoorziening en automatisering hebben vooral te maken met de ondersteuning van de automatisering, functioneel beheer, advisering op de informatievoorziening, projectmanagement en het verzamelen, analyseren en ontsluiten van data. Daarnaast worden kosten gemaakt voor aanschaf, onderhoud en beheer van de eigen infrastructuur (systemen), de afgenomen 'cloud'-diensten, informatiebeveiliging en digitale middelen zoals computers, telefoons, etc

Financiën, toezicht en controle

Het betreft vooral personele kosten voor de financiële advisering, administratie, kaderstelling en P&C-cyclus. Daarnaast zijn er voornamelijk personele lasten voor de uitvoering van verbijzonderde interne controles.

Juridische & bestuurszaken en inkoop

Het bestuur wordt ondersteunt door secretariaat en bestuursadviseurs. Op gebied van inkoop- en aanbesteding en juridische ondersteuning wordt ook vooral personeel ingezet. Hieronder vallen ook de werkzaamheden met betrekking tot de privacywetgeving. Daarnaast vallen de onderdelen kabinet en rechtsbeschermingen onderzoek en statistiek ook onder dit onderdeel.

Facilitaire zaken & Huisvesting

De huisvestingskosten zijn de grootste kostenpost. Ook de facilitaire dienstverlening valt binnen dit budget. De inkomsten hebben betrekking op de verhuur van een deel van het pand en koffiebijdrage van het personeel.

Communicatie

Het communicatiebudget is vooral besteed aan communicatieadvies.

Management & afdelingsondersteuning

Het betreft hier zijn loonkosten voor de directie, management en secretariaten. Daarnaast worden kosten voor afdelingsoverhead zoals opleidingen en indirecte uren hier verantwoord.

2.1.9 Overzicht algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

2.1.9.1 De algemene uitkering uit het Gemeentefonds

De algemene dekkingsmiddelen onderscheiden zich van andere dekkingsmiddelen doordat ze vrij aan te wenden zijn. De besteding is niet aan een bepaald programma(doel) gebonden. Zij vormen de financiële dekking van de negatieve saldi van de programma's 1 tot en met 7 en het overzicht Overhead.

De belangrijkste algemene dekkingsmiddelen zijn:

- De algemene uitkering uit het Gemeentefonds
- De integratie uitkering Sociaal Domein uit het Gemeentefonds
- Inkomsten uit de belastingen
- Bespaarde rente uit reserves en voorzieningen

Aan algemene uitkering is in 2019 een bedrag van € 199,6 mln. ontvangen: € 200,2 mln. voor het jaar 2019 zelf en € 0,6 mln. als bijstelling van de uitkeringen over 2016, 2017 en 2018. In de algemene uitkering zijn de decentralisatie-uitkeringen en de groei (accres) opgenomen.

In 2019 is € 1,8 miljoen ontvangen voor de aardgasvrije wijk Palenstein, in aanvulling op de in 2018 ontvangen middelen voor dit doel. Daarnaast is er in december € 0,7 mln. ontvangen voor de uitwerking van het klimaatakkoord en voor de arbeidsmarktregio een bedrag van € 1,0 miljoen. Via de resultaatbestemming zullen deze middelen gereserveerd worden voor de uitgaven die in 2020 en latere jaren zich voor zullen doen.

Daarnaast zijn er actualisaties geweest van diverse maatstaven, maar zijn ook al aanpassingen aangegeven in de decembercirculaire, die leiden tot een balanspost.

2.1.9.2 Belasting

De belastingopbrengsten, afgerond € 35,2 mln., bestaan uit de OZB, de hondenbelasting, toeristenbelasting en precario. Deze middelen zijn ter dekking van de lasten op de andere programma's in de begroting. De lasten zijn gemaakt voor de waardering van onroerende zaken, de aanslag oplegging en de invordering van de belastingen.

2.1.9.3 Treasury

Op grond van de BBV wordt er geen rente meer toegerekend aan de reserves en voorzieningen. Op het onderdeel Treasury worden de werkelijke rentelasten en -baten opgenomen, waaronder die van de startersleningen. Het renteresultaat wordt verrekend met de rente-egalisatie reserve..

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2019		
	U	I	Saldo
Belastingen	1.595	35.240	33.645
Beleggingen (Exploitatie)	0	2.668	2.668
Rente Reserves En Voorzieningen	103	0	-103
Treasury	-274	367	640
Algemene Uitkering	0	199.624	199.624
Algemene Baten En Lasten Concern (Oad)	3.012	2.380	-632
Dekking Eenmalig Concern	4.881	15.818	10.937
Totaal programma	9.317	256.097	246.780

Waardevasthouden reserves

De lasten zijn nodig om een beperkt aantal reserves waardevast te houden.

Algemene baten en lasten

Dit betreft de mutatie van de voorziening Bleizo, die gedeeltelijk kan worden afgeroomd en het renteresultaat wordt hier verrekend met de rente egalisatiereserve.

Dekking eenmalig Concern

Op deze post zijn de reservemutaties verwerkt conform de geraamde mutaties.

Voor een verklaring van verschillen tussen begroting en rekening wordt verwezen naar hoofdstuk Jaarrekening/Toelichting op het overzicht van baten en lasten.

2.1.10 VPB

2.1.10.1 Algemene doelstelling

Als gevolg van de invoering van de 'Wet modernisering Vpb-plicht overheidsondernemingen' zijn gemeenten verplicht vennootschapsbelasting (Vpb) te betalen als zij een fiscale onderneming hebben. Deze wet is, mede onder druk van de Europese Commissie, ingevoerd om een gelijk speelveld te maken tussen overheidsondernemingen en private ondernemingen.

Gemeenten moeten daar rekening mee houden: de Vpb is immers een last, en die maakt deel uit van het stelsel van baten en lasten en het resultaat. Daarom moet de Vpb vermeld worden als een onderdeel van het programmaplan.

2.1.10.2 Toelichting

Het resultaat van de grondexploitaties vallen voor de gemeente Zoetermeer onder de werking van de Vpb (in die zin dat fiscaal berekende resultaten ook leiden tot een Vpb-plicht. Die Vpb plicht geldt inmiddels ook voor de opbrengst van reststromen uit het huishoudelijk afval.

Over een aantal specifieke onderwerpen onderzoekt de fiscus de mogelijkheid om of al dan niet sprake is van zaken die als ondernemingsactiviteit dat die onderwerpen onder de werking van de Vpb vallen zoals vermogensbeheer en reclameopbrengsten. Deze onderwerpen vormen landelijk onderwerp van gesprek.

Over het specifieke onderwerp reclameopbrengsten stelt de belastingdienst zich in een aantal specifieke casus op het standpunt dat sprake is van een Vpb-plichtige activiteiten. Gemeenten menen dat sprake is van zogenaamd "normaal vermogensbeheer" wat dan niet leidt tot een Vpb-plicht. In afwachting van de uitkomst van jurisprudentie over dit onderwerp wordt het eventueel betrekken van de reclameopbrengsten in de Vpb in de risicoparagraaf als een nog niet te kwantificeren risico geïdentificeerd.

2.1.10.3 Gerealiseerde baten, lasten en saldo per doelstelling (inclusief reservemutaties)

	Bedragen x € 1.000		
	Rekening 2019		
	U	I	Saldo
Vennootschapsbelasting	188	0	-188
Totaal programma	188	0	-188

Aangiften en aanslagoplegging

In 2019 is de onderbouwde aangifte voor het belastingjaar 2017 bij de Belastingdienst ingediend. Daarnaast is de voorlopige aangifte 2019 ingediend. Het opstellen van de onderbouwde aangifte 2018 is in voorbereiding; voor het indienen ervan is uitstel van de Belastingdienst ontvangen.

Het belastingjaar 2016 was het eerste jaar waarin de Vpb voor gemeenten van toepassing was. De belastingdienst heeft nog niet inhoudelijk gereageerd op de ingediende aangiften over de jaren 2017 en 2016. Dit betekent dat er over de uitkomst van deze aangiften nog onzekerheid bestaat.

Financieel

In 2019 is voor een bedrag van € 188.000 aan Vpb verantwoord. Dit betreft een inschatting van de over 2019 af te dragen belasting van € 225.000 en een bijstelling van de af te dragen belasting voor het jaar 2017 van € 37.000 minder.

Het bedrag voor 2019 betreft een eerste globale inschatting waarvoor een voorlopige aangifte is gedaan.

De aangifte 2017 is gebaseerd op een belastbare winst bedraagt € 564.000 waarvan € 545.000 betrekking heeft op de belaste grondexploitaties en bijna € 10.000 op de verkoopopbrengsten van reststromen in het huishoudelijk restafval. Het met deze fiscale winst samenhangende bedrag aan Vpb bedraagt € 133.000 (eerdere inschatting was € 37.000 hoger).

Het bedrag aan Vpb verantwoord in het jaar 2019 maakt deel uit van het resultaat van de grondexploitaties zoals verantwoord op programma 7.

2.2 Paragrafen

2.2.1 Paragraaf lokale heffingen

Inleiding

Deze paragraaf betreft zowel de belastingen als de retributies en bestemmingsheffingen. De belangrijkste afwijkingen die zich voordoen in de jaarrekening worden toegelicht. Daarnaast worden de ontwikkelingen van de gemeentelijke woonlasten weergegeven conform de cijfers van het COELO. Tot slot wordt er een beeld neergezet van het aantal kwijtscheldingsverzoeken in 2019.

2.2.1.1 Gemeentelijke tarieven en heffingen

Beleidsuitgangspunten

In de heffingennota zijn de beleidslijnen voor lokale heffingen vastgesteld. Lokale heffingen worden onderscheiden in belastingen, retributies en bestemmingsheffingen. Door de gemeente wordt de volgende belastingen geheven: OZB, hondenbelasting, parkeerbelastingen, toeristenbelasting en precariobelasting. Voor de retributies en bestemmingsheffingen mag de heffing niet hoger zijn dan de kosten, die de gemeente maakt voor de geleverde diensten. Dit zijn o.a. afvalstoffenheffing, rioolheffing, marktgelden, lijkbezorging en leges. Daarnaast wordt de BIZ-bijdrage van de Dorpsstraat geheven, waarvan de opbrengst voor een specifieke doelgroep is.

Algemeen stijgingspercentage

Bij de begrotingsvaststelling 2019-2022 zijn, als gevolg van de te verwachten prijsontwikkelingen, de gemeentelijke heffingen voor het jaar 2019 met 1,5% verhoogd. Dit is conform de begroting, evenals de genoemde tarieven hieronder.

OZB

De tarieven van de onroerende zaakbelastingen (OZB) 2019 zijn naast een verhoging als gevolg van de inflatiecorrectie, verlaagd als gevolg van de gestegen WOZ-waarde van de woningen (8,4%) en de waarde-ontwikkeling van de niet-woningen (+0,5%) ten opzichte van 2018.

Afvalstoffenheffing

De tarieven voor de afvalstoffenheffing zijn in 2019 verhoogd met 3,2% als gevolg van de stijging van de afvalstoffenbelasting van het Rijk. Zonder deze belastingstijging zouden de tarieven gelijk gebleven zijn.

Rioolheffing

De rioolheffing voor kleinverbruikers (tot 500 m³ waterverbruik) bestond in 2019 uit een vast bedrag van € 64,87 per aansluiting en een percentage van 0,0195% van de WOZ-waarde. De aanslag per perceel was maximaal € 224,80.

Heffingen en belastingopbrengsten

Bedragen * € 1000

Prog. Heffing / Belasting	Rekening 2018	Begroting 2019	Rekening 2019	Verschil rek-begr '19	
				Bedrag	Perc.
1 Leges vent- en standplaatsverg. / winkeltijden	90	100	83	-17	-17%
1 Marktgeden / leges marktvergunningen	105	180	101	-79	-44%
2 Leges gehandicaptenparkeerplaatsen / -kaarten	52	55	51	-4	-7%
3 Afvalstoffenheffing	13.807	14.582	14.241	-341	-2%
3 Rioolrecht grootverbruikers	273	304	266	-38	-12%
3 Rioolrecht kleinverbruikers	6.045	5.866	6.195	329	5%
3 Leges verkeersvergunningen	4	8	4	-4	-50%
3 Parkeerbelasting	2.082	2.218	2.023	-195	-9%
3 Lijkbezorgingsrechten	492	618	488	-130	-21%
5 Leges vergunningen bestuurlijk juridische zaken	26	105	73	-32	-30%
6 Leges publiekszaken (inclusief rijksleges)	2.379	1.301	1.679	378	29%
6 Omgevingsverg.: leges bouw- en sloopverg. c.a.	2.082	3.252	3.176	-76	-2%
6 Omgevingsverg.: leges kapverg. / in- en uitritten	6	8	19	11	138%
7 Leges woonvergunningen	1	29	11	-18	-62%
7 Leges gemeentelijke bestemmingsplannen	0	3	1	-2	-67%
OAD Onroerende zaakbelastingen	32.672	33.730	33.705	-25	0%
OAD Hondenbelasting	479	551	467	-84	-15%
OAD Toeristenbelasting	349	303	363	60	20%
OAD Precariobelasting	335	343	335	-8	-2%

Toelichting van de belangrijkste verschillen tussen de rekening 2019 en de begroting 2019.

Marktgeden

Het aantal kramen dat op de markt staat is lager.

Parkeerbelasting

De parkeeropbrengsten staan onder druk doordat er steeds meer woningen komen in het betaald parkeren gebied. Er worden hierdoor steeds meer relatief goedkope bewonersvergunningen afgegeven waardoor de parkeerplekken niet meer beschikbaar zijn voor betalende bezoekers.

Lijkbezorgingsrechten

Het afgelopen jaar zijn er minder begravingen geweest dan geraamd.

Leges vergunningen bestuurlijk juridische zaken

In de programmabegroting is een structurele meeropbrengst opgenomen van € 80.000 per jaar voor leges in de categorieën APV & bijzondere wetten, omdat de tarieven verhoogd zijn. Bij deze meeropbrengst is tevens rekening gehouden met een stijging van het aantal aanvragen. Deze stijging is echter minder groot dan eerder verwacht.

Leges publiekszaken

De geldigheid van paspoorten en ID-kaarten is op 9 maart 2014 van 5 naar 10 jaar gegaan voor iedereen boven de 18. Voor 2019 was er dus rekening gehouden met een laag aantal vernieuwingen. Door extra aanvragen voor een verlopen persoonsbewijs uit 2018 zijn er meer documenten geleverd.

Leges gemeentelijke bestemmingsplannen

Er zijn het afgelopen jaar bijna geen aanvragen geweest.

Hondenbelasting

Het aantal hondenbezitters dat hondenbelasting heeft betaald is lager dan geraamd. Dit komt waarschijnlijk omdat de (jaarlijkse) controle aan het eind van het jaar is gehouden. Daardoor zijn er minder aangiftes gedaan. Naar aanleiding van de controle zijn veel mensen alsnog uitgenodigd om aangifte te doen, alleen die betalen in de meeste gevallen, maar voor een gedeelte van het jaar.

Toeristenbelasting

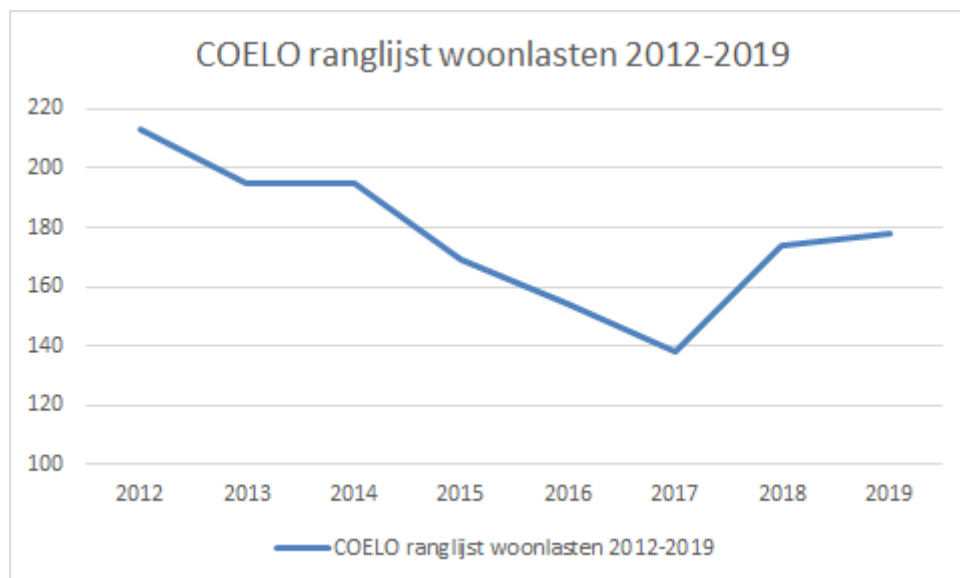
Toename van het aantal (hotel)overnachtingen.

2.2.1.2 Lokale lastendruk

COELO-vergelijking

Jaarlijks verricht het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO) onderzoek naar de gemeentelijke woonlasten. De publicatie daarvan vindt plaats in de Atlas van de Lokale Lasten. Onder de gemeentelijke woonlasten verstaat het COELO de OZB voor de eigenaar van een woning met een voor de betreffende gemeente geldende gemiddelde waarde, plus rioolheffing en reinigingsheffing (afvalstoffenheffing) voor een meerpersoonshuishouden eventueel verminderd met een heffingskorting.

Door het COELO wordt jaarlijks een vergelijkend overzicht opgesteld van alle Nederlandse gemeenten. In dit overzicht, dat begint met de (deel)gemeente met de laagste heffingen (nr. 1) en eindigt met de (deel)gemeente met de hoogste heffingen, neemt Zoetermeer in 2019 positie 178 in. Door de extra stijging van de afvalstoffenheffing, als gevolg van hogere afvalbelasting van het Rijk is de positie op de ranglijst iets verslechterd. Kleine mutaties in de tarieven leiden overigens tot grote verschuivingen in de ranglijst.

Ontwikkeling woonlasten 2016 - 2019

In onderstaand overzicht is de ontwikkeling van de woonlasten opgenomen van een woning van € 200.000 in 2016 voor de jaren 2016 - 2019.

	Woning 2016 meerpers.	Woning 2017 meerpers.	Woning 2018 meerpers.	Woning 2019 meerpers.
Waarde	€ 200.000	€ 206.000	€ 214.000	€ 232.000
OZB	375,40	374,60	384,34	390,15
Afvalstoffenheffing	265,08	264,55	271,43	280,12
Rioolrecht	111,04	105,67	108,47	110,16
Gemeentelijke lasten	751,52	744,82	764,24	780,42

2.2.1.3 Kwijtschelding gemeentelijke heffingen en belastingen

In 2019 hebben 4.926 mensen kwijtschelding aangevraagd voor gemeentelijke heffingen en belastingen. Na de toets van de in behandeling genomen aanvragen is 84% gehonoreerd (3.904 aanvragen). Het totaalbedrag aan kwijtschelding bedraagt € 1,4 miljoen, waarvan het grootste deel betrekking heeft op de afvalstoffenheffing (€ 1,0 miljoen) en een belangrijk deel op de rioolheffing (€ 0,4 miljoen). Aan hondenbelasting en ozb zijn maar hele kleine bedragen kwijtgescholden.

2.2.2 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

Deze paragraaf geeft een overzicht van de belangrijkste financiële risico's voor de gemeente Zoetermeer. De beschikbare weerstandscapaciteit is de belangrijkste financiële buffer voor risico's, waarvoor geen specifieke voorzieningen zijn getroffen. De omvang van deze risico's en de aanwezige weerstandscapaciteit bepalen of de gemeente over voldoende weerstandsvermogen beschikt.

2.2.2.1 Risico's

De belangrijkste risico's op peildatum eind 2019 staan hieronder.

Bedragen x € 1.000		
Risico	Bedrag	Kans
Grondzaken		
Algemeen: Hogere investeringen***	€ 1,3 mln	50%
Algemeen: Formatierisico Grondbedrijf, plankosten***	€ 2,0 mln	25%
Algemeen: Immateriële vaste activa (IMVA)**	€ 0,6 mln	50%
Boerhaavelaan	**	**
Cadenza 2 (visie binnenstad)	**	**
Tekort grondexploitatie Palenstein***	€ 1,3 mln	67%
Westelijke Entree	€ 0,7 mln	50%
Van Leeuwenhoeklaan	**	**
Oosterheem***	€ 1,3 mln	42%
Voorweg Noord	€ 0,2 mln	50%
Katwijkerlaantrace	**	**
Concern		
Gemeentegaranties geldleningen aan woningbouwverenigingen***	€ 2,1 mln	1%
Gemeentegarantie eigen woningen	pm	pm
Vpb plicht reclameopbrengsten*	pm	pm
Afwikkeling verkoop Eneco claim (Remu)*	pm	pm
Gemeentegarantie zorg*	pm	pm

* Nieuw risico

** Om bijzondere (juridische) redenen niet vermeld/nog niet in te schatten

*** Bedrag en/of kans gewijzigd

Opgetreden, gewijzigde en afgevoerde risico's

Ten opzichte van de in de Programmabegroting 2020-2023 gemelde risico's zijn de volgende risico's gewijzigd, opgetreden of vervallen:

Risico	Mutatie bij jaarverslag	Toelichting
Hogere investeringen	Bedrag verlaagd van € 1,6 mln. naar € 1,3 mln.	Bedrag wordt jaarlijks aangepast op basis van de hoogte van de nog te realiseren uitvoeringskosten. Er is sprake van voortschrijdende planrealisatie.
Hogere plankosten	Bedrag verlaagd van € 2,4 mln. naar € 2,0 mln.	Bedrag wordt jaarlijks aangepast op basis van de hoogte van de nog te realiseren plankosten.
Afwaarderen Immateriële vaste activa	Bedrag verlaagd van € 0,7 mln. naar € 0,6 mln.	De voorbereidingskosten die gemaakt worden vooruitlopend op het openen van een grondexploitatie, mogen maximaal 5 jaar geactiveerd worden als immateriële vaste activa (IMVA). Na 5 jaar moeten deze kosten als verlies genomen worden. De kans wordt bijgesteld naarmate het

		verstrijken van deze 5 jaar termijn dichterbij komt.
Oosterheem	Bedrag verhoogd van € 1,1 mln. naar € 1,3 mln.	Dit betreft een samengesteld risico. De risico's worden jaarlijks herzien en aangepast aan de meest actuele inzichten. De risico's bevatten informatie die de financiële belangen van de gemeente kunnen schaden als deze openbaar wordt, daarom worden de individuele risico's niet nader gespecificeerd. De aantrekkende markt heeft het risico op de Noordrand aanzienlijk verkleind.
Palenstein	Bedrag verlaagd van € 3,6 mln. naar € 1,3 mln.	Dit betreft een samengesteld risico. De risico's worden jaarlijks herzien en aangepast aan de meest actuele inzichten. De risico's bevatten informatie die de financiële belangen van de gemeente kunnen schaden als deze openbaar wordt, daarom worden de individuele risico's niet nader gespecificeerd.
Cadenza 1/Centrum Oost	Risico doet zich niet meer voor.	Risico is vervallen.
Lansinghage	Risico doet zich niet meer voor.	Risico is vervallen.
Deelneming in Gemeenschappelijke Regeling Bleizo	Risico doet zich niet meer voor.	De concept herziening van de grond-exploitatie per 1-1 2020 en ook de door het DB geaccordeerde tussentijdse rapportage per 1 juli 2019 laten een aanzienlijke verbetering zien, waarmee verwacht wordt dat het resultaat omslaat van een negatief resultaat naar een positief resultaat. Tegenvallers als gevolg van risico's worden opgevangen in het projectresultaat (analoog aan de wijze van GR Hoefweg). Ook is geen sprake meer van garantstelling door de gemeente Zoetermeer.
Gemeentegaranties geldleningen aan woningbouwverenigingen	Bedrag verlaagd van € 2,2 mln. naar € 2,1 mln.	Aflossing van leningen leidt tot een lager bedrag waarvoor de gemeente garant staat.
Vennootschapsbelasting plicht (Vpb) reclameopbrengsten	Nieuw risico	De belastingdienst heeft het standpunt dat bij reclameopbrengsten sprake is van een Vpb-plichtige activiteiten. Gemeenten menen dat sprake is van zogenaamd 'normaal vermogensbeheer' dat dan niet leidt tot een Vpb-plicht. In afwachting van de uitkomst van jurisprudentie over dit onderwerp wordt het risico alsnog niet te kwantificeren (pm) geduid.
Afwikkeling verkoop Eneco claim Remu (=Regionale Energiebedrijf Utrecht)	Nieuw risico	De voormalig aandeelhouders van het Remu hebben een juridische claim ingediend op een deel van de verkoopopbrengst van de aandelen Eneco.

		<p>Deze claim is door de rechtbank afgewezen. De juridische procedure is vanwege de hoger beroep mogelijkheid nog niet afgerond. Omdat de stellige verwachting is dat de claim ook in hoger beroep geen stand zal houden is het risico van deze claim niet betrokken in verkoop van de aandelen van Eneco aan Mitsubishi maar berust het financieel risico van een eventueel toewijzen van de claim bij de verkopende aandeelhouders van Eneco. De Remu-claim bedraagt € 134 mln. (nominaal) vermeerderd met 8% handelsrente per jaar zijnde op balansdatum een totaalbedrag van circa € 300 mln.</p> <p>Het aandeel van Zoetermeer hierin bedraagt 2,34%: € 7 mln. Gelet op de eerdere gerechtelijke uitspraak en de juridische hardheid van het verweer wordt het risico niet in een percentage gekwantificeerd.</p>
Gemeentegarantie zorg	Nieuw risico	Continuïteit van zorg is leidend. De situatie wordt nauwlettend gevolgd. Momenteel is er geen aanleiding tot extra actie.

Financiële omvang risico's

De financiële consequenties van deze risico's zijn via een NARIS-simulatie in beeld gebracht. Het reserveren van het totale bedrag aan de ingeschatte risicogevolgen is ongewenst en niet noodzakelijk. Het is niet waarschijnlijk dat alle risico's zich voor doen in hun maximale omvang in hetzelfde jaar. Daarom wordt de simulatie uitgevoerd waarbij 100.000 trekkingen plaatsvinden. Er is een kansberekening gemaakt op de waarschijnlijkheid van het zich voordoen van de risico's en het bedrag wat daarmee gemoeid is.

Het berekende risico bij grondzaken bedraagt afgerond € 5 mln. Bij het overige concern is nauwelijks sprake van berekende risico's: € 10.000. De daling van de berekende risico's wordt veroorzaakt door het vervallen van het risico in relatie tot de deelneming in Gemeenschappelijke Regeling Bleizo.

2.2.2.2 Weerstandscapaciteit

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit de financiële middelen en mogelijkheden om onverwachte, niet begrote kosten te kunnen dekken. Tot de weerstandscapaciteit voor incidentele risico's worden de algemene reserves gerekend. In geval van tekortschietende algemene reserves kunnen ook de bestemmingsreserves worden aangewend. Dit betekent dan wel dat wordt afgezien van de realisatie van een bestemming of dat er zo snel mogelijk aanvullende dekkingsmaatregelen worden gezocht om de bestemmingsreserve weer beschikbaar te krijgen. De omvang van de bestemmingsreserves bedraagt eind 2019 € 212 mln.

De tabel laat zien hoe de weerstandscapaciteit is opgebouwd.

Weerstandscapaciteit

Bedragen * € 1 mln.

Omschrijving	Rekening 2019 inclusief resultaat 2019
Weerstandscapaciteit exclusief grondzaken	
Vrij inzetbare reserve	
- stand reserve 31-12-2018	22,3
- mutaties 2019 en volgende jaren	-22,1
Rekeningsresultaat	4,4
<i>Totaal weerstandscapaciteit excl. grondzaken</i>	4,6
Weerstandscapaciteit grondzaken	
Reserve versterking financiële positie grondzaken	4,3
Reserve risico's	1,6
<i>Totaal weerstandscapaciteit grondzaken</i>	5,9
Totale weerstandscapaciteit	10,5

2.2.2.3 Weerstandsvermogen

De verhouding tussen de weerstandscapaciteit en de waarschijnlijke risico-omvang is gedefinieerd als de ratio voor het weerstandsvermogen. Als gewenste ratio voor het weerstandsvermogen wordt voor het concern exclusief grondzaken 'voldoende' gehanteerd. Het NAR hanteert hiervoor de bandbreedte van een ratio tussen 1.0 en 1.4. In Zoetermeer wordt de grenswaarde van 1.0 gehanteerd.

Als ratio voor het weerstandsvermogen van grondzaken wordt eveneens 'voldoende' als toereikend gezien. Ook hier wordt de ondergrens van 1.0 als ratio gehanteerd. Als de ratio lager is dan 1.0 betekent dat dus dat er onvoldoende weerstandscapaciteit is. Anders gesteld: de risico-omvang vermenigvuldigd met de ratio bepaalt de benodigde weerstandscapaciteit.

Bij de berekening en beoordeling van het weerstandsvermogen wordt onderscheid gemaakt tussen het concern (exclusief grondzaken) en grondzaken.

In de tabel is weergegeven hoe de weerstandscapaciteit van deze onderdelen is opgebouwd.

Weerstandsvermogen

Bedragen * € 1 mln.

Omschrijving	Rekening 2019 inclusief resultaat 2019
Weerstandsvermogen exclusief grondzaken	
Totaal aan gekwantificeerde risico's	0,0
Norm voor niet gekwantificeerde risico's	7,1
Gewenst niveau in euro's tegen ratio 1,0	7,1
Weerstandscapaciteit excl. grondzaken	4,6
Overschot aan weerstandscapaciteit excl. grondzaken	-2,5
Grondbedrijf	
Totaal aan risico's grondzaken	5,0
Weerstandscapaciteit grondzaken	5,9
Overschot aan weerstandscap. grondzaken obv ratio 1.0	0,9

Concern exclusief grondzaken

Uit het simulatiemodel met de risico's van het concern exclusief grondzaken blijkt dat de omvang van de risico's (met een zekerheid van 95%) uitkomt op een bedrag van € 10.000. De omvang van de berekende risico's wordt aangevuld met 2% (voor de niet te kwantificeren risico's) van het begrotingstotaal (lasten) van de gewone dienst van de begroting, exclusief grondzaken.

Gebleken is dat sommige risico's moeilijk zijn te schatten. Daarbij is het wenselijk een zekere financiële buffer aan te houden. Tussen het bekend worden van budgettaire tegenvallers en het treffen van passende maatregelen kan enige tijd bestaan. Dit kan zich bijvoorbeeld voordoen bij de periodieke aanbesteding van onderhoud van de openbare ruimte. De beschikbare budgetten kunnen onvoldoende blijken. De budgettaire frictie die daardoor ontstaat moet kunnen worden opgevangen.

De berekende norm voor de niet gekwantificeerde risico's voor deze jaarrekening bedraagt € 7,1 mln. De gekwantificeerde risico-omvang komt uit op € 10.000. De totale risico-omvang wordt dus ingeschat op € 7,1 mln. De weerstandscapaciteit bedraagt € 4,6 mln. Het weerstandsvermogen bedraagt 0,65 en voldoet dus niet meer aan de norm. Bij de Perspectiefnota wordt het financieel perspectief geactualiseerd. In de komende begroting worden maatregelen voorgesteld om het weerstandsvermogen op peil te brengen.

Een tekort (ratio < 1,0) of overschot van de weerstandscapaciteit van grondzaken ten opzichte van het totaal van de risico's kan leiden tot afroaming of aanvulling van de weerstandscapaciteit. Indien sprake is van een ratio > 1,2 wordt het overschot gestort in de Reserve Investeringsfonds 2030.

De omvang van de risico's is volgens de simulatie van het NARIS € 5 mln. Grondzaken beschikt over een weerstandscapaciteit per 31 december 2019 van € 5,9 mln. Het weerstandsvermogen komt daarmee uit op 1,19 namelijk 5,9 (weerstandscapaciteit)/5,0 (risico-omvang).

2.2.2.4 Financiële kengetallen

Kengetallen zijn verplicht voorgeschreven en hebben voor de raad vooral een signaleringswaarde bij het beschouwen van de financiële positie van de gemeente. Eén afzonderlijk kengetal zegt niet zo veel en moet altijd in relatie met de andere kengetallen worden gezien. Vergelijkende cijfers zijn te vinden op de site Waarstaatjegemeente.nl (<https://www.waarstaatjegemeente.nl/>). Daarnaast is informatie van Zuid-Hollandse gemeenten te vinden op [staatvan.zuid-holland.nl](http://staatvan.zuid-holland.nl/Paginas/default.aspx) (<http://staatvan.zuid-holland.nl/Paginas/default.aspx>).

Financiële kengetallen

De eerste vier kengetallen staan in relatie met financiële risico's met een lange termijn karakter, die een gemeente loopt. De laatste twee kengetallen geven aan in hoeverre ruimte in de exploitatie bestaat om de financiële lange termijn risico's af te kunnen dekken.

Kengetallen

Omschrijving	Rekening	Begroting	Rekening
	2018	2019	2019
1a Netto schuldquote	18,4%	23,1%	25,2%
1b Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	16,2%	20,8%	23,4%
2 Solvabiliteitsratio	56,6%	52,2%	57,3%
3 Kengetal grondexploitatie	4,4%	5,6%	4,1%
4 Structurele exploitatie ruimte	-0,4%	-1,7%	-1,5%
5 Belastingcapaciteit	102,9%	100,0%	101,9%

De netto schuldquotes geven inzicht in het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. Ze geven een indicatie van de mate, waarin de rentelasten op de exploitatie drukken. De schuldquotes zijn in 2019 gestegen ten opzichte 2018 en liggen ook hoger dan de cijfers uit de begroting 2019. In juni en december 2019 zijn twee leningen van elk € 20 mln. aangetrokken. Op basis van de prognose van de financieringsbehoefte is de verwachting dat permanent financiering van deze omvang in lang aan te trekken middelen nodig is. Bij het opstellen van de begroting 2019 was geen rekening gehouden met deze nieuwe leningen. In vergelijking met andere gemeenten is de netto schuldquote nog steeds beperkt van omvang. De begroting van Zoetermeer is daardoor relatief ongevoelig voor wijzigingen in de rentestand. De gevoeligheid neemt door de hogere financieringsuitgaven wel toe.

De solvabiliteitsratio is het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal en geeft inzicht in de mate, waarin de gemeente in staat is aan haar verplichtingen te voldoen. Het eigen vermogen, de optelsom van alle reserves, is iets afgenomen in 2019. Omdat ook het balanstotaal is afgenomen is de solvabiliteit iets verbeterd. Dit effect is sterker bij de vergelijking tussen begroting en rekening 2019. Het verloop van de reserves wordt toegelicht in de jaarrekening onder vaste passiva.

Het kengetal grondexploitatie geeft weer hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten. De boekwaarde van de gronden moet worden terugverdiend bij de verkoop. Het aandeel van de grondexploitaties in de gemeente neemt al een aantal jaren gestaag af. Het verloop van de grondexploitaties wordt toegelicht in de toelichting op de voorraden in de jaarrekening onder vlottende activa.

De structurele exploitatieruimte is van belang om te beoordelen welke structurele ruimte de gemeente heeft om de eigen lasten te dragen of welke structurele stijging van de baten of daling van de lasten daarvoor nodig is. De exploitatieruimte was in 2018 voor het eerst negatief en is ten opzichte van 2018 verder afgenomen. Het structureel tekort bij Jeugd is dit jaar verder opgelopen. Het dit jaar gerealiseerde positieve rekeningresultaat is geheel veroorzaakt door incidentele meevallers.

De belastingcapaciteit geeft inzicht hoe de belastingdruk van de gemeente zich verhoudt tot het landelijk gemiddelde. De belastingcapaciteit in 2019 is boven de 100%. Dit betekent dat de woonlasten in Zoetermeer iets hoger liggen dan het landelijk gemiddelde, zie ook paragraaf Lokale heffingen.

2.2.3 Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

De instandhouding van de kapitaalgoederen is in de gemeente Zoetermeer vastgelegd in beheerplannen, waarin het meerjarig onderhoudsprogramma en de daarbij behorende financiële middelen zijn opgenomen. In de beheerplannen is ook het gewenste kwaliteitsniveau van de voorziening vastgelegd. Hierna wordt per categorie ingegaan op het onderhoud van de kapitaalgoederen. De volgende categorieën worden behandeld:

- Openbare ruimte (wegen, water, groen)
- Riolering
- Ondergrondse inzamelmiddelen
- Begraafplaatsen
- Gebouwen
- Beeldende Kunstobjecten

Omschrijving	Begroot	Realisatie
Openbare ruimte	€ 6.275.801	€ 3.511.295
Riolering	€ 2.180.187	€ 2.129.545
Ondergrondse inzamelmiddelen	€ 332.581	€ 741.512
Begraafplaatsen	€ 0	€ 5.720
Gebouwen	€ 2.140.675	€ 2.665.580
Beeldende kunstobjecten	€ 67.657	€ 47.450

2.2.3.1 Openbare ruimte

Omschrijving algemeen beleidskader

De Beheervisie Openbare Ruimte (BOR) is in 2016 door de raad vastgesteld. In de BOR worden de kwaliteitsdoelen voor de wegen, het openbaar groen en overige voorzieningen in het openbaar gebied opgenomen. In de BOR is aangegeven wat de financiële consequenties zijn voor het onderhoud de komende 60 jaar, rekening houdend met de vastgestelde uitgangspunten. Jaarlijks wordt ruim € 20 mln. besteed aan onderhoud en vervanging van de openbare ruimte.

Door wijziging in het BBV dienen m.i.v. 2017 investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut, evenals investeringen met een economisch nut, te worden geactiveerd en over de verwachte levensduur te worden afgeschreven.

Groot onderhoud en vervangingsinvesteringen maatschappelijke vaste activa

In 2016 zijn in de Beheervisie Openbare Ruimte (BOR) twee pijlers van de beheerstrategie voor de komende jaren geïntroduceerd: omgevingsbewust en risicogestuurd beheer. In 2017 is een geslaagde pilot risicogestuurd wegbeheer uitgevoerd waarvan de resultaten zijn verwerkt in het programma groot onderhoud 2019.

De begroting voor groot onderhoud en vervanging in de openbare ruimte is gebaseerd op een theoretische levensduur van kapitaalgoederen en komt ten laste van programma 3. Dit is vastgelegd in de beheerstrategie. De werkelijke staat van kapitaalgoederen, zoals vastgesteld middels inspecties, kan om verschillende redenen afwijken van de verwachte staat. Bij de totstandkoming van het onderhouds- en vervangingsprogramma wordt bepaald wat de meest efficiënte maatregel is om het kapitaalgoed of asset in gewenste staat te houden. Daarbij wordt eerst gekeken of een groot onderhoudsmaatregel volstaat.

In de praktijk wordt later en/of minder vervangen dan verwacht op basis van de technische levensduur. Dit legt een extra druk op de begroting maar verdient de voorkeur vanuit circulariteit en duurzaamheid.

De jaarlijkse fluctuaties worden verrekend via de egalisatiereserve groot onderhoud bovengronds. Bij de vijfjaarlijkse actualisatie van de BOR worden de benodigde budgetten voor de komende jaren doorgerekend.

In 2019 is € 0,67 mln. onttrokken uit de egalisatiereserve Groot Onderhoud Bovengronds. Dit heeft onder andere te maken met de inhaalslag die is gemaakt vanuit het beheerprogramma 2017/2018 en niet geraamde, onvermijdelijke onderhoudswerkzaamheden aan kademuren.

Er is in 2019 € 536.000 meer uitgegeven aan investeringen in het wegennetwerk. Bij kunstwerken en dan met name voor bruggen is er in 2019 fors minder uitgegeven, te weten € 3,3 mln. Er heeft in 2019 een herijking plaatsgevonden om de houten bruggen te vervangen voor betonnen bruggen. Dit onderzoek heeft tijd gekost. Daarnaast heeft ook de aanbesteding vertraging opgelopen, waardoor de uitgaven een jaar later zullen worden gedaan.

Inkomsten

Voor verschillende reeds uitgevoerde projecten (reconstructie schoolomgeving Annie M.G. Schmidtschool aan de Nesciohove en de werkzaamheden aan de Woudlaan) is subsidie verkregen. De baten geven een voordeel van € 177.000.

In het meerjarige groot onderhoudsprogramma was rekening gehouden met het vervangen van de elementenbestrating en de asfalt verharding van de Karel Doormanstraat. De kap van de zieke bomen in 2017 en 2018 gaf de mogelijkheid de verkeerssituatie te verbeteren. Uit een analyse bleek dat er in de Karel Doormanstraat een groot aantal ongevallen had plaatsgevonden. Om de verkeersveiligheid te verbeteren is het project bij de MRDH aangemeld met een totaalbedrag aan maatregelen tot € 1,2 mln. De MRDH heeft een subsidie van € 0,6 mln. verstrekt en het werk is deels in 2019 uitgevoerd. Deze subsidie is in TB2 gemeld.

Doelstellingen en effectindicatoren

De effectindicatoren voor de doelstelling Behouden van een aantrekkelijke en veilige openbare ruimte zijn gehaald. Wel blijkt uit de Omnibusenquête dat een groter aantal bewoners van mening is dat de waardering voor groen is gestegen en voor de openbare ruimte in totaal is afgenomen.

Een objectieve meting laat zien dat het kwaliteitsniveau nog steeds boven het door de raad vastgesteld niveau B voor de winkelcentra en C voor woongebieden is.

2.2.3.2 Riolering

Omschrijving beleidskader

Conform de Wet milieubeheer geeft de gemeente in het Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (VGRP) aan op welke wijze zij haar wettelijke taak voor een doelmatige inzameling en transport van afvalwater wil uitvoeren. Het plan is gericht op een duurzame instandhouding van een goed werkende riolering voor afvalwater, regenwater en grondwater.

In 2016 is het geactualiseerde Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) vastgesteld door de raad op 12 september 2016. In het GRP wordt ervan uit gegaan dat door relining (een kunststof kous in de rioolbuis) een zeer beperkte hoeveelheid rioolbuizen hoeft te worden vervangen met een open sleuf, zoals bij een verkeerde hoogteligging van een leiding. Hierdoor gaat de kwaliteit van het rioolstelsel omhoog en gaan de kosten naar beneden. Ook is het niet meer nodig dat de straten moeten worden opengemaakt, waardoor de overlast voor de omgeving beperkt wordt. De uit het VGRP voortvloeiende kosten worden gedekt door de rioolheffing.

Voorziening Grootonderhoud Ondergronds (VGO)

In 2019 waren de uitgaven conform de begroting.

De GRP planperiode loopt van 2016 t/m 2020. Vooraf was onderzocht wat een reëel tempo zou zijn om de asbestcement leidingen te relinen, omdat deze op termijn allemaal gerelined moeten worden. De geraamde relining was 6 km per jaar. Doordat de omstandigheden mee zaten en de aanbesteding

gunstig uitviel, kon tot nu toe in deze GRP planperiode meer werkt verricht worden, in 2016 8 km, in 2017 13 km en in 2018 9 km.

In 2019 is 5,2 km gerelined tegen een hogere eenheidsprijs vanwege de lokale situatie, diameter en benodigde uitvoeringmethode. Er is een lange en grote asbestcementleiding in het Stadshart gerelined met een veel hogere eenheidsprijs en op enkele knelpunten moest het riool worden vervangen met een open sleuf, wat vooraf niet voorzien was. Daarnaast is er meer gres- dan asbestcementleiding gerelined waarvoor een hogere eenheidsprijs is betaald.

2.2.3.3 Ondergrondse inzamelmiddelen

Omschrijving algemeen beleidskader

De kosten van het (groot) onderhoud van de ondergrondse inzamelmiddelen ten behoeve van afvalinzameling verlopen niet gelijkmatig over de jaren. Om een constante lastenraming in de begroting te hebben is een reserve groot onderhoud ondergrondse inzamelmiddelen gevormd. Per ultimo 2017 is deze reserve groot onderhoud ondergrondse inzamelmiddelen omgevormd naar de voorziening afvalstoffenheffing.

Uitvoering

In 2019 is € 409.000 meer uitgegeven dan begroot. Het groot onderhoud van de ondergrondse containers bij de milieu-eilanden was geraamd voor 2018, maar is begin 2019 uitgevoerd. De vervanging van het inbelsysteem naar GPRS is in meerdere jaren uitgevoerd, vanwege aangepaste plannings zijn de kosten in eerdere jaren lager geweest en in 2019 hoger. Deze vervanging is in 2019 volledig afgerond.

2.2.3.4 Begraafplaatsen

Omschrijving algemeen beleidskader

Voor de begraafplaatsen zijn de 'Beheersverordening gemeentelijke begraafplaatsen' (2016) en de 'Uitvoeringsbesluiten gemeentelijke begraafplaatsen' (2016) leidend.

In 2011 is een investeringsbudget van € 3,3 mln. beschikbaar gesteld om in de toekomst voldoende begraafmogelijkheden te kunnen waarborgen en is in de afgelopen jaren een uitbreiding van de begraafplaats gerealiseerd, genaamd 'Parkgebied'. Hier zijn particuliere tweepersoonsgraven, kindergraven en islamitische graven aangelegd. Mede door het verzoek van de raad (motie 1609-01 'urn en as') om meer mogelijkheden aan te bieden om as te bestemmen is hier tevens een urnentuin aangelegd. De as kan worden bijgezet in urnengraven of urnengraven met een zuil. Er zijn gedenkzuilen geplaatst waar nabestaanden kunnen worden herdacht. In 2020 zal een asverstrooischaal aan de urnentuin worden toegevoegd. De gebouwde voorzieningen op de begraafplaatsen zijn op basis van kapitaallasten gefinancierd, waardoor vervanging op termijn mogelijk is. De uitbreidingswerkzaamheden zijn in 2018 afgerond. De kosten voor het ruimen en onderhoud van de graven en gedenktekens worden gedekt uit de voorziening afkoopsommen onderhoud graven. Door het ruimen ontstaat er weer ruimte op de begraafplaats.

2.2.3.5 Gebouwen

Omschrijving algemeen beleidskader

De opgave voor vastgoed vloeit voort uit de beleidsdoelen (sport, onderwijs, welzijn en kunst & cultuur). Daarnaast zijn er ook directe uitvoeringskaders, de gebouwen dienen veilig, schoon, duurzaam en functioneel te zijn. De kernopgave van de vastgoedportefeuille is dat deze in kwaliteit, functie, omvang en ligging voldoet aan de beleidsmatig vastgestelde huisvestingsvraag van de gemeente, vastgesteld in de Vastgoednota in 2013.

Voor de sport, onderwijs en sociaal-culturele (doorgaans wijk gebonden) voorzieningen zet de gemeente in op krachtige, flexibele, eenvoudig aanpasbare multifunctionele centra waarin meerdere (wijk)functies zijn gecentreerd. De vorming van 'Integrale Kind Centra' is daar een voorbeeld van.

Onderwijs

De nieuwbouw voor Overwater is gestart en de bouw verloopt volgens planning. Bij de nieuwbouw voor Moerbeigaarde is de aanbesteding mislukt en wordt momenteel het ontwerp herzien. Bij Velddreef en Chaplinstrook worden de plannen herzien om door de integratie van functies en samenwerking met andere partners, meerwaarde te creëren in de ontwikkeling voor kinderen en laagdrempelige voorzieningen aan te bieden in de wijk.

Sport

In juli 2019 is de raad akkoord gegaan met het investeringsvoorstel voor een nieuw zwembad in het Van Tuylpark. Vervolgens zijn de architect en de adviseurs gecontracteerd, gezamenlijk vormen zij het ontwerpteam. Het ontwerpteam is gestart met het uitwerken van een Schetsontwerp (SO). In de eerste helft van 2020 wordt dit ontwerp, in overeenstemming met de planning, uitgewerkt naar een Definitief Ontwerp. De oplevering van het nieuwe zwembad is voorzien in het eerste kwartaal van 2022.

Voor de realisatie van de nieuwbouw van de was- en kleedaccommodatie FC Zoetermeer is begin 2018 een krediet beschikbaar gesteld. Begin 2019 is de raad geïnformeerd dat er waarschijnlijk onvoldoende budget is voor de bouw van de was- en kleedaccommodatie, in verband met marktwerking. Vervolgens is in samenwerking met de club, gekeken of de was- en kleedaccommodatie niet kan worden gecombineerd met de nieuw te bouwen clubaccommodatie. Inmiddels heeft besluitvorming binnen FC Zoetermeer plaatsgevonden en zijn alle eisen bekend. Op basis hiervan wordt een nieuwe kostenraming gemaakt.

In 2019 is gestart met de bouw van Gymworld en de renovatie van de Noordwesterhal. Beide projecten lopen volgens planning en oplevering wordt, in overeenstemming met planning, verwacht in 2020.

Verder zijn de toplagen van een viertal kunstgrasvelden vernieuwd.

Door onder meer aanvullende milieutechnische eisen voor de kunstgrasvelden en het naar voren halen van projecten is sprake van een overschrijding van € 487.000 (gemeld in TB3).

Sociaal-cultureel

In 2019 zijn de werkzaamheden afgerond voor het vernieuwen van het dak van het Stadstheater en de laatste werkzaamheden aan de verbouwing van het CKC (Miva toilet).

In 2017 is het definitieve besluit genomen om Terra te verhuizen naar de voormalige Kwikfit-garage in de Vlamingstraat. Medio 2019 is extra budget vrijgemaakt voor de realisatie van het project. Dit omdat tijdens de sloopwerkzaamheden in april 2019 constructieve gebreken aan de draagconstructie van het bestaande gebouw zijn geconstateerd.

Met dit besluit is er voldoende budget gecreëerd voor de investeringen die nodig zijn voor de sloop en nieuwbouw van het horeca-, winkel- en kantoorgedeelte. Het project verloopt in overeenstemming met de nieuwe planning.

Ambtelijke huisvesting

Eind 2018 en begin 2019 hebben drie enquêtes onder de verschillende groepen gebruikers van het Stadhuis Forum plaatsgevonden. Eén enquête onder de medewerkers, één enquête onder de raads- en commissieleden en één enquête onder de gebruikers van het Publieksplein.

Op basis van de enquête is in de Perspectiefnota 2020 alvast een extra budget van € 1 mln. beschikbaar gesteld om verbeterpunten uit de enquête door te voeren. In 2019 zijn verschillende scenario's uitgewerkt.

Eind 2019 heeft de bibliotheek pro forma de huur opgezegd van het begane grond deel van het Stadhuis Forum. Hierdoor ontstaat voor het begane grond deel van het Stadhuis Forum een nieuwe

situatie. Deze ontwikkeling biedt extra opties om verbeterpunten op een andere wijze in te vullen. Medio mei 2020 wordt een totaal voorstel aan de raad gepresenteerd.

2.2.3.6 Beeldende kunstobjecten

Op basis van ervaringscijfers is in 2018 een aanbesteding voor een raamovereenkomst betreffende het onderhoud van beeldende kunst in de openbare ruimte uitgevoerd. Daarbinnen wordt voorzien in reguliere schoonmaak, klein onderhoud, groot onderhoud en calamiteiten m.b.t. kunst in het openbaar gebied van de stad. Vanuit externe regelgeving is besloten de reserve voor het onderhoud van beeldende kunstobjecten op te heffen. Gezien de constante uitgaven aan het onderhoud is besloten om deze kosten in de exploitatie te verwerken.

2.2.4 Paragraaf Financiering

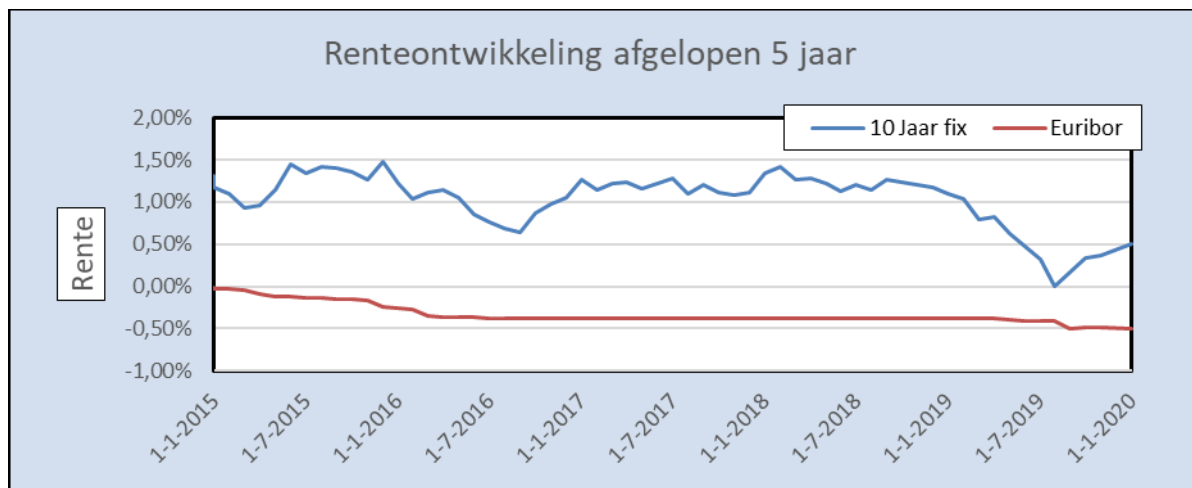
Inleiding

In het Treasury handvest en -Statuut zijn de kaders opgenomen waarbinnen het college de financieringsfunctie mag uitoefenen. In deze paragraaf wordt ingegaan op de uitvoering van de financiering in 2019.

2.2.4.1 Belangrijke ontwikkelingen

De rente is gedurende geheel 2019 zeer laag geweest. De korte rente is nog steeds negatief, waardoor lenen geld opleverde in plaats van geld kostte. De lange rente is gedaald. De rente voor een 10-jarige lening fix ligt voor de gemeente net boven de 0%. Dat de rente zo laag is, is voor een vooral te danken aan de refi-rente die de ECB (Europese Centrale Bank) hanteert. Dit is de rente waarvoor banken kunnen lenen bij de ECB.

In onderstaande grafiek is de trend zichtbaar van de afgelopen 5 jaar voor zowel de 3 maands-euribor als de 10-jaar fixe (voor de gemeente geldt voor een 10-jaar fixe lening een tarief die enkele tienden van procenten lager ligt).

Ontwikkeling leningenportefeuille

De leningenportefeuille is in 2019 gewijzigd. Er is juni 2019 een lening van € 20 mln. aangetrokken voor 5 jaar annuïtair, december 2019 een lening van € 20 mln. aangetrokken voor 10 jaar lineair. Op basis van de prognose van de financieringsbehoefte is de verwachting dat permanent financiering van deze omvang in lang aan te trekken middelen nodig zijn.

Vanwege de huidige lage rentestand (en het kleiner wordende verschil van rente op kort en lang geld) is gekozen om in de financieringsbehoefte te voorzien met het aantrekken van leningen met looptijden van respectievelijk vijf en tien jaar in plaats van steeds gebruik te maken van kort geld (looptijden korter dan een jaar of daggeld). Uit onderstaande tabel komt naar voren dat de rente op de nieuw aangetrokken leningen respectievelijk - 0,12% en 0,039% bedraagt. Op de laatstgenoemde lening wordt jaarlijks afgelost. Alle overige leningen worden aan het einde van de looptijd ineens afgelost.

Bedrag x € 1 mln.

Overzicht lang geld							
Stand lening per 1/1	Rente	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Opgenomen							
BNG	4,600%	0,3	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1
BNG	4,600%	0,2	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1
Waterschapsbank (8-12-11/8-12-21)	3,285%	10,0	10,0	10,0			
BNG (19-12-17/20-12-27)	0,827%	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0
AG (27-2-18/27-2-38)	1,770%	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0
BNG (20-6-19/20-6-24)	-0,120%		20,0	20,0	20,0	20,0	20,0
BNG (06-12-19/06-12-29)	0,039%		20,0	18,0	16,0	14,00	12,00
Totaal opgenomen		40,5	80,4	78,4	66,2	64,2	62,2

2.2.4.2 Risicobeheer

Op het gebied van financiering worden verschillende risico's onderkend. De wet financiering decentrale overheden (fido) is gericht op het beheersen van renterisico's. Deze beheersing krijgt vorm door wettelijke limieten voor de omvang van de netto vlottende schuld (kasgeldlimiet) en limieten op renteherzieningen en herfinanciering van de vaste schuld (renterisiconorm).

Kasgeldlimiet

Het renterisico op korte termijn wordt in beeld gebracht via de kasgeldlimiet. Maximaal 8,5% van het begrotingstotaal (totaal van de begrote lasten) mag kort (= korter dan een jaar) worden gefinancierd met geleend geld. Als de kasgeldlimiet drie achtereenvolgende kwartalen wordt overschreden, dan moet de gemeente een plan ter goedkeuring aan de toezichthouder (Provincie) voorleggen, waarin staat hoe en binnen welke termijn de overschrijding ongedaan wordt gemaakt. Dit betekent normaal gesproken overgaan tot financiering met lang geld.

In 2019 was de kasgeldlimiet voor Zoetermeer 30,6 mln. De kasgeldlimiet is in 2019 alleen in het eerste kwartaal overschreden. Omdat in het vierde kwartaal 2018 geen overschrijding was is er geen sprake van 3 maal achtereenvolgende overschrijdingen.

Het verloop van de kasgeldlimiet is opgenomen in onderstaande tabel. Mede vanwege het aantrekken van de lange lening van € 20 mln. is binnen de kasgeldlimiet gebleven.

Bedragen x € 1 mln.

Kasgeldlimiet	2018	2019			
	Kwartaal 4	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
Saldo vlottende schuldmiddelen	-29,2	-60,2	-21,6	0,0	-9,3
Kasgeldlimiet	32,3	30,6	30,6	30,6	30,6
Ruimte binnen kasgeldlimiet	3,1	-29,6	9,0	30,6	21,3

Renterisiconorm

De norm voor het beheersen van het budgettaire renterisico op lange termijn is de renterisiconorm. De jaarlijks verplichte aflossingen en herzieningen mogen niet meer bedragen dan 20% van het begrotingstotaal (het totaal van de begrote lasten). Uit onderstaande tabel komt naar voren dat in 2019 de financiering van de vaste schuld ruim onder de renterisiconorm is gebleven.

Bedragen x € 1 mln.

Berekening renterisiconorm 2019	
Begrotingstotaal	360
Percentage regeling	20%
Renterisiconorm begrotingsjaar (= A)	72
Renterisiconorm (A)	72
Renteherziening (= B)	0
Aflossingen (= C)	<u>0</u>
Totaal Renterisico (B + C) (= D)	0
Ruimte onder renterisiconorm (A – D)	72

Kredietrisico

Onder kredietrisico wordt verstaan het risico dat door de gemeente uitgezette geldleningen door de debiteur niet kunnen worden afgelost.

Als gevolg van het invoeren van het schatkistbankieren moeten eventuele overtollige middelen, boven een bedrag van 0,75% van het begrotingstotaal (€ 2,7 mln. gemiddeld over 1 kwartaal), gestald worden bij het rijk. Het deel dat niet bij het rijk gestald hoeft te worden staat op de rekening van de huisbankier de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG).

Met het invoeren van het verplicht schatkistbankieren is het kredietrisico feitelijk nihil.

2.2.4.3 Renteresultaat

Rentenota

In november 2018 is de rentenota 2018 vastgesteld. Hiermee is de werkwijze rondom de rente in de begroting en jaarrekening fors gewijzigd. Hiermee wordt voldaan aan de nieuwe regelgeving rondom begroten en verantwoorden (BBV).

De belangrijkste wijzigingen zijn:

- Er geen wordt rente meer berekend over het eigen vermogen;
- De toerekening van rente aan de programma's gebeurt via het rente-omslagpercentage. Deze wordt bepaald aan de hand van de door de wetgever voorgeschreven rekenmethode (BBV). De toerekening van rente aan de programma's is voor 2019 0% geweest;
- De uitgaven en inkomsten van rente worden verantwoord op het product Treasury binnen het Overzicht Algemene Dekkingsmiddelen (OAD).

Saldo van de financieringsfunctie

Het saldo van de financieringsfunctie wordt gedefinieerd als het saldo van (a) de betaalde rentelast over de aangegane leningen en over de aangetrokken middelen in de rekening courant en (b) de ontvangen rente (baat) over de uitzettingen. Onderstaande tabel geeft dit saldo weer:

Bedragen x € 1.000

Tabel saldo financieringsfunctie	Betaalde rente	Ontvangen rente
Rente aangetrokken lange geldleningen	784	
Rente aangetrokken korte geldleningen	1	83
Rente op rekening courant	0	1
Rente uitgezette startersleningen	<u>0</u>	<u>277</u>
Totaal	785	361
Saldo financieringsfunctie (ontvangen – betaald)		- 424

Renteresultaat en rente-omslagpercentage

Het rente-omslagpercentage wordt volgens onderstaande methode berekend.

Bedragen x € 1.000

Rente omslagpercentage	Primitief	Na wijziging	
	begroot	begroot	werkelijk
A rentelasten	1.809	1.513	702
B rentebaten (startersleningen)	-632	-457	-277
C Verschil (A-B)	1.177	1.056	425
D rentetoerekening aan grondbedrijf	120	262	143
E Toe te rekenen aan de programma's (C-D)	1.057	794	282
F Boekwaarde vaste activa	372.853		316.100
Omslagpercentage berekende (E/F)	0,28		0,09
Omslagpercentage afgerond	0,3		0,1

renteresultaat

De netto rentelasten 2029 bedragen € 425.000 (C). Vergeleken met het bedrag inde begroting van netto € 1.056.000 is sprake van een voordelig verschil van € 632.000.

Het lagere rentesaldo is vooral veroorzaakt doordat de rente onverminderd laag is en voor korte leningen zelfs negatief. Voor de rentebaten geldt dat er startersleningen vervroegd zijn afgelost, zodat er minder rente-inkomsten ontvangen worden.

Conform de richtlijnen in de Rentenota is dit voordelig resultaat in de jaarrekening 2019 gestort in de rente egaliseringsreserve, zodat het renteresultaat zelf geen invloed heeft op het rekeningsresultaat.

De beoordeling van de hoogte van de rente egaliseringsreserve vindt plaats in de Perspectiefnota.

Beoordeling rente omslag percentage

Volgens de BBV-richtlijnen moeten rentelasten op programma OAD worden doorbelast aan programma's. Die interne doorbelasting van kosten aan programma's vormen inkomsten voor programma OAD en zijn dus per saldo voor de exploitatie van de begroting/jaarrekening neutraal.

In de raming van de programmabegroting is rekening gehouden met een rente-omslagpercentage van 0,3%. Dit percentage is ook feitelijk toegerekend aan de programma's tegen de werkelijke boekwaarde van € 316 mln.(F) wat leidt tot een toegerekende rentelast aan programma's van € 948.000. Het werkelijke rentesaldo is lager namelijk € 282.000 (E). Hiermee wordt er € 664.000 te veel toegerekend aan de programma's.

Als de rentelasten meer dan 25% afwijken (met een minimum van € 500.000; zie Rentenota) van de doorbelaste rente schrijft de BBV voor dat de rentetoerekening aan programma's op nacalculatiebasis moet worden herrekend. Met een afwijking van € 666.000 (> € 500.000) had een nacalculatie over programma's plaats moeten vinden. Omdat de omvang van deze afwijking weliswaar meer dan € 500.000 is, maar niet als heel omvangrijk wordt gezien, is om reden van efficiency het boeken van de nacalculatie achterwege gebleven. Zoals hiervoor aangegeven leidt het verdelen (of herverdelen) van de rentelast over de programma's niet tot een ander rekeningresultaat.

2.2.5 Paragraaf Bedrijfsvoering

Inleiding

Visie op de organisatie, visie op de bedrijfsvoering

Met hart voor de stad samen bouwen aan het Zoetermeer van vandaag én morgen. Dat is de missie van de gemeente. We willen een flexibele en resultaatgerichte organisatie zijn. Een organisatie waarbij maatschappelijke vraagstukken centraal staan en medewerkers samen bouwen, zowel met interne als externe partners. Waarbij mensen zich onderdeel weten van een groter geheel, breder kijken dan alleen de eigen afdeling of functie en bij ieder vraagstuk zich bewust zijn van de inwoners en de stad. Onze organisatie streeft er voortdurend naar om zo de dienstverlening kwalitatief te verbeteren en goed aan te sluiten op de vraag uit de stad. Vanuit de wens om de kracht van de lokale gemeenschap te versterken.

Bedrijfsvoering moet de juiste omstandigheden in de organisatie creëren om samen te werken aan de inhoudelijke opgaven. Zij helpt de organisatie door advisering en door heldere kaders te ontwikkelen. Bedrijfsvoering heeft aandacht voor bijvoorbeeld financiële, juridische, mensgerichte, communicatieve en digitale aspecten van vraagstukken. Bedrijfsvoering zorgt er op professionele wijze voor dat de organisatie kan werken aan de vraagstukken van vandaag en morgen.

De bereikte resultaten op de belangrijkste thema's staan in deze paragraaf. Daarnaast zijn aan de bedrijfsvoering gerelateerde onderwerpen opgenomen waarvan is afgesproken de raad en de toezichthouder via de P&C cyclus op de hoogte te houden, zoals de doorlichtingsonderzoeken college (213a GW), rechtmatigheid, medebewindtaken en Suwinet.

2.2.5.1 Organisatieontwikkelingen

Organisatieontwikkeling

In 2019 heeft het college 75 maatregelen onder de noemer Ombuigen en Vernieuwen uitgewerkt. Deze maatregelen leveren bij elkaar ruim 14 miljoen euro aan besparingen op en zijn verwerkt in de Programmabegroting 2020-2023.

Vanaf 2020 wordt de inhoudelijke en financiële voortgang van deze maatregelen gemonitord, de raad wordt hierover twee maal per jaar (bij de tussenberichten) geïnformeerd.

In 2019 is de missie en visie van de organisatie aangescherpt en opnieuw vastgesteld. Het is een bekrachtiging van de eerdere koers zoals hierboven beschreven. Op drie punten willen we gemeentebreed leren en stappen zetten de komende jaren.

- 1) Gerichte daadkracht: we weten waarvoor we iets doen, stellen bewust prioriteiten en maken bewuste keuzes.
- 2) Zelfbewust in open contact: we weten waar we voor staan en zijn oprecht nieuwsgierig naar andere perspectieven. We hebben de moed om het soms nog niet te weten en zoeken samen naar antwoorden en oplossingen.
- 3) In verbinding vernieuwen: door gerichte daadkracht en open contact zijn we een stevige partner om samen met partners en inwoners vernieuwing te laten ontstaan. Niet op eigen eilandjes, maar in verbinding met buiten.

Dit vraagt ook iets in het samenspel tussen raad, college en organisatie. Aan de hand van inhoudelijke vraagstukken willen we hierin leren met elkaar. Met name het traject Zoetermeer 2040 dat in 2019 is gestart, vraagt om het organiseren van goede gesprekken hierover. Eind 2019 is besloten een belangrijk deel van de organisatieontwikkeling te koppelen aan de inhoudelijke uitdagingen van Zoetermeer 2040, om zo vanaf het begin te bouwen aan een andere manier van werken en deze te borgen in de organisatie.

Naast deze ontwikkeling en ambitie zijn er concrete resultaten bereikt in diverse langlopende projecten die een belangrijke bijdrage leveren aan de organisatieontwikkeling. Hieronder staan de in deze projecten bereikte resultaten.

Duurzame inzetbaarheid

Het bevorderen van het welzijn en de mentale en fysieke gezondheid van de medewerkers heeft prioriteit. Daarmee verhogen we eveneens de bevoegdheid van de medewerkers.

In 2019 is een pilot duurzaam inzetbaarheid gestart, die doorloopt in 2020. De ervaringen die in deze pilot worden opgedaan, krijgen een vertaling in het nieuw te formuleren beleid. Hier maken we een verschuiving van ad hoc verzuimmanagement in de richting van verzuimpreventie.

Dat focus op de mens en aandacht voor ieders gezondheid en welbevinden effect heeft, blijkt uit de daling van het ziekteverzuimpercentage van 7,3% over 2018 tot 6,0% over 2019.

Inspanningen op verschillende plaatsen binnen de gemeente hebben ertoe geleid dat in 2019 het aantal mensen in een participatiebaan zodanig is verhoogd dat het gestelde quotum van 30,3 participatiebanen aan het eind van het jaar is gehaald met 30,7 participatiebanen.

Talentedbureau

Sinds 2018 hebben we als organisatie zogenaamde Talentversnellers beschikbaar. Dit zijn collega's die, naast hun reguliere werkzaamheden, worden ingezet voor de coaching van onze medewerkers zodat het aanwezige potentieel in onze organisatie maximaal aangesproken wordt.

Voor elke medewerker is een talenttest en coaching op de uitkomsten beschikbaar. Hier hebben inmiddels 400 medewerkers (vrijwillig) gebruik van gemaakt. Daarnaast zijn twintig teams en afdelingen in teamsessies aan de slag gegaan met hun individuele talenten én het leren kennen en waarderen van elkaars talenten.

Inzet extern personeel

Naast het vaste personeel maakt de gemeente gebruik van extern personeel. Over het algemeen gelden de volgende vijf redenen om personeel van derden in te zetten:

- Overbrugging vacature bestaande formatie
- Ziekte/ zwangerschapsvervangings
- Specialistische kennis
- Projecten
- Flexibiliteit en piekbelasting

De registratie naar reden inhuur is nog niet op bovengenoemde indeling ingericht. Dit zal vanaf 2020 wel op deze wijze in de administratie worden opgenomen.

In 2019 is een bedrag ad € 17,9 mln. besteed aan extern personeel. De verhouding loonkosten extern personeel vs. vast personeel komt hiermee op 19% vs. 81%. Ter vergelijking: in 2018 is een bedrag van €18,2 mln. besteed aan extern personeel. Deze verhouding lag bij de Nederlandse 100.000+ gemeenten in 2018 op 21% vs. 79%.

Net als voorgaande jaren heeft de inzet van extern personeel vooral betrekking op ruimtelijke fysieke projecten, omgevingsvergunningen, dienstverlening WMO en jeugdzorg. Daarnaast maken wij gebruik van een flexibele schil inleenpersoneel (uitzendkrachten) rond een vaste schil van eigen personeel. Deze flexibele schil is nodig om de continuïteit van de dienstverlening te blijven waarborgen bijvoorbeeld bij seizoenspieken in de werkzaamheden.

De kosten van extern personeel worden hoofdzakelijk gedekt uit de reguliere personeelsbudgetten; voor het overige komt dekking uit tijdelijke projectbudgetten.

In 2019 is geïnvesteerd in de recruitmentfunctie, zowel regionaal als lokaal. Om zo in deze krappe arbeidsmarkt toch sneller de goede mensen te kunnen werven, waardoor inhuur op met name overbrugging vacatures kan verminderen. In 2019 is een scan gestart naar de vervulling van huidige vacatures en het werving en selectieproces.

In de onderstaande tabellen zijn de kosten van de inhuur gecategoriseerd op programma-productniveau (tabel 1), programma-soort inhuurniveau (tabel 2) en per tariefgroep (tabel 3).

Programma-product: tabel 1

Programma	Bedrag 2019
1. Onderwijs, economie en Arbeidsparticipatie	4.537
310.15 - ECONOMISCHE ONTWIKKELING	193
480.06 - VOORTIJDIG SCHOOLVERLATEN	137
610.01 - PARTICIPATIE	3.254
610.02 - HOOGWAARDIG HANDHAVEN	135
610.03 - INKOMENSONDERSTEUNENDE VOORZIENINGEN	679
Overige producten P1	139
2. Samen leven en ondersteunen	2.155
662.02 - WMO MAATWERKVOORZIENINGEN	981
671.04 - SPECIALISTISCHE JEUGDHULP	1.006
Overige producten P2	169
3. Leefbaarheid, duurzaam en groen	1.402
721.19 - AFVALINZAMELING	248
810.48 - GROOT ONDERHOUD	517
810.18 - ALGEMEEN BEHEER	199
810.28 - DAGELIJKS BEHEER EN KLEIN ONDERHOUD	304
Overige producten P3	134
4. Vrije tijd	716
530.02 - EXPLOITATIE SPORTACCOMMODATIES	304
560.38 - NATUUR- EN MILIEU-EDUCatieve VOORZIENINGEN	213
Overige producten P4	199
5. Veiligheid	381
002.27 - VEILIGHEID EN OPENBARE ORDE	186
820.26 - HANDHAVING WABO,APV EN BIJZONDERE WETTEN	132
Overige producten P5	64

Programma	Bedrag 2019
6. Dienstverlening en samenspraak	2.497
003.01 - PUBLIEKSPLEIN	537
820.16 - WABO-VERGUNNINGEN	1.873
Overige producten P6	87
7. Inrichting van de stad	3.591
810.23 - RUIMTELIJKE PLANNEN EN VERKEER	1.889
830.18 - GRONDEXPLOITATIE OOSTERHEEM	432
830.76 - GRONDBEDRIJF PROJECTEN IN UITVOERING	298
922.30 - ALGEMENE BATEN ENLASTEN DIRECTIE STAD (bedrijfsvoering)	455
822.36 - WOONWAGENHUISVESTING	191
Overige producten P7	326
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	10
Overzicht overhead	2.070
002.29 - COMMUNICATIE	326
201.09 - HUISVESTING & DIENSTEN	238
201.43 - FINANCIEN EN CONTROL	177
201.65 - INFORMATIE & AUTOMATISERING	518
203.20 - OVERHEAD DIRECTIE STAD	150
Overige producten overhead	660
Rubriek 7 investeringswerken	535
Eindtotaal	17.894

Toelichting tabel 1

De inzet van extern personeel wordt beïnvloed door externe ontwikkelingen, zoals krapte op de arbeidsmarkt en organisatie specifieke ontwikkelingen, zoals de Schaalsprong en tijdelijke extra inzet op taken zoals Veiligheid, dienstverlening WMO en Jeugdzorg.

In tabel 1 komt dit vooral tot uitdrukking op programma 1, product participatie en programma 7.

Afdelingen zoals Afvalinzameling, Publieksplein, Vrije Tijd (Groen, Spelen en Leren) en het Vastgoedbedrijf maken daarnaast gebruik van een flexibele schil inleenpersoneel rond een vaste schil van eigen personeel. Deze flexibele schil is nodig om de continuïteit van de dienstverlening te blijven waarborgen bijvoorbeeld bij seizoenspieken in de werkzaamheden.

Programma-kostensoort: tabel 2

Programma	Projecten	Interim-management	Beleidsadvies	Communicatie-advies	Juridisch advies	Financiën, P&O en ICT	Uitzendkrachten	Detacheringsvergoedingen	Eindtotaal
OAD	-	-	64	-	-	-	10	-	10
OVERHEAD	6	272	297	240	47	366	840	66	2.070
P1	8	15	756	34	67	-	3.722	-	4.537
P2	-	52	539	-	-	-	1.581	47	2.155
P3	-	-	138	54	180	-	1.029	-	1.401
P4	-	112	217	-	24	-	427	-	716
P5	-	49	64	-	51	-	281	-	381
P6	13	-	338	22	1	-	2.186	2	2.497
P7	509	174	2.065	58	430	-	418	-	3.591
Rubriek 5	-	-	64	-	-	-	-	-	-
Rubriek 7	80	-	282	-	46	-	191	-	535
Totaal	615	674	4.183	408	847	366	10.686	115	17.894

Toelichting tabel 2

Een groot aandeel van het extern personeel, € 10,7 mln. van de € 17,9 mln., bestaat uit uitzendkrachten, op afstand gevolgd door de inzet van beleidsadvies. De inzet van uitzendkrachten vindt vooral plaats op onderwerpen waar veel "productietaken" plaatsvinden. De inhuur van beleidsadvies vindt vooral plaats bij programma 7 Inrichting van de stad (Schaalsprong, ruimtelijke plannen).

Per tariefgroep: tabel 3

Tariefgroep	Werk uitgaven 2019	Aantal fte (gem.)	Aantal uur =fte *1450
A (tot € 50)	2.114.000	51	73.382
B (50 - 75)	5.798.000	72	104.019
C (75 - 100)	7.039.000	57	82.637
D (100-125)	1.937.000	12	18.009
E (125 en hoger)	1.006.000	5	6.935
Eindtotaal	17.894.000	197	284.983

Toelichting tabel 3

In tabel 3 staat een duiding van het aantal uren dat in verschillende tariefgroepen is ingehuurd. Uit deze bijlage komt naar voren dat 62% van de totale inhuur plaats vindt tegen uurtarieven tot € 75.

Datagedreven werken

Datagedreven werken is een breed gedragen ambitie binnen de overheid en het bedrijfsleven. Ook Zoetermeer heeft de ambitie om zich bewust te ontwikkelen naar een datagedreven gemeente. Dit betekent iets voor onder andere vaardigheden van de medewerkers, de processen, de cultuur en de technologische ontwikkelingen.

Om medewerkers meer bewust te maken van de mogelijkheden van data is, in samenwerking met de Haagse Hogeschool en de Big Data Innovatiehub, het kennisprogramma Datagedreven Werken opgezet. In dit kader heeft in 2019 een aantal masterclasses en inspiratiesessies plaatsgevonden, die in 2020 worden voortgezet.

Naast kennisontwikkeling is er veel aandacht voor het gezamenlijk door data-experts en inhoudelijk deskundigen ontwikkelen van informatieproducten zoals dashboards en geografische kaarten. Zo is o.a. een start gemaakt met het in beeld brengen van de energietransitie en het uitbreiden van de woningbouwmonitor.

Integrale samenwerking intern en met partners is versterkt door in gezamenlijkheid data te onderzoeken, te analyseren en te verbinden aan de verhalen in de stad. Data verbindt!

Zaakgericht werken

In 2019 is een programma procesgericht werken ingericht om afhankelijkheden met andere initiatieven, zoals de Omgevingswet, te beheersen. Zaakgericht werken en continu verbeteren zijn hierin opgegaan. Er is gewerkt aan procesoptimalisatie en technische ondersteuning. Om zaakgerichte processen beter te ondersteunen is er in 2019 een nieuw zaakstelsel gezocht door middel van aanbesteding. Gunning van deze opdracht gebeurt in het eerste kwartaal van 2020.

Professionaliseren projectmatig werken

De toelichting staat in programma 7.

Privacy

In 2019 is het gemeentelijke privacybeleid aangepast, dit is nu geheel conform de AVG.

De Functionaris Gegevensbescherming, die toeziet op de naleving van de AVG, werkt nauw samen met de Privacy Officer, de beheerders van SUWI-net, de BRP en de Chief Information Security Officer.

In 2019 zijn er intern 53 datalekken gemeld waarvan er 14 zijn gemeld aan de Autoriteit Persoonsgegevens (AP). De meeste datalekken (33) zijn veroorzaakt door verkeerd verzonden post of e-mail. Voorbeelden van overige datalekken zijn verkeerd ingerichte applicaties, verloren laptops/telefoons.

Er zijn in totaal drie privacy klachten en vijf inzageverzoeken van burgers ontvangen en afgehandeld. Het verwerkingsregister en het datalekkenregister is opgenomen in het in de organisatie aanwezige Key Control Dashboard (KCD). Dit systeem wordt ook door de verbijzonderde interne controle gebruikt.

Daar waar nieuwe verwerkingen met een hoog risico plaatsvinden, worden Data Protection Impact Assessments (DPIA) uitgevoerd. Dit om vooraf de privacyrisico's in kaart te brengen waarna maatregelen genomen worden om de risico's te verkleinen.

Doorlichting onderzoeken college (o.g.v. art.213a GW)

In 2019 heeft het college onderzoek uit laten voeren naar de effectiviteit en efficiency van de re-integratie dienstverlening in Zoetermeer. Dit past in het kader van artikel 213a van de Gemeentewet waarin is bepaald dat er periodiek onderzoek naar doelmatigheid en doeltreffendheid van het gevoerde bestuur plaats moet vinden.

De opzet van het onderzoek sloot aan bij de Transformatie van het sociaal domein ('ontkokeren') en de leeragenda van de raad met de ambitie om meer te sturen op impact en outcome.

De inzichten uit dit onderzoek worden meegenomen bij de verdere inrichting van het werkbedrijf.

Zowel bij de opdracht aan het werkbedrijf als de wijze waarop het werkbedrijf hier uitvoering aan geeft.

2.2.5.2 Informatiebeveiliging

In 2019 is wederom fors ingezet op het vergroten van de awareness van medewerkers. Dit is gedaan door workshops "Informatiebeveiliging & Privacy" aan teams te geven die aansluiten bij hun werkpraktijk. Daarnaast is ook een vervolg gegeven op de in 2018 geïntroduceerde security awareness game waar medewerkers in teamverband met elkaar vragen beantwoorden.

In 2019 is een Chief Information Security Officer (CISO) aangesteld. Een CISO speelt een centrale rol in het beheren van alles dat binnen de gemeente met informatiebeveiliging te maken heeft.

Ook is in 2019 Splunk geïmplementeerd. Splunk verzamelt, analyseert en visualiseert data en zet het om in informatie & inzichten in kansen en risico's voor de organisatie. We hebben deelgenomen aan de VNG aanbesteding 'GGI veilig' waarbij wij Splunk hebben gebruikt om ervaring op te doen. Met Cybersprint, een bedrijf uit de Haagse security delta, kunnen wij onze externe 'footprint' beter monitoren.

Doordat wij deelnemen aan het contract 'VNG veilige werkplek' dat de VNG in 2019 heeft afgesloten met Microsoft, krijgen wij als gemeente meer en goedkopere ondersteuning van Microsoft waardoor wij veiliger en beter samen kunnen werken. Met de installatie van Azure AD hebben we de beschikking over een cloud identiteitsplatform. Dit maakt het eenvoudiger identiteiten van de gemeente Zoetermeer te koppelen aan cloud applicaties of partners. Op het gebied van beheer en veiligheid brengt dit voordelen met zich mee.

Met Azure AD kunnen we nu Multifactor authenticatie toepassen. De veiligheid is vergroot doordat medewerkers om een extra verificatie gevraagd kan worden via hun mobiele telefoon.

Met de introductie van OneDrive voor bedrijven en Exchange Online zijn wij ook steeds beter in staat veilig (samen)werken te faciliteren. Naast de vervanging van Windows 7 voor Windows 10 hebben wij dankzij 'VNG veilige werkplek' afscheid kunnen nemen van McAfee als virusscanner en Airwatch. Deze zijn vervangen voor moderne producten van Microsoft en voor een betere integratie en beter inzicht over de gehele werkplek van de medewerker, inclusief de mobiele werkplek.

Het afgelopen jaar hebben we een Security Maturity Assessment uit laten voeren om inzicht te krijgen in het volwassenheidsniveau van de gemeente en om inzicht te krijgen in de onderwerpen waar wij de komende periode extra aandacht aan moeten besteden. Het resultaat was dat wij in dit model op niveau 3 uitkwamen qua volwassenheid, dit wil zoveel zeggen als dat we "in control" zijn als het gaat om informatiebeveiliging.

In 2019 is ook met succes de ENSIA audit uitgevoerd. Het resultaat was positief, wel zijn er een aantal aanbevelingen gedaan waaraan nu invulling wordt gegeven.

Daarnaast is ook het Informatie Security Management System (ISMS) geïmplementeerd en in gebruik genomen. Hiermee beschikken we over een systeem waarmee we continu in staat zijn om te beoordelen of beveiligingsmaatregelen passend en effectief zijn, en of deze bijgesteld moeten worden. Het helpt ons om risico's te beheersen, passende beveiligingsmaatregelen te treffen, lering te trekken uit incidenten en daarmee de betrouwbaarheid van de informatievoorziening en bedrijfscontinuïteit te waarborgen.

Tenslotte is een begin gemaakt met de voorbereidende werkzaamheden voor de overgang van de Baseline Informatiebeveiliging Gemeente (BIG) naar de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) per januari 2020.

2.2.5.3 Rechtmatigheid

Begrotingsonrechtmatigheid

Overschrijdingen op programmaniveau en kapitaalskredieten worden betrokken bij de beoordeling van eventuele begrotingsonrechtmatigheden door de accountant in het kader van de controle op de jaarrekening 2019. Er zijn in de jaarrekening geen overschrijdingen van lasten op programmaniveau en geen overschrijdingen van meer dan € 100.000 op reserves en kapitaalskredieten die meetellen in het oordeel van de accountant.

De meldingen uit de Tussenberichten worden meegenomen in de beoordeling op rechtmatigheid. Het verschil tussen uitgaven werkelijk en gemeld is op de programma's 3, 4, Algemene dekkingsmiddelen en VPB negatief.

Programma	Uitgaven begroot	Uitgaven werkelijk	Vershil tussen werkelijk en begroot	Meldingen Tussenberichten	Vershil inclusief meldingen uitgaven
1. Onderwijs, economie en Arbeidsparticipatie	104.819.758	101.694.201	3.125.557	352.676	3.478.233
2. Samen leven en ondersteunen	92.063.848	100.344.358	-8.280.510	9.319.000	1.038.490
3. Leefbaarheid, duurzaam en groen	46.802.544	46.882.181	-79.637	-75.449	-155.086
4. Vrije tijd	25.402.205	26.884.083	-1.481.878	592.467	-889.411
5. Veiligheid	14.750.969	14.010.762	740.207	-223.000	517.207
6. Dienstverlening en samenspraak	15.792.434	15.611.046	181.388	361.000	542.388
7. Inrichting van de stad	33.799.764	26.640.853	7.158.911	-507.000	6.651.911
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	7.639.385	9.316.791	-1.677.406	846.721	-830.685
Heffingsbedrag Vennootschapsbelasting	24.800	188.448	-163.648	0	-163.648
Overzicht overhead	38.818.829	37.789.541	1.029.288	2.627.386	3.656.674
Eindtotaal	379.914.536	379.362.265	552.271	13.293.801	13.846.072

Programma 3

De overschrijding wordt veroorzaakt door groot onderhoud. De begroting voor groot onderhoud en vervanging in de openbare ruimte is gebaseerd op een theoretische levensduur van kapitaalgoederen. Hierbij is sprake van een verwachting over de ontwikkelingen van de staat van kapitaalgoederen. De werkelijke staat van kapitaalgoederen, zoals vastgesteld middels inspecties, kan om verschillende redenen afwijken van deze verwachte staat. Bij afwijkingen tussen de verwachte en de werkelijke staat loopt begroting en realisatie uiteen. Bij de totstandkoming van het programma wordt bepaald wat de meest efficiënte maatregel is om het kapitaalgoed in gewenste staat te houden.

De overschrijding in 2019 van € 155.086 wordt deels veroorzaakt door de realisatie van het restant van de programmering 2018. De overschrijding past binnen het beleid van de raad.

Programma 4

Na het besluit tot verruiming van het sportbesluit per 1 januari 2019 is de BTW-aftrek op sportactiviteiten niet meer mogelijk. Tegenover het nadeel dat voor gemeenten optreedt, staat een compensatie via de SPUK - uitkering van het rijk bij de baten.

OAD

De overschrijding is technisch van aard en wordt veroorzaakt door boekingen tussen reserves die via de exploitatie lopen.

Heffingsbedrag Vennootschapsbelasting

De overschrijding op het heffingsbedrag vennootschapsbelasting wordt buiten beschouwing gelaten vanwege het verplichtende karakter.

Analyse kredieten

Stadhuisplein

In het Tweede Tussenbericht 2018 is een overschrijding van in totaal € 1,2 mln. gemeld van het budget voor de herinrichting van het Stadhuisplein en de randstadrailhalte Stadhuis. Onderdeel hiervan zijn kosten voor werkzaamheden aan de perrons die noodzakelijk zijn gebleken maar niet in de initiële raming zijn opgenomen. De uitvoering is deels in 2019 verricht. Hierdoor is in 2019 een overschrijding van € 530.000 op de investering. Dit was niet meegenomen in de Programmabegroting 2019. De raad is tijdig geïnformeerd over deze overschrijding.

Inkooprechtmatigheid

In 2019 zijn per kwartaal interne controles uitgevoerd naar inkooprechtmatigheid en getrouwheid van de uitgaven. Het inkoopproces is in de organisatie verder geprofessionaliseerd. Zo hebben de accountmanagers hun interne rol verder uitgebouwd. Tijdens de periodieke accountgesprekken wordt er naast aandachtspunten uit het verleden (realisatie) eveneens een blik op de toekomst geworpen ten einde de grotere inkooptrajecten (aflopende contracten & eenmalige opdrachten) in een zo vroeg mogelijk stadium te kunnen identificeren en helpen voorbereiden.

Er is een totaaloverzicht van alle (aflopende) contracten dat regelmatig met de vakafdelingen is besproken. Daarnaast zijn er Gemeentebrede kwartaalrapportages verspreid.

Door de accountant is een steekproef getrokken om een gegevensgerichte verbijzonderde interne controle uit te voeren op aanbestedingen. Hier zijn geen bijzonderheden uit naar voren gekomen.

Rechtmatigheid sociaal domein

Betrouwbaarheid/ rechtmatigheid ingekochte Jeugd en WMO nieuw

De verantwoording in de jaarrekening 2019 is tot stand gekomen op basis van de ontvangen verantwoordingen inclusief controleverklaringen (van zorgaanbieders), de vastgestelde indicaties/beschikkingen en de betaalde bedragen.

De ontvangen controleverklaringen zijn 'schoon', dat wil zeggen dat de verantwoordingen van de controlerend accountants van de zorgaanbieders positief zijn over de betrouwbaarheid en rechtmatigheid.

De regionale afspraken betreffende de controle en verantwoording van Jeugd en WMO- nieuw zijn vastgelegd in een controleprotocol. Met de afspraken in dit controleprotocol krijgen de gemeente zekerheid over de prestatielevering en de rechtmatigheid. In het protocol is bewust rekening gehouden met het verlichten van de administratieve lastendruk bij (kleine) zorgaanbieders tot de gewenste zekerheden van de gemeenten. Daarom is ervoor gekozen om niet voor alle zorgaanbieders de verplichting op de te leggen voor een verantwoording inclusief controleverklaring. De afspraken zijn als volgt:

-zorginstellingen met een regionale (H10) omzet jeugd > € 250.000 zijn verplicht een verantwoording in te dienen met een controleverklaring en rapport van bevindingen.

-Zorginstellingen met een regionale (H6) omzet WMO nieuw > € 125.000 zijn verplicht om een verantwoording in te dienen met controleverklaring en rapport van bevindingen.

Dat betekent dat zorginstellingen met een regionale omzet jeugd < € 250.000 en WMO nieuw < € 125.000 geen separate verantwoording met controleverklaring hoeven aan te leveren. Hiermee hebben de regio en Zoetermeer bewust gekozen om voor deze lasten te vertrouwen op de interne bedrijfsvoering van deze instellingen en geen aanvullende zekerheid te vragen over prestatielevering en rechtmatigheid. Voor alle gedeclareerde bedragen wordt in het proces wel vastgesteld (door gemeente of H10 inkoopbureau) dat het tarief/product in overeenstemming is met het contract en dat een geldige indicatie/beschikking is afgegeven door de gemeente. Wij wegen deze lasten daarom niet mee in ons oordeel over de onzekerheid in de getrouwheid en rechtmatigheid. Voor instellingen met een regionale omzet boven de norm waarbij niet (tijdig) de controleverklaring is ontvangen, wordt dit bedrag wel als onzeker meegenomen.

Samenvatting onzekerheden Jeugd en WMO nieuw niet ontvangen controleverklaringen zorginstellingen*

Bedragen * € 1000

	Onzeker
Jeugd > € 250K niet ontvangen	13.124
WMO nieuw > € 125K niet ontvangen	2.883

Samenvatting ontvangen en niet ontvangen Jeugd en WMO-nieuw controleverklaringen zorginstellingen

Jeugd > € 250K ontvangen	27.052	66%
Jeugd > € 250K verwachting te ontvangen	40.176	98%
Jeugd < € 250K	854	2%
Totaal verantwoording Jeugd	41.030	100%
WMO nieuw > € 125K ontvangen	5.302	60%
WMO nieuw > € 125K verwachting te ontvan,	8.185	93%
WMO nieuw < € 125K	592	7%
Totaal verantwoording WMO nieuw	8.777	100%

Samenvatting fouten en onzekerheden ingekochte zorg Jeugd en WMO nieuw

	Getrouwheid		Rechtmatigheid	
	fout	onzekerheid	fout	onzekerheid
Jeugd >€ 250K niet ontvangen	x	13.124	x	13.124
WMO >€ 100K niet ontvangen	x	2.883	x	2.883

*Stand van zaken woensdag 15 april 2020

2.2.5.4 Overzicht uitvoering medebewindtaken

Inleiding

De Wet Revitalisering generiek toezicht (Rgt) is er op gericht om het horizontaal toezicht ten aanzien van medebewindstaken door de raad te versterken. Het gemeentebestuur van Zoetermeer heeft dit als volgt ingevuld:

- Naast de programmaverantwoording wordt in deze subparagraaf 'Uitvoering medebewindstaken' apart ingegaan op de uitvoering van medebewindstaken door het college in 2019.
- Met de provincie is een bestuursovereenkomst gesloten op grond waarvan de gemeenten voor zes beleidsdomeinen de stand van zaken voor de uitvoering aangeven (IBT-rapportage). Deze gemeentelijke IBT-rapportage is als bijlage in het jaarverslag opgenomen.

Uitvoering medebewindstaken in 2019

Op basis van de begroting 2019, de toezichtindicatoren voor de beleidsdomeinen én de bestuursovereenkomst (IBT-rapportage) wordt over de uitvoering van de medebewindstaken in 2019 het volgende opgemerkt:

Financiën

Structureel en reëel evenwicht betekent dat de structurele lasten in de begroting worden gedekt door structurele baten. Het eerste jaar van de Programmabegroting 2020-2023 is structureel in evenwicht. In het laatste jaar is er sprake van een tekort. Dit kan worden opgelost als er extra rijksmiddelen beschikbaar komen voor de tekorten in de jeugdzorg of de Wmo. Als de middelen uitblijven zijn extra bezuinigingen nodig.

Archief- en informatiebeheer

Op het gebied van archief- en informatiebeheer heeft de gemeente te maken met een aantal structurele problemen die tot gevolg heeft dat de gemeente op dit gebied niet 'in control' is. Ondanks de inspanningen die de afgelopen jaren op dit gebied zijn gedaan, is het tot op heden onvoldoende gelukt om deze problemen op te lossen. De belangrijkste aandachtspunten zijn:

- *Inzicht in de verblijfplaats van archiefbescheiden ontbreekt deels*
Archiefbescheiden bevinden zich in toenemende mate op verschillende locaties (netwerkschijven, e-mail, applicaties). Inzicht in de verblijfplaats van archiefbescheiden is nodig om ze conform wettelijke eisen te kunnen beheren. Dit inzicht is te verkrijgen door per afdeling een informatiebeheerplan op te stellen. In 2019 is voor één afdeling en één team een informatiebeheerplan opgesteld.
- *Inzicht in de kwaliteit van (digitale) dossiers ontbreekt*
In 2018 is door het college een kwaliteitssystem voor het archief- en informatiebeheer vastgesteld. De implementatie van dit systeem dient nog te worden uitgevoerd, derhalve zijn nog geen controles uitgevoerd en ingericht.
- *De vernietiging van archiefbescheiden wordt niet conform wettelijke eisen uitgevoerd*
Archiefbescheiden die zich in applicaties bevinden, worden niet conform wettelijke eisen vernietigd. In 2019 is ook de jaarlijkse vernietigingsronde van papieren archiefbescheiden niet uitgevoerd.
- *De inrichting van het huidige zaakstelsel houdt onvoldoende rekening met archivering*
Vanaf januari 2018 worden alle ingekomen documenten van de gemeente gedigitaliseerd en geregistreerd in het zaakstelsel. De wijze waarop dit gebeurt, heeft echter tot gevolg dat zowel voor de meeste papieren als digitale archiefbescheiden geen sprake meer is van dossiervorming.
- *De overgang van papier naar digitaal duurt langer dan wenselijk voor een adequaat informatiebeheer*
Om het beheer adequaat uit te kunnen voeren, is het van belang om de periode waarin sprake is van hybride archivering (papier en digitaal) zo kort mogelijk te houden. Maatregelen om dit te bewerkstelligen hebben tot op heden onvoldoende effect gehad.

De belangrijkste oorzaken van bovengenoemde problemen zijn:

- Het zaakstelsel van de gemeente kent sinds medio 2018 technische problemen. Als gevolg van deze problemen zijn medewerkers van het team Informatiebeheer een groot deel van hun tijd kwijt aan registratiewerkzaamheden en is er te weinig ruimte voor de brede beheertaak.
- Het team Informatiebeheer beschikt over onvoldoende middelen, kennis en competenties om de regie te voeren over de informatiestromen binnen de gemeentelijke organisatie. Een strategische personeelsplanning die in dit kader in 2016 is gestart, heeft tot op heden niet tot voldoende verandering geleid.
- Daarnaast bevindt het team zich teveel 'aan het einde van de lijn', terwijl men al bij de aanschaf en inrichting van applicaties betrokken moet worden..
- Applicaties waarvan de technische levensduur is bereikt, worden niet altijd op tijd vervangen.
- Er is onvoldoende bewustzijn van het belang van archivering voor de organisatie bij alle betrokkenen.
- Een organisatiebrede visie op archief- en informatiebeheer is nog in ontwikkeling. Incidenten geven te vaak aanleiding om af te wijken van bestaande afspraken ten aanzien van het archief- en informatiebeheer.

Als gevolg van de bovengenoemde problemen loopt de gemeente de volgende risico's:

- *Informatie wordt niet / te laat vernietigd*
Hierdoor beschikt de gemeente onrechtmatig over informatie. Omdat veel archiefbescheiden privacygevoelige informatie bevatten, is dit niet alleen in strijd met de Archiefwet, maar ook met de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG).
- *Informatie wordt te vroeg vernietigd*
Hierdoor kan de gemeente mogelijk niet aantonen hoe in bepaalde situaties is gehandeld of op basis van welke informatie een besluit tot stand is gekomen. Archiefbescheiden zijn nu en in de toekomst mogelijk niet beschikbaar voor onderzoekers of rechtzoekende inwoners of bedrijven.
- *Informatie is niet voor iedereen vindbaar of in de juiste samenhang te raadplegen*
Hierdoor worden beslissingen mogelijk op basis van onvolledige informatie genomen, wordt de uitvoering van processen mogelijk vertraagd en worden werkzaamheden mogelijk dubbel uitgevoerd.

Om het archief- en informatiebeheer van de gemeente structureel te verbeteren zijn de volgende maatregelen nodig:

- De organisatie moet de overstap naar volledig digitaal archiveren maken door het scanproces en de digitale beheeromgeving zodanig in te richten dat de vervanging van papieren archiefbescheiden door digitale reproducties (conform wettelijke eisen) mogelijk wordt.
- Het ontstaan van nieuwe papieren archiefbescheiden moet worden tegengegaan door organisatiebreed gebruik te maken van digitale handtekeningen.
- Om digitale archiefbescheiden duurzaam te kunnen bewaren en beschikbaar te stellen moet een e-depot worden geïmplementeerd.
- Door middel van informatiebeheerplannen moet per afdeling in kaart worden gebracht waar welke informatie zich bevindt en hoe deze wordt beheerd / beheerd zou moeten worden.
- Door het inrichten en uitvoeren van kwaliteitscontroles moet inzicht worden verkregen in de kwaliteit van de archivering en structureel worden gewerkt aan kwaliteitsverbetering.
- Het team Informatiebeheer moet de kennis, kunde en middelen krijgen die hen in staat stelt de bovengenoemde veranderingen door te voeren en de regie te voeren op de informatiestromen binnen de organisatie.

2.2.5.5 Impact COVID-19

De uitbraak van COVID-19 (Corona) eind februari 2020 heeft een enorme impact op ons allemaal. De wereldwijde pandemie leidt tot ongekende omstandigheden. Voor de aanpak van COVID-19 kijken wij wat we, aanvullend op de landelijk maatregelen van het Rijk, kunnen doen. Dit raakt veel beleidsterreinen van onze organisatie. We streven naar een zo adequaat mogelijke uitvoering van de landelijke en lokale maatregelen en naar zoveel mogelijk continuïteit van de reguliere werkzaamheden en van noodzakelijke (digitale) besluitvorming en hebben daarvoor de nodige interne maatregelen genomen.

2.2.6 Paragraaf Verbonden Partijen

Inleiding

De gemeente Zoetermeer is actief in netwerken van beleids- en uitvoeringsorganisaties. Bij een deel van die organisaties is de gemeente ook bestuurlijk en/of financieel betrokken. In dat geval is sprake van een 'verbonden partij'. Een bijzondere vorm hiervan zijn de samenwerkingsverbanden, die in het leven zijn geroepen om gemeentelijke taken in gezamenlijkheid uit te voeren. Dit soort samenwerkingsverbanden levert een grote bijdrage aan het realiseren van maatschappelijke doelen, maar levert door zijn aard ook bestuurlijke en financiële risico's op.

2.2.6.1 Kadernota verbonden partijen

Korte inhoud Kadernota en checklist Verbonden partijen

In Kadernota Verbonden partijen (2016) zijn beleidsrichtlijnen opgenomen waaraan de (beoogde) deelname aan (nieuwe) samenwerkingsverbanden getoetst moet worden. Ook is een checklist beschikbaar die kan worden gebruikt bij afwegingen over het aangaan, inrichten of herzien van een samenwerkingsverband. De checklist is niet limitatief, maar geeft de belangrijkste onderwerpen aan, waarover moet worden nagedacht om op de grootste risico's bij samenwerking een passend antwoord te hebben.

In december 2019 heeft de raad de aangepaste checklist Verbonden partijen vastgesteld. Dit vanwege de aangenomen [motie 1901-01](#) 'Schadevergoedingsschap checklist verbonden partijen'. De wijziging bestaat uit een aanscherping van de informatieverstrekking aan de raad. Het gaat er niet alleen om dat raadsleden vragen kunnen stellen, maar ook dat de antwoorden naar alle deelnemende raden moeten gaan.

De gemeente Zoetermeer hanteert een bredere definitie voor een verbonden partij dan de definitie die in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) staat vermeld. Er is gekozen voor de term 'samenwerkingsverband'. Dit betekent dat ook partijen in ogenschouw worden genomen, waarin de gemeente een bestuurlijk óf (BBV vermeldt: 'én') een financieel belang heeft.

Definitie Samenwerkingsverband

Een samenwerkingsverband bestaat tussen de gemeente en één of meer andere publieke en/of private partijen en heeft een eigen juridische entiteit, waarin activiteiten in organisatorisch verband worden uitgevoerd en de gemeente een bestuurlijk -, financieel -, integriteits- of ander risico loopt. Deze definitie sluit samenwerkingsverbanden zonder juridische entiteit, zoals subsidieverstrekingen, leningen en garantstellingen, uit en deze vallen buiten de reikwijdte van de Kadernota Verbonden Partijen.

De nota bevat beleidsrichtlijnen die betrekking hebben op vier terreinen:

- *Afwegingskader:*
Is sprake van toegevoegde waarde en is sprake van het meest geëigende middel?
- *Publiekrechtelijke of privaatrechtelijke samenwerking:*
Afhankelijk van de aard van de activiteiten (in ieder geval publiek belang) en het doel van de samenwerking.
- *Rolverdeling:*
Wie en hoe vervullen de gemeentelijke vertegenwoordigers hun rol als bestuurslid en hoe gaan zij om bij conflicterende belangen tussen het samenwerkingsverband en de gemeente?
- *Good-governance:*
Regie op de samenwerking borgen de aspecten: sturen, beheersen, verantwoorden en toezicht houden.

2.2.6.2 Belangrijke ontwikkelingen

Hieronder staan de belangrijkste ontwikkelingen van verbonden partijen vermeld.

Enecogroep

In 2017 is door de raad het principebesluit tot verkoop van de aandelen Enecogroep genomen. Vervolgens is in 2018-2019 het zogenaamde transactieproces doorlopen. Eind november 2019 hebben Eneco, de commissie van verkopende aandeelhouders (CvVA) en Mitsubishi Corporation en Chubu Electric Power (het consortium) overeenstemming bereikt over de verkoop van de aandelen Enecogroep aan het consortium voor € 4,1 miljard. Voorwaarde is onder andere dat minimaal 75% (in aandelen) van de gemeentelijke aandeelhouders instemmen met de verkoop. Inmiddels heeft de raad in januari 2020 ingestemd met verkoop. De verkoop van de aandelen betekent voor Zoetermeer een eenmalige opbrengst van circa € 95 mln. in 2020.

Dunea

Dunea is/wordt, vanwege haar kennis en leidingennetwerk, steeds meer betrokken/ ingeschakeld bij projecten die een bijdrage leveren aan de energietransitie. De betrokkenheid van Dunea is van belang om bij de voorbereiding en/of realisatie van projecten, waarbij gebruik wordt gemaakt van de fysieke ondergrond, de belangen van de watertaken in een zo vroeg mogelijk stadium te onderkennen.

Vanwege de bepalingen in de Waterwet en de eisen van de toezichthouder heeft Dunea voor haar inzet bij projecten op gebied van de energietransitie een dochter BV opgericht. Op die manier kunnen de taken van de dochter juridisch en financieel worden onderscheiden van taken, die vallen onder de uitvoering van de Waterwet. Daarnaast heeft het ruimere taakgebied van Dunea geleid tot een aanpassing van de statuten met betrekking tot het doel van Dunea en de bepalingen rond governance.

Gemeenschappelijke regeling Dienst Sociale Werkvoorziening (DSW)

Vorming Werkbedrijf en liquidatie GR DSW

In 2019 is gewerkt aan de vormgeving van het Werkbedrijf. De aanleiding voor de oprichting van een nieuw Werkbedrijf, is dat de drie deelnemende gemeenten in de regeling DSW willen overstappen naar een andere wijze van samenwerking. Hiertoe hebben de colleges van Leidschendam-Voorburg, Rijswijk en Zoetermeer in februari 2018 een intentieverklaring ondertekend. De GR DSW zal worden opgeheven.

Het college heeft eind 2018 en begin 2019 twee koers besluiten genomen, waarmee de inhoud en juridische organisatievorm zijn bepaald. Zoetermeer richt een Werkbedrijf op voor de klantgroepen oud-SW medewerkers, met een indicatie Nieuw Beschut Werken en kandidaten die vallen onder de Participatiewet. Kortom voor iedereen die kan werken, maar het op de arbeidsmarkt zonder steuntje in de rug niet redt. En deels een kwetsbare groep kandidaten die niet zonder ontwikkeling en begeleiding naar werk kan uitstromen en (nog) niet in een reguliere werkomgeving aan de slag kan. De gemeenten Leidschendam-Voorburg en Rijswijk hebben aangegeven de begeleiding van hun oud-SW medewerkers en het zittende bestand Nieuw Beschut Werk te willen inkopen bij het nieuw te vormen Werkbedrijf. Tevens nemen zij enige re-integratie activiteiten af. Het Werkbedrijf garandeert zo werk en begeleiding voor de totale zittende doelgroep SW en Nieuw Beschut en een deel van de Participatiewet kandidaten uit de drie gemeenten.

De juridische organisatievorm wordt een besloten vennootschap met een raad van commissarissen.

In het vervolg hierop is in de ontwerpfasen het Organisatie- inrichtingsplan (OIP) Werkbedrijf opgesteld. Parallel daaraan zijn het ontwerp Liquidatieplan DSW ontwikkeld en de onderhandelingen over de verdeling van liquidatiekosten en de prijsstelling van de nieuwe inkooptarieven gevoerd, resulterend in het ontwerp Onderhandelresultaat. In het najaar 2019 heeft het college het ontwerp OIP Werkbedrijf, het ontwerp Onderhandelresultaat vastgesteld en heeft de raad de zienswijze op het ontwerp

Liquidatieplan uitgebracht. Vervolgens zijn zienswijzen van de andere gemeenten, adviezen aan de OR gemeente, OR DSW en de Adviesraad sociaal domein ingewonnen. Begin 2020 volgen de definitieve besluiten waaronder de opheffing van de GR DSW en ontbinding van het openbaar lichaam DSW.

Bedrijfsplan DSW 2018-2022

In mei 2018 is in opdracht van het AB DSW het Bedrijfsplan DSW 2018-2022 vastgesteld dat erop is gericht de opgelegde taakstellingen te realiseren en in die periode te komen tot een positief bedrijfsvoering resultaat. Ook in 2019 is de realisatie positiever dan de begroting waardoor de financiële bijdrage van de gemeente aanzienlijk minder is dan begroot.

Gemeenschappelijke regeling Gemeentelijke Gezondheidsdienst en Veilig Thuis Haaglanden (GR GGD en VT Haaglanden)

Veilig Thuis is per 1 januari 2018 onder verantwoordelijkheid van het GR-bestuur gebracht. De twee uitvoeringsorganisaties VT en GGD zijn onderdeel van de gemeente Den Haag.

Sinds 1 januari 2019 is de verbeterde Wet Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling van kracht. Hierbij is een afwegingskader aan de meldcode toegevoegd waarin beschreven wordt wanneer een melding bij Veilig Thuis noodzakelijk is en hoe goede hulp eruitziet. Hierbij worden vermoeden van acute of structurele onveiligheid altijd gemeld bij Veilig Thuis. Ook in situaties waar hulp al is ingezet maar de onveiligheid blijft, wordt hiervan melding gemaakt. Hierdoor krijgt Veilig Thuis een radarfunctie en ontstaat zicht op terugkerende onveiligheid.

Vanaf april 2019 is het aantal meldingen bij Veilig Thuis Haaglanden fors gestegen. In 2019 was het aantal meldingen totaal ca. 24% hoger dan begroot. Het aantal uitgebrachte adviezen is bijna 5% lager dan begroot. Door het beschikbaar komen van operationele sturingsinformatie op team- en medewerkersniveau wordt sinds november 2019 effectief gestuurd en gemonitord op het inzetten van een lichtere, minder tijdsintensieve, interventie. Veilig Thuis heeft ingezet op het verbeteren van de informatievoorziening door de tussen- en voortgangsrapportages te verbeteren.

Gemeenschappelijke Regeling Bleizo (GR Bleizo)

Eind 2018 is het station Lansingerland-Zoetermeer in gebruik genomen en in mei 2019 is de Vervoersknoop opgeleverd en geopend. Daarna zijn nog afrondende werkzaamheden verricht. Het college van Lansingerland heeft ingestemd met de beëindiging van de garantstelling voor een negatief resultaat van de grondexploitatie tot € 9,5 mln. die Zoetermeer op zich had genomen in het kader van de realisatie van de Vervoersknoop. De reservering voor de garantstelling valt nu dus vrij. Als vervolg op een stedenbouwkundige studie naar de mogelijkheden voor woningbouw in Bleizo-West hebben de gemeenten Lansingerland en Zoetermeer gezamenlijk een bestuurlijke opdracht gegeven voor een breed onderzoek naar de contexten voor de toekomstige ontwikkeling van de locatie Bleizo-West. Eind 2019 is door een extern bureau het onderzoeksrapport opgeleverd. Begin 2020 is dit rapport vastgesteld door het college en gepresenteerd op een informatiebijeenkomst voor de beide gemeenteraden.

Voor het deelgebied Bleizo-Oost is het bestemmingsplan vastgesteld door de raad van Lansingerland. Er liep tegen dit besluit een beroepsprocedure bij de Raad van State. In 2019 is het bestemmingsplan onherroepelijk geworden. Vervolgens zijn de kavels in het deelgebied Bleizo-Oost ontwikkeld en uitgegeven voor bedrijven. Het gebied is zeer populair bij distributiecentra van grote supermarktketens. In de tussentijdse rapportage per 1 juli 2019 over de begroting van de GR Bleizo is het resultaat van de grondexploitatie toegenomen van € -2,4 mln. per 1 januari 2019 tot € 7,1 mln. positief per 1 juli 2019. De eerder getroffen verliesvoorziening bij Zoetermeer valt hierdoor vrij.

Gemeenschappelijke regeling Bedrijvenschap Hoefweg/Prisma

Het Bedrijvenschap Hoefweg heeft als doel het ontwikkelen van vestigingsmogelijkheden voor bedrijven uit Lansingerland en Zoetermeer, uit de Metropoolregio Rotterdam Den Haag en voor bedrijven van elders die een belangrijke bijdrage leveren aan de werkgelegenheid.

Voor het jaar 2019 stond de uitgifte van gronden ten behoeve de vestiging van bedrijven centraal. De inzet van personele capaciteit was dan ook vooral gericht op het uitvoeren van de met de GR samenhangende activiteiten, de acquisitie en promotie en het begeleiden van het vestigingsproces. Zes hectare van het gebied van Bedrijvenschap Hoefweg maakt deel uit van het plangebied rond het nieuwe station, waarvoor nu aanpassing van het programma wordt onderzocht door een extern bureau, zoals hierboven genoemd in de tekst van de GR Bleizo. Bij positieve besluitvorming door de raad wordt in 2020 de opdracht voor de GR Hoefweg/Prisma aangepast.

Gemeenschappelijke Regeling Inkoopbureau H-10

De huidige regeling loopt af per 31 december 2020. In 2019 is het onderzoek afgerond naar de governancestructuur, dat mede de basis moet vormen voor een besluit over het vervolg van de gemeenschappelijke regeling. Eind 2019 heeft de raad het college toestemming gegeven om de gemeenschappelijke regeling te verlengen voor onbepaalde tijd waarbij onder meer de naam van de regeling wordt gewijzigd naar Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden.

Gemeenschappelijke regeling Stadsgewest Haaglanden

Het Stadsgewest Haaglanden is per 1 januari 2015 in liquidatie gegaan. Het Stadsgewest voert geen nieuwe beleidstaken meer uit en beperkt zich tot de afwikkeling van de verplichtingen die tot en met 2014 zijn aangegaan. De jaarrekening 2018 van het Stadsgewest Haaglanden is vastgesteld door het Algemeen Bestuur van het Stadsgewest in liquidatie.

Er resteren nog werkzaamheden in de afwikkeling van de (inmiddels beëindigde) huur van het pand aan de Grote Marktstraat in Den Haag. Hierdoor kan het Stadsgewest Haaglanden in liquidatie in 2019 nog niet worden beëindigd. Voor 2020 is geen begroting opgesteld.

Gemeenschappelijke regeling Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH)

De MRDH werkt aan een welvarende en bereikbare Metropoolregio Rotterdam Den Haag. De 23 gemeenten hebben zich per 1 januari 2015 vrijwillig aan elkaar verbonden om samen te werken aan een verbetering van de internationale concurrentiepositie, het versterken van het economisch vestigingsklimaat en de bereikbaarheid van het hele metropoolgebied.

In 2016 is de MRDH verschillende integrale projecten gestart om deze doelstellingen te behalen. Het gaat om de regionale Investeringsstrategie (in samenwerking met de Economic Board Zuid-Holland en de provincie), de nadere uitwerking van het OESO-onderzoek over de bestuurlijke samenwerking, de Roadmap Next Economy en de Uitvoeringsagenda Bereikbaarheid (UAB). Medio 2016 zijn deze trajecten verwerkt in een Regionaal Investeringsprogramma. Dit investeringsprogramma vormt de basis voor veel projecten binnen de MRDH.

In de gemeenschappelijke regeling is afgesproken dat bij aanvang van iedere bestuursperiode van gemeenteraden door het algemeen bestuur een (geactualiseerde) Strategische Agenda MRDH wordt vastgesteld, na zienswijzen van de 23 gemeenten. In 2019 is succesvol gewerkt aan het opstellen van de Strategische Agenda 2022.

Begin 2018 is er binnen het gebiedsprogramma duurzame bereikbaarheid Rotterdam Den Haag gestart met de gebiedsuitwerking van het middengebied gericht op Zoetermeer (connectiviteit met Rotterdam/Den Haag en Leiden in relatie tot de verstedelijkingsopgave). In het licht van deze opgaven waarvoor de regio staat (versterken economisch vestigingsklimaat en de enorme woningbouwopgave) is het investeren in een Schaa sprong Openbaar Vervoer (OV, lightrail) noodzakelijk om de bereikbaarheid te borgen. Dit moet concreet met de benodigde financiële middelen landen in het Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport (MIRT). Op basis van de uitkomsten van het

MIRT-onderzoek en de gebiedsverkenningen wordt in de Werkplaats Metropolaan OV gezamenlijk gewerkt aan een pakket korte termijn maatregelen OV 2019 – 2022 en een Toekomstperspectief Metropolaan OV 2040. Voorgaande heeft ertoe geleid dat in het Bestuurlijk Overleg MIRT van november 2019 onder andere het besluit is genomen om een businesscase uit te voeren naar het verrailen van de busverbinding Zoetermeer-Rotterdam.

De MRDH heeft in 2019 de strategie werklocaties 2019 - 2030 vastgesteld. Dit is een stap verder naar een gezond vestigingsklimaat voor bedrijven en inwoners. Hier geven de gemeenten aan wat er moet gebeuren om een aantrekkelijke markt te kunnen bieden voor de vestiging van bedrijven uit binnen- en buitenland. De strategie stuurt op kwaliteit van de werklocaties, marktevenwicht in vraag en aanbod naar werklocaties en verduurzaming. Daarnaast staan in het plan ook een aantal concrete acties waar de gemeenten de huidige bestuursperiode (tot 2023) mee aan de slag gaan. Voor het eerst zijn detailhandel, kantoren en bedrijventerreinen in één visie op werklocaties opgenomen. Dit is het antwoord op de vraag van de provincie Zuid-Holland om een nieuwe visie bedrijventerreinen op te stellen en de kantorenvisie te actualiseren. De TransformatieWijzer Werklocaties is een samenvatting van de regionale afspraken die gemeenten hebben gemaakt over transformatie van kantoren, detailhandel en bedrijventerreinen naar woningen.

Gemeenschappelijke regeling Schadevergoedingsschap HSL-Zuid (GR HSL)

Het Schadevergoedingsschap HSL-Zuid, A16 en A4 is als gemeenschappelijke regeling gestart voor de behandeling van de verzoeken om schadevergoeding in verband met de aanleg van de HSL-Zuid, de A16 en de A4 en om de beslissingen op die verzoeken doelmatig, deskundig en op gelijke wijze te laten plaatsvinden.

In 2019 is deze gemeenschappelijke regeling omgezet van een raadsregeling in een collegeregeling. De reden hiervan is dat de bevoegdheid om te besluiten over de schadeverzoeken bij het college ligt. Deze omzetting heeft geen financiële gevolgen. Er zijn voor de gemeente aan de deelname aan de gemeenschappelijke regeling geen kosten en (financiële) risico's verbonden. Alle kosten en financiële risico's blijven ten laste komen van het rijk.

Dataland

In de begroting 2020 zijn ontwikkelingen inzake finale beëindiging Dataland per 1 januari 2022 en het onderbrengen van haar activiteiten bij Kadaster en VNG gemeld. De exacte planning komt begin 2020. Per 1 juli 2019 zijn hiervoor al aantal veranderingen doorgevoerd. Het Secretariaat van het GeoBeraad, het beheer van de kennisbank en de opleidingen worden nu uitgevoerd door VNG Realisatie.

Vereniging de Stroomversnelling

In 2019 is de gemeente Zoetermeer lid geworden van de vereniging de Stroomversnelling. De vereniging Stroomversnelling heeft als doel het verenigen van leden die renovatie- en nieuwbouwconcepten met minimaal het ambitieniveau van Nul op de Meter (NOM) ontwikkelen, bouwen, afnemen of het afnemen willen faciliteren. De leden beogen NOM te bereiken met uitsluitend gebruik van duurzame energie, opgewekt uit niet fossiele brandstoffen. Het gaat voor Zoetermeer om de uitvoering van het klimaatbeleid dat met het programma Duurzaam & Groen Zoetermeer is vastgesteld en toepassen van nul op de meter concepten in het bijzonder.

2.2.6.3 Overzicht verbonden partijen

Zoetermeer kent de volgende verbonden partijen:

Deelnemingen in vennootschappen:

- NV Bank voor Nederlandse Gemeenten
- Eneco Groep NV
- Stedin BV
- Dunea

- Stichting Administratiekantoor Dataland

Gemeenschappelijke regelingen:

- Gemeenschappelijke regeling Metropoolregio Rotterdam Den Haag
- Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Haaglanden
- Regeling Dienst Sociale Werkvoorziening Rijswijk en Omstreken
- Gemeenschappelijke regeling Gemeentelijke Gezondheidsdienst en Veilig Thuis Haaglanden
- Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Haaglanden
- Gemeenschappelijke regeling Bedrijvenschap Hoefweg/Prisma
- Gemeenschappelijke regeling Bleizo
- Gemeenschappelijke regeling regionaal inkoopbureau jeugd
- Gemeenschappelijke regeling Schadevergoedingsschap HSL

Stichtingen en verenigingen:

- Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG)
- Gemeenten voor duurzame ontwikkelingen (GDO)
- Stichting Land van Wijk en Wouden
- Vereniging de Stroomversnelling

In de bijlage Verbonden partijen is conform het BBV meer gedetailleerde informatie (over doel, beleid, risico's, belangen en dergelijke) per verbonden partij opgenomen.

2.2.7 Paragraaf Grondbeleid

Inleiding

Grondbeleid en doelstellingen

Het grondbeleid is ondersteunend aan de verwezenlijking van het ruimtelijk en sectoraal beleid en is gericht op het realiseren van gewenste veranderingen in de ruimtelijke invulling van de stad.

Grondbeleid wordt gevoerd om het ontwikkelen van woningen, kantoren, voorzieningen en bedrijfsterreinen mogelijk te maken.

Uitgangspunten hierbij zijn het rijks-, provinciale en regionale beleid en de gemeentelijke visie op het toekomstige ruimtelijk beleid. In de “Nota Grondbeleid” worden de kaders en uitgangspunten weergegeven voor het grondbeleid van de gemeente.

Bouwgronden in exploitatie

In 2019 is omwille van een betere beheersbaarheid de grondexploitatie Palenstein opgedeeld in 5 grondexploitaties t.w. Van Duvenvoordepad, Van Beeckstraat, Herstructurering Palenstein, Van Aalstpark en de Voormalige Tango locatie. Daarnaast zijn in 2019 twee nieuwe grondexploitaties geopend t.w.: Toverberg en Reigersblauw.

Afgesloten in 2019 zijn de grondexploitaties Van Beeckstraat en de Van Aalstpark. Eind 2019 kent Zoetermeer 17 projecten met een grondexploitatieberekening t.w.:

Grondexploitatie	Nog te realiseren woningen	Looptijd t/m
Amerikaweg	-	2022
Boerhaavelaan	504	2024
Cadenza 2	141	2023
Delftsewallen/Gasfabriek	4	2022
Katwijkerlaantrace	95	2023
Lansinghage	-	2021
Oosterheem	332	2028
Palenstein - Herstructurering	305	2024
Palenstein - Van Duvenvoordepad	18	2020
Palenstein – vm. Tango locatie	-	2020
Plataanhout	27	2022
Reigersblauw	15	2021
Saturnusgeel	21	2020
Toverberg	5	2021
Van Leeuwenhoeklaan	74	2022
Voorweg Noord	13	2025
Zegwaartseweg Noord	1	2022

Jaarlijks wordt over de stand van zaken van de grondexploitaties gerapporteerd aan de raad via het Meerjarenperspectief Grondbeleid (MPG). Het MPG bevat naast informatie over de voortgang, tevens actualisaties van de grondexploitaties, de resultaatprognoses en de risico's.

2.2.7.1 Financieel resultaat grondbedrijffunctie

	x € 1.000
Tussentijdse winstnemingen	4.036
Vrijval Voorziening nadelige complexen	455
Vrijval Risico reserve	242
Dotatie tbv nazorg nieuwe aanleg	-286
Overige lasten (rente, beheerlasten, c.a.)	-899
Vennootschapsbelasting	-188
Resultaat Grondbedrijf	3.360

Het resultaat Grondbedrijf ad € 3,360 mln. wordt conform de spelregels (Nota Grondbeleid) verdeeld over de reserve RIF en de reserve Financiële Positie Grondbedrijf (FiPo) voor ieder de helft.

De reserve Financiële Positie Grondbedrijf dient als weerstandscapaciteit voor de grondbedrijffunctie. De omvang van deze reserve was eind 2019 € 6,7 mln. Op basis van de gekwantificeerde risico's is de maximaal benodigde omvang voor deze reserve berekend op € 4,3 mln. Het surplus van € 2,4 mln. valt conform de spelregels uit de Nota Grondbeleid vrij ten gunste van het RIF.

In 2019 is vanuit resultaat van de grondbedrijffunctie in totaal € 4,1 mln. aan het RIF toegevoegd:

50% van het Resultaat Grondbedrijf	1,7 mln.
Afroming FiPO	2,4 mln.
Toevoeging reserve Investeringsfonds 2030	4,1 mln.

De totale boekwaarde van projecten met een grondexploitatie bedraagt ultimo 2019, voor aftrek van de voorziening nadelige complexen, € 28,7mln. (2018: € 42,0 mln.).

Voor verlieslatende grondexploitaties worden er middelen gereserveerd in de voorziening Nadelige Complexen, ter grootte van te verwachten verlies op eindwaarde. De omvang van de verliesvoorziening bedraagt ultimo 2019: € 25,7 mln. (2018: € 41,0 mln.).

De forse vermindering van de totale boekwaarde en de voorziening in 2019 komt vanwege het opsplitsen van grex Palenstein. Bij de opsplitsing zijn de afgeronde deelplannen met een totale boekwaarde van € 14,0 mln. verrekend met de voorziening.

In de komende jaren worden er voor de huidige grondexploitaties nog € 38,9 mln. aan lasten en € 58,2 mln aan baten gerealiseerd.

Boekwaarde	Nog te realiseren			Saldo
	kosten	opbrengsten	rentelasten	
31-12-2019				
-28,1 mln.	-38,9 mln.	58,2 mln.	-0,5 mln.	-9,3 mln

De stand van de reserve Financiële positie grondbedrijf bedraagt ultimo 2019 € 4,3 mln. (2018 € 5,0 mln.) en de stand van de reserve in het kader van risico's vanwege vervroegde winstnemingen bedraagt € 1,6 mln. (2018 € 1,9 mln). Deze twee reserves vormen samen de weerstandscapaciteit voor de grondbedrijffunctiviteiten ad € 5,95 mln. (2018: € 6,9 mln.).

2.2.7.2 Belangrijke ontwikkelingen

Woningmarkt

Al een aantal jaar achtereen neemt de druk op de woningmarkt in Zoetermeer steeds verder toe. Er zijn zo'n 700 woningen per jaar nodig om aan de behoefte te voldoen. Zoetermeer wil de komende 10 tot 15 jaar 10.000 woningen bouwen en er wordt gezocht naar mogelijkheden om dit aantal op termijn uit te breiden tot in totaal 16.000 woningen. De Entree Zoetermeer vormt een sleutelgebied voor de uitbreiding van de stad. In de Entree Zoetermeer, het gebied aan weerskanten van de Afrikaweg en rond de Mandelabrug, wordt een nieuwe stadswijk ontwikkeld, met een aantrekkelijke mix van ongeveer 4.500 nieuwe woningen en bijbehorende voorzieningen en groen. Ook de [Versnellingsagenda Woningbouw](#) is belangrijk voor de bouwambities van de stad. Het doel van de Versnellingsagenda is om de woningbouwproductie te stimuleren onder meer met het aanwijzen van 14 extra woningbouwlocaties. De doelgroep bestaat vooral uit jongeren, middeninkomens en empty-nesters.

Op de gemeentelijke website [Ruimtelijke ontwikkeling](#) is een vrij uitgebreid overzicht te raadplegen van de grondbedrijf activiteiten van de gemeente.

Kantorenmarkt

Ook in 2019 lag de focus bij kantoren op het terugdringen van de leegstand, met name door transformatie van kantoren naar woningen. Transformatie van kantoren verloopt via faciliterende projecten. De insteek bij faciliterende projecten is dat de project gerelateerde gemeentelijke kosten worden verhaald op de projectontwikkelaar. In 2019 zijn meerdere transformatieprojecten verder afgerond. Het gaat hierbij om transformatieprojecten aan de Engelandlaan, de Duitslandlaan en de Dumeelaan.

Bedrijventerreinen

Na de laatste gronduitgiften en een functiewijziging in Lansinghage heeft de gemeente alleen op Oosterhage en Businesspark Oosterheem nog ca. 12,7 ha grond beschikbaar voor de realisatie van bedrijventerrein.

Risico's en weerstandscapaciteit

De reserve FiPo en de risicoreserve vormen de weerstandscapaciteit voor de grondbedrijffunctie van Zoetermeer. De minimale en maximale omvang van de weerstandscapaciteit is bepaald op respectievelijk 1,0 - 1,2 keer de gekwantificeerde risico's. Deze en andere spelregels zijn vastgelegd zoals is vastgelegd in de Nota Grondbeleid van de gemeente.

Eind 2019 is op basis van de risicosimulatie een maximale weerstandsvermogen voor de grondbedrijfactiviteiten aanwezig van € 5,95 mln. (2015: € 6,9 mln.). Dit komt overeen met 1,2 keer de gekwantificeerde risico's.

Tussentijdse winstneming

Bij voldoende zekerheid over het projectresultaat dient er ieder jaar tussentijds winst genomen te worden volgens de BBV-voorschriften. Op basis van de percentage-of-completion methode bedraagt de tussentijdse winstneming over 2019 in totaal € 4.036.000. Het betreft de volgende complexen:

Tussentijdse winstneming	Bedrag
Boerhaavelaan	4.000
Katwijkerlaantracé	225.000
Lansinghage	3.080.000
Oosterheem	566.000
Reigersblauw (DGW)	1.000
Toverberg	10.000
Zegwaartseweg Noord	150.000
Totaal	4.036.000

Winstafdrachten RIF

De geactualiseerde prognose van de winstafdrachten ten behoeve van de reserve Investeringsfonds 2030 (RIF) voor 2019 en de komende jaren wordt in de volgende tabel weergegeven.

Winstafdrachten RIF	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025 e.v.	Totaal
Prognose jaarrekening 2018	5,0	3,4	2,7	0,9	0,5	-	-	12,5
Bijstelling o.b.v. actualisatie 2019	-0,9	-0,4	4,1	0,9	0,6	0,0	0,5	4,8
Realisatie 2019 en prognose 2020 e.v.	4,1	3,0	6,8	1,8	1,1	0,0	0,5	17,3

3 Jaarrekening

3.1 Het overzicht van baten en lasten

Bedragen x € 1.000 (V=voordeel; N=nadeel)

Samenvattend		Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Rekening	Verschil begroting na wijziging en rekening	
Omschrijving						
Baten programma's		109.302	119.698	114.120	5.578	N
Lasten programma's		325.412	325.975	323.371	2.604	V
Saldo baten en lasten programma's		-216.110	-206.277	-209.251	2.974	N
Saldo baten en lasten OAD		243.731	228.523	238.958	10.435	V
Saldo baten en lasten Overhead		-39.874	-38.018	-36.118	1.900	V
Saldo baten en lasten Heffingsbedrag VPB		-25	-25	-188	163	N
Totaal saldo van baten en lasten		-12.278	-15.797	-6.599	9.198	V
Saldo toevoegingen en onttrekkingen reserves		11.209	14.541	10.967	3.574	N
Gerealiseerd resultaat		-1.069	-1.256	4.368	5.624	V

Baten		Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Rekening	Verschil begroting na wijziging en rekening	
Pr. nr.	Omschrijving					
1	Onderwijs, economie en arbeidsparticipatie	53.344	56.276	56.722	446	V
2	Samen leven en ondersteunen	2.343	1.407	1.664	257	V
3	Leefbaarheid, duurzaam en groen	25.873	26.169	25.900	269	N
4	Vrije tijd	7.328	7.189	8.332	1.143	V
5	Veiligheid	168	380	418	38	V
6	Dienstverlening en samenspraak	4.550	4.581	4.955	374	V
7	Inrichting van de stad	15.696	23.696	16.129	7.567	N
	Totaal baten programma's	109.302	119.698	114.120	5.578	N
	Alg. dekkingsmiddelen en onvoorzien	243.854	231.183	240.279	9.096	V
	Overhead	315	486	1.382	896	V
	Heffingsbedrag Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	
	Totaal baten	353.471	351.367	355.781	4.414	V
	Onttrekkingen aan reserves	22.653	27.293	27.950	657	V
	Totaal	376.124	378.660	383.731	5.071	V

Lasten		Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Rekening	Verschil begroting na wijziging en rekening	
Pr. nr.	Omschrijving					
1	Onderwijs, economie en arbeidsparticipatie	106.516	105.318	101.694	3.624	V
2	Samen leven en ondersteunen	91.200	92.064	100.344	8.280	N
3	Leefbaarheid, duurzaam en groen	50.942	46.754	46.833	79	N
4	Vrije tijd	26.247	23.486	24.968	1.482	N
5	Veiligheid	14.317	14.751	14.011	740	V
6	Dienstverlening en samenspraak	15.573	15.792	15.611	181	V
7	Inrichting van de stad	20.617	27.810	19.910	7.900	V
	Totaal lasten programma's	325.412	325.975	323.371	2.604	V
	Alg. dekkingsmiddelen en onvoorzien	123	2.660	1.321	1.339	V
	Overhead	40.1892	38.504	37.500	1.004	V
	Heffingsbedrag Vennootschapsbelasting	25	25	188	163	N
	Totaal lasten	365.749	367.164	362.380	4.784	V
	Toevoegingen aan reserves	11.444	12.752	16.983	4.231	N
	Totaal	377.193	379.916	379.363	553	V

Onttrekkingen en toevoegingen aan reserves

Bedragen x € 1.000 (V=voordeel; N=nadeel)

Onttrekkingen aan reserves		Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Rekening	Verschil begroting na wijziging en rekening	
Pr. nr.	Omschrijving					
1	Onderwijs, economie en arbeidsparticipatie	5.364	2.355	2.242	113	N
2	Samen leven en ondersteunen	-	-	-	-	
3	Leefbaarheid, duurzaam en groen	896	1.119	1.008	111	N
4	Vrije tijd	2.368	2.793	2.680	113	N
5	Veiligheid	-	-	-	-	
6	Dienstverlening en samenspraak	-	-	-	-	
7	Inrichting van de stad	3.524	4.911	5.942	- 1.031	V
	Alg. dekkingsmiddelen en onvoorzien	6.338	15.818	15.818	-	
	Overhead	363	297	260	37	N
	Heffingsbedrag Vennootschapsbelasting	-	-	-	-	
	Totaal	18.853	27.293	27.950	657	V

Toevoegingen aan reserves		Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Rekening	Verschil begroting na wijziging en rekening	
Pr. nr.	Omschrijving					
1	Onderwijs, economie en arbeidsparticipatie	2.802	- 498	-	- 498	N
2	Samen leven en ondersteunen	-	-	-	-	
3	Leefbaarheid, duurzaam en groen	49	49	49	-	
4	Vrije tijd	1.850	1.917	1.917	-	
5	Veiligheid	-	-	-	-	
6	Dienstverlening en samenspraak	-	-	-	-	
7	Inrichting van de stad	3.865	5.989	6.731	- 742	N
	Alg. dekkingsmiddelen en onvoorzien	2.913	4.980	7.996	- 3.016	N
	Overhead	315	315	290	25	V
	Heffingsbedrag Vennootschapsbelasting	-	-	-	-	
	Totaal	11.794	12.752	16.983	4.231	N

3.2 Toelichting op het overzicht van baten en lasten

Exploitatieresultaat

De primitieve begroting 2019 sloot met een nadelig resultaat van € 0,9 mln. Als primitieve begroting geldt de door de raad op 12 november 2018 vastgestelde begroting 2019.

In 2019 is de raad tweemaal door middel van een Tussenbericht geïnformeerd over de uitvoering van de begroting.

Op basis van het in de Perspectiefnota opgenomen Eerste Tussenbericht (TB1) (over de eerste vier maanden), dat in de raad van 24 juni en 1 juli 2019 is behandeld, werd een nadelig resultaat van afgerond € 4,4 mln. becijferd.

In het Tweede Tussenbericht (TB2), dat in de raad van 11 november 2019 is behandeld, is een nadelig resultaat van € 3,4 mln. geprognosticeerd.

De begroting na alle wijzigingen laat een nadelig resultaat zien van € 1,3 mln. Hierin zijn alle door de raad vastgestelde begrotingswijzigingen voor het dienstjaar 2019 begrepen.

Het gerealiseerde resultaat bedraagt € 4,4 mln. batig en is afzonderlijk op de balans opgenomen als onderdeel van het eigen vermogen.

Begrotingsonrechtmatigheid

Eventuele overschrijdingen aan de lastenkant van de programma's zijn tijdig gemeld aan de raad in de Tussenberichten (zie onderstaande tabel). Voor de programma's 3, 4, Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien en het Heffingsbedrag Vennootschapsbelasting is sprake van een overschrijding ten opzichte van hetgeen gemeld is. Deze overschrijdingen zijn verklaarbaar en toegelicht in de paragraaf Bedrijfsvoering. Er is dan ook geen sprake van onrechtmatige overschrijdingen op programmaniveau. De weergegeven lasten zijn inclusief reservemutaties.

bedragen x € 1.000

Programma	begrote lasten	werkelijke lasten	verschil excl. meldingen	meldingen	verschil (na meldingen)
1. Onderwijs, economie en Arbeidsparticipatie	104.820	101.694	3.126	353	3.479
2. Samen leven en ondersteunen	92.064	100.344	-8.280	9.319	1.039
3. Leefbaarheid, duurzaam en groen	46.803	46.882	-79	-75	-154
4. Vrije tijd	25.402	26.884	-1.482	592	-890
5. Veiligheid	14.751	14.011	740	-223	517
6. Dienstverlening en samenspraak	15.792	15.611	181	361	542
7. Inrichting van de stad	33.800	26.641	7.159	-507	6.652
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	7.639	9.317	-1.678	847	-831
Overhead	38.819	37.790	1.029	2.627	3.656
Heffingsbedrag Vennootschapsbelasting	25	188	-163	-	-163
Eindtotaal	379.915	379.362	553	13.294	13.847

Toelichting verschillen tussen de begroting na wijziging en de rekening per programma

Programma 1. Onderwijs, economie en arbeidsparticipatie

Bedragen x € 1.000

	Primitieve begroting 2019 (1)	Begroting 2019 na wijzigingen (2)	Rekening 2019 (3)	Vershil tussen begroting na wijz. en rekening (2) - (3)	Meldingen 2019
Baten	53.344	56.276	56.722	446 V*	3 V
Lasten	106.516	105.318	101.694	3.624 V*	353 N
Saldo van baten en lasten	-53.172	-49.042	-44.972	4.070 V	349 N

Onttrekkingen aan reserves	5.364	2.355	2.242	113 N	
Toevoegingen aan reserves	2.802	-498	0	498 N	
Saldo mutaties reserves	2.562	2.853	2.242	611 N	0

Resultaat	-50.610	-46.189	-42.730	3.459 V	349 N
------------------	----------------	----------------	----------------	----------------	--------------

* Afwijking in percentage t.o.v. Totaal (2): Baten 0,8 %, Lasten -3,4 %

Doelstelling 1.1 Bijdragen aan maatwerk in spelen en leren

Onderwijshuisvesting				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
392 N	793 V	19 N	498 N	115 N
<p>De kosten van brandmeldinstallaties en inbraakinstallaties, alarmopvolgingen en onderhoud schoolpleinen worden doorbelast tegen de werkelijke gemaakte kosten. Aangezien deze lager zijn dan begroot is de bijdrage van de schoolbesturen ca € 130.000 lager. De huurinkomsten blijven € 40.000 achter op de raming. Daarnaast is de begrote energiesubsidie van 15.000 door vertraging in duurzaamheidsprojecten niet gerealiseerd.</p> <p>Een geraamde onttrekking aan de reserve egalisatie investeringen schoolgebouwen van € 225.000 heeft niet plaatsgevonden. Bij de herijking van de reserve wordt bepaald of de reserve groot genoeg is.</p> <p>Ontvangen schade uitkeringen geeft een voordeel van € 18.000.</p> <p>De uitvoering van een aantal grote nieuwbouwprojecten schoolgebouwen is door bouwkostenstijgingen, aanvullende voorstellen voor verdere verduurzaming en een mislukte aanbesteding vertraagd. Hierdoor zijn de kapitaallasten € 340.000 lager uitgevallen (zie ook een lagere onttrekking aan de reserve egalisatie investeringen schoolgebouwen).</p> <p>De extra afschrijving Chaplinstrook van € 324.000 heeft door vertraging in de planvorming niet plaatsgevonden.</p> <p>De hogere kosten verzekeringen van € 25.000 zijn gemeld bij het TB2.</p> <p>Voor de uitvoering van een aantal grote projecten zoals asbestsanering Overwater, en herstel bouwfouten Stella Nova zijn de kosten lager uitgevallen waardoor een voordeel van € 220.000 is ontstaan. Enerzijds door het doorschuiven van de werkzaamheden omdat niet alle werkzaamheden in de vakantieperiode kon worden uitgevoerd anderzijds door te hoge inschatting voor asbestsanering.</p> <p>De kosten voor herstelwerkzaamheden Faveling, Sumatra en Kerkenbos bedragen € 95.000 en zijn deels gemeld bij het 2e TB (€ 88.000).</p>				

Vervolgens zijn er lagere kosten voor onder meer herstelkosten vandalisme, minder schade en alarmopvolgingen van 215.000 (zie ook lagere baten) en hogere kosten inhuur en inzet eigen personeel van € 165.000 door meer inzet voor het project Masterplan duurzaamheid schoolgebouwen en actualisatie Integraal Huisvestingsplan Schoolgebouwen. Door diverse geringe na- en voordelen ontstaat per saldo een nadeel van € 20.000.

De geraamde onttrekking van € 324.000 aan de vrij inzetbare reserve is niet gerealiseerd doordat geen extra afschrijving van het gebouw Chaplinstrook heeft plaatsgevonden. Aan de reserve egalisatie investeringen schoolgebouwen is € 193.000 minder onttrokken door lagere afschrijvingskosten. Daarnaast heeft een onttrekking plaatsgevonden die geraamd stond als negatieve toevoeging omdat dit op grond van de boekhoudvoorschriften (BBV) zo is voorgeschreven.

Na het verwerken van de rentenota in 2018 is voor 2019 een negatieve storting in de reserve egalisatie investeringen schoolgebouwen van 498.000 opgenomen. Volgens de boekhoudvoorschriften (BBV) wordt dit als onttrekking verantwoord.

Kinderopvang huisvesting

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
7 N	57 V			50 V

Diverse voordelen op de exploitatiekosten zoals onderhoud en energie levert aan de lastenkant een voordeel op.

Leerlingenvervoer

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	80 N			80 N

In TB1 is er melding gemaakt van een nadeel op het leerlingenvervoer van €150.000. Hier liggen verschillende oorzaken aan ten grondslag. Ontwikkelingen aan de vraagkant: stijgende aantallen leerlingen, steeds meer kinderen voor individueel vervoer en steeds meer vervoer naar speciaal onderwijs buiten de gemeente Zoetermeer. Maar ook ontwikkelingen aan de aanbodkant. De vorige aanbesteding was tijdens de crisisjaren en de taxiwereld was toen een vechtmart waarbij partijen onder de kostprijs inschreven. Daarnaast is er een groeiend tekort aan chauffeurs voor deze specifieke markt, is de BPM-teruggave voor taxi's afgeschaft en hebben de klimaatdoelen geleid tot een verduurzaming van het wagenpark (wat weer hogere kosten tot gevolg heeft). Het nieuwe contract met de vervoerder ging bij de start van het nieuwe schooljaar in, waardoor het nadeel voor dit jaar lager is.

OKE-regeling rijks gelden

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
1.154 N	1.154 V			0

De gemeente heeft in 2019 een specifieke uitkering Onderwijsachterstandenbeleid (OAB) ontvangen van € 3,95 miljoen. Deze middelen zijn onder andere bedoeld voor het uitvoeren van extra wettelijke taken per 2020. Dit is gemeld in het 'Beleidsplan Ieder kind gelijke kansen' (0637391046) dat de raad op 8 april 2019 heeft vastgesteld.

In de toekenningsbeschikking OAB 2019 is aangegeven dat de Rijksmiddelen binnen het tijdvak 2019-2022 besteed moeten worden, met uitzondering van een bedrag ter grootte van de helft van de uitkering 2022. Dat bedrag kan binnen de wettelijke doelstellingen worden besteed in het volgende tijdvak van vier kalenderjaren. Dit betekent dat zorgvuldig bezien kan worden hoe de extra verkregen middelen effectief kunnen worden ingezet voor de doelgroep en dat de nog niet in 2019 bestede middelen via de balanspost Vooruitontvangen rijks gelden OAB overgeheveld mogen worden naar

volgend jaar. De onderschrijving op het rijksbudget onderwijsachterstandenbeleid bedraagt voor 2019 voor zowel de lasten als de baten €1.154.000 (budget € 3.948.000). In TB2 is € 900.000 gemeld.

OKE-regeling gemeente

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	378 V			378 V

De gemeente ontvangt jaarlijks middelen van het Rijk om ervoor te zorgen dat peuters, die nu niet naar een voorschoolse voorziening gaan en waarvan de ouders geen recht hebben op een kinderopvangtoeslag, twee dagdelen opvang kunnen krijgen. Daarmee is het aan de gemeente om een aanbod te doen aan peuters zonder recht op kinderopvangtoeslag. Er is eenmalig een onderbesteding van het budget. Dit bedrag was onder andere beschikbaar om eventuele voorbereidingsuitgaven voor het nieuwe peuterbeleid te kunnen doen, maar de kosten konden binnen het verstrekte subsidiebudget opgevangen worden. De onderschrijving bedraagt € 378.000 (budget € 547.000).

Schoolbegeleiding

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	79 V			79 V

In het kader van de maatschappelijke opgave onderwijs verstrekt de gemeente jaarlijks subsidie voor het versterken van het onderwijs. Met het versterken van het onderwijs zorgen we ervoor dat de kansen van de leerlingen, die extra ondersteuning nodig hebben, worden vergroot. Naast de middelen die de schoolbesturen zelf inzetten voor het versterken van het onderwijs, stelt de gemeente jaarlijks ook gemeentelijke middelen beschikbaar voor deze activiteit. De aanbieder van schoolbegeleiding heeft in de schooljaren 2017-2018 en 2018-2019 de subsidie niet volledig besteed. De niet bestede middelen zijn in 2019 teruggevorderd. De onderschrijving op het budget bedraagt door de terugvordering voor 2019 € 79.000 (budget € 399.222).

Kinderopvang

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	46 V			46 V

In het collegeprogramma is het (door)ontwikkelen van IKC één van de speerpunten. Een groot deel van het bedrag dat hiervoor opgenomen is in de begroting, is o.a. voor het faciliteren van de (door-)ontwikkelingen van en door kinderopvang en onderwijs. Door bestuurswisselingen bij de scholen voor primair onderwijs is een pas op de plaats gemaakt en is tijd genomen om zich te heroriënteren. De verwachting is dat de (door)ontwikkeling in 2020 weer opgepakt wordt. Het budget bedraagt € 49.000.

Overig

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
3 V	44 V			47 V

Doelstelling 1.2 Beperken uitval in het onderwijs

Schoolmaatschappelijk werk

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
48 V				48 V

De inzet van schoolmaatschappelijk werk gebeurt in cofinanciering met het onderwijs. De baten voor het schoolmaatschappelijk werk is € 48.000 hoger dan begroot, omdat in 2019 een nagestuurde nota over 2018 is verstuurd aan het samenwerkingsverband passend onderwijs VO.

Overhead RMC en leerplicht				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	63 V			63 V

Dit jaar zijn er verschillende vacatures geweest bij RMC en Leerplicht die niet gelijk zijn ingevuld en de automatiseringskosten zijn lager als begroot, hierdoor ontstaat een voordeel van € 63.000.

Overig				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
19 V	60 V			79 V

Doelstelling 1.3 Bevorderen van een beter vestigings- en ondernemersklimaat

Programma Dutch Innovation Park				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
8 V	86 V	94 N	V	0 V

Met het programma Dutch Innovation Park wordt samen met vastgoedeigenaren en huurders – waaronder begrepen De Haagse Hogeschool- om het Dutch Innovation Park uit te laten groeien tot een modern hoogwaardig campusgebied waar kwalitatief onderwijs, onderzoek, werken, wonen recreëren en verblijven worden gecombineerd in een aaneengesloten en aantrekkelijk gebied dat ruimtelijk en economisch logisch verbonden is met de rest van onze stad. Hiervoor is € 575.000 beschikbaar gesteld met raadsbesluit 0637390530 raadsvoorstel continuering programma Dutch Innovation Park. Het budget is onder andere aangewend voor de voorbereidingen voor het lectoraat Data Science en de voorbereiding voor de ontwikkeling van studentenwoningen. Het voordeel is ontstaan doordat niet alle voorziene onderzoeks- en uitvoeringskosten zijn uitgevoerd. Dit wordt veroorzaakt door de manier van werken waarbij de plannen in cocreatie met derden worden uitgevoerd waardoor bij de uitvoering een afhankelijkheid is ontstaan. De uitvoering zal naar verwachting in 2020 plaatsvinden.

Reclamevitines en billboards				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
55 N				55 N

De gemeente kent verschillende soorten inkomsten vanuit reclame. Eén van de mogelijkheden is het voeren van reclame via vitrines (billboards). De huurder heeft dit contract opgezegd per 1 januari 2019. In 2019 is een nieuwe huurder gevonden en het contract is ingegaan in augustus. In TB1 is een nadeel gemeld van € 30.000.

Opbrengst markten				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
79 N				79 N

Er is drie dagen in de week markt in Zoetermeer. Er zijn steeds minder marktkramen, waardoor de opbrengst € 79.000 lager is dan begroot. Bij TB1 is een nadeel gemeld van € 50.000.

Overig				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
4 V	7 V			11 V

Doelstelling 1.4 Bevorderen groei werkgelegenheid

InnoLab-structuur				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
200 V	200 N			0 V

Voor de vestiging van een Inno-Labstructuur in het Dutch Innovation Park is van de MRDH een subsidie verkregen van € 230.000. De bijdrage wordt gebruikt voor het huisvesten en uitvoeren van het eerste InnoLab in de stad (Sustainer Home) gekoppeld aan onderwijsvernieuwing van De Haagse Hogeschool. In 2019 is € 200.000 voor dit project uitgegeven zodat nog € 30.000 resteert, in TB1 is melding gedaan voor een bedrag van in totaal € 150.000.

Overig				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
15 V	31 N			16 N

Doelstelling 1.5 Stimuleren duurzame arbeidsparticipatie

Lectoraat Big Data Analytics				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	150 V			150 V

Met motie 1706-63 Lectoraat Big Data Analytics is € 150.000 beschikbaar gesteld om, samen met de hogeschool en zo mogelijk met bedrijven, een lector voor een aantal dagen per week voor een reeks van jaren te dekken. In de zomer van 2019 is het definitieve besluit genomen binnen De Haagse Hogeschool om een lectoraat data science in te richten met een looptijd van 6 jaar. De gemeente en De Haagse Hogeschool hebben in een addendum bij de bestaande samenwerkingsovereenkomst afspraken gemaakt over de gemeentelijke bijdrage van in totaal € 350.000 aan dat lectoraat. De werving van de lector is na de zomer opgestart. Hierop is een kandidaat gevonden die per 3 februari 2020 start. Daarmee is ook de start van het lectoraat op die datum van start gegaan. Dit betekent dat de gemeentelijke bijdrage pas vanaf 2020 start. In de programmabegroting is voor de periode 2021/2024 in totaal € 200.000 begroot en met het resterende budget vanuit de motie van € 150.000 zal het restant van de aangegane verplichting worden gedekt.

Volwasseneducatie				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
175 N	175 V			0

De gemeente Zoetermeer was ook in 2019 regiogemeente voor de Wet Educatie en Beroepsonderwijs (WEB). Voor de inkomsten heeft de gemeente Zoetermeer door middel van subsidiëring en inkoop het aanbod volwasseneneducatie gerealiseerd voor de doelgroep laaggeletterden in de regio. Het WEB-budget 2019 is, inclusief meegenomen gelden uit 2018, grotendeels besteed in 2019 en het restant mag besteed worden in 2020. Per saldo wordt er € 175.000 aan budget meegenomen naar 2020 (budget € 1.171.900).

Arbeidsmarkt-regio Zuid-Holland Centraal				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	247 V			247 V
<p>Binnen het Forum Zuid-Holland Centraal werken gemeenten, UWV en sociale partners regionaal samen aan de realisatie van de Banenafpraak om meer arbeid beperkten aan het werk te helpen. Hiervoor heeft de arbeidsmarktregio middelen ontvangen. De gemeenten binnen ZHC hebben samen met het UWV en de sociale partners besloten om de beschikbare gelden over meerdere jaren te besteden. De besteding blijft € 247.000 in 2019 achter bij de begroting van € 327.000.</p>				

ESF Arbeidstoeleiding				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
550 V				550 V
<p>In de periode 2017-2019 heeft Zoetermeer deelgenomen aan het project "Aan de slag ZHC 2017 - 2018". Inmiddels is de controle van ERAC (European and Regional Affairs Consultants) afgerond en hebben we een overzicht van de nog te ontvangen gelden ontvangen. De definitieve afrekening van het ministerie volgt. Dit is gemeld in TB3.</p> <p>Voor de hiermee samenhangende kosten is eerder een bedrag aan ESF subsidie-inkomsten geraamd van € 240.000. Dit bedrag betrof – vanwege de onzekerheid over het declarabel zijn van kosten als de verdeling/toekenning van subsidies over alle inschrijvers – een voorzichtige inschatting.</p> <p>Mede omdat het project heeft een jaar langer doorgelopen valt de afrekening € 550.000 hoger uit, dan waarmee eerder rekening was gehouden.</p>				

Participatie trajectkosten				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
126 V	130 V			256 V
<p>Het re-integratie beleid is gericht op sociale activering en het begeleiden naar werk of school van werkzoekenden. Het voorsorteren op de bezuinigingsopgave vanuit Ombuigen & Vernieuwen op de trajectkosten maakt dat er aan de lastenkant een voordeel van €130.000 ontstaat. Aan de batenkant ontstaat o.a. door de afrekening van diverse ESF-subsidies een voordeel van € 126.000. Het budget voor trajectkosten bedraagt circa € 4.100.000.</p>				

Participatie personeelskosten				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
47 V	194 V			241 V
<p>Het voorsorteren op de bezuinigingsopgave vanuit Ombuigen & Vernieuwen en extra middelen die zijn ontvangen voor de begeleiding van statushouders die niet volledig zijn besteed, maakt dat er aan de lastenkant een voordeel van € 194.000 ontstaat. Aan de batenkant ontstaat, o.a. door de bijdrage van andere gemeente, een voordeel van € 47.000.</p>				

WSW				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
868 V	748 V			1.616 V
<p>De Wsw (Wet sociale werkvoorziening) wordt uitgevoerd (samen met Rijswijk en Leidschendam-Voorburg) door de DSW.</p>				

Er is aan batenkant een voordeel van € 868.000. Dit voordeel bestaat uit een voordeel van € 294.000 met betrekking tot het onderhandelingsresultaat (zaakid: 06371859192) en een voordeel van € 574.000 met betrekking tot de voorziening werkbedrijf. Beiden zijn gemeld en voorgesteld als dekking voor het benodigd implementatiebudget van € 1,520 mln. Zie ook zaakid: 0637522181, Organisatie Inrichtingsplan Werkbedrijf. De benodigde dekking bedraagt €770.000, waardoor er een (resterend) rekeningresultaat van € 98.000 resteert.

De bijdrage van de gemeente Zoetermeer aan de exploitatie van de gemeenschappelijke regeling Dienst Sociale Werkvoorziening (DSW) over 2019 komt naar verwachting € 1.224.000 lager uit dan begroot. Hiervan is in de tussenrapportage reeds € 1.162.000 gemeld. Dit voordeel komt voor 1/3 voort uit een verbeterd subsidieresultaat, voornamelijk veroorzaakt door een hogere Rijksvergoeding en voor 2/3 door een verder verbeterd bedrijfsresultaat.

De hogere rijksvergoeding is onderdeel van de algemene uitkering en wordt daar ook verantwoord, dus dat is een nadeel op dit product en een voordeel op de OAD van € 476.000. Waardoor een voordeel van € 748.000 resteert. (1.224.000-476.000).

Doelstelling 1.6 Voorzien in noodzakelijke middelen van bestaan

Buig				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
243 N				243 N
De BUIG behelst het gemeentelijk budget voor de verstrekking van inkomensvoorzieningen (bijstand). De baten van de BUIG zijn € 243.000 (0,5%) lager dan begroot, dit is conform melding waterstanden. De lasten komen uit conform begroting. Dit is een verbetering van de verwachting van de waterstand van ca € 170.000 (0,4%).				

Kwijtschelding belastingen				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
31 V	54 N			23 N
Inwoners van Zoetermeer kunnen kwijtschelding van belastingenschuld aanvragen voor onroerendezaakbelasting (OZB-woningen), rioolheffing, afvalstoffenheffing en hondenbelasting (alleen voor de eerste hond). In 2019 zijn 3.904 kwijtscheldingsverzoeken toegekend. Dit is 84% van het aantal verzoeken. De totale kosten bedragen circa € 1.439.000. Het budget voor kwijtschelding belastingen bedraagt € 1.416.000. Per saldo is € 23.000 meer kwijtschelding verleend dan begroot. In TB2 werd een overschrijding verwacht van ca. € 110.000. Het voordeel op de kwijtschelding maakt onderdeel uit van de melding zoals genoemd bij de lasten.				

Armoedebeleid en Schuldhulpverlening				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	8 N			8 N
Voor noodzakelijke kosten voor levensonderhoud (zoals de inrichting van een nieuwe woning) voor mensen met beperkte financiële middelen kan een beroep gedaan worden op bijzondere bijstand. Het aantal huishoudens dat een aanvraag doet voor bijzondere bijstand is hoger als ingeschat bij de begroting. Het nadeel op de individuele verstrekkingen is € 205.000. De aanspraak op beschermingsbewind (ter bescherming van mensen die niet in staat zijn hun eigen financiën te regelen) is één van grootste posten en is dit jaar wederom toegenomen.				

Het nadeel komt uit op € 8.000 door een bijdrage van uit Menzis voor het project Emma en lagere uitgaven voor subsidies. De budget voor individuele verstrekkingen bedraagt circa € 3.000.000. Bij TB1 en TB2 is er een nadeel van € 43.000 gemeld.

Noodhuisvesting/ Huisvesting alleenstaande minderjarige vreemdeling

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
65 V	126 N			61 N

Zodra een alleenstaande minderjarige vreemdeling (amv), gehuisvest in een voorziening van Jeugdformaat/NIDOS in Zoetermeer, 18 jaar is geworden, dient deze binnen een maand door de gemeente passend te worden gehuisvest. Zodra de overbruggingsperiode van één maand is verlopen, komen de kosten van Jeugdformaat/NIDOS sinds 1-9-2017 volledig voor rekening van de gemeente. Voor 2019 heeft de gemeente kosten gemaakt voor het niet tijdig huisvesten. De verwachting is dat de kosten € 65.000 in 2019 zullen bedragen. Dit is in TB2 gemeld. Het budget voor noodhuisvesting is € 85.000.

Collectieve ziektekosten

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	121 V			121 V

De kosten voor inwoners met een laag inkomen (onder 120% van het wettelijk sociaal minimum inkomen) die hebben deelgenomen aan de collectieve ziektekostenverzekering zijn € 120.000 lager dan begroot. Dit wordt verklaard doordat er gemiddeld 4.893 deelnemers zijn, in de begroting was gerekend met 5.185 deelnemers. Bij TB2 is € 100.000 gemeld. Het budget voor collectieve ziektekosten is € 2.000.000.

Zoetermeerpas

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	31 N			31 N

Met de ZoetermeerPas kunnen mensen met een laag inkomen korting krijgen op verschillende activiteiten zoals sport, cultuur en dagjes uit. Het gebruik van de cheques voor zwemlessen stijgt ook dit jaar weer en van de nieuwe (kind)regeling is meer gebruik gemaakt. De uitgaven zijn € 300.000 hoger hierdoor. Mede door een terugvordering over de scholingsbijdrage 2018 en lagere uitgaven voor subsidies vallen de kosten € 31.000 hoger uit. Bij TB1 en TB2 is een nadeel van € 94.000 gemeld. Het budget voor de Zoetermeerpas is € 1.200.000.

Dubieuze debiteuren

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
575 V	338 N			237 V

Hier worden de mutaties van de voorziening dubieuze bijstandsdebiteuren verantwoord. Deze voorziening is benodigd om als een bijstandsvordering naar verwachting niet meer volwaardig is, deze vordering (al dan niet deels) af te waarderen. Op deze manier geeft de stand van de bijstandsvorderingen een reëel beeld. Deze voorziening behoort dus een omvang te hebben van het totale gedeelte aan bijstandsvorderingen dat we verwachten niet meer te kunnen innen.

In 2019 zijn voor € 575.0000 meer aan bijstandsvorderingen van vóór 2019 geïnd dan waar van tevoren rekening mee was gehouden. Hierdoor hebben we € 575.000 vrij kunnen laten vallen uit de voorziening. In TB2 is een voordeel van € 525.000 gemeld.

Daarnaast hebben wij in 2019 meer nieuwe bijstandsvorderingen opgelegd dan van tevoren ingeschat. Uit ervaring weten wij dat een deel van deze vorderingen (mede vanwege de doelgroep) direct al niet volledig te innen zijn. Daarom nemen wij voor dat gedeelte direct al ons verlies door een extra dotatie te doen aan de voorziening. In 2019 leidde dit tot een extra dotatie in de voorziening van € 338.000.

Besluit Bijstandsverlening zelfstandigen (BBZ)

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
36 N	68 V			32 V

Zelfstandigen met (financiële) problemen kunnen in bepaalde gevallen een beroep doen op het besluit bijstandsverlening zelfstandigen (BBZ). Door een structureel lager aantal deelnemers dat gebruik maakt van de regeling vallen de lasten lager uit waardoor een voordeel van € 68.000 ontstaat. Hierdoor wordt er ook minder ontvangen vanuit het Rijk waardoor de baten € 36.000 lager uitvallen. Zoetermeer zet stevig in op het worden van zelfstandige via de proeftuinen Zoete kruimels en Startend ondernemerschap. Deze projecten kennen een andere financiering dan de BBZ.

Schuldhelpverlening BTW

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	323 N			323 N

Bij het doorlichten van de fiscale positie van de gemeente is naar voren gekomen dat de betaalde BTW op contracten die samenhangen met het aanbieden van schuldhelpverlening, minimaal voor een deel ten onrechte bij het btw-compensatiefonds (BCF) is gedeclareerd.

Dit houdt verband met het gegeven dat, voor ingehuurde schuldhelpverlening die gericht is op individuele ondersteuning er geen verrekening op het BCF open staat. Daarnaast is het mogelijk dat er door externe partijen voor bepaalde activiteiten ten onrechte BTW aan de gemeente in rekening is gebracht die evenmin voor verrekening met BCF in aanmerking komt.

Er vindt nader onderzoek plaats naar de juiste (fiscale) rubricering van de (ingehuurde) uitgevoerde werkzaamheden. Op het totale op het BCF geclaimde bedrag voor de periode 2014-2019 wordt op dit moment ingeschat dat een bedrag van € 323.000 niet verrekenbaar is. Het nader onderzoek moet uitwijzen of dit bedrag hoger of lager uitvalt. Dit nadeel is al gemeld in TB3

In structurele zin is geen sprake van hogere kosten omdat enerzijds de inhuur voor dit onderwerp fors is afgenomen en anderzijds de eventuele inhuur plaatsvindt onder striktere contractvoorwaarden waarbij meer dan voorheen rekening wordt gehouden met de eisen en mogelijkheden van de BTW/BCF regelgeving.

Automatiseringsbudget

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	83 V			83 V

Dit jaar zijn de werkelijke kosten op het automatiseringsbudget € 83.000 lager dan begroot, wat vooral wordt veroorzaakt door het later vervangen van systemen.

Social impact fund

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	75 V			75 V

Bij de ombuigingen en vernieuwingen is er geld beschikbaar gesteld voor een verkenning naar Social impact fund, door de korte termijn die beschikbaar was na besluitvorming is dit voorstel nog niet uitgevoerd. Hierdoor ontstaat een voordeel van € 75.000. Social impact fund wordt in 2020 uitgevoerd.

Overige				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
27 V	57 V			84 V

Begrotingsrechtmatigheid

Er is geen sprake van begrotingsonrechtmatigheid in dit programma.

Programma 2. Samen leven en ondersteunen

Bedragen x € 1.000

	Primitieve begroting 2019 (1)	Begroting 2019 na wijzigingen (2)	Rekening 2019 (3)	Verschil tussen begroting na wijz. en rekening (2) - (3)	Meldingen 2019
Baten	2.343	1.407	1.664	257 V*	
Lasten	91.200	92.064	100.344	8.280 N*	9.319 N
Saldo van baten en lasten	-88.857	-90.657	-98.680	8.023 N	9.319 N

Onttrekkingen aan reserves	0	0	0	0	
Toevoegingen aan reserves	0	0	0	0	
Saldo mutaties reserves	0	0	0	0	0

Resultaat	-88.857	-90.657	-98.680	8.023 N	9.319 N
------------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------

* Afwijking in percentage t.o.v. Totaal (2): Baten 18,3 %, Lasten 9 %

Doelstelling 2.1 Bevorderen vroegtijdige, toegankelijke, passende en effectieve jeugdhulp

Jeugdhulp Zorg In Natura(ZIN) 2019				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	4.213 N			4.213 N

Jeugdhulp Zorg in Natura (ZIN) bestaat uit verschillende onderdelen:

- ZIN (de regionaal ingekochte jeugdhulp en de ingekochte jeugdhulp door de gemeente);
- LTA (op landelijk niveau ingekochte jeugdhulp door de VNG).

Op regionaal niveau bedragen de kosten voor jeugdhulp ZIN in 2019 € 255 mln. Dit is een stijging van 9,9% ten opzichte van 2018 toen de regionale kosten € 232 mln. uitkwamen.

Regionaal zijn de belangrijkste oorzaken van deze kostenstijging, gerangschikt op mate van impact:

1. Toename van de intensiteit van zorg (meer uren, dagdelen, etmalen per kind per maand);
2. Verschuiving van lichte naar zware zorg (complexere zorg);
3. Kinderen zitten langer in zorg (trajecten duren langer);
4. Stijging van het aantal jongeren in zorg.

Regionaal wordt actief gestuurd op de transformatie en de kostenontwikkeling in de jeugdhulp.

Hiertoe is een regionaal actieplan ombuiging kostenontwikkeling opgesteld dat bestuurlijk is bekrachtigd. De belangrijkste beheersmaatregelen uit dit plan zijn:

- Begrenzen van de intensiteit/omvang van de jeugdhulpvoorzieningen. Deze maatregel wordt in 2020 ingevoerd.

- Grip krijgen op de verschillende verwijsstromen door afstemming in triage (bijv. door inzet van praktijkondersteuners).
- Lobby voeren voor het met aanbieders gezamenlijk afbakenen van de jeugdhulp ten opzichte van de Wet langdurige zorg.

Het aantal jeugdigen met jeugdhulp stijgt in Zoetermeer niet, wel verandert de verhouding. Doordat de instroom daalt en de uitstroom min of meer stabiel blijft, neemt het aandeel van jeugdigen dat doorstroomt toe. In Zoetermeer zien we dat de kosten met name stijgen door een toename van de intensiteit van zorg en een toename van de doorlooptijd. Daarnaast is een kleine kostenstijging te wijten aan de tariefstijging bij de Gecertificeerde Instellingen (Jeugdbescherming en Jeugdreclassering) en een geringe doorwerking van de gemaakte kosten in 2018.

Om de kostenstijging te beperken is in de tweede helft van het jaar gestart met de uitvoering van de maatregelen uit het [Actieplan Bouwen aan toekomstbestendige jeugdhulp](#). Het financiële effect hiervan is dit jaar echter nog niet zichtbaar.

De totale financiële lasten Jeugdhulp Zorg in Natura 2019 komen uit op € 42,3 mln. Deze lasten zijn € 4,2 mln. hoger dan de begroting 2019. In de Tussenberichten is een totaalnadeel van € 4,3 miljoen gemeld.

Jeugdhulp Zorg in Natura (ZIN) 2015 - 2018

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	1.564 N			1.564 N

Jeugdhulpaanbieders dienen declaraties niet altijd direct in. Eind 2019 is geconstateerd dat er meer is betaald voor verleende jeugdhulp zorg in natura in de jaren 2015-2018 dan over die jaren was voorzien. Er is dus meer betaald dan door ons is geprognosticeerd.

Daarnaast is meer betaald voor de beschikbaarheid van regionale voorzieningen, zoals het Expertiseteam Complexe Zorg en Begeleiding en toeleiding naar JeugdhulpPlus (gesloten jeugdzorg). De ingediende declaraties voor de regionale voorzieningen zijn via het Inkoopbureau H-10 afgewikkeld. Zoetermeer heeft te weinig zicht gehad op deze regionale voorzieningen en daardoor niet voldoende geprognosticeerd in de betreffende jaren. Voor de regionale voorziening is ruim € 1,0 miljoen meer betaald dan geprognosticeerd voor de jaren 2015-2018. Voor verleende zorg in 2015-2018 is inmiddels € 0,15 meer betaald dan geprognosticeerd. Dit bedrag is inclusief maximaal € 0,45 mln. aan mogelijk nog in te dienen declaraties over de periode 2015-2017. In de Tussenberichten is een nadeel van € 300.000 - € 600.000 gemeld.

PGB Jeugdwet

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	715 N			715 N

Het aantal afgegeven PGB's Jeugdwet is gelijk gebleven in 2019 (151 jeugdigen) ten opzichte van 2018 (154 jeugdigen). Wel neemt het verstrekte budget per jeugdige toe. We zien dat 56 jeugdigen verantwoordelijk zijn voor ongeveer 75% van het totaal verstrekte budget PGB in 2019. Een PGB Jeugdwet wordt veelal ingezet voor begeleiding individueel of in groepsverband of begeleiding geboden door het sociaal netwerk. Momenteel is de oorzaak van de stijging van de budgetten nog niet bekend. Hier wordt nader onderzoek naar verricht. Onderzoeksgebieden zijn onder meer de combinatie van PGB en Zorg in Natura, inzet van PGB ter ondersteuning op school en inzet van een PGB als overbruggingshulp voor andere vormen van hulp. Het budget PGB Jeugdwet is met € 715.000 overschreden. In de Tussenberichten is in totaal een nadeel van € 678.000 gemeld.

Vervoerskosten Jeugd				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	172 N			172 N

Jeugdhulpvervoer is bedoeld voor jeugdigen die vanwege een medische noodzaak of beperkingen in de zelfredzaamheid vervoer nodig hebben naar een jeugdhulpvoorziening. Bij de vorige aanbesteding in 2018 is uitgegaan van lagere aantallen en minder reisbewegingen dan werkelijk gemaakt; de kosten zijn hierdoor € 172.000 hoger dan geraamd. Begin dit jaar is het vervoer (waaronder ook jeugdhulpvervoer) opnieuw aanbesteed met ingangsdatum 1 augustus 2019. In het Tweede Tussenbericht is een nadeel van € 200.000 gemeld.

Implementatie inkoop 2020				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
84 V	234 V			318 V

In 2018 hebben alle raden van de H10-gemeenten de Inkoopstrategie specialistische jeugdhulp regio Haaglanden 2020-2024 vastgesteld en daarmee de brede kaders van de resultaatgerichte inkoopstrategie. De planning van het in april gestarte aanbestedingstraject kwam onder druk te staan, doordat de inkoopdocumenten samen met jeugdhulpaanbieders om een verdere uitwerking en aanscherping vroegen. De gemaakte aanpassingen bleken echter niet voldoende, wat heeft geresulteerd in een kort geding aangespannen door een aantal jeugdhulpaanbieders. De uitspraak van het kort geding eind oktober 2019 had tot gevolg dat de aanbesteding werd opgeschort en de invoering van het resultaatgerichte stelsel is uitgesteld. Door het stagneren van het regionale proces is het projectbudget, gereserveerd voor de implementatie van de resultaatgerichte werkwijze in Zoetermeer, inclusief een bijdrage vanuit het regionaal Transformatiefonds, niet geheel benut. Veel onderdelen zijn wel al uitgewerkt voor Zoetermeer, maar nog niet geïmplementeerd. Deze werkzaamheden schuiven door naar 2020. In het Tweede Tussenbericht is een voordeel van € 200.000 gemeld.

Subsidie JGZ 2018				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	322 V			322 V

Zoetermeer heeft van de Stichting Jeugdgezondheidszorg Zuid-Holland West (JGZ ZHW) subsidiemiddelen terug ontvangen die in 2018 waren beschikt voor preventieve zorg. Eén van de belangrijkste redenen van deze teruggave betrof de krappe arbeidsmarkt en daarmee de moeilijkheid die JGZ ZHW ervoer om (tijdig) nieuwe JGZ-professionals aan te trekken. Hierdoor konden niet alle taken op volledige sterkte worden uitgevoerd. In het Tweede Tussenbericht is het voordeel van € 322.000 gemeld.

Personeelskosten Jeugd				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
26 V	310 N			284 N

Er is tijdelijk extra capaciteit aangetrokken voor het wegwerken van de achterstanden bij Jeugd- en Gezinshulp en ter vervanging van zieke medewerkers en medewerkers met zwangerschapsverlof. De achterstanden zijn in de eerste helft van 2019 weggewerkt en de bezetting van het team is op orde gebracht. Halverwege 2019 is tijdelijk extra formatie beschikbaar gesteld voor de uitvoering van de versnellingsmaatregelen uit het Actieplan Bouwen aan toekomstbestendige jeugdhulp. Vanwege de

zomervakantie en wervingstijd is deze formatie in het vierde kwartaal ingevuld waardoor het beschikbare budget in 2019 niet volledig is benut.

In de Tussenberichten is een totaalnadeel van € 525.000 gemeld.

Praktijkondersteuners huisartsen Jeugd (POH Jeugd)

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	159 V			159 V

Het budget POH jeugd werd voor 2019 berekend op een gemiddelde inzet van 7,0 Fte. In 2019 werd gemiddeld 5,1 Fte POH jeugd ingezet. De volgende redenen lagen hieraan ten grondslag:

1. Vervanging t.g.v. zwangerschapsverlof en vertrek (o.a. verhuizing) kostte tijd en hierdoor was de formatie niet altijd volledig;
2. De POH jeugd werken inmiddels voor alle 54 huisartspraktijken in Zoetermeer en zien jaarlijks meer jeugdigen dan we hadden verwacht. Doordat de POH jeugd gemiddeld minder consulten nodig hebben per kind dan op basis waarvan de formatie werd berekend, kunnen zij in minder uren toch meer jeugdigen zien. Bij 46% bij van de kinderen die zij zien gaat om probleemverheldering (gemiddeld 2 consulten) en daar waar zij kinderen zelf behandelen, worden gemiddeld 4 consulten ingezet. Een gemiddelde inzet van 7,0 Fte bleek dan ook te hoog ingeschat. Dit is voor 2020 dan ook bijgesteld tot gemiddeld 6,0 Fte.

Kinderopvang op sociaal medische indicatie (smi)

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
16 V	63 V			79 V

Met het afgeven van sociaal-medische indicaties voor een kinderopvangplaats (kinderopvang smi) krijgt een aantal kinderen een plek om zich in een normale kinderdagverblijfsetting te ontwikkelen én krijgen ouders tijd en ruimte om de regie op het gezin weer te kunnen pakken. Kinderopvang smi is een normaliserende preventieve voorziening in het spectrum van de jeugdhulp en -ondersteuning en in veel gevallen verbonden aan de ondersteuningsvraag van de betrokken ouder(s).

In 2018 zijn de werkafspraken kinderopvang smi aangescherpt (indien mogelijk minder dagen, minder lang en minder buitenschoolse opvangplaatsen) vanwege de overschrijdingen van het budget de afgelopen jaren. Of deze trend doorzet, wordt gemonitord in 2020.

Overig Jeugd

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	157 V			157 V

Het totaalvoordeel van € 157.000 is op diverse onderdelen ontstaan, zoals lagere uitvoeringskosten bij Meerpunt en uitgestelde kostenverhogende overheadharmonisatie bij de GR GGD en Veilig Thuis Haaglanden.

Doelstelling 2.2 Langer zelfstandig wonen

Huishoudelijke hulp

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	862 N			862 N

Huishoudelijke hulp wordt ingezet voor inwoners die niet meer in staat zijn huishoudelijk werk te verrichten. Huishoudelijke hulp wordt in natura of als pgb verstrekt. Door de aanzuigende werkingen van het Wmo abonnementstarief stijgen de aantallen klanten en daarmee de aantallen uren huishoudelijke hulp. Er is nog geen zicht op het stabiliseren van de klantenaantallen. Verder vallen de lasten over 2018 € 180.000 hoger uit dan verwacht bij de jaarrekening 2018.

Het nadeel op de huishoudelijke hulp bedraagt € 862.000 (budget € 8.815.000). Dit is inclusief het nadeel over 2018. Hiervan is € 705.000 gemeld in TB2.

Hulpmiddelen en woningaanpassingen

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	1.355 N			1.355 N

Een hulpmiddel is een roerende zaak die bedoeld is om beperkingen in de zelfredzaamheid of participatie te verminderen of weg te nemen. Woningaanpassingen worden ingezet als inwoners vanwege een handicap beperkingen ondervinden bij het normale gebruik van de woning. Het aantal verstrekkingen voor hulpmiddelen en woningaanpassing ligt fors hoger dan vorig jaar. Een reden kan zijn de invoering van het abonnementstarief. Daarnaast hebben inwoners meer hulpmiddelen en woningaanpassingen nodig omdat ze ouder worden en langer thuis blijven wonen. Verder speelt de verhoging van het BTW tarief van 6 naar 9% bij de hulpmiddelen mee. Omdat de aantallen verstrekkingen jaarlijks verschillen is het moeilijk te zeggen wat de hoofdoorzaak is.

De lasten voor de hulpmiddelen en woningaanpassingen vallen € 1.355.000 hoger uit (budget € 2.729.000). Hiervan is € 1.357.000 in de tussenberichten gemeld.

Regiotaxi

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	18 V			18 V

De regiotaxi is vervoer van deur-tot-deur en wordt ingezet voor inwoners die een beperking hebben m.b.t. vervoer. De lasten over 2018 vallen € 120.000 lager uit vanwege omdat de Brede Doeluitkering (BDU) hoger is uitgevallen dan verwacht. De lasten over 2019 sec vallen € 102.000 hoger uit door de aan de vervoerder toegekende congestietoelage.

De lasten voor de regiotaxi laten per saldo een voordeel van € 18.000 zien (budget 865.000). In TB2 is een voordeel van € 120.000 gemeld.

Ondersteuning thuis

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	627 N			627 N

Begeleiding is erop gericht dat mensen zo lang mogelijk zelfstandig kunnen wonen en participeren. Het aantal klanten en uren stijgt al enige jaren geleidelijk, maar in 2019 gaat de stijging sneller dan voorheen. Het einde van de stijging is nog niet in zicht. De extra stijging in 2019 is waarschijnlijk het gevolg van de verlaging van de eigen bijdrage. Het effect hiervan op de begeleiding is groter dan vooraf aangenomen. Ook zien we dat ontwikkelingen in het voorliggende veld doorwerken in de Wmo. Bijvoorbeeld ontwikkelingen in de GGZ zoals toename van het aantal hulpvragen, extramuralisering en wachtlijsten leiden tot een toename van de vraag naar begeleiding vanuit de Wmo. Verder is er over 2018 € 127.000 meer gefactureerd dan verwacht.

Kortdurende individuele begeleiding (vrij inzetbare voorziening) kan als kortdurende interventie, in principe eenmalig, worden ingezet voor maximaal 50 uur bij kwetsbare inwoners die de grip op het dagelijks leven kwijt zijn of dreigen te verliezen. Er zijn minder uren ingezet en klanten zijn sneller doorverwezen naar reguliere begeleiding.

Kortdurend verblijf is logeeropvang, met als doel ontlasten van de mantelzorger. Het aantal klanten en dagdelen is lager dan begroot, maar ligt wel rond het niveau van 2018.

De PGB's worden beschikbaar gesteld door de gemeente en uitbetaald via de Sociale Verzekeringsbank (SVB). Het aantal klanten is licht gestegen, maar het gemiddeld bedrag per klant is gedaald.

De lasten laten een overschrijding zien van € 627.000 (budget € 10.028.000). In TB2 is een overschrijding van € 999.000 gemeld.

WMO Personeel (individuele en maatwerkvoorzieningen)

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
86 V	521 N			435 N

De Wmo heeft te maken gekregen met achterstanden, waarvoor extra is ingehuurd à € 185.000 (dit incidentele tekort is al gemeld bij TB1).

Sinds 1 januari 2019 is er de aanzuigende werking van het abonnementstarief bij de eigen bijdrage waardoor het aantal meldingen fors is gestegen. Daarnaast hebben we extra tijd nodig gehad voor de problemen met het hulpmiddelendossier. Door deze ontwikkelingen is de inzet van externen nog niet afgebouwd en is er extra formatie nodig geweest om de Wmo meldingen af te kunnen handelen en ervoor te zorgen dat de wettelijke termijnen niet overschreden gaan worden. Bij TB2 is € 250.000 gemeld.

Tevens zijn er hogere kosten voor de H6 geweest à € 86.000, welke worden gedekt door de hogere H6 bijdrage van de andere gemeente.

Overig

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
23 V	30 V			53 V

Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dat betekent dat door de gemeenten geen zekerheden over omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen worden verkregen als gevolg van het niet kunnen vaststellen van de juistheid op persoonsniveau, zoals hiervoor is toegelicht.

Doelstelling 2.3 Bevorderen gezondheid, veiligheid en welbevinden

Overigen

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	45 V			45 V

Doelstelling 2.4 Meedoen naar vermogen, ongeacht aard van de beperking

Wijkbudget (Impuls wijkgericht werken)

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
V/N	315 V			315 V

In november 2018 heeft het college de opdracht gegeven voor het ontwikkelen van wijkgericht werken. Er is voor gekozen om met de uitwerking en toepassing van wijkgericht werken te beginnen in twee pilotwijken (Oosterheem en Seghwaert).

In 2019 is met name ingezet op de pilotwijken door hier proactief aan de slag te gaan om binnen een korte termijn te komen tot de gewenste wijkgerichte opgaven. De wijkgerichte opgaven bepalen de inhoudelijk focus waar in 2020 en 2021 aan wordt gewerkt in de wijk. De wijkregisseurs hebben in 2019 deze overkoepelende opgaven - gezamenlijk met de partners in de wijk - vertaald naar concrete acties en projecten voor deze periode. In 2019 is daarmee voornamelijk ingezet op de inhoudelijke uitwerking van de opgaven en zijn er weinig kosten gemaakt. De kosten voor de verschillende projecten, denk hierbij bijvoorbeeld aan de kosten voor een Huis van de wijk, zullen

dan ook voornamelijk in 2020 en 2021 worden gemaakt. Er is met andere woorden sprake van een herfasering.

Op het zogenaamde Wijkbudget (Impuls wijkgericht werken) van € 350.000 is aldus een voordeel behaald van afgerond € 315.000.

Wijk aan zet en wijkactivering

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
V/N	132 V			132 V

Betreft de volgende twee onderwerpen:

- Inwonerbudgetten (Wijk aan zet-budget) € 71.000 V;

Van de inwonerbudgetten (budget Wijk aan Zet!) ten bedrage van € 110.000 is een bedrag van € 71.000 niet besteed als gevolg van een lager dan ingeschat aantal aanvragen voor buurtactiviteiten e.d. (vrijval van budget).

- Wijkactivering overig € 61.000 V

Hiervan € 47.000 voordeel in verband met het stopzetten van de subsidie aan Stichting MOOI ten behoeve van vakantieactiviteiten Speelmeer. Deze activiteiten zijn in 2019 volledig ter hand genomen door de gemeentelijke organisatie (met lagere kosten), waardoor maar gedeeltelijk sprake is van vrijval. Zie verder toelichting programma 4 Vrije Tijd.

Wmo Personeel (Personeelskosten Algemene Wmo-voorzieningen)

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
V/N	225 V			225 V

De personeelskosten die betrekking hebben op de Algemene WMO-voorzieningen, inclusief de kosten van inhuur, onderschrijden het budget (€ 1,7 mln.) met € 225.000. De werkelijke ureninzet heeft voor een deel op andere producten / programma's plaatsgehad dan was aangenomen (programma 1: producten Lokaal onderwijsbeleid en Aansluiting onderwijs -arbeidsmarkt en programma 4: producten Sport en Groen, spelen en leren).

Er is dus sprake van een verschuiving tussen programma's..Op het totale personeelsbudget / budget inhuur van de betrokken formatie doet zich geen voordeel (vrijval) voor.

Budget transformatie, knelpunten c.a. Wmo

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
V/N	155 V			155 V

Het budget (ook bekend als Wmo vrij besteedbaar) was in 2019 onder meer bestemd voor projectbegeleiding, inkoopdeskundigheid, data-abonnement en andere kosten die te maken hebben met de invoering van de gebiedsgerichte organisatie van de Wmo. Er is een relatief groot beroep op de eigen organisatie gedaan, waardoor een deel van het budget vrijvalt. Dit is gebeurd vanuit het uitgangspunt om bij ontwikkeltaken een grotere rol weg te leggen voor de eigen organisatie.

Van het budget van € 267.000 is in 2019 een bedrag van € 155.000 niet aangewend.

Mantelzorgwaardering

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
V/N	100 N			100 N

Mantelzorgers kunnen in aanmerking komen voor een Mantelzorgwaardering, een financiële waardering van € 200 per persoon..

In 2019 is het budget Mantelzorgwaardering (in totaal was € 400.000 beschikbaar) met € 100.000 overschreden vanwege een hoger aantal inschrijvingen van mantelzorgers dan voorzien (werkelijk

aantal 2.500 bijdragen in plaats van 2.000 geraamd). In TB2 was een overschrijding met € 140.000 gemeld (prognose TB 2 2019 in totaal 2.700 aanvragen).

Ontmoeten en meedoen

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
V/N	100 V			100 V

Betreft in hoofdzaak de volgende onderwerpen:

- Integratie € 56.000 V

De begeleiding van alleenstaande jongvolwassen vergunninghouders heeft plaatsgehad met middelen uit het budget Wmo maatwerk. Er is dus sprake van een verschuiving binnen programma 2 Samen leven en ondersteunen (Ondersteuning thuis, doelstelling 2.2 Langer zelfstandig wonen)

- Doorontwikkeling Balijhoeve € 30.000 V

Kosten zijn opgevangen binnen de bestaande formatie (en budget).

Maatschappelijke zorg

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
V/N	87 V			87 V

Vrijval betreft enkele kleine verschillen (op een budget van € 1,005 mln.) met betrekking tot de volgende onderwerpen: Wijkcoaching, Opvang, Meldpunt Bezorgd en project DICHTERBIJ voor mensen met verward gedrag.

Overigen

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
22 V	108 V			130 V

Totaal voordelig saldo, samengesteld uit meerdere afwijkingen die elk minder dan € 100.000 bedragen.

Begrotingsrechtmatigheid

Er is geen sprake van begrotingsonrechtmatigheid in dit programma.

Programma 3. Leefbaarheid, duurzaam en groen

Bedragen x € 1.000

	Primitieve begroting 2019 (1)	Begroting 2019 na wijzigingen (2)	Rekening 2019 (3)	Verschil tussen begroting na wijz. en rekening (2) - (3)	Meldingen 2019
Baten	25.873	26.169	25.900	269 N*	911 N
Lasten	50.942	46.754	46.833	79 N*	75 V
Saldo van baten en lasten	-25.069	-20.585	-20.933	348 N	836 N

Onttrekkingen aan reserves	896	1.119	1.008	111 N	150 V
Toevoegingen aan reserves	49	49	49	0	
Saldo mutaties reserves	847	1.070	959	111 N	150 V

Resultaat	-24.222	-19.515	-19.974	459 N	686 N
------------------	----------------	----------------	----------------	--------------	--------------

* Afwijking in percentage t.o.v. Totaal (2): Baten -1 %, Lasten 0,2 %

Doelstelling 3.1 Bevorderen duurzame ontwikkeling

Afvalinzameling				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
565 N	4 N			569 N

Voor afvalinzameling en -verwerking en overige kosten afval is in de programmabegroting een budget opgenomen van ca. € 10,6 mln. Dit is exclusief de overige kosten die mogen worden toegerekend aan de afvalstoffenheffing, zoals overhead, btw en veegkosten. Deze kosten zijn verantwoord op een ander programma. De totaal hierbij behorende belastingopbrengsten (en overige opbrengsten afval) bedragen ca. € 15,9 mln.

Op de opbrengsten is een nadeel ontstaan van € 565.000. De kosten zijn € 4.000 hoger.

Lagere opbrengsten
Er is minder afvalstoffenheffing ontvangen dan verwacht, omdat er minder nieuwe woningen zijn opgeleverd dan in de begroting was opgenomen. Het ontstane nadeel is € 341.000. In TB2 is een nadeel gemeld van € 370.000.
De overige opbrengsten afval zijn daarnaast lager door lagere vergoedingen, zoals een lagere papierprijs en een lagere vergoeding van het verpakkingsfonds. Het ontstane nadeel is totaal € 299.000. In TB2 is hiervoor een nadeel gemeld van € 230.000.
Daarnaast zijn er ook hogere inkomsten voor onder andere ijzer (er is meer ijzer ingezameld en de opbrengst per ton was hoger dan begroot) en vergoedingen van schades, in totaal € 75.000 voordeel.

Hogere kosten
Het geringer aantal woningen (dan verwacht) heeft zich niet op alle onderdelen vertaald in evenredig lagere kosten. Er zijn lagere kosten voor de inzameling en verwerking van restafval, gft en glas, papier, textiel en PBD, totaal € 384.000. In TB2 is een voordeel van € 360.000 gemeld.
Er is meer grofvuil ingezameld dan begroot, hierdoor zijn de kosten € 268.000 hoger dan begroot. In TB2 is een nadeel van € 120.000 gemeld.
Daarnaast zijn er op verschillende onderdelen nadelen voor in totaal € 120.000. Het grootste deel komt door de hogere kosten voor het onderhoud van de huisvuilwagens. Deze kosten zijn hoger dan begroot omdat er revisies zijn uitgevoerd waardoor deze huisvuilwagens langer mee kunnen.

Programma Duurzaam en Groen, onderdeel groen				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
172 V	30 V			202 V

Voor uitvoering voor projecten groen is € 597.000 beschikbaar gesteld, hiervan is € 337.000 gedekt vanuit bijdragen van derden en € 260.000 vanuit gemeentelijk budget. In 2019 zijn de projecten die met partners worden uitgevoerd sneller uitgevoerd dan voorzien terwijl de projecten met een (hoge) gemeentelijke bijdrage juist later zijn gestart. In totaal is € 567.000 uitgegeven, Daardoor is er een voordeel op de lasten van € 30.000. Het belangrijkste project dat met partners is uitgevoerd is het 'rondje Meerpolder' en is ook afgerond. Er zijn voor dit project meer uitgaven gedaan en meer bijdragen ontvangen (€ 172.000 hoger dan begroot). De projecten met een (hoge) gemeentelijke bijdrage hebben door capaciteitsproblemen (nieuwe projecten uit de jaarschijf 2019 zijn niet opgepakt) en soms een langere voorbereidingstijd juist vertraging opgelopen. Het gemeentelijke aandeel in de projecten 2019 bedraagt in totaal € 58.000. Dat houdt in dat nog een gemeentelijk aandeel voor toekomstige projecten, waarvoor al deels verplichtingen zijn aangegaan, resteert van € 202.000. Dit veroorzaakt ook het voordelige saldo. De uitvoering zal plaatsvinden in de periode 2020/2022.

Motie Natuurontwikkeling Zoetermeerse plas				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	47 V			47 V
<p>Vanuit de motie 1706-12 'Natuurontwikkeling Zoetermeerse plas' is € 50.000 na een budgetoverheveling uit 2018 in de begroting opgenomen. Het budget wordt aangewend in de vorm van een aandeel in het project 'moerasparels'. In 2018 is overeenstemming bereikt met o.a. lokale organisaties, organisaties als het Hoogheemraadschap Rijnland, omwonenden en belanghebbenden over de aanpak van dit gebied. Dit heeft geleid tot overeenkomsten over cofinanciering. De voorbereiding heeft langer geduurd maar bij de uitvoering de verschillende projecten vanuit het programma Duurzaam en Groen, onderdeel groen, wordt vooral gestuurd op de afgesproken einddatum in 2022. Tussentijds wordt telkens gekeken waar de veelal ambtelijke inzet het beste op kan worden ingezet. Zo is in 2019 de focus gericht geweest op de voltooiing van het project rondje Meerpolder en is gestart met een ander project van uit Duurzaam en Groen (het weidevogelproject). Dit vroeg om een intensieve inzet, terwijl het project de Moerasparels in overeenstemming met de afspraken met derden kon wachten.</p>				

Milieutechniek (Geluid en Lucht)				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	50 N			50 N
<p>Voor advisering voor milieuvraagstukken is een medewerker geluid en lucht techniek in dienst met een budget van ca. € 80.000. De huidige formatie blijkt ontoereikend om alle vraagstukken te kunnen afwickelen. Het gaat hier bijvoorbeeld om het voor specifieke gebieden (moeten) actualiseren van het geluidsmodel en het voorbereiden en leveren van uitsneden uit dit model aan derden voor hun planvorming. Om vertraging van de planvorming te voorkomen is extra ingehuurd en is het aantal adviezen van derden gestegen. Doordat de inzet in de tweede helft beperkter was en het uitvoeringsbudget niet volledig is aangesproken, is de overschrijding beperkt gebleven tot € 50.000. In TB2 was een nadeel gemeld van circa € 100.000.</p>				

Overig				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
69 N	32 V			37 N

Doelstelling 3.2 Behouden aantrekkelijke & veilige openbare ruimte

Waterbouwkundige voorzieningen				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	321 V			321 V
<p>Voor het dagelijks- en groot onderhoud van de watergangen werkt de gemeente Zoetermeer samen met Hoogheemraadschappen van Rijnland (HHR) en van Schieland en de Krimpenerwaard (HHSK). Het voordeel van € 321.000 in 2019 wordt grotendeels veroorzaakt door een nieuwe samenwerkingsovereenkomst over de bekostiging van de afzet van de bagger uit onderhoudswerkzaamheden. Voor de afvoer van bagger is een bedrag beschikbaar gesteld van € 350.000.</p> <p>De uitvoering is vanwege de samenwerking met de waterschappen afhankelijk van hun planning. Hiertoe is een meerjarenplanning, maar deze verschilt per jaar. Daardoor zijn er wisselende hoeveelheden van de te transporteren en de te verwerken baggeren. Tot slot zijn de kosten ook afhankelijk van de wisselende kwaliteit van de bagger (minder of meer vervuild).</p>				

Dagelijks onderhoud kunstwerken				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	307 V			307 V
<p>Het dagelijks onderhoud kunstwerken bestaat onder andere uit het reinigen, schilderen, repareren van leuning, liggers en planken ed. van alle onderdelen aan bruggen, tunnels, steigers en waterkeringen, maar ook het onderhouden en schoonmaken van de roltrappen, liften en glazen constructie van de Mandelabrug. In 2019 is voor de uitvoering van deze werkzaamheden een bedrag beschikbaar gesteld van € 781.000. Doordat in voorgaande jaren het groot onderhoud aan de Mandelabrug is uitgevoerd behoeft er in 2019 minder dagelijks onderhoud te worden uitgevoerd. Bovendien zijn er in de afgelopen periode diverse houten bruggen vervangen door zowel staal/composiet en door beton. Dit geeft een incidenteel voordeel van € 307.000. In TB2 is melding gemaakt van een voordeel van € 100.000. Met het structureel effect is rekening gehouden in de voorstellen voor ombuigingen en vernieuwen.</p>				

Energielasten, openbare verlichting				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	140 N			140 N
<p>Voor de energielasten in de openbare ruimte is een bedrag gereserveerd van € 305.000. In TB1 is melding gemaakt van een toename van de energiekosten als gevolg van een stijging van de tarieven voor de openbare verlichting in 2019 met € 150.000. Deze stijging wordt veroorzaakt door toenames in de energiebelasting (van de overheid), de netbeheerkosten (van de netbeheerder) en de leveringskosten (van de energieleverancier). Dit geeft een structureel nadeel van € 140.000.</p>				

Verkeersmaatregelen Stationsstraat				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	70 N			70 N
<p>Naar aanleiding van de recente ongevallen op het kruispunt 1e Stationsstraat – Karel Doormanlaan zijn diverse maatregelen genomen zoals de inzet van verkeersregelaars en afzettingen. Door de aanpassingen is een incidenteel nadeel ontstaan van € 70.000 (excl. uren). In TB1 was melding gemaakt van een omvang tussen de € 45.000 en € 50.000.</p>				

Gladheidsbestrijding				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	110 V			110 V
<p>Het voordeel van € 110.000 wordt veroorzaakt doordat er minder sneeuw- en vorstdagen zijn geweest dan voorzien. Hierdoor behoefde er ook minder te worden gestrooid in het winterseizoen. Voor de gladheidsbestrijding is in 2019 een bedrag van € 423.000 beschikbaar gesteld.</p>				

Dagelijks onderhoud Openbare Ruimte				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	158 V			158 V
<p>In het onderhoud wordt onderscheid gemaakt tussen het dagelijks- en service gerichte onderhoud en het groot onderhoud. Het gaat er bij het dagelijks onderhoud om het vinden van de balans tussen de kwaliteit, het voorkomen of verkleinen van risico's en de beschikbaarheid van financiële middelen. In sommige gevallen kan door intensiever dagelijks onderhoud het vervangen van voorzieningen worden uitgesteld. In andere gevallen kan het in de afweging beter zijn een voorziening eerder dan</p>				

gepland te vervangen of groot onderhoudswerkzaamheden uit te voeren. Bij deze afweging worden vooral de meest actuele inspecties betrokken. Verder zijn er invloeden van buitenaf die niet te voorzien zijn. Denk aan de effecten van het weer en bijvoorbeeld de bestrijding van de eikenprocessierups waardoor werkzaamheden niet uitgevoerd kunnen worden. De afweging tussen dagelijks onderhoud of groot onderhoud heeft geleid tot een voordeel van € 158.000.

Bestrijding Eikenprocessierups

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	68 N			68 N

De gemeente Zoetermeer heeft ongeveer 42.000 bomen in beheer. Het dagelijks onderhoud betreft vooral de controles op veiligheid, de bestrijding van ongedierte, snoeibeurten en het op (kleinschalig) niveau planten van nieuwe bomen. Voor het dagelijks onderhoud is in 2019 een bedrag beschikbaar gesteld van € 681.000. Dit jaar hadden veel gemeenten in Nederland last van de Eikenprocessierups. Ook in de gemeente Zoetermeer heeft de bestrijding van deze rups topprioriteit gehad. Dit heeft geleid tot een nadeel van € 68.000. In TB1 is melding gemaakt van een nadeel van € 50.000.

Schoon is gewoon

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	96 V			96 V

De Gemeente Zoetermeer ontvangt een vergoeding van Nedvang, die specifiek besteed moet worden aan de preventie van zwerfafval door middel van gedragsbeïnvloeding en bewustwording. Hiervoor is ook een voorziening getroffen. Door een onttrekking en vrijval vanuit de voorziening zwerfafval is een incidenteel voordeel ontstaan van € 96.000. Hiervan is in TB2 melding gemaakt.

Parkeren

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
149 N	126 V	28 N		51 N

De gemeente heeft voor bepaalde gebieden in het centrum betaald parkeren ingesteld. De totale omvang van de parkeerinkomsten bedraagt € 2,2 mln. De parkeeropbrengsten staan onder druk, doordat er steeds meer woningen komen in het betaald parkeren gebied. Er worden hierdoor steeds meer relatief goedkope bewonersvergunningen afgegeven, waardoor de parkeerplekken niet meer beschikbaar zijn voor betalende bezoekers. Conform de melding bij TB2 geeft dit een nadeel van € 149.000.

Daarnaast is er bij TB1 een melding gedaan over de lagere onderhoud- en beheerkosten van de parkeergarages. Het voordelig resultaat van € 126.000 was nagenoeg conform deze melding van € 105.000 aan lastenkant en €16.000 aan batenkant.

Per saldo was er een negatief resultaat van € 51.000 op het parkeren.

Huisaansluitingen riolering

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
42 N				42 N

De gemeente zorgt voor aansluiting van het openbare riool op privéterrein. De opbrengsten van de huisaansluitingen riolering staan te hoog geraamd in de begroting. De laatste drie jaar is dit gemeld in de jaarrekening en inmiddels is er sprake van een structureel effect. Nagenoeg conform de melding in TB1 gaat het om een bedrag van € 42.000.

Riolering VGO/GRP aanpassen eenheidsprijzen				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	360 V			360 V
<p>De voorziening onderhoud riolering wordt jaarlijks gevoed met de opbrengst uit de rioolheffing. Daarnaast wordt een bedrag van 4% over de boekwaarde van de voorziening ten laste van de exploitatie in deze voorziening gestort. Als gevolg van de lagere kosten van het onderhoud voor het relinen kan de jaarlijkse bijschrijving op de stand van de voorziening worden verlaagd van 4% naar 2,3%. Conform de melding in TB1 leidt dit tot een voordeel van € 360.000 in de exploitatie en een nadeel van hetzelfde bedrag in de voorziening riolering.</p>				

Riolering baggeren				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
299 V	256 N			43 V
<p>Medio 2019 is met de waterschappen een akkoord bereikt over de baggerwerkzaamheden. In de tariefsbepaling van de rioolheffing voor 2019 was hier al rekening mee gehouden. In de begroting was dit echter nog niet verwerkt. Dit heeft ertoe geleid dat er aan de batenkant meer inkomsten waren en aan de lastenkant meer uitgaven van € 175.000. Per saldo is dit neutraal. Daarnaast is er iets meer rioolheffing opgehaald door een iets hogere WOZ waarde. Per saldo gaat dit om een bedrag van € 124.000. Daarentegen waren er ook meer uitgaven op het reinigen en inspecteren van in totaal € 81.000.</p>				

Begraafplaatsen				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
97 N				97 N
<p>In de Wet op de lijkbezorging staat dat gemeenten een gemeentelijke begraafplaats moeten hebben en verantwoordelijk zijn voor de exploitatie daarvan. Net als in voorgaande jaren zijn ook in 2019 de inkomsten lager dan begroot. Het nadeel aan de batenkant voor 2019 komt hierdoor uit op een bedrag van € 97.000.</p>				

Uitvoering nazorg afgesloten grondexploitaties				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	77 N	77 V		0 V
<p>In de Brede Bestemmingsreserve zijn middelen gereserveerd voor nog uit te voeren werken die betrekking hebben op reeds afgesloten (delen van) grondexploitaties. In een meerjarenprogramma is vastgelegd, dat elk jaar wordt bijgesteld naar aanleiding van de meldingen en inspecties, wat elk jaar aan onderhoud moet worden uitgevoerd. Uit inspectie (april/mei) naar aanleiding van een ongeval is naar voren gekomen dat er gevaarlijke situaties in Oosterheem zijn ontstaan en is de programmering bijgesteld.</p> <p>Door de reparaties en aanpassingen als gevolg van verzoeken is een nadeel ontstaan van € 77.000. Daartegenover staat een hogere onttrekking uit de Brede Bestemmingsreserve. In TB2 is melding gemaakt van een hogere onttrekking van € 150.000.</p> <p>Door de vertraging in de uitvoering van de herstelwerkzaamheden aan de bestrating in Oosterheem is de oplevering eind 2019 niet gehaald. De reeds geplande werkzaamheden zullen in 2020 worden uitgevoerd.</p>				

Groot onderhoud en beheer openbare ruimte				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
78 V	668 N	160 N		750 N
<p>De begroting voor groot onderhoud en vervanging in de openbare ruimte is gebaseerd op een theoretische levensduur van kapitaalgoederen. Hierbij is sprake van een verwachting over de ontwikkelingen van de staat van kapitaalgoederen. De werkelijke staat van kapitaalgoederen, zoals vastgesteld middels inspecties, kan om verschillende redenen afwijken van deze verwachte staat. Bij afwijkingen tussen de verwachte en de werkelijke staat loopt begroting en realisatie uiteen. Bij de totstandkoming van het programma wordt bepaald wat de meest efficiënte maatregel is om het kapitaalgoed in gewenste staat te houden. Voor het groot onderhoud en beheer openbare ruimte is in 2019 € 8,7 mln. beschikbaar gesteld.</p> <p>De overschrijding in 2019 van € 668.000 wordt deels veroorzaakt door de realisatie van het restant van de programmering 2018. Daarnaast gaat het er ook bij groot onderhoud om de balans te vinden tussen de kwaliteit, het voorkomen of verkleinen van risico's en de beschikbaarheid van financiële middelen. Vanuit duurzaamheidsoverwegingen is er vaker voor gekozen aan voorzieningen groot onderhoud te plegen en de vervanging uit te stellen. In de perspectiefnota 2019 is melding gemaakt van een onttrekking van € 835.000 aan de egaliseringsreserve groot onderhoud, veroorzaakt door herfaseringen in de tijd. De werkelijke onttrekking is € 675.000. Dit levert ten opzichte van de begroting een nadeel op van € 160.000.</p> <p>Het voordeel op de inkomsten van € 78.000 wordt o.a. veroorzaakt door een subsidie van de Metropoolregio Rotterdam Den Haag voor het DVM Zuidvleugel project.</p>				

Personele lasten				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	366 N			366 N
<p>In de Programmabegroting is een budget van in totaal € 4,4 mln. opgenomen voor de salarissen van het personeel dat invulling geeft aan het beheer en onderhoud van de openbare ruimte. De werkelijke salariskosten en de daarbij behorende dekking zijn door een verschil tussen de functionele schaalindeling en het feitelijke salaris hoger dan het beschikbare personeelsbudget. Ook uitbesteed werk met betrekking tot de toekomst en doorontwikkeling van het beheer van het openbaar gebied en de toename van de werkzaamheden hebben geleid tot een afwijking. Dat geeft voor 2019 een nadeel van € 366.000. In TB2 is een nadeel gemeld van € 230.000</p>				

Overige				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
104 V	33 V			137 V

Begrotingsrechtmatigheid

Er is geen sprake van begrotingsonrechtmatigheid in dit programma.

Programma 4. Vrije tijd

Bedragen x € 1.000

	Primitieve begroting 2019 (1)	Begroting 2019 na wijzigingen (2)	Rekening 2019 (3)	Vershil tussen begroting na wijz. en rekening (2) - (3)	Meldingen 2019
Baten	7.328	7.189	8.332	1.143 V*	
Lasten	26.247	23.486	24.968	1.482 N*	592 N
Saldo van baten en lasten	-18.919	-16.297	-16.636	339 N	592 N

Onttrekkingen aan reserves	2.368	2.793	2.680	113 N	160 V
Toevoegingen aan reserves	1.850	1.917	1.917	0	
Saldo mutaties reserves	518	876	763	113 N	160 V

Resultaat	-18.401	-15.421	-15.873	452 N	432 N
------------------	----------------	----------------	----------------	--------------	--------------

* Afwijking in percentage t.o.v. Totaal (2): Baten 15,9 %, Lasten 6,3 %

Doelstelling 4.1 Bevorderen laagdrempelig toegankelijke culturele en sportvoorzieningen

Personeelskosten en inhuur groen spelen en leren				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	163 N			163 N
<p>Door hoger en langdurig ziekteverzuim op een locatie van de stadsboerderijen met veel bezoekers is extra inhuur van personeel noodzakelijk geweest. Dit heeft geleid tot een nadeel van € 25.000 op het inhuurbudget. Daarnaast betreft het resterende nadeel voor € 138.000 prijsverschil lonen (salarislast is hoger dan het maximum van de functionele schaal) en overwerk.</p>				

Exploitatie sportaccommodaties				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
1.057 V	1.590 N	160 V	V/N	373 N
<p>Na het besluit tot verruiming van het sportbesluit per 1 januari 2019 is de BTW-aftrek op sportactiviteiten niet meer mogelijk. Voor het nadeel dat voor gemeenten optreedt staat een compensatie via de SPUK - uitkering van het rijk tegenover. Op basis van de verwachte eindafrekening 2019 wordt een bedrag van € 936.000 ontvangen. De vaststelling vindt uiterlijk 31 januari 2021 plaats. Aan baten is daarnaast meer huur, servicekosten en schade-uitkeringen ontvangen van totaal € 90.000 en overige baten 21.000.</p> <p>De gevolgen van wijziging van het sportbesluit op de BTW-kosten bedragen € 936.000 en worden gecompenseerd door de SPUK-uitkering (zie baten). Daarnaast zijn de kosten van groot onderhoud door onder meer aanvullende milieutechnische eisen voor de kunstgrasvelden en het naar voren halen van projecten met € 487.000 overschreden en is in TB3 een bedrag van € 470.000 gemeld. De hogere energiekosten door hogere tarieven bedragen € 85.000 en bij TB1 is hiervoor € 100.000 gemeld. Door vertraging van de projecten Gymworld en NW-hal zijn er in 2019 voor deze onderdelen geen kapitaallasten verantwoord hetgeen een voordeel van € 80.000 laat zien en is gemeld bij TB2. Door hogere kosten voor inhuur en regulier onderhoud ontstaat een nadeel van 110.000. Daarnaast zijn geringe nadelen ontstaan op overige exploitatielasten als schoonmaakkosten en zakelijke lasten van € 52.000.</p>				

Het naar voren van een project groot onderhoud kunstgrasvelden betekent een hogere onttrekking aan de reserve groot onderhoud van € 160.000 en is opgenomen in TB3

Sociaal-culturele en natuur en milieu-educatieve accommodaties				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
53 V	140 V	178 N		15 V
De uitgaven groot onderhoud aan de sociaal culturele accommodaties zijn € 183.000 lager voornamelijk door uitgesteld onderhoud stadstheater, onderhoud liften verschoven naar 2020 en uitstel vervangen gasketels in afwachting van gasloos/verduurzamings besluit. Daar staat een lagere onttrekking aan de reserve groot onderhoud van € 178.000 tegenover. De energiekosten zijn € 25.000 hoger door prijsstijgingen. Hiervoor is in TB1 € 100.000 gemeld. Verder is er een voordelig saldo door diverse voor- en nadelen van € 35.000.				

Overige verschillen				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
36 V	35 V	95 N		24 N

Doelstelling 4.2 Bevorderen bruis

Overige verschillen				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
3 N	96 V			93 V

Begrotingsrechtmatigheid

Er is geen sprake van begrotingsonrechtmatigheid in dit programma.

Programma 5. Veiligheid

	Bedragen x € 1.000				
	Primitieve begroting 2019 (1)	Begroting 2019 na wijzigingen (2)	Rekening 2019 (3)	Verschil tussen begroting na wijz. en rekening (2) - (3)	Meldingen 2019
Baten	168	380	418	38 V*	
Lasten	14.317	14.751	14.011	740 V*	223 V
Saldo van baten en lasten	-14.149	-14.371	-13.593	778 V	223 V
Onttrekkingen aan reserves	0	0	0	0	
Toevoegingen aan reserves	0	0	0	0	
Saldo mutaties reserves	0	0	0	0	0
Resultaat	-14.149	-14.371	-13.593	778 V	223 V

* Afwijking in percentage t.o.v. Totaal (2): Baten 10 %, Lasten -5 %

Doelstelling 5.1 Bevorderen van de veiligheid in de woning

Woninginbraken en overig				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	33 V			33 V
Het financieel resultaat wordt met name veroorzaakt doordat er geen uitgaven zijn gedaan voor de subsidie woninginbraken. Bij het traject ombuigen en vernieuwen wordt vanaf 2020 structureel bezuinigd op subsidieacties tegen woninginbraken. Deze bezuiniging is in 2019 al gerealiseerd.				

Doelstelling 5.2 Bevorderen /behouden veiligheid en leefbaarheid in de wijk

Veiligheid in de wijk				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
25 N	11 V			14 N

Doelstelling 5.3 Behouden veiligheid in de stad

Aanpak ondermijning				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	85 V			85 V
De gelden voor de aanpak ondermijning werden pas in mei door het Regionaal Informatie en Expertise Centrum (RIEC) toegekend, te weten € 157.000 voor 2019. We zijn van start gegaan met integrale schouwen van industrieterreinen en spookwoningen. Daarnaast zijn meldingen van vermoedens van ondermijning integraal opgepakt door o.a. de regisseur ondermijning, team handhaving en bouw- en woningtoezicht. Vanaf mei is gestart met de uitgaven van de RIEC gelden en daarom worden de gelden niet volledig in 2019 uitgeput. In het TB2 is al een positief financieel resultaat van € 85.000 gemeld.				

Versterkingsgelden radicalisering				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	236 V			236 V
De versterkingsgelden voor de aanpak van radicalisering zijn in 2019 niet volledig benut door tijdelijke vacatureruimte ontstaan door personele wisselingen en door het doorschuiven van activiteiten als gevolg hiervan naar 2020. Het totale budget is € 456.000. Het voordeel is € 236.000. Bij TB2 was een positief financieel resultaat gemeld van € 146.000.				

Openbare Orde en Veiligheid (OOV)				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	198 V			198 V
Door diverse personele verschuivingen zijn er in 2019 meerdere vacatures geweest binnen OOV, waardoor het personeelsbudget niet volledig is benut. Ook het budget voor de jeugdmarshall is door de Raad toegekend per 1 april en hij is per 1 september gestart. In verband met het traject ombuigen en vernieuwen zijn er diverse structurele bezuinigingsmaatregelen bij openbare orde en veiligheid getroffen vanaf het jaar 2020. Deze maatregelen blijken echter in 2019 al te kunnen worden ingeboekt. Daarnaast heeft de gemeente van het Ministerie van Binnenlandse Zaken een incidentele subsidie voor 2019 ontvangen voor ondermijning van € 94.000 waardoor er meer financiële ruimte ontstond binnen OOV.				

Handhaving WABO en APV				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
93 V				93 V
De gemeente Zoetermeer heeft als gevolg van de onrechtmatige sluiting van club Envy en grillroom Tyberias een schikking getroffen voor de schade-uitkering aan beide ondernemers. Het betrof de schikkingsbedragen, alsmede de kosten van het inschakelen van deskundigen in het kader van de onderhandelingen over de schikkingen. Inmiddels is gebleken dat deze schade-uitkering onder de dekking van onze verzekering vallen, als gevolg waarvan de verzekeraar bedragen aan ons heeft uitgekeerd.				

Veiligheidsregio Haaglanden				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	104 V			104 V
Het positieve financiële resultaat wordt veroorzaakt door lagere kosten van het functioneel leeftijdsontslag en een voordelig jaarresultaat van de Veiligheidsregio Haaglanden dat wordt verrekend met de deelnemers. Bij het TB1 is een voordelig financieel resultaat gemeld van € 61.000.				

Overig				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
30 N	73 V			43 V

Begrotingsrechtmatigheid

Er is geen sprake van begrotingsonrechtmatigheid in dit programma.

Programma 6. Dienstverlening en samenspraak

Bedragen x € 1.000

	Primitieve begroting 2019 (1)	Begroting 2019 na wijzigingen (2)	Rekening 2019 (3)	Vershil tussen begroting na wijz. en rekening (2) - (3)	Meldingen 2019
Baten	4.550	4.581	4.955	374 V*	450 V
Lasten	15.573	15.792	15.611	181 V*	361 N
Saldo van baten en lasten	-11.023	-11.211	-10.656	555 V	89 V

Onttrekkingen aan reserves	0	0	0	0	
Toevoegingen aan reserves	0	0	0	0	
Saldo mutaties reserves	0	0	0	0	0

Resultaat	-11.023	-11.211	-10.656	555 V	89 V
------------------	----------------	----------------	----------------	--------------	-------------

* Afwijking in percentage t.o.v. Totaal (2): Baten 8,2 %, Lasten -1,1 %

Doelstelling 6.1 Continueren klanttevredenheid

Verkiezingen				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	60 V			60 V

In 2019 waren er zowel de Europese Verkiezingen als de verkiezingen voor de Provinciale Staten en de Waterschappen. Er is kostenbewust projectmanagement gevoerd en er is geprobeerd om voor de beide verkiezingen zoveel mogelijk werkzaamheden te combineren. Hierdoor is er een voordeel behaald van € 60.000.

Zaakgericht werken				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	90 V			90 V

Zaakgericht werken is een proces georiënteerde manier van werken. Dit betekent voor de inwoner of ondernemer dat zij op een transparante, klantgerichte en betrouwbare manier contact krijgen met de gemeente.

In 2019 was er minder inzet van de zaakinrichters doordat er een aanbesteding voor een nieuw zaakstelsel is gestart. Per saldo was er een positief resultaat van € 90.000.

Samenspraak				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	50 V			50 V

Binnen het budget voor samenspraak was er tot en met 2019 budget voor financiële ondersteuning van maatschappelijke initiatieven. De maatschappelijke initiatieven die behandeld werden in de Gouden Loper hebben maar beperkt budget nodig gehad. Indien er wel financiële ondersteuning nodig was kwam dit meestal uit andere budgetten. Per saldo was er een voordeel van € 50.000.

Meer opbrengsten en uitgaven leges en meer inzet personeel				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
367 V	208 N			159 V

De geldigheid van paspoorten en ID-kaarten is op 9 maart 2014 van 5 naar 10 jaar gegaan voor iedereen boven de 18. Voor 2019 was er dus rekening gehouden met een laag aantal vernieuwingen. Het is drukker geweest dan verwacht, doordat er ook nog mensen zijn geweest met een verlopen persoonsbewijs uit 2018. Naast dat er meer leges binnenkomen is er in de piekmaanden voor de vakantie ook extra personeel ingezet om de aanvragen af te handelen. De extra reisdocumenten zorgen ook voor extra uitgaven aan rijksleges. Aan de lastenkant is er een negatief resultaat van € 208.000 die daarmee iets lager is dan de melding bij TB2. Aan batenkant is er een positief resultaat van € 367.000 doordat er naast de extra reisdocumenten ook meer huwelijken en naturalisaties waren.

Kosten Omgevingswet				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	479 V			479 V

De Omgevingswet treedt, onder voorbehoud van een tijdelijke vaststelling in een Koninklijk Besluit, per 1 januari 2021 in werking en dient uiterlijk op 31 december 2028 volledig geïmplementeerd te zijn. Met de komst van de omgevingswet wordt een nieuw wettelijk instrumentarium ingericht voor de fysieke leefomgeving en een bijbehorende manier van werken. De ontwikkeling van de

omgevingswet is nog volop in beweging, waardoor de geplande voorbereiding en uitwerking later in de tijd zal plaatsvinden. Dit levert in 2019 een eenmalig voordeel op van € 479.000.

Leges bouwvergunningen

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
64 N				64 N

De werkelijke legesinkomsten van de bouwvergunningen zijn € 64.000 lager dan het budget van € 3,2 mln. Ten tijde van het TB2 werd nog een opbrengst verwacht van € 3,4 mln. Een aantal complexe vergunningen wordt in 2020 verleend in plaats van 2019.

Overig

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	66 V			66 V

Doelstelling 6.2 Bevorderen van de samenspraak

Voorziening wethouderspensionen en overig

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	439 N			439 N

De rekenrente waarmee de omvang van de voorziening wethouders pensioenen wordt berekend is in 2019 verlaagd van 1,577% naar 0,26%. Op basis van de voorlopige inschatting is er € 350.000 bijgestort. Hiervan is melding gemaakt in het raadsmemo 'Financiële afwijkingen na Tweede Tussenbericht 2019'. Naar aanleiding van de exacte berekening bedraagt de totale bijstorting € 520.000. Dit leidt tot een extra nadeel van € 170.000.

De post college budgetten en bestuurlijke samenwerking laten een onderschrijding zien van resp. € 45.000 en € 36.000. De kosten voor deskundigheidsbevordering, representatie, voormalige collegeleden en contributiekosten zijn lager dan begroot.

Personele kosten griffie

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
65 V	2 N			63 V

De personele kosten bij de Griffie laten een overschrijding zien van € 115.000 als gevolg van afkoop en de inzet van tijdelijk personeel. Daar tegenover staat een inkomstenpost van € 65.000 zijnde een vergoeding van gedetacheerd personeel. Per saldo is op de post personeel een nadeel van € 50.000.

Op de overige lasten is een voordeel van in totaal € 113.000 door lagere bestedingen op de posten rekenkamer commissie (€ 17.000), optimaliseren van de informatievoorziening (€ 50.000), kantoorautomatisering (€ 16.000) en overige posten.

In TB2 is € 111.000 gemeld voor verwachte hogere kosten door de wijziging van het raadsbesluit decentrale politieke ambtsdragers en voor hogere presentiegelden door toename van het aantal commissieleden.

Potje van de raad

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	85 V			85 V

Ten opzichte van het begrote bedrag is er € 85.000 over. Er zijn echter wel lasten in andere programma's verantwoord waarvoor een beroep op het potje kon worden gedaan. Het gaat om de

volgende moties: Veiligheid in het van Tuyllpark (€ 40.000; motie 1811-50), 100 jaar kiesrecht (€ 5.000; motie 1903-04) en Informatiepositie gemeenteraad Sociaal Domein (€ 7.000; motie 1907-30A). Er resteert in 2019 € 33.000.

Overig						
Baten		Lasten		Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
6						6
V						V

Begrotingsrechtmatigheid

Er is geen sprake van begrotingsonrechtmatigheid in dit programma.

Programma 7. Inrichting van de stad

Bedragen x € 1.000

	Primitieve begroting 2019 (1)	Begroting 2019 na wijzigingen (2)	Rekening 2019 (3)	Verskil tussen begroting na wijz. en rekening (2) - (3)	Meldingen 2019
Baten	15.696	23.696	16.129	7.567 N*	525 V
Lasten	20.617	27.810	19.910	7.900 V*	507 V
Saldo van baten en lasten	-4.921	-4.114	-3.781	333 V	1.032 V

Onttrekkingen aan reserves	3.524	4.911	5.942	1.031 V	410 N
Toevoegingen aan reserves	3.865	5.989	6.731	742 N	
Saldo mutaties reserves	-341	-1.078	-789	289 V	410 N

Resultaat	-5.262	-5.192	-4.570	622 V	622 V
------------------	---------------	---------------	---------------	--------------	--------------

* Afwijking in percentage t.o.v. Totaal (2): Baten -31,9 %, Lasten -28,4 %

Doelstelling 7.1 Bevorderen passende woonruimte voor iedere Zoetermeerder

Bevorderen passende woonruimte						
Baten		Lasten		Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
63		139				76
V		N				N

In de programmabegroting is budget opgenomen voor onder andere de dekking van de adviseurs wonen en voor uitvoeringsbudgetten. Het budget bedraagt in totaal ca. € 1,3 mln. De adviseurs geven o.a. invulling aan het secretariaat urgent woningzoekenden, het woonbeleid en de regionale afstemming. Door externe invulling van een openstaande vacature en tijdelijke invulling van de taken zijn de kosten ca. € 139.000 hoger. De kosten zijn deels gedekt via (incidentele) inkomsten vanuit antispeculatiebeding en door het niet invullen van alle vacatures (zie ook 7.2).

Doelstelling 7.2 Bevorderen vernieuwende en gewenste functies voor stad en regio

Gemeentelijke eigendommen						
Baten		Lasten		Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
8.455		7.085		2.276	742	164
N		V		V	N	V

Voor de uitvoering van het Grondbeleid is ca. 20 mln. lasten en baten in de Programmabegroting opgenomen. Het Grondbeleid wordt gevoerd om een programma (woningen, kantoren, voorzieningen en bedrijfsterreinen) te realiseren. De uitgangspunten hierbij zijn het rijks-, provinciale

en regionale beleid en de gemeentelijke visie op het toekomstige ruimtelijk beleid. In de Nota Grondbeleid worden de kaders en uitgangspunten weergegeven voor het grondbeleid van de gemeente.

Er is een relatie tussen de lasten, baten, mutaties in reserves en boekwaarde van de verschillende grondexploitaties (en faciliterend grondbeleid) op de balans. Het resultaat van de grondbedrijf functie wordt per saldo via een mutatie in de voorraad neutraal verwerkt zodat de ontstane afwijkingen in de regel geen invloed hebben op het rekeningresultaat van de gemeente. Ook kan er jaarlijks sprake zijn faseringsverschillen. De redenen zijn vaak divers en zijn vaak exogeen van aard, met projectontwikkelaars is vaak een afnamecontract afgesloten maar het tempo van de afname bepalen ze zelf. In de paragraaf Grondbeleid is een inhoudelijke toelichting opgenomen op de uitvoering grondbeleid.

Baten

Het nadeel op de baten bestaat uit lagere grondopbrengsten van ca. € 2.706.000 (faseringsverschil) en een voordelige vrijval voorziening € 455.000 ten gunste van de exploitatie en een lagere mutatie in de voorraad onder handen werken van ca € 6.482.000. De lagere mutatie Onderhanden werken houdt verband met het lagere investeringsniveau bij de lasten. De planning is dat deze verkopen in volgende jaren worden gerealiseerd waardoor het uiteindelijke resultaat nihil is. De lagere verkopen hebben voornamelijk plaatsgevonden in de overige grondexploitaties (o.a. Katwijkerlaantracé).

Lasten

Het voordeel op de lasten ontstaat doordat begrote werkzaamheden voor bouw- en woonrijpmaken ad € 7.238.000 doorschuiven naar een volgend boekjaar. Het uiteindelijk meerjarige financiële effect is behoudens het nadeel op de algemene kosten van ca. € 54.000 resultaat neutraal. Het faseringsverschil is onder meer ontstaan in de grondexploitaties Oosterheem € 904.000, Palenstein (€ 2.084.000) en overige grondexploitaties en in het faciliterend grondbeleid in totaal ca. € 4.250.000 (o.a. Kwadrant , van Leeuwenhoeklaan en Amerikaweg). Tegenover dit voordeel staat ook een nadeel in de mutatie voorraad grond van € 153.000.

Onttrekkingen reserves

Voor onttrekkingen aan de Reserve risico's ontwikkelingsbedrijf € 401.000 geraamd. Op basis van herziening grexen is € 256.000 onttrokken. Dit geeft een nadeel van € 145.000 in de exploitatie. De reserve Financiële positie Grondbedrijf wordt elk jaar herijkt op basis van een herziening van grondexploitaties. De herijking heeft geleid tot een extra afoming van de reserve FiPo van € 2,421 mln. ten gunste van het Rif (V). De extra afoming geeft een voordeel bij de baten die echter weer afgestort wordt in het RIF, een "nadeel" bij de toevoegingen.

Toevoegingen reserves

Op basis van de lagere risico's is er ultimo 2019 minder weerstandscapaciteit nodig voor de grondbedrijfactiviteiten. Het surplus in de reserve FiPo valt dan - conform de systematiek – vrij ten gunste van de reserve Investeringsfonds. Er is € 847.000 minder gestort in de reserve FiPo (V). En als gevolg van het resultaat van de afoming is er in totaal € 4.1 mln. gestort in het Rif. Dit is € 1.574.000 meer dan begroot (N). Tot slot is nog ca. € 14.000 toegevoegd in de reserve risico's ontwikkelingsbedrijf (N) vanwege tussentijdse winstneming op nieuwe grondexploitaties.

Gemeentelijke eigendommen				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
712 V	380 N			332 V
De gemeente heeft grond in haar bezit en voor de exploitatie (regulier beheer) is in de Programmabegroting een budget opgenomen van ca. € 600.000 aan uitgaven en € 1.500.000 aan inkomsten. In 2019 zijn extra inkomsten gerealiseerd vanwege incidentele grondverkopen				

en hogere huren inkomsten uit huren en pachten van in totaal € 712.000 (melding TB2 € 0,6 mln.). Tegenover het voordeel staan ook overige lasten (voornamelijk personeel en overige kosten in relatie tot deze verkopen en huren en pachten) van in totaal € 380.000 (melding TB2 € 0,2 mln.).

Schaalsprong

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	685 V	791 N		106 N

Met de raadsbesluiten (Raadsbesluit 0637291215 raadsvoorstel Kosten Schaalsprong 2018 en 2019, raadsbesluit 637384151- geamendeerd raadsvoorstel masterplan en gebiedsontwikkelingsplan 2019 De Entree en raadsbesluit 0637481339 vrijgeven budgetreservering 2019 capaciteit uitvoeringsplannen schaalsprong van 23 september) is in 2019 in totaal ca. € 3,3 mln. (ca. € 2,9 mln. excl. schaalsprong OV zie 7.4) beschikbaar gesteld voor de voorbereiding van de Schaalsprong. De dekking van de (voorbereidings-)kosten vindt plaats via de exploitatie € 0,3 mln., bijdrage derden € 0,1 mln. en vanuit het Rif € 2,9 mln. Het budget voor de Schaalsprong is o.a. ingezet voor het afronden van de gebiedsvisie voor de Entree en het samenspraaktraject 'het gesprek met de stad', de voorbereidingen voor het opstellen van het schaduw exploitatieplan, de bestemmingsplanprocedure (inclusief milieueffectenrapport), de gebiedsvisie van de Binnenstad, het programmamanagement voor de Binnenstad en de Entree en de samenspraak. In TB2 is een voordeel gemeld van € 335.000. De afwijking ten opzichte van de realisatie van € 685.000 voordeel wordt voornamelijk veroorzaakt doordat het budget voor de uitwerking van de investeringsagenda van 1 ton nog niet is aangewend (de voorbereiding is vanuit bestaande organisatiebudgetten gedekt), een voordeel op de Entree van ca. 1 ton omdat nog niet alle geplande Mer-onderzoeken zijn afgerond en diverse kleinere voordelen die eveneens optellen tot ca. 1 ton. Ook hier gaat het om faseringsverschillen tussen planning en uitvoering. Omdat de uitgaven voor de OV-schaalsprong bij 7.4 zijn verantwoord geeft dit op doelstelling 7.2 een nadeel van € 105.000. Hier staat een even hoog voordeel bij 7.4 van € 105.000 tegenover.

ISV projecten

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
122 N	122 V			0 V

Met raadsbesluit 6037328080-geamendeerd bestedingsvoorstel resterend ISV3-budget (Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing, 3e tijdvak) is voor programma 7 € 122.500 beschikbaar gesteld voor de uitvoering van drie projecten. De uitvoering van de herinrichting van het horecaplein in de Dorpstraat (begroot € 70.000) vindt in verband de langere voorbereidingstijd van het inrichtingsplan en de aanbesteding plaats in 2020. De kosten (en de bijdrage) voor het opknappen van de garage aan de Osyiaan (begroot € 30.000) zijn verantwoord in programma 4. Het 3e project Dobbeg gebied € 22.500 vindt ook later plaats.

Nieuwe Initiatieven (gemeentelijke inzet 700 woningen)

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	98 V	98 N		0 V

Met raadsbesluit 0637481339 vrijgeven budgetreservering 2019 capaciteit uitvoeringsplannen schaalsprong van 23 september is € 138.000 beschikbaar gesteld voor het versneld oppakken van potentiële woningbouwlocaties. In 2019 is gestart met het selecteren van deze locaties en is een start gemaakt met de uitwerking. In 2020 zullen deze projecten verder worden vervolgd.

Plan de Warande en stadspark				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	90 V			90 V
<p>Voor de overkluizing boven het Onderlangs (de Warande) en planvorming voor verbetermaatregelen in het stadspark is met raadsbesluit nr. DOC-2017-003377 Plan Warande Stadspark in totaal €300.000 budget beschikbaar gesteld. Hiervoor zijn kosten gemaakt inclusief een visie en schetsontwerp voor het Stadspark, Inmiddels is het project afgerond en de kosten vallen ca. € 90.000 lager uit. In TB2 is een voordeel gemeld van € 100.000.</p>				

Kapitaallasten wegen, stadhuisplein, kunstwerken ea				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	29 V			29 V
<p>In verband met de overschrijding op het de uitgaven van het Stadhuisplein (structureel nadeel € 69.000) en het later opleveren van de verbindingsbrug in het Dutch Innovation Park (incidenteel voordeel € 100.000) is per saldo een voordeel ontstaan van € 29.000 (TB1 voordeel € 31.000).</p>				

Palenstein				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	75 V	75 N		0 V
<p>Voor de herstructurering van de wijk Palenstein is in 2019 ca. € 123.000 beschikbaar gesteld. In het kader van het traject ombuigen en vernieuwen heeft een heroriëntatie plaatsgevonden en is een bijgesteld uitvoeringsprogramma opgesteld. Het restant van het wijkplanbudget van € 75.000 zal worden gehefaseerd tot 2022.</p>				

Personeel				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	109 V			109 V
<p>Onder deze doelstelling is onder andere budget opgenomen voor advisering bij strategische processen. Eén vacature is nog niet ingevuld ter dekking van overschrijding op andere functies (zie ook 7.1 wonen.). Dit levert een eenmalig voordeel op waar een (nagenoeg) even hoog nadeel tegenover staat.</p>				

Diverse projecten				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	104 V	104 N		0 V
<p>Voor een viertal projecten Dobbe, omgevingsmanagement Upgrade stadshart, uitwerking Stationsgebied en Dorpsstraat is in verband met een langere voorbereidingstijd nog niet al het budget aangewend. Het gaat om relatief kleine bedragen (€ 30.000 en lager) die in totaal optellen tot € 104.000. De budgetten zullen worden gehefaseerd naar 2020.</p>				

Dutch Innovation Park, versterking hoger onderwijs				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
80 V	80 N			0 V

In 2019 is een budget van € 85.000 verstrekt voor de doorontwikkeling van het hoger onderwijsconcept Dutch Innovation Factory. Hiertoe werkt de gemeente samen met de Haagse Hogeschool en worden kosten gedeeld. Omdat de opdrachtverstrekking via de gemeentelijke begroting verloopt geeft dit hogere lasten en daar tegenoverstaande hogere baten.

Overig				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	19 V			19 V

Doelstelling 7.3 Bevorderen kwaliteit van gebouwde omgeving en publieke ruimte

Herinrichting Bleiswijkseweg				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	412 V			412 V

Voor de aanpassing van de buitenruimte van de woonwagenlocatie aan de Bleiswijkseweg is circa € 412.000 beschikbaar gesteld. In 2019 is hoofdzakelijk geïnventariseerd wat er in de openbare ruimte van de Bleiswijkseweg moet gebeuren in relatie tot de toegangsweg naar het sloofterrein en de weg rondom de woonwagenlocatie. De verwachting is dat de investeringen in 2020 kunnen worden uitgevoerd. In TB2 is het voordeel gemeld (€ 410.000).

Woonvisie				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	260 V			260 V

Met raadsbesluit 2016-000713 is in 2017 € 460.000 beschikbaar gesteld voor de uitvoering van de Woonvisie (totale budget is € 600.000). Het restantbudget van € 320.000 is onder andere beschikbaar voor 'placemaking in de wijken' en 'het actieplan lokale doorstroming'. Deze projecten zijn opgestart, maar zullen in volgende jaren volledig uitgevoerd worden. In TB2 is op de uitvoering van het (restant)budget een voordeel gemeld van € 250.000. Omdat het budget niet meer in aanmerking komt voor verdere budgetoverheveling en omdat het destijds de verwachting was dat het resultaat over 2019 van de gemeente als totaal verwachting nadelig zou zijn, is aangegeven dat de raad voor de bestemming van het restant van de woonvisiegelden een nieuw voorstel zal ontvangen. Dit voorstel zal naar verwachting in het voorjaar worden voorgelegd.

Welstand				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	54 N			54 N

Voor de advisering op de kwaliteit van ruimtelijke ontwikkelingen is een stadsbouwmeester ingehuurd en is een Commissie Ruimtelijke Kwaliteit ingesteld die wordt ondersteund door welstand- en erfgoed specialisten. Als gevolg van de toename van de bouwactiviteiten en de daarmee gepaard gaande toename advisering welstand en erfgoed is vanaf 2020 het budget structureel verhoogd en is in TB1 voor 2019 een nadeel gemeld van € 57.000. Het werkelijke nadeel bedroeg € 54.000.

Overig				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
18 N	38 V			20 V

Doelstelling 7.4 Behouden goede bereikbaarheid en bevorderen verkeersveiligheid

OV Schaa sprong				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
53 N	159 V			106 V

Voor de voorbereiding schaa sprong Openbaar Vervoer is in 2019 € 445.000 beschikbaar gesteld. In 2019 zijn verschillende onderzoeken van de gebiedsuitwerking uitgevoerd, dat deel is afgerond en daar zijn minder kosten voor benodigd dan vooraf was ingeschat. De kosten van deze studie zijn gedekt door een bijdrage van de provincie, de MRDH en dekking vanuit het Rif (zie nadeel bij 7.2 schaa sprong). In TB2 is een voordeel gemeld van € 150.000 op de uitgaven en een nadeel op de inkomsten van € 75.000. Het project wordt in 2020 verder voorgezet waarbij o.a. ingezet wordt op opname van het traject in het investeringsprogramma van de MRDH.

Mobiliteit				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
187 V	210 N	25 N		48 N

Voor de mobiliteitswerken wordt jaarlijks een uitvoeringsprogramma vastgesteld. Naast dit programma wordt incidenteel extra subsidie verkregen voor uitvoering van projecten. Zo is in 2018 voor verschillende verkeerstechnische aanpassingen aan de Zuidweg, Mahatma Gandhisingel en de Zwaardslootseweg subsidie aangevraagd en verkregen van de MRDH. Dit is eerder gemeld in TB1 2018. Omdat deze projecten in 2019 zijn uitgevoerd en omdat in de begroting alleen het reguliere uitvoeringsprogramma is opgenomen, leidt dit in 2019 tot in totaal € 210.000 extra uitgaven die bijna volledig gedekt zijn vanuit extra inkomsten subsidie.

Overig				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	54 N			54 N

Doelstelling 7.5 Overige

Personeelslasten				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	484 N			484 N

Door de aanwezigheid van boventalligen, langdurige zieken en de daarbij noodzakelijk en duurdere vervanging zijn de werkelijke kosten hoger dan begroot. In TB2 is een aandeel gemeld van € 450.000.

Vastgoedbeheer				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
40 V	52 V	152 N		60 N

De lagere onttrekking van € 152.000 aan de reserve groot onderhoud wordt voornamelijk veroorzaakt door het uitstellen van dak- en terreinwerkzaamheden aan de Argonstraat. Deze lagere onderhoudskosten zijn opgenomen in het programma overhead onderdeel ambtelijke huisvesting. Het saldo van de overige verschillen aan baten en lasten is € 92.000 voordelig.

Overig				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	36 N			36 N

Begrotingsrechtmatigheid

Er is geen sprake van begrotingsonrechtmatigheid in dit programma.

Overhead

Bedragen x € 1.000

	Primitieve begroting 2019 (1)	Begroting 2019 na wijzigingen (2)	Rekening 2019 (3)	Verschil tussen begroting na wijz. en rekening (2) - (3)	Meldingen 2019
Baten	315	486	1.382	896 V*	1.830 V
Lasten	40.189	38.504	37.500	1.004 V*	2.627 N
Saldo van baten en lasten	-39.874	-38.018	-36.118	1.900 V	797 N

Onttrekkingen aan reserves	363	297	260	37 N	554 V
Toevoegingen aan reserves	315	315	290	25 V	
Saldo mutaties reserves	48	-18	-30	12 N	554 V

Resultaat	-39.826	-38.036	-36.148	1.888 V	243 N
------------------	----------------	----------------	----------------	----------------	--------------

* Afwijking in percentage t.o.v. Totaal (2): Baten 184,4 %, Lasten -2,6 %

Hieronder wordt een toelichting gegeven op de activiteiten die binnen Overhead worden uitgevoerd en worden de verschillen tussen begroting en rekening toegelicht.

Personeelskosten Communicatie

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
40 N	70 N			110 N

Begin 2019 hebben enkele personele ontwikkelingen -ziekte, vertrek - geleid tot extra inhuur voor communicatie. De periode van inhuur werd zo veel mogelijk beperkt, maar het invullen van de vacatures was in de huidige markt lastig. Het uiteindelijke nadeel van € 110.000 is uiteindelijk lager dan de melding bij TB1 van € 150.000.

Personeelsfeest

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	153 V			153 V

Eens in de vier jaar aan het einde van een collegeperiode wordt er een groot personeelsfeest gegeven. In 2018 heeft dit niet plaatsgevonden vanwege de opening van het stadhuis en is het budget doorgeschoven. Het volgende personeelsfeest wordt georganiseerd in 2022. Conform de melding bij TB2 betekent dit een voordeel van € 153.000.

Citymarketing

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	135 V			135 V

Na vaststelling van het citymarketingadvies door de raad (raadsbesluit nr. DOC-2016-006580) heeft de raad het college de opdracht geven om een uitgebreid actieplan voor vier jaar te ontwikkelen. Het college heeft in het coalitieakkoord hier budget voor vrijgemaakt. Eind 2019 is een realisatievoorstel voor het citymarketingadvies vastgesteld door de stuurgroep citymarketing. Voor een efficiënte uitvoering zal het advies vanuit drie pijlers worden uitgewerkt te weten: inrichting van de nieuwe citymarketing organisatie, implementeren van de nieuwe citybranding en het laten aansluiten van evenementen op de nieuwe strategie (events on-brand). Omdat in 2019 nog niet tot uit-

voer van het actieplan is overgegaan zal bij de komende Perspectiefnota een aanvraag voor budget-overheveling worden gedaan. Voor dit jaar resteert er daardoor een positief saldo van € 135.000.

Directie

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
53 V	85 V			138 V

Per saldo is er vanwege vacatureruimte een voordeel op de personele lasten ad € 85.000. Het voordeel bij de baten betreft een vergoeding voor gedetacheerd personeel.

Juridische en bestuursondersteuning

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
78 V	73 V			151 V

Het te verklaren saldo van € 151.000 betreft in hoofdzaak drie posten.

Lasten

De personeelskosten vallen door vacatures € 35.000 lager uit. Daarnaast is sprake van lagere kosten voor stedenbanden en lagere kosten van juridisch advies en WA verzekering van totaal € 112.000. Daartegenover staan hogere kosten voor de inzet op Inkoopkracht Zuid-Holland van € 74.000.

Van het voordeel van € 112.000 is in TB1 een voordeel van € 24.000 gemeld in verband met de afbouw van subsidie aan de stedenband Jinotega.

Baten

De hogere kosten voor de inzet op Inkoopkracht Zuid-Holland worden goedge maakt door hogere inkomsten door hogere inkomsten uit bijdragen van aan Inkoopkracht deelnemende gemeenten.

Informatievoorziening en Automatisering

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
8 V	488 V			495 V

Het saldo van informatievoorziening en automatisering bedraagt € 495.000 positief. Dit saldo is opgebouwd uit een voordeel op personele kosten van € 224.000 en een voordeel op materiële kosten van € 271.000. In TB2 is reeds melding gemaakt van een verwacht voordeel van € 430.000.

Personele lasten

Vanwege krapte op de arbeidsmarkt is een aantal specialistische vacatures later in het jaar ingevuld dan verwacht. Deze vacatures zijn ontstaan vanuit (regulier) natuurlijk verloop en vanuit de extra formatie uit de middelen voor "herstel basisniveau digitale processen".

Materiële lasten

Voortschrijdend inzicht heeft geleid tot het besluit om het systeem voor zaakgericht werken opnieuw aan te besteden, terwijl dit niet gepland was. Hierdoor zijn een aantal andere projecten niet uitgevoerd en doorgeschoven naar latere jaren. Voor de financiële planning betekent dit dat de kosten voor "herstel basisniveau digitale processen" die in 2019 zouden vallen, in de nieuwe situatie in de periode 2020-2022 worden gemaakt. Het gaat om een bedrag van € 216.000 dat niet is ingezet. Op de overige materiële kosten is per saldo een onderschrijving van € 55.000. Het totale voordeel op materiële kosten komt hierdoor op € 271.000.

Baten

Vanwege uitdiensttreding heeft een medewerker in 2019 een bedrag van ca. € 8.000 aan studiekosten terugbetaald.

Het totale budget voor informatievoorziening en automatisering bedraagt ruim € 9 mln.

Financiën en Control

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
155 N	793 V			638 V

Baten

Het nadeel op de baten van € 155.000 wordt verklaard doordat mede als gevolg van vertragingen bij de schaa sprong minder uren aan projecten zijn besteed. Hierdoor zijn minder uren bij de projecten gedeclareerd.

Het voordeel op de lasten wordt veroorzaakt door 2 onderdelen: personele lasten (€ 625.000) en overige kosten (€ 168.000).

Personele lasten

De post personele kosten vallen € 625.000 lager uit als gevolg van het niet of later invullen van vacatures en een lager dan verwachte inzet van inhuur door derden. De marktomstandigheden maken het lastig om personeel aan te nemen ofwel in te huren.

Overige kosten

De post overige kosten laat een voordeel zien van € 168.000 die voor het belangrijkste gedeelte wordt verklaard door uitstel van het aanbesteden van de financiële administratie (geen kapitaallasten van € 100.000), aangezien dit bij nader inzien nog niet nodig was. Daarnaast zijn er lagere opleidingskosten en lagere kosten op automatisering licenties (€ 50.000).

Concernbrede overheadbudgetten

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	666 V			666 V

Op concernniveau zijn er twee centrale budgetten aangehouden: voor de overheadafdelingen vanwege de groei van de organisatie en om het tekort op de genormeerde loonbudgetten op te kunnen vangen van respectievelijk € 326.000 en € 340.000. Deze twee posten zijn in 2019 niet toegevoegd aan de budgetten van de betreffende afdelingen. De overheadafdelingen kunnen een beroep doen op een budget uit het centraal budget wanneer er knelpunten zijn.

Personeel en organisatie

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
92 V	321 N	18 N		247 N

Baten

Als bate is er € 92.000 aan detachingsvergoedingen en vergoeding van opleidingskosten ontvangen. De detachingsvergoedingen zijn incidentele inkomsten van detacheringen van boventallige medewerkers. Bij TB2 is een voordeel van € 65.000 gemeld.

Lasten

Het nadeel bij de lasten wordt veroorzaakt door een naheffing op de loonbelasting van € 154.000 voor de jaren 2014-2017. Dit naar aanleiding van het uitgevoerde boekenonderzoek door de belastingdienst in 2019.

Daarnaast wordt het nadeel veroorzaakt door frictiekosten van het personeel ad. € 252.000. Bij TB2 is al een nadeel gemeld van € 295.000.

Daartegenover staan voordelen van personeelsgerelateerde budgetten die samen optellen tot € 85.000.

Deze drie onderwerpen veroorzaken in totaal een financieel nadeel van € 321.000.

Onttrekking reserve

De onttrekking aan de reserve Flankerend Beleid is € 18.000 lager dan begroot, omdat de reserve niet meer middelen beschikbaar had.

Ambtelijke huisvesting en facilitaire voorzieningen

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
868 V	1227 N			359 N

De verkoop van de stadhuistoren heeft in 2019 per saldo een opbrengst opgeleverd van € 910.000. Door de verkoop heeft er een extra afschrijving van de boekwaarde plaatsgevonden van € 950.000. Bij TB2 is hiervoor € 950.000 gemeld V/N

De personeelskosten zijn € 285.000 hoger onder andere door verschillen tussen de functionele schaalindeling en het feitelijke salaris. In TB2 is € 300.000 gemeld.

De onderhoudskosten zijn € 40.000 lager. Dit bestaat voor € 108.000 uit hoger correctief en regulier onderhoud in verband met veiligheid, representativiteit, toegankelijkheid en onderhoud benodigd door groter aantal gebruikers van het stadhuis. Verder uit € 148.000 aan lagere kosten groot onderhoud door het later uitvoeren van dak- en terreinwerkzaamheden Argonstraat. Tegenover deze lagere kosten staat een lagere onttrekking aan de reserve groot onderhoud op programma 7.

Door diverse voor- en nadelen op facilitaire onderdelen zoals schoonmaak, repro, energie, beveiliging en verzendkosten is er per saldo een nadelig verschil op de baten en lasten van € 74.000.

De verwachting was dat het pand Industrieweg in december verkocht zou zijn en is daardoor als melding in TB2 meegenomen. De verwachting is nu dat de verkoop in de eerste helft van 2020 zal plaatsvinden.

Afdelingsoverhead

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
14 V	139 V			153 V

Dit product betreft de budgetten van het management en de directe ondersteuning (secretariaat) en de budgetten voor personeelsgerelateerde kosten zoals opleidingskosten, contributie, werkkleding, vergoeding dienstreizen etc. (exclusief overheadafdelingen).

De totale omvang van het budget voor afdelingsoverhead van productieafdelingen bedraagt ruim € 6,3 mln.

De onderschijding is vooral ontstaan door vacatures op managementniveau.

Overige verschillen

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
22 N	90 V	19 N	25 V	74 V

Overzicht algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

Bedragen x € 1.000

	Primitieve begroting 2019 (1)	Begroting 2019 na wijzigingen (2)	Rekening 2019 (3)	Vershil tussen begroting na wijz. en rekening (2) - (3)	Meldingen 2019
Baten	243.854	231.183	240.279	9.096 V*	7.809 V
Lasten	123	2.660	1.321	1.339 V*	1.533 V
Saldo van baten en lasten	243.731	228.523	238.958	10.435 V	9.342 V

Onttrekkingen aan reserves	10.138	15.818	15.818	0	
Toevoegingen aan reserves	2.563	4.980	7.996	3.016 N	2.380 N
Saldo mutaties reserves	7.575	10.838	7.822	3.016 N	2.380 N

Resultaat	251.306	239.361	246.780	7.419 V	6.962 V
------------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------

* Afwijking in percentage t.o.v. Totaal (2): Baten 3,9 %, Lasten -50,3 %

Hieronder wordt een toelichting gegeven op de activiteiten die binnen OAD worden uitgevoerd en worden de verschillen tussen begroting en rekening toegelicht.

Lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
38 V	146 V			184 V

Heffing en invordering

Over 2019 zijn de kosten voor deurwaardersdiensten lager uitgevallen, de proceskosten beperkt gebleven en zijn minder bankkosten in rekening gebracht voor betalingsverkeer. Per saldo een voordeel van € 125.000. Aan de batenkant is een hogere opbrengst incasso- en invorderingen gerealiseerd van € 36.000. In totaal levert dit een positief resultaat op van € 161.000.

Voorziening dubieuze belastingdebiteuren

De verwachte oninbare vorderingen zijn afgenomen maar minder dan aanvankelijk werd aangenomen. Uit de laatste berekening blijkt een dotatie van € 270.000 aan de voorziening noodzakelijk om de verwachte oninbaarheid te dekken. Dit is € 99.000 lager dan begroot. In het 2^e Tussenbericht is een lagere dotatie van € 189.000 gemeld.

Hondenbelasting

Net als vorig jaar is het aantal honden ten opzichte van het jaar ervoor afgenomen. Dit leidt tot een lagere opbrengst van € 84.000 ten opzichte van de begroting.

Toeristenbelasting

Het aantal overnachtingen in Zoetermeer neemt de afgelopen jaren gestaag toe. Ook in 2019 is het aantal overnachtingen verder toegenomen. Dit leidt tot een meeropbrengst van € 60.000.

Overige verschillen

De overige verschillen bedragen € 52.000.

Algemene uitkering en integratie-uitkering Sociaal Domein uit het Gemeentefonds

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
6.353 V	745 V			7.098 V

Baten

Algemene uitkering

De uitkering voor het kalenderjaar 2019 is € 6.953.000 hoger dan geraamd. Naar aanleiding van de ontvangen circulaire is in de Tussenberichten voor € 5.500.000 eerder melding gemaakt.

De hogere uitkering voor 2019 heeft de volgende oorzaken:

Groei (accres)	- € 2.000.000
Jeugdmiddelen	€ 3.500.000
Herverdeeleffecten	€ 900.000
Hogere decentralisatie-uitkeringen:	
Energietransitie Palenstein	€ 1.800.000
Uitkeringen Klimaatakkoord	€ 700.000
Perspectief op Werk	€ 1.000.000
Radicalisering	€ 400.000
Overige	€ 600.000

Wegens afrekeningen over oude jaren (2016, 2017 en 2018) is in 2019 per saldo € 600.000 minder ontvangen.

Via de resultaatbestemming zullen de middelen voor Perspectief op Werk, Palenstein en het Klimaatakkoord gereserveerd worden voor de uitgaven die in 2020 en latere jaren zullen voordoen.

Lasten

Reservering prijscompensatie

Aan de lastenkant is een nadeel ontstaan van ca. € 977.000. Dit nadeel is veroorzaakt door een inschatting van hogere prijscompensatie Sociaal Domein die aan de batenkant is verantwoord en bij de Tussenberichten is gemeld.

Reserveringen ten behoeve van verwachte lastenmutaties

In de begroting is rekening gehouden met mogelijke kosten van taakmutaties voor € 1,7 miljoen, die niet begrotingstechnisch zijn doorvertaald. In de Tussenberichten is hiervan € 1.300.000 gemeld.

Dividenduitkering

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
415 V				415 V

Aandelen NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG Bank)

De gemeente bezit 3.510 aandelen van de BNG Bank (0,0063% van het aandelenkapitaal). De BNG Bank heeft in 2019 van de nettowinst over 2018 dividend uitgekeerd aan de aandeelhouders. De dividenduitkering voor Zoetermeer bedroeg € 10.004 (2018 € 8.880). Dit is een afwijking van € 7.000 ten opzichte van de begroting.

Aandelen Eneco Holding N.V. en Stedin

De gemeente bezit 116.280 aandelen van Eneco Holding N.V. (2,34% van het aandelenkapitaal). Eneco heeft in 2019 van het nettoresultaat over 2018 50% (evenals 2016) als dividend uitgekeerd aan de aandeelhouders; de gemeente Zoetermeer kreeg als dividend € 2,7 mln., € 0,4 mln. meer dan begroot. In de TB's is melding gemaakt van dit hogere dividend.

Renteresultaat (saldo van de financieringsfunctie en de overige algemene dekkingsmiddelen)				
Baten		Lasten		Saldo
90	N	706	V	16 N
Door de huidige lage rente heeft zich een voordelig renteresultaat voor gedaan in de jaarrekening 2019 van € 632.000. (Saldo van voordelige lasten en nadelige baten). Dit renteresultaat wordt gestort in de rente egalisatiereserve. De overige verschillen bedragen een nadeel van € 15.000.				

Resultaat doorbelaste rente				
Baten		Lasten		Saldo
		259	N	259 N
		0		
Als gevolg van lagere boekwaarde op verschillende programma's is er minder rente doorbelast. Tegenover dit nadeel staan op de programma's voordelen voor totaal hetzelfde bedrag.				

Voorziening Bleizo				
Baten		Lasten		Saldo
2.380	V			0
				2.380 N
Het resultaat van Bleizo is verbeterd. Daarom is het verantwoord om de voorziening Bleizo te verlagen met € 2.380.000 en ten gunste van de exploitatie te brengen. Het resultaat is in de brede bestemmingsreserve gestort. Het resultaat is gemeld na TB2.				

VPB

Bedragen x € 1.000

	Primitieve begroting 2019 (1)	Begroting 2019 na wijzigingen (2)	Rekening 2019 (3)	Verschil tussen begroting na wijz. en rekening (2) - (3)	Meldingen 2019
Baten	0	0	0	0	
Lasten	25	25	188	163 N *	
Saldo van baten en lasten	-25	-25	-188	163 V	0

Onttrekkingen aan reserves	0	0	0	0	
Toevoegingen aan reserves	0	0	0	0	
Saldo mutaties reserves	0	0	0	0	0

Resultaat	-25	-25	-188	163 N	0
------------------	------------	------------	-------------	--------------	----------

* Afwijking in percentage t.o.v. Totaal (2): Lasten 652 %

Hieronder wordt per taakveld Overhead een toelichting gegeven op de activiteiten die binnen het taakveld worden uitgevoerd en worden de verschillen tussen begroting en rekening toegelicht.

In 2019 is voor een bedrag van € 188.000 aan Vpb verantwoord. Dit betreft een inschatting van de over 2019 af te dragen belasting van € 225.000 en een bijstelling van de af te dragen belasting voor het jaar 2017 van € 37.000 minder. Het bedrag voor 2019 betreft een eerste globale inschatting waarvoor een voorlopige aangifte is gedaan. Het bedrag van 2017 betreft een onderbouwde aangifte die lager uitvalt dan de eerdere inschatting.

Overzicht van de aanwending van het begrotingsbedrag voor onvoorzien

In de begroting 2019 is geen post voor onvoorzien opgenomen.

Overzicht van de incidentele baten en lasten

In de programmarekening zijn incidentele baten en lasten begrepen. Dit zijn baten en lasten die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen. Bij het bepalen hiervan is, met uitzondering van de in de begroting vermelde incidentele baten en lasten, een ondergrens van € 100.000 aangehouden. Het overzicht van de incidentele baten en lasten is bedoeld om de vraag te beantwoorden of de rekening materieel sluitend is (structurele baten dekken de structurele lasten). Om de inzichtelijkheid te verbeteren zijn trendmatig afwijkende baten en lasten waar bij volgende meerjarenbegrotingen rekening mee zal worden gehouden buiten dit overzicht gelaten.

bedragen x € 1.000

Omschrijving	Geraamde incidentele		Werkelijke incidentele	
	baten	lasten	baten	lasten
Programma's				
Progr. 1 Onderwijs, economie en arbeidsparticipatie				
Schuldhelpverlening		161		161
Schuldhelpverlening, BTW				323
ESF arbeidstoeleiding			550	
Diverse ESF subsidies			126	
Sociale activering Aandacht werkt		260		260
Versterking hoger onderwijs en kenniseco	75	177	50	141

Arbeidsparticipatie- en scholing		161		341
Taalonderwijs (Taalklas nieuwkomers)		135		144
Taalonderwijs (Schakelklas vergunninghouders)		75		75
Taalonderwijs (RMC/leerplicht)		50		53
Voortzetting extra inzet voor afstemming binnen MRDH		97		82
InnoLab-structuur	150	150	200	200
Playground for digital innovators in de DIF		133		143
Zoetermeers werkbedrijf		750	294	732
Progr. 2 Samen leven en ondersteunen				
Subsidie ZonMw, project dichterbij	100	100	83	83
Inkoop jeugd, implementatie		600	84	366
Taskforce jeugd		100		36
Uitbreiding wijkregisseurs		129		93
Wijkbudget		350		35
Taalonderwijs voor vergunninghouders		79		56
Extra gelden mantelzorgwaaardering		240		200
Sociale eetgelegenheden		160		160
Voortzetting uitvoeringskosten Sociaal Domein		831		810
Zoetermeer, Open Stad		62		62
Wmo personele lasten		185		185
Personeelskosten jeugd		300		300
Progr. 3 Leefbaarheid, duurzaam en groen				
Verhoging beeldkwaliteit openbare ruimte		150		145
Programma duurzaam&groen biodiversiteit SB		200		200
Programma duurzaam&groen biodiversiteit SO		125		8
Kwaliteitsverbetering Openbare Ruimte		500		470
Programma duurzaam&groen Energietransitie		310		318
Progr. 4 Vrije tijd				
Uitstel gymworld, lagere/latere lasten		-398		-398
Vertraging gymworld en Noordwesterhal		-224		-224
Nationaal video gamemuseum		200		200
Extra bruisbudget evenementen en citymarketing		150		150
Progr. 5 Veiligheid				
Uitbreiding team handhaving en juridische achtervang		135		135
Voorkomen ondermijning		97		44
Aanpak ondermijnende criminaliteit	157	72	157	72
Kapitaallasten verbindingsbrug DIF		-100		-100
Progr. 6 Dienstverlening en samenspraak				
Ïnvoering omgevingswet		-500		514
Progr. 7 Inrichting van de stad				
Grondzaken (inclusief af te dragen VPB)	20.063	15.369	11.608	8.448
Investerings fysieke leefomgeving				
woonwagenuhuisvesting		250		0
Projectteam woningbouw	212	212	326	326
Wijkverkeerswerkgroep		12		22
Nieuwe initiatieven		125		125
Voortzetting extra inzet voor afstemming binnen MRDH		97		98
Overzicht Overhead				

Omgevingskennis en online communicatie		50		35
Verschuiving personeelsfeest		0		0
Ondersteunende afdelingen		255		255
Citymarketing		100		0
Bedrijfsvoering F&C		133		33
Uitbreiding college (inclusief ondersteuning)		250		222
Doorlichting organisatie kosten		100		0
Verkoop industrieweg, boekverlies		554		0
Overdracht/afboeking boekwaarde stadhuistoren	950	950	910	950
Kosten overhead		618		292
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien				
Aardgasvrije wijken	1.773		1.773	
Klimaatakkoord	700		700	
Perspectief op werk	1.000		1.000	
Maatschappelijke begeleiding statushouders	137		137	
Taalniveau statushouders	145		145	
Jihadisme	369		369	
Jeugdmiddelen	3.500		3.500	
Verrekeningen met reserves:				
Progr. 7 Inrichting van de stad				
Grondzaken	646	5.340	2.921	6.081
Verkoop industrieweg, boekverlies	554		0	
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien				
Bijdrage RIF ter dekking van prog duurzaam en groen	250		250	
Bijdrage uit vrij inzetbare reserve	4.000		4.000	
Bijdrage uit vrij inzetbare reserve	3.800		3.800	
Totaal	38.581	30.417	32.983	23.462

Overzicht van de structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves

In 2015 is de regelgeving van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) aangepast. Een van de aanpassingen richt zich op het vergroten van het inzicht op incidentele baten en lasten. In de toelichting op de gewijzigde BBV staat dat ervan uit wordt gegaan dat toevoegingen en onttrekkingen aan reserves in principe incidenteel van aard zijn. Echter, er zijn ook verrekeningen met reserves die structureel van aard zijn. Om een goed beeld te kunnen vormen of structurele lasten worden gedekt door structurele baten is in BBV opgenomen dat zowel in de begroting als in de rekening een overzicht opgenomen moet worden waarin de geraamde structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves zijn weergegeven.

bedragen x € 1.000

Omschrijving	Geraamde structurele		Werkelijke structurele	
	baten	lasten	baten	lasten
Reserve groot onderh. ambtelijke huisvesting		31		32
Reserve egalisatie invest.schoolgebouwen		40		34
Reserve groot onderh. soc.cult. accommodaties		12		13
Reserve groot onderhoud sportacc. (729.99.010)		17		24
Vrij inzetbare reserve		290		290
Totaal	0	388	0	392

Bij de eerste vier reserves gaat het om de bedragen die nodig zijn om de reserves waardevast te houden. De storting in de Vrij inzetbare reserve betreft een spreiding van de kosten van ambtelijke huisvesting ten laste van het programma Overhead. De lasten van afwaardering van het stadhuis zijn eerder ten laste van deze reserve gebracht.

Overzicht van topinkomens

De Wet normering topinkomens (WNT) schrijft topfunctionarissen een bezoldigingsmaximum voor; over 2019 is dat € 194.000. Daarnaast geldt een maximum norm ontslagvergoedingen per individu voor topfunctionarissen van € 75.000 (één jaarsalaris). Topfunctionarissen zijn personen die leiding geven aan de gehele organisatie. Bij gemeenten zijn dat de griffier en de gemeentesecretaris. Politieke ambtsdragers vallen niet onder de wet.

De WNT verplicht tot een jaarlijkse publicatie in de jaarrekening van de bezoldiging (en eventuele ontslagvergoedingen) van iedere (gewezen) topfunctionaris, ongeacht de hoogte ervan en van iedere andere (reguliere) functionaris in dienstbetrekking, indien de bezoldiging of de ontslaguitkering het bezoldigingsmaximum voor topfunctionarissen overschrijdt.

Onderstaand overzicht is opgemaakt met inachtneming van de door de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties vastgestelde Uitvoeringsregeling WNT.

In 2019 waren er geen (gewezen) reguliere functionarissen in dienstbetrekking van wie de totale bezoldiging hoger was dan de maximumnorm. Geen van de genoemde personen heeft een uitkering wegens beëindiging van het dienstverband ontvangen.

Bedragen * € 1		
	B.J.D. Huykman	R. Blokland
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2019	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,00	1,00
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 126.355	€ 108.252
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 19.890	€ 18.253
Totale bezoldiging	€ 146.245	€ 126.505
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 194.000	€ 194.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.

Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2018		
	B.J.D. Huykman	R. Blokland
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2018	01/09 – 31/12	01/01 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,00	1,00
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 40.825	€ 100.721
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 6.082	€ 16.059
Totale bezoldiging	€ 46.907	€ 116.780
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 63.173	€ 189.000

3.3 Balans

Bedragen x € 1.000

ACTIVA	31-12-'19	31-12-'18
Vaste activa		
<i>Immateriële vaste activa</i>	885	337
a Kosten van onderzoek en ontwikkeling (grondexploitaties)	885	337
<i>Materiële vaste activa</i>	351.923	347.751
a Investerings met een economisch nut		
1 gronden uitgegeven in erfpacht	4.771	4.771
2 overige investeringen met economisch nut	316.690	316.271
b Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	14.187	14.303
c Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	16.275	12.406
<i>Financiële vaste activa</i>	6.180	7.790
a Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	9	9
b Overige langlopende geldleningen	6.171	7.781
Totaal vaste activa	358.988	355.878
Vlottende activa		
<i>Voorraden</i>	14.642	15.547
a Grond- en hulpstoffen:	125	120
b Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	14.517	15.427
<i>Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar</i>	13.014	28.515
a Vorderingen op openbare lichamen	755	13.103
b Rekening-courantverhoudingen met niet financiële instellingen	112	186
c Overige vorderingen	12.147	15.226
<i>Liquide middelen</i>	131	101
a Kas- en banksaldi	131	10
<i>Overlopende activa</i>	31.564	35.247
De van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen		
a voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel		
1 van het Rijk	812	241
2 van overige Nederlandse overheidslichamen	4.174	7.664
b Overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	26.578	27.342
Totaal vlottende activa	59.351	79.410
Totaal-generaal activa	418.339	435.288

Bedrag waarvan het recht bestaat op verliescompensatie krachtens de Wet op de vennootschapsbelasting 1969

0

0

Bedragen x € 1.000

PASSIVA	31-12-'19	31-12-'18
Vaste passiva		
<i>Eigen vermogen</i>	239.600	246.201
a Reserves:		
1 Algemene reserves	22.880	29.230
2 Bestemmingsreserves	212.353	207.300
b Gerealiseerde resultaat	4.367	9.671
Voorzieningen	44.504	49.842
<i>Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer</i>	80.427	40.527
a Onderhandse leningen van:		
1 binnenlandse banken en overige financiële instellingen	60.417	20.490
2 buitenlandse instellingen	20.000	20.000
b Waarborgsommen	10	37
Totaal vaste passiva	364.531	336.570
Vlottende passiva		
<i>Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar</i>	24.045	69.789
a Overige kasgeldleningen	5.000	40.000
b Banksaldi	8.148	11.209
c Overige schulden	10.897	18.580
Overlopende passiva	29.763	28.929
a Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	19.671	27.028
b De van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren		
1 van Europese overheidslichamen	0	0
2 van het Rijk	1.872	317
3 van overige Nederlandse overheidslichamen	7.382	863
c Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate komen van volgende begrotingsjaren	838	721
Totaal vlottende passiva	53.808	98.718
Totaal-generaal passiva	418.339	435.288
Gewaarborgde geldleningen	634.927	620.627
Garantstellingen (bankgaranties)	5.978	5.366

3.4 Toelichting op de balans

3.4.1 ACTIVA

Vaste activa

Immateriële vaste activa

Immateriële vaste activa zijn investeringen die niet tastbaar zijn. Door wijziging in het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) worden de voorbereidingskosten voor grondexploitaties vanaf 2016 geactiveerd als kosten van onderzoek en ontwikkeling. Na maximaal 5 jaar moeten de kosten hebben geleid tot een actuele grondexploitatie dan wel worden afgeboekt ten laste van het jaarresultaat. Het verloop hiervan in 2019 is als volgt:

Bedragen x €1.000

Omschrijving	Boekw. 1-1-2019	Investe- ringen	Desin- vestering	Afschrij- vingen	Bijdragen van derden	Duurzame waardever- mindering	Boekw. 31-12-2019
Kosten voor onderzoek en ontwikkeling	337	548	-	-	-	-	885

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa zijn investeringen die een meerjarig nut hebben en in termijnen worden afgeschreven. Onderscheid wordt gemaakt tussen investeringen met een economisch nut en investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut.

In de toelichting bij de reserves is vermeld uit welke bestemmingsreserves middelen zijn onttrokken voor de (gedeeltelijke) dekking van de afschrijvingen van geactiveerde investeringen.

Investerings met een economisch nut

Gronden uitgegeven in erfpacht

Dit betreffen de gronden die in erfpacht uitgegeven zijn, waarvoor jaarlijks een canon in rekening wordt gebracht. Het verloop hiervan in 2019 is als volgt:

Bedragen x €1.000

Omschrijving	Boekw. 1-1-2019	Investe- ringen	Desin- vestering	Afschrij- vingen	Bijdragen van derden	Duurzame waardever- mindering	Boekw. 31-12-2019
Gronden en terreinen	4.771	-	-	-	-	-	4.771

Overige investeringen met een economisch nut

Investerings met een economisch nut zijn investeringen die kunnen bijdragen aan het genereren van middelen en/of verhandelbaar zijn. Het verloop hiervan in 2019 is als volgt:

Bedragen x €1.000

Omschrijving	Boekw. 1-1-2019	Investe- ringen	Desin- vestering	Afschrij- vingen	Bijdragen van derden	Duurzame waardever- mindering	Boekw. 31-12-2019
Gronden en terreinen	55.835	203	15	-	-	56	55.967
Woonruimten	461	-	-	-	-	-	461
Bedrijfsgebouwen	239.717	7.829	1.013	4.999	-80	7	241.607
Grond-/weg-/water- bouwkundige werken	6.491	-	-	352	-	-	6.139
Vervoermiddelen	550	-	-	82	-	-	468
Machines, apparaten en installaties	6.885	447	-	1.138	-	-	6.194
Overige materiële vaste activa	6.332	60	-	538	-	-	5.854
Totaal	316.271	8.539	1.028	7.109	-80	63	316.690

De belangrijkste **investeringen** in 2019 waren:

bedragen x € 1.000

Omschrijving	
Nieuwbouw Overwater 1-3	667
Bouw turn- en gymaccommodatie Amerikaweg	4.294
Renovatie Noordwesterhal Buytenpark	1.382
Totaal	6.343

De verantwoorde **afwaarderingen** voor duurzame waardeverminderingen betreffen bijgestelde saldi voorziening nadelige complexen.

De negatieve **bijdrage van derden** betreft een correctie op de negatieve boekwaarde Balijhoeve.

Gronden, bestemd voor de gemeentelijke gebiedsontwikkeling

De categorie gronden bestemd voor gemeentelijke gebiedsontwikkeling betreft een nieuwe categorie onder de materiële vaste activa in 2019, conform de notitie grondbeleid in begroting en jaarverslaggeving 2019 (juli 2019) van de Commissie BBV (hierna: notitie grondbeleid 2019). De gemeente Zoetermeer heeft twee percelen die bestemd zijn voor gemeentelijke gebiedsontwikkeling in 2019 oftewel 'warme gronden'. Deze zijn voor 2019 verworven en blijven om die reden tegen de bestaande boekwaarde gewaardeerd, conform de notitie grondbeleid 2019.

bedragen x € 1.000

Omschrijving	Bestemming		Boekwaarde ultimo 2019
	Huidig	Toekomstig	
Kwadrant project B+F.	Volkstuin	Woningbouw	2.999
Rokkeveenseweg (Numico-terrein)	Openbaar / Groen	Woningbouw	313
Totaal			3.312

Voor het perceel Kwadrant B+F is een intentieovereenkomst gesloten met projectontwikkelaars om de plannen uit te werken voor het realiseren van woningen. Dit zal leiden tot een vervolgovereenkomst. Voor het perceel Rokkeveenseweg (Numico-terrein) is reeds een anterieure overeenkomst gesloten met een projectontwikkelaar om de woningbouw te realiseren.

Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven

Dit betreffen de boekwaarden van de begraafplaats (gronden, gebouwen en infrastructurele werken), de afvalinzameling (huisvuilauto's, overige tractiemiddelen, mini- en ondergrondse containers) en de apparatuur voor het betaald parkeren. Het verloop hiervan in 2019 is als volgt:

Bedragen x €1.000

Omschrijving	Boekw. 1-1-2019	Investeringen	Desinvestering	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Duurzame waardevermindering	Boekw. 31-12-2019
Gronden en terreinen	1.683	-	-	-	-	-	1.683
Bedrijfsgebouwen	1.724	-	-	37	-	-	1.687
Grond-/weg-/waterbouwkundige werken	2.243	151	-	31	-	-	2.363
Vervoermiddelen	675	-	-	219	-	-	456

Machines, apparaten en installaties	1.035	264	-	128	-	-	1.171
Overige materiële vaste activa	6.943	118	-	234	-	-	6.827
Totaal	14.303	533	-	649	-	-	14.187

Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut

Door wijziging in het BBV dienen investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut, evenals investeringen met een economisch nut met ingang van 2017 te worden geactiveerd en over de verwachte levensduur te worden afgeschreven. Investerings tot en met 2016 zijn rechtstreeks ten laste van de exploitatie gebracht. Het verloop hiervan in 2019 is als volgt:

bedragen x € 1.000

Omschrijving	Boekw. 1-1-2019	Investerings	Desinvestering	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Duurzame waardevermindering	Boekw. 31-12-2019
Grond-/weg-/waterbouwkundige werken	12.406	19.834	-	310	15.655	-	16.275

De belangrijkste investeringen in 2019 waren:

bedragen x € 1.000

Omschrijving	
Herinrichting Stadshuisplein boven en ondergrond	530
Aanleg Vervoersknoop Bleizo	12.756
Aanleg Zoro busbaan	2.057
Asfalt verharding	666
Elementen verharding	1.125
Houten bruggen	1.385
Totaal	18.519

De aanleg van het vervoersknoop Bleizo wordt voor een groot deel gefinancierd door bijdragen vanuit de Metropoolregio Rotterdam Den Haag.

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekking aan deelnemingen

De kapitaalverstrekking aan deelnemingen betreft het volgende:

Omschrijving	Aantal	Nominaal (€)	Waarde (€)
NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG Bank)	3.510	2,50	8.775

Hiernaast bezit de gemeente nog de volgende aandelen die in de balans tegen € 0,00 zijn opgenomen:

Omschrijving	Aantal	Aandeel	Nominaal (€)	Waarde (€)
Eneco	116.280	2,34%	0,01	1.163
Stedin	116.280	2,34%	0,00	0
Dunea	387.302	9,68%	5,00	1.936.510
Dataland B.V.	57.504	onb.	0,10	5.750

Eind 2018 heeft een herverdeling plaatsgevonden van de aandelen Dunea naar rato van het aantal inwoners per gemeente per 01-01-2017. Voor gemeente Zoetermeer betekent dit een afname van 1.267 aandelen naar 387.302 aandelen (2018: 388.569) en daalt het aandeel naar 9,68% (2018: 9,71%).

In het eerste kwartaal van 2020 worden de aandelen Eneco verkocht. De raad heeft hiertoe in de raadsvergadering van 27 januari 2020 een besluit genomen.

Door Mitsubishi is een bod op de aandelen Eneco uitgebracht waar alle aandeelhoudende gemeenten mee hebben ingestemd. In totaal bedraagt de verkoopprijs € 4,1 miljard. Zoetermeer bezit 2,34% van de geplaatste aandelen wat tot een opbrengst uit verkoop leidt van ruim € 95 mln. De verkoop is eind maart 2020; de financiële en budgettaire vertaling krijgt in het 2020 haar beslag.

Overige langlopende geldleningen

De overige langlopende geldleningen betreffen de volgende leningen:

bedragen x € 1.000

Omschrijving	31-12-2019	31-12-2018
Startersleningen	6.171	7.781

In 2019 zijn via het Stimuleringsfonds Vereniging Nederlandse Gemeenten (SVn) geen startersleningen verstrekt. De starterslening is bij aanvang renteloos en aflossingsvrij. Bij voldoende financiële draagkracht wordt vanaf het vierde jaar door de SVn een marktconform rentepercentage gehanteerd gebaseerd op 15 jaar vast en aflossing op basis van annuïteiten. Naast de reguliere aflossingen van € 0,12 mln. werden er in 2019 leningen vervroegd gedeeltelijk of geheel afgelost tot een bedrag van € 1,49 mln.

Flottende activa

Vorraden

Grond- en hulpstoffen

De grond- en hulpstoffen bestaan uit:

bedragen x € 1.000

Omschrijving	31-12-2019	31-12-2018
Onderdelenmagazijn autowerkplaats afd. Afvalinzameling	93	94
Voorraad dieselolie afd. Afvalinzameling	32	26
Totaal	125	120

Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie

Deze categorie betreft de projecten in uitvoering, ofwel de "lopende grondexploitaties". Het zijn de projecten waarvoor de raad de begroting voor de volledige looptijd heeft vastgesteld.

De grondexploitaties zijn herzien naar de situatie per ultimo 2019. Bij negatieve grondexploitaties is de Voorziening Nadelige complexen op de juiste hoogte gebracht. Dit deel van de voorziening is in de balans in mindering gebracht op de boekwaarde. In de gevallen dat de voorziening hoger is dan de boekwaarde per complex dan gebeurd dit tot de (netto) boekwaarde per complex nihil is. Het restant wordt in dat geval vermeld bij de Voorziening nadelige complexen grondbedrijf aan de passiva zijde. In het licht van de huidige marktomstandigheden zijn de materiële vastgoedwaarderingen belangrijke schattingsposten. Er bestaat een wezenlijk risico dat zich materiële aanpassingen kunnen voordoen in de waardering in het volgende boekjaar als gevolg van gewijzigde marktomstandigheden of onvoorziene omstandigheden.

Het verloop hiervan in 2019 is als volgt:

bedragen x € 1.000

Pr. nr.	Complex	Boekwaarde 31-12-18	Voorz 31-12-18	Balans- waarde 31-12-18	Van - naar	Boek- waarde 1-1-19	Inves- tering	Inkom- sten	Winstne- ming/Af- sluiting complex	Boek- waarde 31-12-19	Voor- ziening 31-12-19	Balans- waarde 31-12-19
11	Lansinghage	-2.263	-	-2.263	-	-2.263	219	-3.045	3.080	-2.008	-	-2.008
18	Oosterheem	17.465	-	17.465	-	17.465	2.087	-4.844	566	15.273	-	15.273
20	Zegwaartseweg Noord	-2.881	-	-2.881	-	-2.881	68	-284	150	-2.947	-	-2.947
22	Gasfabriekterr. Delftsewallen	2.691	2.691	-	-	2.691	53	-	-	2.744	2.577	167
26	Cadenza 2	1.570	1.389	181	-	1.570	139	-	-	1.709	1.709	-0
32	Van Leeuwenhoeklaan	2.513	1.576	937	-	2.513	34	-	-	2.547	1.428	1.118
37	Boerhaavelaan	861	-	861	-	861	3	-	4	868	-	868
40	Van Duvenvoordepad (herv. P'stein)	-	-	-	245	245	483	-863	-	-135	-	-135
41	Van Beeckstraat (herv. P'stein)	-	-	-	20	20	31	-	-50	-	-	-
42	Palenstein	-	-	-	4.937	4.937	2.074	28	-	7.039	7.039	-
42b	Palenstein *	20.299	20.299	-	-5.911	14.388	-	-	-14.388	-	-	-
43	Van Aalstpark (herv. P'stein)	-	-	-	435	435	41	-	-476	-	-	-
44	Tango locatie (vm) (herv. P'stein)	-	-	-	274	274	5	-	-	279	279	-
97	Katwijkerlaan-tracé	-825	-	-825	-	-825	535	-	225	-66	-	-66
102	Amerikaweg	119	119	-	-	119	270	-	-	389	389	-0
108	Voorweg Noord	2.300	348	1.952	-	2.300	48	-	-	2.347	233	2.114
115	Toverberg	-	-	-	-	-	161	-84	10	88	-	88
125	Jongerenwoningen Saturnusgeel	-35	-35	-0	-	-35	99	-	-	64	64	0
128	Reigersblauw	-	-	-	-	-	73	-28	1	45	-	45
129	Plataanhout jongerenwoningen	147	147	-	-	147	20	-15	-	152	152	0
	Afrondingsverschillen	-1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Totaal	41.960	26.534	15.427	-	41.961	6.441	-9.136	-10.879	28.387	13.870	14.517

* Projecten met een asterisk zijn in 2019 afgesloten.

In onderstaand overzicht zijn de geraamde lasten en baten opgenomen van de bouwgronden in exploitatie en het geschatte eindresultaat. De inschattingen zijn gebaseerd op externe makelaarsrapporten en kostencalculaties van derden.

	Boekwaarde		Nog te realiseren		Resultaat
	ultimo 2019	Lasten	Baten	Rente	
Totaal Grondexploitatie	28.386.605	38.894.137	58.191.534	582.723	-9.671.931

Over bovenstaande projecten is aan de raad van 14 oktober 2019 gerapporteerd in de Voortgangsrapportage ruimtelijke fysieke projecten (inclusief herziening grondexploitatie per 1-1-2020).

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar bestaan uit:

bedragen x € 1.000

Omschrijving	31-12-2019	31-12-2018
a. Vorderingen op openbare lichamen	755	13.103
b. Rekening-courantverhoudingen met niet-financiële instellingen	112	186
c. Overige vorderingen:		
Belastingvorderingen	3.888	3.677
<i>Af: Voorziening dubieuze belastingdebiteuren</i>	-652	-570
Vorderingen bijstand	11.721	12.182
<i>Af: Voorziening dubieuze bijstandsdebiteuren</i>	-9.637	-10.079
Overige vorderingen	6.889	10.222
<i>Af: Voorziening dubieuze debiteuren</i>	-62	-206
Totaal overige vorderingen	12.147	15.226
Totaal	13.014	28.515

Vorderingen op openbare lichamen

De vorderingen op openbare lichamen bestaan uit vorderingen op de volgende openbare lichamen, waaronder gemeenten, gemeenschappelijke regelingen, het Rijk en overige openbare lichamen.

Rekening-courantverhoudingen met niet financiële instellingen

Dit betreft een rekening-courantverhouding met de stichting Stimuleringsfonds Nederlandse Gemeenten (SVn), waar de startersleningen worden geadmistreerd. Via deze rekening-courant worden de kosten (beheervergoeding) en opbrengsten van de startersleningen verrekend.

Overige vorderingen

De overig vorderingen zijn verdeeld naar categorieën op basis van de aard van de vordering.

Belastingvorderingen

De openstaande vorderingen betreffen de belastingjaren 2011 tot en met 2019. Hiervan is € 0,7 mln. als dubieus aangemerkt. Voor dit bedrag is een voorziening dubieuze belastingdebiteuren getroffen, die in de balans is verrekend met de betreffende vorderingen.

Vorderingen bijstand

De openstaande vorderingen hebben vooral betrekking op vorderingen op (voormalige) bijstandcliënten. Hiervan is € 9,6 mln. als dubieus aangemerkt, o.a. door het ontbreken van afloscapaciteit bij de bijstandcliënten of doordat cliënten vertrokken zijn met een onbekende bestemming. Voor dit bedrag is een voorziening dubieuze bijstandsdebiteuren getroffen, die in de balans is verrekend met de betreffende vorderingen.

Het percentage oninbare debiteuren is in 2019 met 1% gedaald ten opzichte van 2018 naar 82%. In 2019 heeft een aanwending i.v.m. oninbaar gestelde debiteuren van € 0,773 mln. plaatsgevonden. Op grond van de debiteurenpositie per ultimo 2019 is € 0,338 mln. aan de voorziening toegevoegd.

Overige vorderingen

De openstaande vorderingen betreffen diverse overige debiteuren. Hiervan is € 0,06 mln. als dubieus aangemerkt. Voor dit bedrag is een voorziening dubieuze debiteuren getroffen, die in de balans is verrekend met de betreffende vorderingen.

De grootste posten zijn:

bedragen x € 1.000

Omschrijving	
Vorderingen op zorgaanbieders i.v.m. voorschotten Jeugdhulp	2.974
Stichting Openbaar Primair Onderwijs Zoetermeer voornamelijk ivm bijdragen exploitatielasten	336
Stichting Unicoz Onderwijs voornamelijk i.v.m. bijdragen in de exploitatielasten	311
Alfrink College voornamelijk i.v.m. bijdragen in de exploitatielasten	202
Totaal	3.823

Liquide middelen

De liquide middelen bestaan uit kasgeld en banksaldi.

Schatkistbankieren

De wet Schatkistbankieren verplicht decentrale overheden om hun overtollige liquide middelen aan te houden in de schatkist van het Rijk. Het betreft middelen die decentrale overheden niet onmiddellijk nodig hebben voor de publieke taak. Tot een bepaald bedrag (drempelbedrag, gebaseerd op de begrotingsomvang) mogen de decentrale overheden overtollige middelen buiten de schatkist van het Rijk aanhouden.

Bedragen x €1.000

(1)	Drempelbedrag	2.701			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	183	1.261	974	1.016
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	2.519	1.440	1.727	1.686
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van drempelbedrag	-	-	-	-

In geen van de kwartalen is sprake van een overschrijding van het drempelbedrag.

Overlopende activa

De van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel

Het verloop hiervan in 2019 is als volgt:

bedragen x € 1.000

Uitkeringen van het Rijk	Saldo 1-1-2019	Toevoegingen	Ontvangen bedragen	Saldo 31-12-2019
1 Min. van Sociale Zaken en Werkgelegenheid / project ZHC Aan De Slag (onderdeel ESF)	241	550	-	791
2 Min. van Volksgezondheid, Welzijn en Sport / Specifieke uitkering stimulering sport	-	21	-	21
Totaal	241	571	-	812

Uitkeringen van overige Nederlandse overheidslichamen	Saldo 1-1-2019	Toevoegingen	Ontvangen bedragen	Saldo 31-12-2019
1 MRDH/subsidie nachtnet fiets 2016	14	-	-	14
2 MRDH/subsidie nachtnet fiets	216	-	-	216
3 MRDH/subsidie Van Diestlaan/Aalstlaan	177	-	177	-
4 MRDH/subsidie Performance Maatregelen Randstad Rail	58	-	58	-
5 MRDH/subsidie Big data innovatiehub	44	15	-	59
6 MRDH/subsidie Zoro busbaan	-	1.459	-	1.459
7 MRDH/subsidie Beter benutten	268	-	268	-
8 MRDH/subsidie Praktische fietslessen gr. 4 en 6 basisscholen	19	-	19	-

9	MRDH / subsidie Randstadrail Stadhuis Zoetermeer	876	-	-	876
10	MRDH/subsidie Snelfietsroute Zoetermeer	668	-	-	668
11	MRDH / subsidie FietsAlert VO-scholen	8	-	8	-
12	MRDH/subsidie Verbeteren afslag A12 Zoetermeer	33	38	-	71
13	MRDH/subsidie DVM Zuidvleugel (aansluiten VRI's op netwerkmanagementsysteem)	164	58	222	-
14	MRDH/subsidie Aanpassen fietspaden rotonde van Stolberglaan - Paltelaan	100	-	100	-
15	MRDH/subsidie Inrichten schoolzones te gem Ztm	100	-	100	-
16	MRDH/subsidie Vervoersknoop Bleizo	4.900	-	4.900	-
17	MRDH/subsidie Reconstr. kruispunt Franklinstr./ Wattstr.	9	-	9	-
18	MRDH/subsidie Aanpassen fietsoversteek 3 ^e Stationsstraat/Pigmentsingel	14	-	14	-
19	MRDH/Fietspad Meerpolder	-	125	-	125
20	MRDH/Haalbaarheidsstudie AVL M Dutch Innovation Park	-	9	-	9
21	MRDH/Landelijke MONO-campagne	-	28	-	28
22	MRDH/Verkeersveiligheid winkelcentra	-	75	-	75
23	MRDH/Reconstructie Karel Doormanlaan	-	534	300	234
24	MRDH/Innolab-structuur Dutch Innovation Park	-	200	184	16
25	MRDH/Prakt. fietslessen gr. 4 en 6 basisscholen '18/'19	-	20	-	20
26	MRDH/kleine maatregelen OV	-	110	-	110
27	MRDH/1 ^e en 2 ^e fase actualisatie bewegwijzering fietspaden	-	32	-	32
28	Gem. Leidschendam-Voorburg/DHW Fietspad Meerpolder	-	146	-	146
29	Provincie ZH / project weidevogels <i>Afrondingsverschillen</i>	-	14	-	14
		-4	6		2
Totaal		7.664	2.869	6.359	4.174

Overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen

De overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen bestaan uit diverse posten van verschillende aard en omvang. De grootste posten zijn als volgt:

bedragen x € 1.000

Omschrijving	
Nog te ontvangen	
Teruggave exploitatiebijdrage 2019 DSW	1.154
Algemene uitkering	1.399
BTW Compensatiefonds	14.080
BTW Compensatiefonds Re-integratie	1.100
Vooruitbetaalde bedragen	
Bijdrage 1e half jaar 2020 Veiligheidsregio Haaglanden	4.715
Totaal	22.448

Onder de overige nog te ontvangen bedragen bevinden zich tevens vorderingen in het kader van faciliterend grondbeleid. Conform de notitie grondbeleid 2019 van de Commissie BBV zijn deze onderverdeeld naar de onderstaande categorieën. De verhaalbare kosten betreffen de projecten waarvoor reeds een anterieure overeenkomst is gesloten. De nog te verrekenen kosten betreffen de projecten waarvoor nog geen anterieure overeenkomst is gesloten.

bedragen x € 1.000

Omschrijving	
Verhaalbare kosten	
Faciliterend grondbeleid	84
Nog te verrekenen kosten	
Faciliterend grondbeleid	45
Totaal	129

3.4.2 PASSIVA

Vaste passiva

Eigen vermogen

A. Reserves

In de jaarrekening (realisatie) zijn toevoegingen of onttrekkingen aan reserves slechts verantwoord als daarvoor bij de begroting of begrotingswijziging autorisatie door de raad is verleend en voor zover ook nodig en tot maximaal het daarvoor gebudgetteerde bedrag. Uitzondering hierop zijn de volgende resultaatbestemmingen, die in de jaarrekening zijn verantwoord ongeacht de hiervoor begrote bedragen:

- De aan een aantal reserves toegevoegde inflatie om de betreffende reserves waardevast te houden. De hoogte van de inflatie wordt vastgesteld bij de begroting en de werkelijk storting is gebaseerd op de werkelijke stand van de reserve. Deze werkwijze is geautoriseerd op grond van het raadsbesluit bij de rentenota 2018 op 5 november 2018.
- De (voorlopige) bestemming van het resultaat van het Grondbedrijf, dat in de jaarrekening voor 50% is verrekend met het Investeringsfonds 2030 en voor 50% met de reserve versterking financiële positie Grondbedrijf. Dit is vanaf 2008 geautoriseerd op grond van raadsbesluit van 17 november 2008 betreffende TB2.
- De over- of onderschrijding op de budgetten voor groot onderhoud bovengronds worden op basis van de Begrotingsraad op 11 november 2013 verrekend met de egalisatiereserve groot onderhoud bovengronds. Voorts wordt de reserve afgeroomd ten gunste van de vrij inzetbare reserve als deze uitstijgt boven het maximum van € 5 mln.
- De afoming van de rente-egalisatiereserve boven de vastgestelde bovengrens ten gunste van de vrij inzetbare reserve. Deze generieke gedragslijn is door de raad vastgesteld op 5 november 2018 (rentenota 2018).
- Bij verkoop van vastgoed worden incidentele verkoopresultaten (positief en negatief) in de vorm van een hogere / lagere verkoopopbrengst ten opzichte van de restant boekwaarde ten gunste of ten laste van de vrij inzetbare reserve gebracht. Dit is door de raad besloten op 27 juni 2016 (Perspectiefnota 2017 en gevolgen Gemeentefonds 2016).
- Het verschil tussen de maximale garantstelling afgegeven aan de GR Bleizo en het tekort Bleizo ten laste dan wel ten gunste te brengen van de brede bestemmingsreserve.
- Bij een beroep op specifieke voor het doel in leven geroepen bestemmingsreserves wordt het bedrag van de feitelijke onttrekking gelijk getrokken aan de gemaakte kosten tot maximaal de raming van de kosten. Deze werkwijze is geautoriseerd op grond van het raadsbesluit bij de perspectiefnota 2020 op 1 juli 2019.
- Meldingen van resultaatbestemmingen in de Tussenberichten.

Bij het vaststellen van TB2 (raadsbesluit d.d. 11 november 2019) is besloten tot opheffing van de volgende reserve:

- Reserve onderhoud beeldende kunst in de openbare ruimte

B. Gerealiseerd resultaat

Het gerealiseerde resultaat volgend uit het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening is afzonderlijk in de balans vermeld als onderdeel van het eigen vermogen.

Toelichting reserves

Het verloop van de reserves in 2019 is als volgt:

bedragen x € 1.000

Reserve	Saldo 1-1-2019	Resultaat- bestem- ming 2018	Toevoe- gingen	Onttrek- kingen	Verminde- ringen ivm dekking afschrijving activa	Saldo 31-12-2019
A Algemene reserves:						
1 Vrij inzetbare reserve	22.298	9.671	410	15.448	-	16.931
2 Reserve versterking financiële positie GB	5.043	-	1.680	2.421	-	4.302
3 Reserve in verband met risico's GB	1.889	-	14	256	-	1.647
Afrondingsverschil	-	-	-	-	-	-
Totaal A. Algemene reserves	29.230	9.671	2.104	18.125	-	22.880
B Bestemmingsreserves:						
1 Reserve algemeen dekkingsmiddel	158.707	-	-	-	-	158.707
2 Brede bestemmingsreserve	7.629	-	7.427	497	-	14.559
3 Rente-egaliseringsreserve	4.176	-	632	-	-	4.808
4 Reserve flankerend beleid	161	-	-	161	-	-
5 Investeringsfonds 2030	23.420	-	4.101	3.688	-	23.833
6 Reserve EU-initiatieven	97	-	-	5	-	92
7 Reserve GO ambtelijke huisvesting	3.534	-	796	384	-	3.946
8 Reserve Integraal Veiligheidsbeleid	183	-	-	-	-	183
9 Res. egaliserings investering schoolgebouwen	3.733	-	34	-	1.762	2.005
10 Res. Invest. impuls amateurverenigingen	306	-	-	173	-	133
11 Reserve GO welzijnsaccommodaties	4.141	-	1.661	2.311	-	3.491
12 Reserve beeldende kunst in openb. ruimte	249	-	227	40	-	436
13 Res. onderh. Beeld. kunst in depenb. ruimte	130	-	-	130	-	-
14 Egaliseringsreserve GO bovengronds	835	-	-	675	-	160
Afrondingsverschil	-1	-	1	-1	-	-1
Totaal B. Bestemmingsreserves	207.300	-	14.879	8.063	1.762	212.352
Totaal alle reserves	236.530	9.671	16.983	26.188	1.762	235.232

Exploitatieresultaat 2018

Het batig exploitatieresultaat van 2018 is op grond van het raadsbesluit van 3 juni 2019 (Resultatendebat) voorlopig toegevoegd aan de vrij inzetbare reserve.

De definitieve resultaatbestemming heeft plaatsgevonden in de raad van 1 juli 2019 bij de behandeling van de Perspectiefnota 2020; deze is verwerkt in de toevoegingen en onttrekkingen bij de betreffende reserves.

Hierna volgt een toelichting van de aard en de reden van elke reserve en de mutaties daarin. De vermelde bedragen zijn x €1.000.

A1. Vrij inzetbare reserve

Deze reserve dient om reservemiddelen waarop geen verplichting rust in beeld te brengen. Hierdoor vervult deze reserve tevens de functie van financiële buffer voor het opvangen van negatieve rekeningresultaten en risico's. Als zodanig maakt deze reserve deel uit van het weerstandsvermogen zoals aangegeven in de nota weerstandsvermogen en risicomanagement van 13 december 2010. In de vergadering van 23 juni 2011 (voorjaarsdebat 2011) heeft de raad besloten dat de reserve in 2014 boven het totaal aan af te dekken risico's dient te staan.

Toevoegingen	Bedrag
Via OAD van brede bestemmingsreserve i.v.m. Surplus aanleg parkeerplaatsen	120
Van Overhead i.v.m. terugbetaling afwaardering stadhuis	290
Totaal toevoegingen	410

Onttrekkingen	Bedrag
Via OAD naar brede bestemmingsreserve i.v.m. resultaatbestemming 2018 (proeftuinen aardgasvrije wijken)	4.761
Naar OAD i.v.m. dekking kosten asbestsanering schoolgebouw Overwater 1	358
Naar OAD i.v.m. resultaatbestemming 2018 (baankansen kwetsbare jongeren)	218
Naar OAD i.v.m. budgetoverhevelingen van 2016 naar 2019	37
Naar OAD i.v.m. dekking kosten herstel schoolgebouw Stella Nova	235
Naar OAD i.v.m. dekking begrotingstekort 2019	3.800
Naar OAD i.v.m. budgetoverhevelingen van 2018 naar 2019	1.581
Naar OAD i.v.m. budgetoverhevelingen van 2017 naar 2019	300
Naar OAD i.v.m. dekking kosten gevelplaten Erasmuscollege	158
Naar OAD i.v.m. dekking coalitieakkoord	4.000
Totaal onttrekkingen	15.448

A2. Reserve versterking financiële positie grondbedrijf

Deze reserve dient om samen met de reserve in verband met risico's Grondbedrijf te waarborgen dat het totaal van de risico's binnen het Grondbedrijf afdoende kan worden gedekt.

Deze reserve vormt het belangrijkste onderdeel van de weerstandscapaciteit van het Grondbedrijf.

Vooruitlopend op de definitieve resultaatbestemming wordt jaarlijks 50% van het resultaat van het Grondbedrijf aan deze reserve toegevoegd dan wel onttrokken.

Toevoegingen	Bedrag
Van programma 7 i.v.m. 50% winstneming	1.680
Totaal toevoegingen	1.680

Onttrekkingen	Bedrag
Naar progr 7 i.v.m. afroaming omdat reserve versterking financiële positie Grondbedrijf uitstijgt boven weerstandsratio van 1,2	2.421
Totaal onttrekkingen	2.421

A3. Reserve in verband met risico's Grondbedrijf

Deze reserve dient ter beperking van het risico dat vanuit de winstgevendende grondexploitaties te vroeg winst wordt genomen.

Het risico heeft uitsluitend betrekking op de grondexploitaties waarvoor tussentijds winst is genomen.

Deze reserve bedraagt op peildatum 2,5% van de nog te maken kosten en de nog te realiseren verkoopopbrengsten tot maximaal het bedrag van de gecumuleerde tussentijdse winstnemingen.

Toevoegingen	Bedrag
Van programma 7 i.v.m. winstneming	14
Totaal toevoegingen	14

Onttrekkingen	Bedrag
Naar progr. 7 i.v.m. vrijval risicoreserve	256
Totaal onttrekkingen	256

B1. Reserve algemeen dekkingsmiddel

Deze reserve staat tegenover de activa op de balans en zorgt ervoor dat niet voor alle activa een lening hoeft worden aangetrokken. Dit zorgt voor lagere rentelasten in de exploitatie.

B2. Brede bestemmingsreserve

Deze reserve dient om expliciet door de raad aangegeven kosten te dekken. Deze reserve heeft een financieel-technisch karakter.

Toevoegingen	Bedrag
Via OAD van vrij inzetbare reserve i.v.m. resultaatbestemming 2018 (proeftuinen aardgasvrije wijken)	4.761
Van progr. 7 t.b.v. dekking kosten nazorg gesloten grondexploitaties	286
Van OAD i.v.m. verrekening mutatie voorziening Bleizo	2.380
Totaal toevoegingen	7.427

Onttrekkingen	Bedrag
Via OAD naar vrij inzetbare reserve i.v.m. Surplus aanleg parkeerplaatsen	120
Naar progr. 3 t.b.v. dekking kosten nazorg gesloten grondexploitaties	237
Naar progr. 7 t.b.v. dekking kosten wijkplan Palenstein	48
Naar Overhead t.b.v. dekking kapitaallasten i.v.m. aanpassing bedrijfsrestaurant	92
Totaal onttrekkingen	497

B3. Rente-egaliseringsreserve

Deze reserve dient om de effecten van een wijziging in rentedruk voor de exploitatie van de begroting op te vangen. Door de aanwezigheid van deze reserve zijn schommelingen in de marktrente niet van invloed op het rekeningresultaat.

Bij raadsbesluit van 5 november 2018 (Rentenota 2018) is besloten tot de generieke gedragslijn om de reserve boven de bovengrens bij de jaarrekening af te romen ten gunste van de vrij inzetbare reserve. De bovengrens is bepaald op 1,5% van de financieringsbehoefte voor 4 jaar.

Toevoegingen	Bedrag
Van OAD i.v.m. batig renteresultaat	632
Totaal toevoegingen	632

B4. Reserve flankerend beleid

Deze reserve dient om kosten op te vangen die het gevolg zijn van taakstellingen, ombuigingen en procesinnovaties die leiden tot organisatieveranderingen.

De uitgaven in 2019 betreffen bijdragen aan vervroegde pensionering, frictiekosten (boven de sterkte kosten) en het faciliteren van procesverbeteringen binnen de organisatie.

Onttrekkingen	Bedrag
Naar Overhead i.v.m. dekking personele frictiekosten	161
Totaal onttrekkingen	161

B5. Investeringsfonds 2030

Deze reserve dient om de investeringskosten die voortvloeien uit de stadsvisie 2030 te dekken (raadsbesluit 14 december 2009).

Toevoegingen	Bedrag
Van programma 7 i.v.m. 50% winstneming	1.680
Van progr. 7 i.v.m. storting uit reserve versterking financiële positie Grondbedrijf i.v.m. afroming boven weerstandsratio van 1,2	2.421
Totaal toevoegingen	4.101

Onttrekkingen	Bedrag
Naar programma 1 t.b.v. dekking visie openbare ruimte	481
Naar programma 3 t.b.v. dekking kosten groene leges	30
Naar progr. 7 t.b.v. Herontwikkeling Markt 10	47
Naar progr. 7 t.b.v. dekking kosten Van Aalstpark	197
Naar progr. 7 t.b.v. dekking kosten gebiedsontwikkeling Dobbeplass en omgeving	185
Naar progr. 7 t.b.v. dekking kosten gebiedsontwikkeling Dorpsstraat	74
Naar progr. 7 t.b.v. dekking kosten Schaalsprong	2.145
Naar progr. 7 t.b.v. dekking kosten verplaatsing oude gemeal	279
Naar OAD i.v.m. dekking coalitieakkoord	250
Totaal onttrekkingen	3.688

B6. Reserve EU-initiatieven

In 2004 is een zogeheten 'Revolving Fund subsidieverwerving' ingesteld. In 2006 is dit gewijzigd in de huidige reserve. De reserve wordt gevoed uit de netto-subsidieopbrengsten van EU-projecten (het surplus aan vrije subsidiemiddelen). Uit dit budget kan de incidentele inzet van vakinhoudelijke medewerkers aan subsidieverwervingsprojecten worden gedekt. De restrictie hierbij is, dat de netto inkomsten uit de betreffende subsidieprojecten jaarlijks worden toegevoegd aan het 'revolving fund'. Het plafond van de reserve is gesteld op een maximum van € 150.000.

Onttrekkingen	Bedrag
Naar progr. Overhead i.v.m. dekking kosten subsidieverwerving	5
Totaal onttrekkingen	5

B7. Reserve groot onderhoud ambtelijke huisvesting

Deze reserve dient om instandhoudingskosten van accommodaties van de ambtelijke huisvesting te egaliseren. In 2010 is de reserve gevormd voor de centrale huisvesting aan het Stadhuisplein 1, Zuidwaarts en het pand aan de Argonstraat. Met de vorming van het Vastgoedbedrijf per 1 januari 2011 zijn hier in 2011 de overige decentrale accommodaties, het pand aan de Brusselstraat en de strategische panden die het Vastgoedbedrijf beheert aan toegevoegd. Voor deze panden zijn meerjarige onderhoudsplannen aanwezig.

Toevoegingen	Bedrag
Van progr. 3, 4, en 7 i.v.m. toevoeging volgens groot onderhoudsplan ambtelijke huisvesting	764
Van OAD i.v.m. waardevast houden	32
Totaal toevoegingen	796

Onttrekkingen	Bedrag
Naar progr. 3, 4, 7 en Overhead t.b.v. dekking kosten groot onderhoud ambtelijke huisvesting	384
Totaal onttrekkingen	384

B8. Reserve Integraal Veiligheidsbeleid

Deze reserve dient om de kosten te dekken van maatregelen tegen onveilige situaties in de openbare ruimte, waaronder cameratoezicht (raadsbesluit 9 juli 2007).

B9. Reserve egalisatie investeringen schoolgebouwen

Deze reserve dient om pieken en dalen in de lasten van investeringen te egaliseren. Op deze wijze ontwikkelen de lasten zich in de jaren geleidelijk en minder schoksgewijs. Dit is noodzakelijk aangezien de schoolgebouwen (vooral in het voortgezet onderwijs) in een relatief korte periode zijn neergezet en daarom ook de kosten van renovatie of herbouw in een korte periode op de gemeente af zullen komen.

De reserve wordt om de vijf jaar herijkt. In de raad van 23 mei 2016 is het integraal huisvestingsplan primair onderwijs 2016-2020 vastgesteld dat de basis vormt voor de herijking van de reserve. In 2020 zal de volgende tussentijdse herijking plaatsvinden.

Toevoegingen		Bedrag
Van OAD i.v.m. waardevast houden		34
Totaal toevoegingen		34
Onttrekkingen		Bedrag
Naar progr. 1 t.b.v. dekking afschrijvingen van geactiveerde investeringen schoolgebouwen		1.762
Totaal onttrekkingen		1.762

B10. Reserve investeringsimpuls amateurverenigingen

Deze reserve dient ter dekking van subsidies op grond van de verordening investeringssubsidie en gemeentegarantie amateurverenigingen, die op 23 februari 2006 door de raad is vastgesteld.

Onttrekkingen		Bedrag
Naar progr. 4 t.b.v. dekking kosten investeringssubsidies aan amateurverenigingen		173
Totaal onttrekkingen		173

B11. Reserve groot onderhoud welzijnsaccommodaties

Deze reserve dient om de instandhoudingskosten van de welzijnsaccommodaties te egaliseren. De reserve is ingesteld bij raadsbesluit van 17 november 2008 op basis van het gelijktijdig vastgestelde Beheerskader Welzijnsaccommodaties 2008-2047. In de onderliggende prognose voor groot onderhoud wordt ervan uitgegaan dat alle welzijnsaccommodaties eeuwigdurend in stand worden gehouden. De reserve bestaat uit de volgende twee sub-reserves:

- Reserve groot onderhoud sociaal-culturele accommodaties
- Reserve groot onderhoud sportaccommodaties

Toevoegingen		Bedrag
Van progr. 4 i.v.m. reguliere toevoeging volgens begroting voor sportaccommodaties		1.354
Van progr. 4 i.v.m. reguliere toevoeging volgens begroting voor sociaal-culturele accommodaties		270
Van OAD i.v.m. waardevast houden		37
Totaal toevoegingen		1.661
Onttrekkingen		Bedrag
Naar progr. 4 t.b.v. dekking kosten groot onderhoud sportaccommodaties		2.033
Naar progr. 4 t.b.v. dekking kosten groot onderhoud sociaal-culturele accommodaties		278
Totaal onttrekkingen		2.311

B12. Reserve beeldende kunst in de openbare ruimte

Deze reserve dient om de kosten van het realiseren van beeldende kunst in de openbare ruimte te dekken. De reserve is ingesteld bij raadsbesluit van 11 mei 2009, gelijktijdig met het opheffen van de reserve kunstopdrachten en de vaststelling van een geactualiseerde verordening "Percentageregeling beeldende kunst in de openbare ruimte".

Toevoegingen		Bedrag
Van progr. 4 i.v.m. bouw Gymworld		98
Van progr. 4 i.v.m. vrijval saldo reserve onderhoud beeldende kunst in de openbare ruimte		129
Totaal toevoegingen		227

Onttrekkingen		Bedrag
Naar progr. 4 t.b.v. dekking kosten beeldende kunst		40
Totaal onttrekkingen		40

B13. Reserve onderhoud beeldende kunst in de openbare ruimte

Deze reserve dient om de (fluctuerende) onderhoudskosten voor beeldende kunst in de openbare ruimte te dekken. De reserve is ingesteld bij raadsbesluit van 11 mei 2009, gelijktijdig met de vaststelling van een geactualiseerde verordening "Percentageregeling beeldende kunst in de openbare ruimte". Bij het vaststellen van TB2 (raadsbesluit d.d. 11 november 2019) is besloten tot opheffing van de reserve.

Onttrekkingen		Bedrag
Naar progr. 4 i.v.m. vrijval saldo als gevolg van opheffing reserve onderhoud beeldende kunst in de openbare ruimte		130
Totaal onttrekkingen		130

B14. Egalisatiereserve groot onderhoud bovengronds

Deze reserve dient om wisselingen/pieken in feitelijke uitgaven door de jaren op te vangen. De reserve is in 2014 ingesteld bij de vaststelling van de begroting 2014 (op 11 november 2013). De hoogte van deze reserve is gemaximeerd op € 5 mln. Als de reserve boven dit bedrag uitkomt, wordt deze bij de jaarrekening afgeroomd ten gunste van de vrij inzetbare reserve. Over- of onderschrijding op de budgetten voor groot onderhoud worden verrekend met de reserve.

Onttrekkingen		Bedrag
Naar progr. 3 i.v.m. overschrijding budgetten voor groot onderhoud openbaar gebied		675
Totaal onttrekkingen		675

Voorzieningen

Het verloop van de voorzieningen in 2019 is als volgt:

bedragen x € 1.000

Voorziening	Saldo 1-1-2019	Toevoe- gingen	Vrijval tgv de exploitatie	Aanwen- dingen	Saldo 31-12-2019
A Middelen van derden die specifiek besteed moeten worden, m.u.v. de van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren					
1 Voorziening afkoopsommen onderhoud graven	517	140	81	-	576
2 Voorziening zwerfafval	85	-	-	85	-
3 Voorziening afvalstoffenheffing	1.764	-	-	559	1.205
4 Voorziening riolering	20.847	942	-	-	21.789
Totaal A. Middelen van derden enz.	23.213	1.082	81	664	23.570
B Egalisatievoorzieningen:					
1 Voorz. onderhoud schoolgebouwen gemeente	1.123	187	-	50	1.260
Totaal B. Egalisatievoorzieningen	1.123	187	-	50	1.260
C Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's:					
1 Voorziening spaarverlof	70	-	-	60	10
2 Voorziening wethouderspensionen	5.518	715	-	212	6.021
3 Voorziening juridische geschillen	-	-	-	-	-
4 Voorziening Bleizo	2.380	-	2.380	-	-
5 Voorziening nadelige complexen Grondbedrijf	14.493	244	455	2.347	11.935
6 Voorziening pensioencomp. zwembadmedew.	542	-	-	47	495
7 Voorziening verplichtingen afgesloten grondexploitaties	1.071	-	-	234	837
8 Voorziening opheffing gemeenschapp. regeling	1.432	-	1.056	-	376
Totaal C. Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	25.506	959	3.891	2.900	19.674
Totaal voorzieningen	49.842	2.228	3.972	3.594	44.504

Hierna volgt een toelichting van de aard en de reden van elke voorziening en de mutaties daarin.

A1. Voorziening afkoopsommen onderhoud graven

Deze voorziening dient ter dekking van de kosten die de gemeente de komende jaren moet maken voor de aangegane verplichting om het onderhoud aan graven en bijbehorende omgeving te plegen en de graven te ruimen.

De waardeaanpassing en de van derden ontvangen afkoopsommen voor onderhoud zijn aan de voorziening toegevoegd. Jaarlijks vindt er een vrijval plaats ter dekking van het onderhoud.

A2. Voorziening zwerfafval

Deze voorziening is in 2014 getroffen voor nog niet bestede zwerfafvalvergoedingen van Nedvang, die specifiek besteed moeten worden aan de preventie van zwerfafval door middel van gedragsbeïnvloeding en bewustwording.

In 2019 zijn diverse afrondende werkzaamheden uitgevoerd voor het project Zwerfafval, dat reeds in voorgaande jaren is opgestart. Bij het vaststellen van TB2 (raadsbesluit d.d. 11 november 2019) is besloten tot opheffing van de voorziening.

A3. Voorziening afvalstoffenheffing

Deze voorziening is in 2016 gevormd om uitgestelde investeringen met betrekking tot de afvalstoffeninzameling in latere jaren te compenseren. Per ultimo 2017 is het eindsaldo van de reserve groot onderhoud ondergrondse afvalcontainers overgeboekt naar de voorziening in verband met de vereisten vanuit het BBV. Het saldo op het afvalbudget is gestort in de voorziening.

A4. Voorziening riolering

De van burgers ontvangen bedragen uit de rioolheffing moeten ook besteed worden aan kosten van de riolering. Een resultaat op het rioolbudget (waarvan dat budget gedekt is uit de inkomsten uit rioolheffing) als gevolg van bijvoorbeeld niet uitgevoerd werk moet gestort worden in de voorziening, zodat deze middelen in de toekomst beschikbaar zijn voor het uitvoeren van deze werken. Een positief resultaat komt dus niet ten gunste van het rekeningresultaat.

Gelet op de strikte bepalingen in het Besluit Begroten en Verantwoorden (BBV) is daarom de voorziening voor kosten riolering per ultimo 2017 door een balansmutatie in de balans opgenomen binnen de categorie "Middelen van derden die specifiek besteed moeten worden, m.u.v. de van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren".

B1. Voorziening onderhoud schoolgebouwen gemeente

Per 1 januari 2015 is de verantwoordelijkheid voor het onderhoud buitenzijde van schoolgebouwen voor primair en (voortgezet) speciaal onderwijs verlegd van gemeenten naar schoolbesturen. De kosten voor brandbeveiliging, die op initiatief van de gemeente zijn aangebracht, blijven voor rekening van de gemeente. Dat geldt ook voor de kosten van extra onderhoud aan schoolpleinen door openbaar gebruik.

Het doel van deze voorziening is om de kosten voor onderhoud aan schoolgebouwen, waarvoor de gemeente geheel of gedeeltelijk verantwoordelijk blijft (multifunctionele gebouwen met onder meer een onderwijsbestemming) te egaliseren. Daarmee worden sterke fluctuaties van uitgaven voor gebouwenonderhoud voorkomen. Omdat deze voorziening is gebaseerd op contante waarde wordt deze aangepast met inflatierente. Op basis van het raadsbesluit van 2 februari 2015 is in de voorziening € 857.000 gereserveerd voor een eenmalige verrekening met schoolbesturen voor uitgesteld onderhoud van voor 1 januari 2015.

Aan de basis van deze voorziening ligt het beheerplan onderhoud schoolgebouwen, dat eens in de vijf jaar wordt herijkt. In de raad van 23 mei 2016 is het integraal huisvestingsplan primair onderwijs 2016-2020 vastgesteld, dat is opgesteld in overleg met de schoolbesturen. In 2020 zal de volgende tussentijdse herijking plaatsvinden. Na actualisatie van de beheerplannen groot onderhoud eind 2016 blijkt dat een jaarlijkse storting van € 150.000 in de voorziening voldoende is om de kosten groot onderhoud over een periode van 50 jaar te kunnen opvangen.

De toevoeging in 2019 betreft de waardeaanpassing en de jaarlijkse storting. De aanwending bestaat uit verricht groot onderhoud aan een zevental scholen die ten laste komt van deze voorziening.

C1. Voorziening spaarverlof

De voorziening is getroffen voor de bekostiging bij het opnemen van het spaarverlof. Op grond van de cao (CAR-UWO) hadden ambtenaren tot 1 april 2006 de mogelijkheid om uren te sparen, om deze later gedurende een aaneengesloten periode op te nemen (bijvoorbeeld om eerder met pensioen te gaan).

In 2019 heeft er een onttrekking plaatsgevonden met betrekking tot de inzet van het spaarverlof van 1 deelnemer. Per ultimo 2019 resteert er nog 1 deelnemer. De hoogte van de voorziening voldoet om de toekomstige verplichtingen te kunnen dekken.

C2. Voorziening wethouderspensioenen

Op grond van de Wet Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers (Appa) is een voorziening getroffen voor de pensioenverplichtingen aan wethouders. Jaarlijks worden de verplichtingen op basis van nieuwe actuariële berekeningen herijkt. Voor het bepalen van de hoogte van deze voorziening

wordt sinds 2015 - op advies van BZK, de wettelijke overdrachtsrente gehanteerd. Dit is het door het rijk vastgestelde rentepercentage voor pensioenfondsen. Eind 2019 is deze rente verlaagd naar 0,290% (2018 was 1,577%).

Ultimo 2019 zijn er 19 ex-bestuurders die een (nabestaanden) pensioen ontvangen en er zijn 17 huidige en voormalige bestuurders, die pensioenrechten hebben opgebouwd, maar nog niet de pensioenleeftijd hebben bereikt. De aanvragen betreft uitbetaling van pensioenen en pensioenoverdrachten naar andere pensioenfondsen.

C3. Voorziening juridische geschillen

Deze voorziening is in 2010 gevormd voor de kosten en/of schadevergoeding in juridische procedures waartoe de gemeente naar verwachting zal worden veroordeeld. Deze voorziening kent geen saldo, omdat per eind 2019 geen lopende zaken zijn waarvan het risico dermate groot is dat de voorziening moet worden gevuld.

C4. Voorziening Bleizo

De gemeente Zoetermeer heeft in 2015 een garantstelling afgegeven aan de gemeente Lansingerland voor de ontwikkeling van de Vervoersknoop Bleizo voor € 9,5 mln. Het geactualiseerde verlies voor de GR Bleizo is omgeslagen naar een winst, derhalve is de voorziening per ultimo 2019 vrij komen te vallen (waterstand 2019 d.d. 22 januari 2020).

C5. Voorziening nadelige complexen Grondbedrijf

Voor de complexen waarvoor een nadelig resultaat wordt verwacht dat als onvermijdelijk is te beschouwen is de voorziening nadelige complexen getroffen ter grootte van het volledige nadeel. De voorziening nadelige complexen is sinds 2016 gewaardeerd op eindwaarde. De voorziening is in de balans in mindering gebracht op de boekwaarde van deze complexen (activazijde van de balans). In de gevallen waarbij de voorziening hoger is dan de boekwaarde per complex is dat gebeurd tot de (netto) boekwaarde per complex nihil is. Het restant blijft in de voorziening aan de passiefzijde van de balans. Dit bestaat per ultimo 2019 uit:

bedragen x € 1.000

Complex :	Bedrag
Bouwgrond in exploitatie	
26 Cadenza 2	3
40 Van Duvenvoordepad (herv. P'stein)	75
42 Palenstein	11.539
44 Tango locatie (vm) (herv. P'stein)	26
102 Amerikaweg	57
125 Saturnusgeel - jongerenwoningen	103
129 Plataanhout - jongerenwoningen	59
Faciliterend	
26 Cadenza	73
Totaal	11.935

C6. Voorziening pensioencompensatie zwembadmedewerkers

Op grond van de uitplaatsing van een zestal zwembadmedewerkers is in 2015 een voorziening getroffen voor toekomstige verplichtingen die voortvloeien uit rechten op pensioen- en loonsuppletie.

C7. Voorziening verplichtingen afgesloten grondexploitaties

Deze voorziening is ingesteld bij raadsbesluit van 28 november 2016 (Technische aanpassingen grondexploitaties BBV) voor verplichtingen i.v.m. afrondende werkzaamheden die voortvloeien uit grondexploitaties die worden afgesloten.

De aanwendungen in 2019 betreffen met name werkzaamheden voor Oosterheem.

C8. Voorziening opheffing gemeenschappelijke regeling

In 2017 is door de deelnemende gemeenten van de gemeenschappelijke regeling DSW een intentieverklaring getekend voor het opheffen van de gemeenschappelijke regeling en het op een andere wijze invulling geven aan de uitvoering van de activiteiten. Er is een berekening opgesteld van de kosten van de ontmanteling en opheffing van de huidige gemeenschappelijke regeling, welke met de jaarrekening 2019 is herijkt Ter hoogte van het aandeel van de gemeente Zoetermeer in deze kosten is een voorziening gevormd.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer

A. Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen

De onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen betreffen de volgende leningen:

bedragen x € 1.000			
Bank	Looptijd	31-12-2019	31-12-2018
Bank voor Nederlandse Gemeenten	30 jaar (3 jan. 1994 / 2024)	220	258
Bank voor Nederlandse Gemeenten	30 jaar (3 jan. 1994 / 2024)	197	232
Bank voor Nederlandse Gemeenten	10 jaar (19 dec. 2017 / 2027)	10.000	10.000
Bank voor Nederlandse Gemeenten	5 jaar (20 juni 2019 / 2024)	20.000	-
Bank voor Nederlandse Gemeenten	1 jaar (6 dec. 2019 / 2029)	20.000	-
Nederlandse Waterschapsbank	10 jaar (8 dec. 2011 / 2021)	10.000	10.000
Totaal		60.417	20.490

B. Onderhandse leningen van buitenlandse instellingen

De onderhandse leningen van buitenlandse instellingen betreffen de volgende leningen:

bedragen x € 1.000			
Bank	Looptijd	31-12-2019	31-12-2018
AG Insurance	20 jaar (27 feb. 2018 / 2038)	20.000	20.000
Totaal		20.000	20.000

De totale rentelast voor de vaste schulden in 2019 bedraagt afgerond € 0,8 mln.

C Waarborgsommen

De waarborgsommen hebben vooral betrekking op verhuurde objecten en aangekochte gronden. Indien de afspraken zijn nagekomen door de andere partij wordt de waarborgsom teruggestort.

Flottende passiva

Netto-flottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

A. Overige kasgeldleningen

De overige kasgeldleningen bestaan uit de volgende leningen:

bedragen x € 1.000			
Bank	Looptijd		
Bank voor Nederlandse Gemeenten	27 dec 2019 - 28 jan 2020		5.000
Totaal			5.000

B. Banksaldi

De banksaldi betreffen negatieve banksaldi bij de BNG.

C. Overige schulden

De overige schulden bestaan uit een veelvoud aan kortlopende schulden aan diverse crediteuren. De volgende posten zijn groter dan € 0,5 mln.:

Omschrijving	bedragen x € 1.000
Aannemingsbedrijf - diverse werkzaamheden projecten	1.081
DSW Rijswijk e.o. - diverse kosten sociaal werkbedrijf	744
Aannemingsbedrijf - nieuwbouw Gymworld	742
Totaal	2.567

Overlopende passiva

A. Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume

Deze post bestaat uit diverse posten van verschillende aard en omvang. De grootste posten zijn als volgt:

Omschrijving	bedragen x € 1.000
Zorg in Natura	7.243
Verplichtingen WMO	2.063
Aannemingsbedrijf - diverse werkzaamheden projecten	1.921
Bijdragen aan instellingen voor jeugdhulp	1.751
Vakantietoeslag uitkeringsgerechtigden	901
Totaal	13.879

De overige posten betreffen veel diverse posten met een individuele omvang van minder dan € 1 mln.

B. De van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren

Het verloop hiervan in 2019 is als volgt:

bedragen x € 1.000

Uitkeringen van het Rijk	Saldo 1-1-2019	Ontvangen bedragen	Vrijgevallen bedragen of terug- betalingen	Saldo 31-12-2019
1 Rijksbijdr. Ontwikk. kansen door kwaliteit en educatie (Wet Oké)	-	3.899	2.794	1.105
2 Rijksbijdrage Volwasseneneducatie	78	1.188	998	268
3 Rijkssubsidie sanering verkeerslawaaï	31	-	-	31
4 Rijksbijdrage Aanval op de Uitval	34	185	175	44
5 Rijksbijdrage AMIF-projecten	174	424	174	424
Totaal	317	5.696	4.141	1.872

Uitkeringen van overige Nederlandse overheidslichamen	Saldo 1-1-2019	Ontvangen bedragen	Vrijgevallen bedragen of terug- betalingen	Saldo 31-12-2019
1 Provincie Zuid-Holland / ISV-subsidie	141	-	30	111
2 GR Bleizo / Bijdrage Vervoersknoop Bleizo	-	19.166	12.099	7.067
3 MRDH/subsidie Zoro busbaan	597	-	597	-
4 MRDH/Provincie Zuid-Holland / Bijdr aan Gebiedsuitw.OV	125	-	125	-
5 MRDH/subsidie Reconstructie kruispunt Franklinstr/Wattstr	-	38	10	28
6 Gemeente Leidschendan-Voorburg / DHW Landschapstafel verblijfsvoorzieningen Fauna buitengebied	-	18	1	17
7 Zonmw / Van kijken naar zien	-	89	-	89
8 GR Bleizo e.a. / A12 Corridor	-	105	35	70
Totaal	863	19.416	12.897	7.382

C. Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate komen van volgende begrotingsjaren

Deze post bestaat uit diverse posten van verschillende aard en omvang. Hier zijn geen posten groter dan € 0,5 miljoen.

3.4.3 Gewaarborgde geldleningen en garantstellingen buiten de balanstelling

Gewaarborgde geldleningen

In het volgende overzicht is een specificatie opgenomen naar de aard van de geldleningen, waarvoor de gemeente garant staat. Hierbij worden twee categorieën van gewaarborgde geldleningen onderscheiden:

- Primair risico (gemeente verstrekt garantie op een door de instelling bij een derde aangetrokken lening).
- Secundair risico (gemeente werkt mee aan garantie via extern garantiefonds; garantstelling met achtervang dan wel vrijwaring via waarborgfonds WSW).

bedragen x € 1.000

Geldnemer	Doel van de geldlening	Oorspronkelijk bedrag geldlening	% waarvoor borg is verleend	Restant geldlening 31-12-'18	Restant geldlening 31-12-'19
<i>Primair risico:</i>					
Woningbouwverenigingen	Gemeentegarantie	160.556	100%	143.658	148.758
Zorgcentra/gezondheidsinstell.	Gemeentegarantie	37.017	100%	6.970	6.135
Sportverenigingen c.a.	Gemeentegarantie	985	100%	731	688
Overige instellingen	Gemeentegarantie	1.549	100%	1.223	1.107
Overige instellingen	Gemeentegarantie	850	15%	729	644
<i>Secundair risico:</i>					
Woningbouwverenigingen	Achternvang	410.765	50%	393.466	405.030
Woningbouwverenigingen	Vrijwaring WSW	90.201	50%	73.662	72.565
Sportverenigingen	Vrijwaring SWS	529	50%	188	361
Totaal		701.923		620.439	634.927

Woningbouwverenigingen

Voor de woningbouw verstrekt de gemeente sinds 1995 geen garanties meer. Deze worden sindsdien verstrekt door het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW). De gemeente is achternvang voor het WSW. Het risico van de gemeentegaranties die in het verleden door de gemeente voor de woningbouw zijn verstrekt, is aan het WSW overgedragen. Dit secundaire risico betreft de categorie "Woningbouwverenigingen / achternvang en vrijwaring WSW". Bij de categorie "Woningbouwverenigingen / gemeentegarantie" draagt de gemeente wel het primaire risico.

Niet in het overzicht opgenomen zijn de gemeentegaranties voor eigen woningen. In het verleden zijn hiervoor ongeveer 10.000 gemeentegaranties verstrekt, die gevrijwaard zijn door de Stichting Waarborgfonds Eigen Woningen (WEW). Nieuwe garanties voor eigen woningen worden niet meer door de gemeente verstrekt maar door het WEW. De gemeente fungeert als achternvang voor het WEW. Het risico dat de gemeente hierop wordt aangesproken, wordt miniem geacht. Het Rijk en de VNG zijn overeengekomen dat het Rijk vanaf 1 januari 2011 de achternvang van nieuwe leningen volledig op zich neemt. Hiervoor is de gemeente op 29 juni 2010 een wijzigingsovereenkomst met het WEW aangegaan. Het fondsvermogen van het WEW blijft voor alle gevallen beschikbaar.

Zorgcentra, gezondheidsinstellingen en sportverenigingen en overige instellingen

Er zijn leningen afgesloten door gezondheidsinstellingen, sportverenigingen en andere instellingen met een maatschappelijk nut, waarvoor de raad een garantie heeft verstrekt. De meeste garanties zijn van vóór 1996; in dat jaar heeft de raad besloten in beginsel geen garanties meer te verstrekken. Als onderdeel van de investeringsimpuls voor amateurverenigingen heeft de raad in november 2005 besloten om dit instrument in relatie tot deze verenigingen weer toe te passen.

In 2019 is 1 nieuwe garantstelling verstrekt:

Voetbalvereniging SV Oosterheem voor de bouw van een nieuwe voetbalkantine. De gemeente staat garant voor een bedrag van in totaal € 192.000.

Daarnaast heeft tennisvereniging ALTV de lening waarvoor de gemeente garant stond volledig afgelost.

Er zijn afspraken gemaakt over enige zekerheidsstellingen.

Lange Land Ziekenhuis (LLZ)

In vergelijking tot de afgelopen jaren kan de conclusie getrokken worden dat het financieel steeds beter gaat met het LLZ. De opbrengsten nemen gestaag toe, de exploitatie is voldoende om de kosten

te dekken en de financiële kengetallen gaan de goede kant op (zoals de solvabiliteit en het weerstandsvermogen). De komende jaren is het voor het LLZ nog wel een uitdaging om voldoende liquide te blijven. De liquiditeit blijft een absoluut aandachtspunt voor het ziekenhuis.

De recente ontwikkelingen aangaande de herfinanciering van het LLZ en nauwere samenwerking met de Reinier de Graaf Groep en het Haga Ziekenhuis zijn positieve ontwikkelingen. Om de liquiditeitspositie te versterken en benodigde extra investeringen te kunnen doen is het LLZ een nieuwe kredietovereenkomst aangegaan van € 16 mln. De Reinier de Graaf Groep en het Haga Ziekenhuis staan hier garant voor. De rechtspositie van de gemeente is hierdoor niet veranderd. De hoogte en termijn van de gemeentelijke garantiestelling veranderen niet en de gemeente Zoetermeer houdt het recht van eerste hypotheek. Het college heeft op 12 september toestemming gegeven aan het LLZ om deze nieuwe kredietovereenkomst aan te gaan.

Gelet op de restschuld per eind 2019 van € 5,9 miljoen, het hypotheekrecht van circa € 20 miljoen en het garantievermogen van € 20,3 miljoen, acht de gemeente de kans klein dat het LLZ de toekomstige jaarlijkse aflossings- en renteverplichting van de geldleningen aan de banken waarvoor de gemeente garant staat niet kan voldoen. Indien blijkt dat de verplichtingen toch niet worden nagekomen, dan kan de gemeente terugvallen op het garantievermogen en het hypotheekrecht.

In het kader van risicobeheersing en het publieke belang van het LLZ voor de gemeente Zoetermeer, vinden er frequent gesprekken plaats met het LLZ op zowel ambtelijk als bestuurlijk niveau.

Toezicht op risico's

De omvang en de risico's van de garanties worden bewaakt en regulier via de geëigende instrumenten van de P&C-cyclus gerapporteerd aan de raad.

Specifiek voor garantiestellingen zijn de financiële risico's gemeentegaranties in beeld (zie de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing):

- geldleningen aan woningbouwcorporaties;
- eigen woningen.

Bijlage 4

In bijlage 4 van deze jaarrekening is een overzicht opgenomen van alle gewaarborgde geldleningen.

Garantieaanspraken

In 2019 zijn door de gemeente geen betalingen verricht wegens verleende borg- of garantiestellingen.

Garantstellingen (bankgaranties)

Per ultimo 2019 waren bij de gemeente 37 bankgaranties met een totaalwaarde van afgerond € 6,0 mln. aanwezig. Het betreffen vooral garanties van aannemersbedrijven die de gemeente als financiële zekerheid vraagt bij de uitvoering van werken.

3.4.4 Toelichting niet in de balans opgenomen belangrijke financiële verplichtingen

Per ultimo 2019 bestonden de volgende niet in de balans opgenomen belangrijke financiële verplichtingen voor de toekomst (met een ondergrens van € 0,5 mln.):

Omschrijving	bedragen x € 1.000
1. Jeugdhulp en -zorg	39.084
2. Wegen	12.935
3. Riool	9.096
4. Overslag, transport en verwerking huishoudelijk afval (incl Delta 2014)	4.909
5. Verkeer/ovl	2.228
6. GFT overslag en verwerking	1.500
7. Licenties	1.425
8. Groen	1.132
9. Onderhoudscontract containers	940
10. Reiniging containeropstellingen	894
11. Schoolmaatschappelijk werk	700
12. Schoonmaakcontracten sport en scholen incl sociaal cultureel	659
13. Sorteren en vermarkten kunststof	612
14. Levering blanke diesel	552
Totaal	76.667

1. Jeugdhulp en –zorg.

Voor de jeugdhulp en –zorg zijn contracten afgesloten voor de regio in H10 verband. Daarnaast verlenen wij ook pgb's die ingezet worden bij niet-gecontracteerde jeugdhulpinstellingen. In de contracten zijn geen specifieke bedragen voor Zoetermeer opgenomen, maar wordt een omzetindicatie genoemd voor het totaal te declareren bedrag door de zorgaanbieder voor de regio in H10 verband.

2. Wegen

Diverse contracten voor werkzaamheden percelen en markering & belijning.

3. Riool

Diverse contracten voor werkzaamheden, waaronder onderhoudsovereenkomst pompen & gemalen, schoonmaak riolering, camera-inspectie in diverse wijken, rioolrenovatie, relining en reiniging riolering.

4. Overslag, transport en verwerking (grof) huishoudelijk afval.

Voor de verwerking van het (grof) huishoudelijk afval is een vijfjarig contract voor de jaren 2015 tot en met 2019 gesloten, met een optie tot 2x een verlenging van 1 jaar tot en met 2021.

5. Verkeer/ovl

Raamovereenkomsten onderhoud verkeersregelinstallaties diverse kruispunten Zoetermeer en leveren & vervangen lichtmasten/armaturen. Dienstverleningsovereenkomst afhandelingservice betaalpassen. Verzorgen parkeerbeheer en onderhoud fietsenstallingen.

6. GFT overslag en verwerking

Voor de overslag en verwerking van het GFT-afval is een drie jarig contract voor de jaren 2020 tot en met 2022 gesloten, met een optie tot 2x een verlenging van 1 jaar tot en met 2024.

7. Licenties

Voor Microsoft licentie is een drie jarig contract afgesloten voor de jaren 2019 tot en met juli 2022. Het contract biedt de mogelijkheid om dit te verlengen met telkens drie jaar.

8. Groen

Diverse contracten voor groenwerkzaamheden. Het betreft o.a. het groen onderhoud, de levering en inspectie van bomen en het leveren van speeltoestellen

9. Onderhoudscontract ondergrondse containers

Per 1 januari 2012 is een tienjarig contract afgesloten voor het full-service all-in onderhoudscontract voor het onderhoud van de ondergrondse containers. Het contract biedt de mogelijkheid om dit te verlengen met telkens twee jaar.

10. Reiniging containeropstelling

Voor het reinigen van diverse containeropstellingen is een drie jarig contract afgesloten voor de jaren 2019 tot en met augustus 2022, met een optie tot 1x een verlenging van 1 jaar tot en met 2023.

11. Schoolmaatschappelijk werk.

Met Stichting Jeugdformaat is per 2018 een contract voor 3 jaar afgesloten voor het uitvoeren van schoolmaatschappelijk werk op de (speciale) basisscholen in Zoetermeer. Dit betreft het uitvoeren van preventieve activiteiten op school, hulpvragen signaleren en ondersteuning bieden (individueel of groepsgewijs) aan leerkrachten, leerlingen en hun ouders. Indien nodig wordt er doorverwezen naar andere hulpverlening.

12. Schoonmaakcontracten sport en scholen

Dit betreft een contract voor het schoonmaken van de sportaccommodaties en de scholen voor de periode 1 december 2018 tot en met 1 december 2020.

13. Sorteren en vermarkten kunststof

Betreft een contract met een recyclingonderneming voor het sorteren en vermarkten van kunststof. Het contract loopt van 1 januari 2017 tot en met 31 december 2019, met een optie tot 2x een verlenging tot 31 december 2021.

14. Levering blanke diesel

Voor het leveren van blanke diesel voor gemeentelijke voertuigen is een drie jarig contract afgesloten voor de jaren 2019 tot en met oktober 2022, met een optie tot 1x een verlenging van 1 jaar tot en met 2023.

3.5 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de Financiële Verordening gemeente Zoetermeer daarvoor geeft.

Waarderingsgrondslagen

Algemeen

De waardering van de materiële vaste activa geschiedt op basis van verkrijging- of vervaardigingsprijs. Passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, met uitzondering van voorzieningen die tegen contante waarde of eindwaarde zijn gewaardeerd.

Vaste activa algemeen

In de Financiële verordening gemeente Zoetermeer zijn regels voor het financieel beheer opgenomen, waaronder regels voor waardering en afschrijving van vaste activa. Hierbij is de ondergrens voor het activeren van investeringen met een economisch nut bepaald op € 50.000, waarbij bedragen onder de € 10.000 niet worden geactiveerd (uitgezonderd gronden en terreinen die altijd geactiveerd moeten worden). Bij bedragen tussen de € 10.000 en € 50.000 is er een keuzemogelijkheid die in het raadsvoorstel voor de kredietaanvraag moet worden gemotiveerd.

Bij het activeren en afschrijven van vaste activa is tevens de op de Financiële verordening aansluitende nota activa- en afschrijvingsbeleid gevolgd.

Op vóór 2004, de inwerkingtreding van het BBV, geactiveerde investeringen, is op basis van de toen geldende voorschriften, in het desbetreffende verslagjaar, soms extra afgeschreven zonder economische noodzaak (ter verlichting van toekomstige lasten). Ook zijn in voorkomende gevallen reserves op dergelijke investeringen afgeboekt.

Immateriële vaste activa

Onder immateriële vaste activa zijn opgenomen kosten voor onderzoek en ontwikkeling, zijnde voorbereidingskosten voor grondexploitaties. Hierop wordt niet jaarlijks afgeschreven.

De kosten mogen maximaal 5 jaar geactiveerd blijven staan onder de immateriële vaste activa. Na maximaal 5 jaar moeten de kosten hebben geleid tot een actieve grondexploitatie danwel worden afgeboekt t.l.v. het jaarresultaat.

Op geactiveerde bijdragen aan activa in eigendom van derden wordt afgeschreven als was het actief, waarvoor de bijdrage wordt verstrekt, in bezit van de gemeente.

Materiële vaste activa

Activa die ultimo 2016 nog op de balans waren opgenomen als niet in exploitatie genomen bouwgronden, zijn per 1 januari 2016 grotendeels tegen dezelfde boekwaarde op de balans opgenomen onder de materiële vaste activa.

Investeringen met economisch nut

Geactiveerde investeringen met een economisch nut worden afgeschreven op basis van de annuïteitenmethode, tenzij hierop bij specifiek kredietbesluit van de raad is afgeweken.

Op gronden wordt niet afgeschreven. Materiële vaste activa, waarop specifieke investeringsbijdragen van derden in mindering zijn gebracht, worden op het saldo afgeschreven.

Investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut:

Zoals voorgeschreven in de verslaggevingsregels (BBV) zijn vanaf 2017 ook de investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut geactiveerd. Dit zijn investeringen waar geen markt voor is, die niet verhandelbaar zijn en waarvan het gebruiksnut langer is dan één jaar, zoals de aanleg van wegen, straten, pleinen, groen en water en het levensduur verlengende onderhoud. Investeringen

in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut worden onder een bedrag van € 100.000 niet geactiveerd, maar ten laste van de exploitatie gebracht.

Afschrijvingsbeleid

Op 17 november 2017 is de nota activa- en afschrijvingsbeleid vastgesteld. Voor materiële vaste activa gelden op grond van deze nota de volgende afschrijvingstermijnen:

Categorie	Afschrijvingstermijn
Gronden en terreinen	Niet afschrijven
Woonruimten	40 jaar
Bedrijfsgebouwen:	
- Schoolgebouwen (investeringen vanaf 17 december 2012)	50 jaar
- Schoolgebouwen die volgens het in 2012 herijkte beheerplan geheel worden gesloopt en vervangen door nieuwbouw	50 jaar
- Per 17 december 2012 bestaande schoolgebouwen die bij of na het bereiken van de 25 jarige leeftijd, technisch en/of functioneel worden aangepast	25 jaar*
- Overige gebouwen grotendeels van steen	40 jaar
- Overige gebouwen grotendeels van hout	20 jaar
- Tijdelijke gebouwen / noodlokalen / loodsen / opslagplaatsen	15 jaar
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	
- Wegen	
Asfaltverharding	50 jaar
Elementenverharding	50 jaar
- Kunstwerken	
Bruggen hout	35 jaar
Bruggen staal	60 jaar
Geluidsschermen	40 jaar
- Water	
Kademuren	80 jaar
- Overige	
Parkeerverwijssysteem	10 jaar
Liften	20 jaar
Roltrappen	20 jaar
Vervoermiddelen:	
- Personenauto's	6 jaar
- Bedrijfsauto's	8 jaar
Machines, apparaten en installaties	5 jaar
Overige materiële vaste activa:	
- Inventaris	10 jaar
- ICT hardware	4 jaar
- ICT software	Per investering in raadsvoorstel
- Rioolstelsel	50 jaar
- Ondergrondse inzamelmiddelen t.b.v. afvalinzameling (excl. betonbakken)	30 jaar
- Ondergrondse betonbakken	Niet afschrijven
- Sportvoorzieningen	20 jaar

* Of zoveel korter totdat de totale leeftijd van het gebouw 50 jaar wordt bereikt.

De eerste (volle jaar)afschrijving vindt plaats in het jaar volgend op het jaar waarin de geactiveerde investering tot stand is gekomen c.q. in exploitatie is genomen.

De in (voortdurend en eeuwigdurend) erfpacht uitgegeven percelen met canonbetaling zijn gewaardeerd tegen de eerste uitgifteprijs (i.c. de waarde die bij de eerste uitgifte als basis voor de canonberekening in aanmerking is genomen). Percelen waarvan de erfpacht eeuwigdurend is

afgekocht, worden tegen een geringe registratiewaarde opgenomen. Erfpachtgronden worden onder de materiële vaste activa opgenomen.

Bij raadsbesluit kan worden afgeweken van de standaard afschrijvingstermijnen.

Financiële vaste activa

Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's ("kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen" in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen.

Uitgezette geldleningen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht.

Op financiële vaste activa wordt niet afgeschreven.

Vorraden

Grond- en hulpstoffen

De overige voorraden zijn als volgt gewaardeerd tegen kostprijs of netto-opbrengstwaarde, als deze lager is.

- onderdelenmagazijn autowerkplaats: laatst bekende inkoopprijs exclusief omzetbelasting;
- voorraad dieselolie: inkoopprijs exclusief omzetbelasting;

Onderhanden werk / bouwgrond in exploitatie

Dit zijn gronden waarvoor de raad een grondexploitatiebegroting heeft vastgesteld.

Deze gronden zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs- of vervaardigingsprijs verminderd met de gerealiseerde opbrengsten, of de lagere marktwaarde. Aan de boekwaarde aan het begin van het jaar wordt rente toegerekend. Voor zover, op basis van de voorcalculaties (grondexploitatieberekeningen), sprake is van winstgevendende grondexploitaties, wordt die winst genomen naar rato van de voortgang van het complex (POC-methode). Voor de complexen waarvoor een nadelig resultaat wordt verwacht dat als onvermijdelijk is te beschouwen, wordt een voorziening nadelige complexen getroffen. Dit deel van de voorziening wordt in de balans in mindering gebracht op de boekwaarde. In de gevallen waarbij de voorziening hoger is dan de boekwaarde per complex gebeurt dat tot de (netto) boekwaarde per complex nihil is. Het restant wordt in dat geval vermeld bij de Voorziening nadelige complexen grondbedrijf aan de passiefzijde van de balans.

De waardering van de voorziening is gebaseerd op de Voortgangsrapportage ruimtelijke fysieke projecten (inclusief herziening grondexploitaties per 1-1-2020).

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar (vorderingen), liquide middelen en overlopende activa

Deze activa zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid kan een daarvoor gevormde voorziening in mindering worden gebracht.

Voorzieningen

De voorzieningen zijn gewaardeerd tegen het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. De volgende voorzieningen zijn gewaardeerd op de contante waarde van de (reeds opgebouwde) toekomstige (onderhouds- of uitkerings-)verplichtingen: afkoopsommen onderhoud graven, onderhoud schoolgebouwen, groot onderhoud ondergronds, spaarverlof en wethouderspensionen.

De onderhoudsegalisatievoorzieningen stelen op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen, waarin rekening is gehouden met de kwaliteitseisen die hiervoor geformuleerd zijn. In de in het jaarverslag opgenomen paragraaf "onderhoud kapitaalgoederen" is het beleid ter zake nader uiteengezet.

Schattingsmethodiek

De hoogte van de voorziening nadelige complexen wordt berekend aan de hand van een inschatting van het eindresultaat van de complexen (eindwaarden), veelal op basis van kostencalculaties van derden en externe makelaarsrapporten.

De hoogte van de voorzieningen voor dubieuze bijstandsdebiteuren en belastingdebiteuren wordt ingeschat op een percentage oninbaarheid van de vorderingen op basis van ervaringscijfers. Jaarlijks wordt bij de voorziening voor dubieuze belastingdebiteuren op grond van werkelijke en ingeschatte oninbare vorderingen een beoordeling gemaakt op toereikendheid van de voorziening.

Voor de overige vorderingen wordt een voorziening wegens oninbaarheid gevormd op basis van een beoordeling op oninbaarheid, bijvoorbeeld ingeval van een dreigend faillissement.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer

Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer worden gewaardeerd tegen de nominale waarde verminderd met gedane aflossingen.

Vlottende passiva

De vlottende passiva zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Borg- en garantstellingen

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten de balanstelling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. In de toelichting op de balans is hiervan een specificatie opgenomen.

Grondslagen voor resultaatbepaling

Conform het BBV is voor de jaarstukken een voor gemeenten gemodificeerd stelsel van baten en lasten gehanteerd. De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Dat wil zeggen dat het jaar waarin de prestatie is verricht (levering van goederen of diensten), bepalend is voor de toerekening. Of de baat of last al feitelijk ontvangen of betaald is, doet niet ter zake.

Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar gesteld wordt.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskostengerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden, overlopende verlofaanspraken en dergelijke.

Per balansdatum nog lopende verplichtingen (met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume) of rechten betreffende het boekjaar zijn alsnog verschuldigde (nog te betalen) c.q. nog te vorderen (nog te ontvangen) bedragen opgenomen.

Het bovenstaande toerekeningsbeginsel (prestatiemoment) is eveneens bij interne leveringen (tussen organisatieonderdelen) toegepast.

In het totaal van de baten en lasten wordt ook opgenomen de over het eigen vermogen en de voorzieningen berekende bespaarde rente.

Winst en verlies van de grondexploitatie

Winst en verlies van de grondexploitatie worden genomen op basis van het door de raad op 3 oktober 2011 vastgestelde Grondbeleid 2011 "Veranderde stad, nieuwe koers, nieuw beleid", met

inachtneming van de in de raad van 4 november 2013 aangepaste spelregel nummer 3 en de in de raad van 1 december 2014 aangevulde spelregel nummer 1.

3.6 Bijzondere gebeurtenissen na balansdatum

In januari 2020 is het effect van het Corona virus op de volksgezondheid naar voren gekomen. Eind februari zijn de eerste gevallen van het Coronavirus in Nederland ook bekend geworden.

Inmiddels zijn wereldwijd ingrijpende maatregelen getroffen om de verspreiding van het virus te beperken. Een gevolg van deze maatregelen is dat verschillende bedrijfsactiviteiten in Nederland stil komen te liggen.

Zo zijn, als voorbeeld, de resultaten van de grondexploitaties gebaseerd op het mpg 2019, waarin geen rekening is gehouden met mogelijke effecten als gevolg van het Coronavirus. Eventuele effecten van de corona maatregelen op bijvoorbeeld fasering in afzet of prijsontwikkeling (kosten en opbrengst) zullen worden betrokken in een volgend mpg resp. volgende jaarrekening.

De maatregelen hebben mogelijk ook een effect op de debiteurenstand bij de gemeente, nu zowel particulieren als bedrijven en verenigingen lagere tot geen inkomsten hebben. Ook zal dit gevolgen hebben voor de omvang van de voorziening dubieuze debiteuren.

De financiële effecten van de Corona maatregelen voor exploitatie en vermogen zullen worden betrokken in het begrotingsbeeld vanaf 2020.

Het COVID-19 (Corona) virus heeft geen financiële gevolgen voor de jaarrekening 2019, maar wel voor naar verwachting veel beleidsterreinen van onze begroting 2020 en mogelijk voor de jaren daarna. Hoe groot de financiële impact zal zijn is nu onmogelijk te bepalen. We monitoren onze risico's en die van onze partners voortdurend. Onze organisatie loopt geen risico voor de continuïteit. We bewaken onze liquiditeitspositie goed en nemen zo nodig maatregelen om onze taken gedurende deze crisis zo goed mogelijk te blijven uitvoeren.

3.7 SiSa (Single information Single audit)

 								
SiSa bijlage verantwoordingsinfo 2019 op grond van art 3 van de Regeling inforoverstrekking sisa - d.d. 6 maart 2020								
BZK	C1	Regeling Reductie Energiegebruik	Totaal ontvangen beschikking	Projectnaam/ nr	Besteding jr T	Bestedingen jr T komen overeen met ingediende projectplan (JA/NEE)	Besteding jr T aan afwijkingen.	Cumulatieve bestedingen t/m jr T
		Gemeenten	<i>Aard controle R Indicator: C1/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: C1/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: C1/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: C1/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: C1/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C1/06</i>
	1		€ 1.652.400	2019-621327	€ 0	Ja		€ 0
			Kopie projectnaam/ nr <i>Aard controle n.v.t. Indicator: C1/07</i>	Toelichting <i>Aard controle R Indicator: C1/08</i>	Eindverantwoording Ja/Nee <i>Aard controle n.v.t. Indicator: C1/09</i>		Alleen invullen bij akkoord ministerie.	Deze indicator is bedoeld voor tussentijdse afstemming van juistheid en volledigheid van verantwoordingsinfo
	1		2019-621327		Nee			
OCW	D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)	Besteding jr T aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (cf. art 166, eerste lid WPO)	Besteding jr T aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (cf. art 165 WPO)	Besteding jr T aan afspraken over voor- en voegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (cf. art 167 WPO)			
		Gemeenten	<i>Aard controle R Indicator: D8/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: D8/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: D8/03</i>			
			€ 1.816.509	€ 1.224.336	€ 0			
			Hieronder per regel één gemeente-(code) selecteren in de kolommen ernaast de verantwoordingsinfo voor die gemeente invullen <i>Aard controle n.v.t. Indicator: D8/04</i>	Aan andere gemeenten in jr T overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid <i>Aard controle R Indicator: D8/05</i>	Hieronder per regel één gemeente-(code) selecteren in de kolommen ernaast de verantwoordingsinfo voor die gemeente invullen <i>Aard controle n.v.t. Indicator: D8/06</i>	Aan andere gemeenten in jr T overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid <i>Aard controle R Indicator: D8/07</i>		
OCW	D9	Onderwijsachterstandenbeleid 2011-2018 (OAB)	Correctie besteding 2018 aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (cf. art 166, eerste lid WPO).	Correctie besteding 2018 aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (cf. art 165 WPO).	Correctie besteding 2018 aan afspraken over voor- en voegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kind-centra en peuterspeelzalen (cf. art 167 WPO).	Opgebouwde reserve ultimo (jr T-1)		
		Gemeenten	<i>Aard controle R Indicator: D9/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: D9/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: D9/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: D9/04</i>		
			€ 4.562	€ 242.112	€ 0	€ 131		
			Hieronder per regel één gemeente-(code) selecteren in de kolommen ernaast de verantwoordingsinfo voor die gemeente invullen <i>Aard controle n.v.t. Indicator: D9/05</i>	Correctie besteding 2018 aan andere gemeenten overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterst.-beleid. Bij lagere besteding dient u voor het bedrag een minteken op te nemen. <i>Aard controle R Indicator: D9/06</i>	Hieronder per regel één gemeente-(code) selecteren in de kolommen ernaast de verantwoordingsinfo voor die gemeente invullen <i>Aard controle n.v.t. Indicator: D9/07</i>	Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinfo Bij lagere besteding dient u voor het bedrag een minteken op te nemen. <i>Aard controle R Indicator: D9/08</i>		
OCW	D10	Volwasseneneducatie	Verstrekte uitkering jr T	Besteding jr T van educatie	Reservering besteding van educatie in jr T voor volgend kalenderjr (jr T+1)	Onttrekking besteding van educatie in jr T van volgend kalenderjr (jr T+1)		
		Contactgemeenten	<i>Aard controle R Indicator: D10/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: D10/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: D10/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: D10/04</i>		
			€ 1.248.272	€ 979.280	€ 267.837	€ 0		
IenW	E3	Subsidieregeling sanering verkeerslawaa	Hieronder per regel één beschikkingsnr en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinfo	Besteding jr T tlv rijksmiddelen	Overige bestedingen jr T	Besteding jr T door meerwerk dat o.b.v. art 126 Wet geluidshinder tlv het Rijk komt	Correctie over besteding (t/m jr T)	Kosten ProRail jr T als bedoeld in art 25 lid 4 van deze regeling tlv rijksmiddelen

		Provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen (Wgr)	Aard controle n.v.t. Indicator: E3/01 lenM/BSK-2017/191978	Aard controle R Indicator: E3/02 € 0	Aard controle R Indicator: E3/03 € 0	Aard controle R Indicator: E3/04 € 0	Aard controle R Indicator: E3/05 € 0	Aard controle R Indicator: E3/06 € 0
			Kopie beschikkingsnr	Cumulatieve bestedingen tlv rijksmiddelen t/m jr T Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming juistheid en volledigheid verantw.info	Cumulatieve overige bestedingen t/m jr T Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming juistheid en volledigheid verantwoordingsinfo	Cumulatieve kosten ProRail t/m jr T als bedoeld in art 25 lid 4 van deze regeling tlv rijksmiddelen Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming juistheid en volledigheid verantwoordingsinfo	Correctie over besteding kosten ProRail (t/m jr T)	Eindverantwoording Ja/Nee
			Aard controle n.v.t. Indicator: E3/07 lenM/BSK-2017/191978	Aard controle n.v.t. Indicator: E3/08 € 5.050	Aard controle n.v.t. Indicator: E3/09 € 0	Aard controle n.v.t. Indicator: E3/10 € 0	Aard controle R Indicator: E3/11 € 0	Aard controle n.v.t. Indicator: E3/12 Nee
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van art 69 Participatiewet gemeentedeel 2019 Alle gemeenten verantwoord hier het gemeentedeel over jr T, ongeacht of de gemeente in jr T geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding jr T algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/01 € 38.698.986	Baten jr T alg. bijstand (ex Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/02 € 138.681	Besteding jr T IOAW (ex Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) Aard controle R Indicator: G2/03 € 2.570.439	Baten jr T IOAW (ex Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) Aard controle R Indicator: G2/04 € 4.102	Besteding jr T IOAZ Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) Aard controle R Indicator: G2/05 € 110.535	Baten jr T IOAZ (ex Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) Aard controle R Indicator: G2/06 € 0
			Besteding jr T Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen '04 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004) Aard controle R Indicator: G2/07 € 63.687	Baten jr T Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen '04 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004) Aard controle R Indicator: G2/08 € 2.590	Baten jr T WWIK (ex Rijk) Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) Aard controle R Indicator: G2/09 € 0	Besteding jr T loonkostensubsidie ogv art 10d Participatiewet Gemeente I.7 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/10 € 915.194	Baten jr T loonkostensubsidie ogv art 10d Participatiewet (ex Rijk) Gemeente I.7 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/11 € 0	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee Aard controle n.v.t. Indicator: G2/12 Ja
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (ex levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeentedeel '19 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 Alle gemeenten verantwoord hier het gemeentedeel over jr T, ongeacht of de gemeente in jr T geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht ogv de Wgr.	Besteding jr T levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (ex Bob) Gemeente Aard controle R Indicator: G3/01 € 30.341	Besteding jr T kapitaalverstreking (ex Bob) Gemeente Aard controle R Indicator: G3/02 € 47.200	Baten jr T levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (ex Bob) (ex Rijk) Gemeente Aard controle R Indicator: G3/03 € 2.773	Baten jr T kapitaalverstreking (ex Bob) (ex Rijk) Gemeente Aard controle R Indicator: G3/04 € 1.695	Besteding jr T aan onderzoek als bedoeld in art 56 Bbz 2004 (ex Bob) Gemeente Aard controle R Indicator: G3/05 € 33.495	Besteding jr T Bob Gemeente Aard controle R Indicator: G3/06 € 0
			Baten jr T Bob (ex Rijk) Gemeente Aard controle R Indicator: G3/07 € 0	Besteding jr T aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in art 56 Bbz 2004 Gemeente Aard controle R Indicator: G3/08 € 0	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee Aard controle n.v.t. Indicator: G3/09 Ja			
VWS	H4	Specifieke uitkering Sport	Ontvangen Rijksbijdrage jr T Gemeenten Aard controle R Indicator: H4/01 1 € 1.762.539	Projectnaam/nr Gemeenten Aard controle n.v.t. Indicator: H4/02 2 Expl. stimul. sport € 905.926	Totale aanvraag per project jr T tlv Rijksmiddelen (automatisch berekend) Gemeenten Aard controle R Indicator: H4/03 3 Bouw Gymworld € 604.076 4 Renovatie NW-hal € 229.877 Bw nw zwembad € 13.444	Verrekening jr T Onroerende zaken (sportaccommodaties) per project tlv Rijksmiddelen Gemeenten Aard controle R Indicator: H4/04 € 0	Verrekening jr T Roerende zaken sportbeoefening en sportstimulering per project tlv Rijksmiddelen Gemeenten Aard controle R Indicator: H4/05 € 0	Verrekening jr T overige kosten per project tlv Rijksmiddelen Gemeenten Aard controle R Indicator: H4/06 € 905.926
			Kopie projectnaam/nr Gemeenten Aard controle n.v.t. Indicator: H4/07 1 Expl. stimul. sport € 905.926 2 Bouw Gymworld € 604.076 3 Renovatie NW-hal € 229.877 4 Bw nw zwembad € 13.444	Totale besteding jr T per project tlv Rijksmiddelen (automatische berekening) Gemeenten Aard controle R Indicator: H4/08	Perc. besteed jr T per project tov aanvraag tlv Rijksmiddelen (automatische berekening) Gemeenten Aard controle R Indicator: H4/09	Hier eventueel opmerkingen of toelichtingen Gemeenten Aard controle n.v.t. Indicator: H4/10	Overig jr T tov ontvangen Rijksbijdrage - automatisch ingevuld Gemeenten Aard controle n.v.t. Indicator: H4/11	

3.8 Overzicht taakvelden

Bedragen x € 1.000

		Begroting 2019	Rekening 2019
0.1 - Bestuur			
	U	-4.821	-5.260
	I	0	71
Saldo		-4.821	-5.189
0.2 - Burgerzaken			
	U	-6.561	-6.565
	I	1.328	1.688
Saldo		-5.233	-4.877
0.3 - Beheer overige gebouwen en gronden			
	U	-282	-337
	I	1.477	2.199
Saldo		1.195	1.862
0.4 - Overhead			
	U	-39.807	-38.819
	I	481	1.360
Saldo		-39.326	-37.459
0.5 - Treasury			
	U	-301	196
	I	2.710	3.041
Saldo		2.409	3.237
0.7 - Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds			
	U	977	0
	I	193.242	199.624
Saldo		194.219	199.624
0.8 - Overige baten en lasten			
	U	-1.662	-790
	I	29	2.384
Saldo		-1.633	1.594
0.9 - Vennootschapsbelasting (VpB)			
	U	-25	-188
	I	0	0
Saldo		-25	-188
0.10 - Mutaties reserves			
	U	-12.751	-16.981
	I	27.293	27.949
Saldo		14.542	10.968
0.61 - OZB woningen			
	U	-978	-706
	I	20.578	21.115
Saldo		19.600	20.409
0.62 - OZB niet-woningen			
	U	-432	-567
	I	13.428	12.960
Saldo		12.996	12.393
0.63 - Parkeerbelasting			
	U	0	0
	I	2.273	2.074
Saldo		2.273	2.074
0.64 - Belastingen overig			
	U	-80	-119

	I	894	802
Saldo		814	683
1.1 - Crisisbeheersing en brandweer			
	U	-8.822	-8.766
	I	0	1
Saldo		-8.822	-8.765
1.2 - Openbare orde en veiligheid			
	U	-4.597	-3.958
	I	352	295
Saldo		-4.245	-3.663
2.1 - Verkeer en vervoer			
	U	-18.607	-19.628
	I	821	1.014
Saldo		-17.786	-18.614
2.2 - Parkeren			
	U	-1.257	-1.120
	I	0	46
Saldo		-1.257	-1.074
3.1 - Economische ontwikkeling			
	U	-530	-754
	I	34	256
Saldo		-496	-498
3.2 - Fysieke bedrijfsinfrastructuur			
	U	-1.682	-1.709
	I	7.354	5.956
Saldo		5.672	4.247
3.3 - Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen			
	U	-587	-547
	I	376	292
Saldo		-211	-255
3.4 - Economische promotie			
	U	-2.323	-2.376
	I	753	908
Saldo		-1.570	-1.468
4.1 - Openbaar basisonderwijs			
	U	-117	-120
	I	28	59
Saldo		-89	-61
4.2 - Onderwijshuisvesting			
	U	-10.556	-9.760
	I	1.675	1.283
Saldo		-8.881	-8.477
4.3 - Onderwijsbeleid en leerlingenzaken			
	U	-10.734	-8.689
	I	5.678	4.415
Saldo		-5.056	-4.274
5.1 - Sportbeleid en activering			
	U	-1.654	-1.564
	I	10	24
Saldo		-1.644	-1.540
5.2 - Sportaccommodaties			
	U	-5.297	-6.887
	I	2.746	3.804

Saldo		-2.551	-3.083
5.3 - Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie			
	U	-6.680	-6.434
	I	1.534	1.559
Saldo		-5.146	-4.875
5.4 - Musea			
	U	-930	-924
	I	162	135
Saldo		-768	-789
5.5 - Cultureel erfgoed			
	U	-215	-260
	I	0	0
Saldo		-215	-260
5.6 - Media			
	U	-4.436	-4.449
	I	1.025	1.071
Saldo		-3.411	-3.378
5.7 - Openbaar groen en (openlucht) recreatie			
	U	-11.665	-11.615
	I	539	701
Saldo		-11.126	-10.914
6.1 - Samenkracht en burgerparticipatie			
	U	-21.069	-19.537
	I	3.011	3.054
Saldo		-18.058	-16.483
6.2 - Wijkteams			
	U	-7.296	-7.817
	I	48	158
Saldo		-7.248	-7.659
6.3 - Inkomensregelingen			
	U	-58.529	-58.593
	I	46.753	47.145
Saldo		-11.776	-11.448
6.4 - Begeleide participatie			
	U	-9.131	-8.133
	I	0	868
Saldo		-9.131	-7.265
6.5 - Arbeidsparticipatie			
	U	-12.579	-12.258
	I	190	914
Saldo		-12.389	-11.344
6.6 - Maatwerkvoorzieningen (WMO)			
	U	-3.846	-5.745
	I	0	182
Saldo		-3.846	-5.563
6.71 - Maatwerkdienstverlening 18+			
	U	-19.434	-21.583
	I	820	778
Saldo		-18.614	-20.805
6.72 - Maatwerkdienstverlening 18-			
	U	-36.000	-42.025
	I	0	0
Saldo		-36.000	-42.025

6.81 - Geëscaleerde zorg 18+			
	U	-767	-711
	I	0	0
Saldo		-767	-711
6.82 - Geëscaleerde zorg 18-			
	U	-5.280	-4.863
	I	0	0
Saldo		-5.280	-4.863
7.1 - Volksgezondheid			
	U	-1.384	-1.343
	I	0	0
Saldo		-1.384	-1.343
7.2 - Riolering			
	U	-5.562	-5.361
	I	6.382	6.638
Saldo		820	1.277
7.3 - Afval			
	U	-11.030	-11.024
	I	15.914	15.350
Saldo		4.884	4.326
7.4 - Milieubeheer			
	U	-1.981	-2.168
	I	69	59
Saldo		-1.912	-2.109
7.5 - Begraafplaatsen en crematoria			
	U	-708	-714
	I	689	569
Saldo		-19	-145
8.1 - Ruimtelijke ordening			
	U	-7.335	-4.838
	I	806	471
Saldo		-6.529	-4.367
8.2 - Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)			
	U	-14.689	-8.038
	I	13.611	6.815
Saldo		-1.078	-1.223
8.3 - Wonen en bouwen			
	U	-5.885	-4.912
	I	3.548	3.642
Saldo		-2.337	-1.270
TOTAAL			
	U	-379.917	-379.359
	I	378.661	383.729
Afrondingsverschillen		2	-3
SALDO		-1.254	4.367

Bijlage 1 Afkortingen en begrippen

Lijst afkortingen

AB	Algemeen Bestuur
ABP	Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds
AG	Arbeidsgehandicapt
AIZ	Afvalinzameling
AMHK	Advies- en Meldpunt huiselijk geweld en Kindermishandeling
AMIF	Asiel, Migratie en Integratiefonds
AMVO	Ambtelijk vooroverleg
ANBI	Algemeen Nut beogende Instelling
APPA	Algemene Pensioenwet Politieke Ambtsdragers
APV	Algemene Plaatselijke Verordening
ATB	All Terrain Bike
AVG	Algemene Verordening Gegevensbescherming
BBL	Beroepsbegeleidende Leerweg
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording
BBZ	Besluit Bijstandsverlening Zelfstandigen
BDU	Brede Doeluitkering
BGT	Basisregistratie Grootchalige Topografie
BIZ	Bedrijveninvesteringszone
BKOR	Beeldende Kunst Openbare Ruimte
BKR	Bureau Kredietregistratie
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BNSP	Beroepsvereniging voor Nederlandse Stedebouwkundigen en Planologen
BOR	Beheervisie openbare ruimte
BRP	Basisregistratie Personen
BTW	Belasting over Toegevoegde Waarde
BUIG	Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten
BV	Besloten Vennootschap
BVP	Benzineverkooppunt
BZK	Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
CAD	Computer Aided Design
CAK	Centraal Administratiekantoor
CAO	Collectieve Arbeidsovereenkomst
CAR-UWO	Collectieve Arbeidsvoorwaardenregeling - Uitwerkingsovereenkomst
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CEO	Cliëntervaringsonderzoek
CISO	Chief Information Security Officer
CIV	Centrum voor Innovatief Vakmanschap
CKC	Centrum voor Kunst en Cultuur
CMS	Content Management Systeem
COELO	Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden
CV	Commanditaire Vennootschap
CV	Continu Verbeteren
CV	Curriculum Vitae
DB	Dagelijks Bestuur
DIF	Dutch Innovation Factory
DSW	Dienst Sociale Werkvoorziening
DT	Directieteam
DVM	Dynamisch Verkeersmanagement
E-	Elektronische (e-herkenning / e-facturering / e-dienstverlening / e-Health)
ECB	Europese Centrale Bank
EMMA	Eerder Melden Minder Achterstanden
ENSIA	Eenduidige Normatiek Single Information Audit

ESF	Europees Sociaal Fonds
EU	Europese Unie
EURIBOR	Euro Interbank Offered Rate
EVPN	Ethernet Virtual Private Network
FG	Functionaris Gegevensbescherming
FIDO	Wet Financiering Decentrale Overheden
FIPO	Financiële Positie Grondbedrijf
FTE	Full Time Equivalent (formatieplaats(en))
GB	Grondbedrijf
GDO	Gemeenten voor Duurzame Ontwikkelingen
GFT	Groente-, Fruit-, en Tuinafval
GGD	Gemeentelijke Geneeskundige Dienst
GGD-VT	Gemeentelijke Geneeskundige Dienst – Veilig Thuis
GGI	Gemeentelijke Gemeenschappelijke Infrastructuur
GGZ	Gemeentelijke Gezondheidszorg
GHOR	Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio
GIP	Gemeentelijk Informatiepunt
GIS	Geografisch Informatiesysteem
GR	Gemeenschappelijke regeling
GREX	Grondexploitatieberekening
GRP	Gemeentelijk rioleringsplan
GSL	Groen, Spelen, Leren
GW	Gemeentewet
GWU	Geregistreerde Werkzoekenden bij het UWV
HA	Hectare
HBO	Hoger Beroepsonderwijs
HEIT	Haagse Economische Interventieteam
HGOS	Historisch Genootschap Oud Soetermeer
HH	Hulp bij het Huishouden
HHS	Haagse Hogeschool
HHSK	Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard
HNW	Het Nieuwe Werken
HSL	Hogesnelheidslijn
HUP	Handhavingsuitvoeringsprogramma
IBT	Interbestuurlijk Toezicht
ICT	Informatie- en Communicatie Technologie
ID(kaart)	Identiteitskaart
IHP	Integraal Huisvestingsplan
IKC	Integrale Kindcentra
ILO	International Labour Organisation
ILOZ	Interlevensbeschouwelijk Overleg Zoetermeer
IMVA	Immateriële Vaste Activa
IOAW	Wet Inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte Werkloze Werknemers
IOAZ	Wet Inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte gewezen Zelfstandigen
IPTA	Intensieve Persoonsgerichte Toeleiding Arbeid
ISV	Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing
IVN	Instituut Voor Natuureducatie en duurzaamheid
JGZ	Jeugd Gezondheidszorg
KIZ	Kenniseconomie en Innovatie Zoetermeer
LIB	Lezen en leren, Informeren, Beleven
LTO	Land- en Tuinbouworganisatie
LLZ	Lange Land Ziekenhuis

M@ZL	Medische advisering Ziekgemelde Leerling
MBO	Middelbaar Beroepsonderwijs
MIRT	Meerjarenprogramma Infrastructuur Ruimte en Transport
MKB	Midden- en Kleinbedrijf
MPG	Meerjarenperspectief Grondbeleid
MRDH	Metropoolregio Rotterdam Den Haag
MW	Megawatt
NAC	Netwerk Access Control
NAR	Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement
NK	Nederlands Kampioenschap
NS	Nederlandse Spoorwegen
NV	Naamloze Vennootschap
NWW	Niet Werkende Werkzoekende
OAD	Overzicht Algemene Dekkingsmiddelen
OCW	Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
ODH	Omgevingsdienst Haaglanden
OESO	Organisatie voor Economische Samenwerking
OGGZ	Openbaar Geestelijke Gezondheidszorg
OKE	Wet Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie
OM	Openbaar Ministerie
ONC	Oranje Nassau College
OV	Openbaar Vervoer
OVL	Openbare Verlichting
OZB	Onroerendezaakbelasting
P&C	Planning & Control
PAW	Proeftuin Aardgasvrije Wijk
PBD	Plastic, Blik, Drankenkartons
PGB	Persoonsgebonden Budget
POC	Percentage of Completion
POH	Praktijkondersteuning Huisarts
PPL	Publieksplein
PRO	Praktijkonderwijs
RGT	Wet Revitalisering Generiek Toezicht
RIF	Reserve Investeringsfonds 2030
RMC	Regionale Meld- en Coördinatiefunctie voortijdige schoolverlaters
RR	Randstadrail
SAZ	Stichting Ateliers Zoetermeer
SBB	Stichting samenwerking Beroepsonderwijs en Bedrijfsleven
SE	Standaardeenheid
SEA	Sociaal Economische Agenda
SGZ	Stichting Georganiseerde eerstelijnszorg Zoetermeer
SHG	Steunpunt Huiselijk Geweld
SIEM	Security Information Event Management
SISA	Single Information Single Audit
SMI	Sociaal Medische Indicaties
SMW	Schoolmaatschappelijk Werk
SUWI	Wet Structuur Uitvoeringsorganisatie Werk en Inkomen
SVB	Sociale Verzekeringsbank
SVN	Stimuleringsfonds Vereniging Nederlandse gemeenten
SW	Sociale Werkplaats / Sociale Werkvoorziening
SWZ	Stichting Woonwagenzaken
TB	Tussenbericht
TB1	Eerste tussenbericht

TB2	Tweede tussenbericht
TB3	memo 'Financiële afwijkingen na het Tweede Tussenbericht 2019'
TVZ	Toetsingscommissie Voorrangsverklaringen Zoetermeer
UA	Uitgesloten van Aansprakelijkheid
UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen
VGO	Voorziening Groot Onderhoud Ondergronds
VMBO	Vorbereidend Middelbaar Beroepsonderwijs
VO	Voortgezet Onderwijs
VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
VPB	Vennootschapsbelasting
VRH	Veiligheidsregio Haaglanden
VRI	Verkeersregelinstallaties
VSO	Voortgezet Speciaal Onderwijs
VSV	Voortijdig Schoolverlaten
VTH	Vergunningsverlening, Toezicht en Handhaving
VVE	Voor en Vroegschoolse Educatie
VVTZ	Veilig Verder Team Zoetermeer
WABO	Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht
WAJONG	Wet Arbeidsongeschiktheidsvoorziening Jonggehandicapten
WAO	Wet op de Arbeidsongeschiktheidsverzekering
WAS	Wijk en Agent Samen
WAZ	Wet Arbeidsongeschiktheidsverzekering Zelfstandigen
WEB	Wet Educatie en Beroepsonderwijs
WEW	Waarborgfonds Eigen Woningen
WGA	Werkhervattingsregeling Gedeeltelijk Arbeidsgeschikten
WKA	Was- en Kleedaccommodaties
WMO	Wet Maatschappelijke Ondersteuning
WNT	Wet Normering Topinkomens
WOZ	Waardering Onroerende Zaken
WSW	Wet Sociale Werkvoorziening
WW	Werkloosheidswet
WZI	(afdeling) Werk, Zorg en Inkomen
ZH	Zuid-Holland
ZHC	Zuid-Holland Centraal
ZONMW	Nederlandse Organisatie voor gezondheidsonderzoek en zorginnovatie
ZORO	Zoetermeer – Rotterdam
ZWB	Zoetermeers Werkbedrijf
ZZP	Zelfstandige Zonder Personeel

Begrippenlijst

Accres	Jaarlijkse groei van de Algemene uitkering uit het Gemeentefonds, gekoppeld aan de groei van de netto gecorrigeerde Rijksuitgaven. Stijgen de Rijksuitgaven dan stijgt ook de omvang van het Gemeentefonds en andersom.
Afschrijving	Jaarlijkse afboeking van een deel van de boekwaarde van een geactiveerd goed. De afschrijving wordt geacht waardevermindering van het actief tot uitdrukking te brengen. De afschrijving wordt ten laste gebracht van de raming van baten en lasten.
Algemene reserves	Deel van het eigen vermogen dat dienst doet als weerstandsvermogen en als buffer voor calamiteiten.
Algemene uitkering	Uitkering uit het Gemeentefonds, aan alle gemeenten op basis van algemene verdeelmaatstaven, vastgelegd in de Financiële verhoudingswet, met het karakter van algemene, vrij te besteden middelen.
Baten	De aanduiding in het BBV voor de opbrengsten/inkomsten van de gemeente.
Begroting	Jaarlijkse verwachtingen op het gebied van beleid (programmaplan en paragrafen) en financiën (overzicht van baten en lasten met toelichting en uiteenzetting van de financiële positie met toelichting).
Bestemmingsreserves	Reserves waaraan de raad een bepaalde bestemming heeft gegeven.
Budgettair neutraal	Een maatregel die de begroting van baten en lasten per saldo niet beïnvloedt.
Collegeprogramma	Dit zijn de hoofdlijnen van het beleid voor een betreffende collegeperiode.
Contractloonstijging	Stijging van het inkomen per werknemer als gevolg van een afgesloten collectieve arbeidsovereenkomst (CAO).
Dekkingspercentage	Bepaalde gemeentelijke lasten kunnen aan de inwoners worden doorberekend (bijvoorbeeld de kosten van de riolering en reiniging). De mate waarin dit gebeurt wordt tot uitdrukking gebracht door het dekkingspercentage. Bij een volledige doorberekening is er sprake van een dekkingspercentage van 100%.
Doelmatigheid	Verhouding tussen ingezette middelen (kosten) en gerealiseerde doelen (opbrengsten).
Financiering	De wijze waarop de gemeente in de behoefte aan geld en kapitaal voorziet: het geldbeheer. Uitgaven en inkomsten gaan niet altijd gelijk op en voor investeringen wordt in principe geld geleend. Daardoor kunnen overschotten of tekorten ontstaan. Op de geld- (kort geld) en kapitaalmarkt (lang geld) wordt dit glad gestreken.
Gemeentefonds	Het landelijke begrotingsfonds onder ministerieel beheer waarin een deel van de opbrengst van de meeste Rijksbelastingen wordt gestort. Uit dit fonds worden jaarlijks (algemene) uitkeringen gedaan aan de gemeenten ter dekking van een deel van hun uitgaven. Deze gelden zijn doorgaans vrij besteedbaar.
Incidenteel	Enmalig, dat wil zeggen niet jaarlijks terugkerende lasten en baten.
Integratie-uitkeringen	Uitkering uit het Gemeentefonds van tijdelijk aard ter overbrugging van een gefaseerde overheveling van specifieke Rijksuitkeringen naar de Algemene uitkering uit het Gemeentefonds.
Investering met economisch nut	Betreft een aanschaf van een bedrijfsmiddel waarvoor op de markt een prijs te krijgen is.

Investing in de openbare ruimte met maatschappelijk nut	Betreft een aanschaf van een bedrijfsmiddel waarvoor op de markt geen prijs te krijgen is.
Jaarstukken	Jaarlijkse realisatie op het gebied van beleid (in het jaarverslag met een programmaverantwoording en de paragrafen) en financiën (in de jaarrekening met een programmarekening met toelichting en de balans met toelichting).
Kapitaallasten	Kapitaallasten bestaan uit de componenten afschrijving en rentekosten. Het zijn exploitatiekosten van activa. De rentekosten ontstaan omdat beslag op vermogen wordt gelegd. Door de dalende boekwaarde vanwege jaarlijkse afschrijving nemen de rentekosten in de loop van de jaren af.
Kasgeldlimiet	Deel van het financieringstekort dat maximaal tegen kort geld mag worden geleend. Is het financieringstekort hoger dan de kasgeldlimiet dan moet dat via lang geld worden gefinancierd.
Kengetal	Een absoluut getal of een verhoudingsgetal dat is uitgedrukt in fysieke- of in geldeenheden en dat de toestand van of de ontwikkeling op een beleidsterrein in beeld brengt.
Kerngegevens	Opsomming van relevante gegevens met het doel in één oogopslag een indruk te geven waar het in het desbetreffende werkterrein om gaat.
Kort geld	Gelden die worden geleend op de geldmarkt.
Lang geld	Gelden die worden geleend op de kapitaalmarkt.
Leges	Betaling voor een gemeentelijk goed of een dienst op een publiekrechtelijke grondslag (bijvoorbeeld leges voor paspoorten, leges voor rijbewijzen). Leges mogen kostendekkend zijn.
Liquiditeitsplanning	Een liquiditeitsplanning geeft inzicht in tijdstip, omvang en periode waarvoor financieringsmiddelen moeten worden aangetrokken. Door een tijdig inzicht in het toekomstig liquiditeitsverloop wordt voorkomen dat dure ad-hoc maatregelen moeten worden genomen.
Missie	Bestaansrecht (boodschap) van de organisatie, gezien vanuit de maatschappelijke functie die zij vervult.
Nominale compensatie	De aanpassingen van de Algemene uitkering uit het Gemeentefonds ter compensatie van loon- en prijsontwikkelingen.
Onderuitputting	Onderbesteding van budgetten in enig jaar.
Open-einde-regelingen	Regeling op grond waarvan derden buiten de overheid recht hebben op geldelijke bijdrage van de overheid of de sociale fondsen ongeacht of deze overheid / fondsen voldoende budget daarvoor hebben. Deze derden moeten voldoen aan in de regeling vastgelegde voorwaarden. Anders dan door het aanpassen van deze voorwaarden kan de overheid het beroep op een openeinde-regeling niet beheersen.
Perspectiefnota	Nota van het college aan de raad, die in het voorjaar verschijnt en tijdens het zogenoemde voorjaarsdebat wordt besproken. Hierin worden de uitgangspunten voor het beleid voor de komende jaren voorgelegd. Daarvan afgeleid worden centrale thema's voor het volgende jaar aangegeven.
Precariobelasting	Belasting voor het gebruiken van openbare grond of water. De belasting kan worden geheven van degenen die voorwerpen onder, op of boven openbare gemeentegrond of water hebben of van degene voor wie dit gebeurt.
Stelpost	Een begrotingspost waarop bedragen worden geraamd die nog niet specifiek benoemd kunnen worden of nog te verdelen zijn.
Treasury	De treasury is het geheel van activiteiten in verband met de financiering.

Treasurystatuut

Hierin worden de uitgangspunten, doelstellingen, beleidsmatige en organisatorische kaders voor de treasuryfunctie vastgelegd. Tevens worden regels opgenomen over de inhoud, vorm en periodiciteit van de verantwoordingsinformatie van de ambtelijke organisatie aan het college. In het treasurystatuut worden ook regels opgenomen over de treasuryparagraaf.

Tussenbericht

Tussentijdse informatie van het college aan de raad over de realisatie van de begroting van het lopende boekjaar.

Voorziening

Bedrag gereserveerd voor toekomstige uitgaven waarvan de aard en in mindere mate de omvang bekend zijn of om fluctuaties in (exploitatie) kosten op te vangen. Voorzieningen vormen geen deel van het eigen vermogen maar kunnen wel als eigen financieringsmiddelen dienen.

Bijlage 2 Staat van de gemeente

Financiën	Groen/Oranje/Rood	TOELICHTING
Er is structureel en reëel begrotingsevenwicht		Het eerste jaar van de Programmabegroting 2020-2023 is structureel in evenwicht. In het laatste jaar is er sprake van een tekort. Dit kan worden opgelost als er extra rijksmiddelen beschikbaar komen voor de tekorten in de jeugdzorg of de Wmo. Als de middelen uitblijven zijn extra bezuinigingen nodig.
<i>Is er reden voor extra aandacht?</i>	nee	
Ruimtelijke ordening	Groen/Oranje/Rood	TOELICHTING
De gemeentelijke bestemmingsplannen zijn aangepast aan de Omgevingsverordening Zuid-Holland (artikel 14.2 Omgevingsverordening)		Alle bestemmingsplannen van Zoetermeer voldoen aan de provinciale Omgevingsverordening.
<i>Is er reden voor extra aandacht?</i>	nee	
Omgevingsrecht	Groen/Oranje/Rood	TOELICHTING
Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving Milieu, Bouwen en Wonen		
Voor vergunningverlening, toezicht en handhaving zijn tijdig een beleidsplan, een uitvoeringsprogramma en een evaluatie vastgesteld en met de jaarrapportage over de uitvoering bekend gemaakt aan de gemeenteraad. Binnen twee maanden na vaststelling wordt hierover mededeling gedaan aan de provincie Zuid-Holland.		Op 2 april 2019 heeft het college het jaarverslag VTH 2018 en het nieuwe VTH-beleid 2019-2022, een omgevingsbewuste en professionele dienstverlening vastgesteld. Onderdeel van het nieuwe VTH-beleid is het Uitvoeringsprogramma VTH. Zowel het jaarverslag als het nieuwe VTH-beleid zijn op 3 april 2019 bekend gemaakt aan de gemeenteraad.
<i>Is er reden voor extra aandacht?</i>	nee	

Monumentenzorg	Groen/Oranje/Rood	TOELICHTING	
De gemeente beschikt over een deskundige adviescommissie met betrekking tot de (rijks)monumenten		De adviescommissie wordt gevormd door de stadsbouwmeester bijgestaan door een erfgoeddeskundige. Voor grotere ontwikkelingen waarbij cultuurhistorie slechts een van de aspecten betreft worden de plannen beoordeeld door de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit, de stadsbouwmeester en erfgoeddeskundige zijn hier voorzitter en één van de leden.	
<i>Is er reden voor extra aandacht?</i>	nee		
Archief- en informatiebeheer	Groen/Oranje/Rood	TOELICHTING	
Het archief- en informatiebeheer van de gemeente zijn op orde		Als gevolg van technische problemen lag in 2020 op het gebied van archief- en informatiebeheer de nadruk op de aanbesteding van het zaakstelsel en het uitvoeren van de scan- en registratiewerkzaamheden. De implementatie van het in 2018 door het college van B&W. vastgestelde kwaliteitssysteem is in 2019 beperkt vormgegeven. Er zijn geen maatregelen genomen om de vernietiging van digitale archiefbescheiden conform wettelijke eisen te laten plaatsvinden. De vernietiging van papieren archiefbescheiden heeft in 2019 niet plaatsgevonden. De in 2016 gestarte strategische personeelsplanning heeft er tot op heden niet toe geleid dat het team Informatiebeheer binnen de gemeente, over de juiste kennis en competenties bezit om de regie te voeren over het gemeentelijke archief- en informatiebeheer. Een visie waarin wordt beschreven op welke wijze de gemeente de komende jaren haar archief- en informatiebeheer zal verbeteren, is in 2019 niet vastgesteld.	
<i>Is er reden voor extra aandacht?</i>	nee		
Huisvesting Vergunninghouders	Groen/Oranje/Rood	TOELICHTING	
De gemeente heeft volledig en tijdig voldaan aan de halfjaartaakstelling en er is geen achterstand		Gevraagde informatie	Stand van zaken
		Achterstand per 1 januari van het verantwoordingsjaar (doorhalen wat niet van toepassing is)	-37
		Fase interventieladder op 1 januari	Signaleren
		Taakstelling eerste halfjaar van het verantwoordingsjaar	43
		In het eerste halfjaar gehuisveste vergunninghouders	77
		Voorsprong/achterstand per 1 juli van het verantwoordingsjaar (doorhalen wat niet van toepassing is)	-3
		Fase interventieladder op 1 juli	2
		Taakstelling tweede halfjaar van het verantwoordingsjaar	43
		In het tweede halfjaar gehuisveste vergunninghouders	51
		Voorsprong per 31 december van het verantwoordingsjaar (doorhalen wat niet van toepassing is)	5
		Fase interventieladder op 31 december	Signaleren
		Toelichting	
<i>Is er reden voor extra aandacht?</i>	nee		

Bijlage 3 Verbonden partijen

NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	
Doel	Het doel/beleid van de gemeente is het gemeentelijke belang, samen met de andere aandeelhouders vanuit het publiek domein als bezitter van de BNG, handhaven.
Beleid	De gemeente ziet het aandelenbezit in de BNG als een duurzame belegging.
Financiële effecten (gemeente)	Het dividend 2018, in 2019 vastgesteld en ten gunste van het boekjaar 2018 gebracht, bedroeg € 10.004, per aandeel € 2,85 (2017 € 8.880, per aandeel € 2,53).
Risico	De politieke, economische en monetaire ontwikkelingen. BNG heeft als rating tweemaal AAA en eenmaal een AA+.
Financieel en bestuurlijk belang	De gemeente heeft 3.510 aandelen (nominaal à € 2,50, totaal € 8.775). Dit is een belang van 0,0063%.
Bijdrage aan doelstelling programma	Het dividend is een algemeen dekkingsmiddel.
Relatie met programma	Programma OAD.
Beleidsvoornemens / beleidskader	De gemeente heeft geen specifieke beleidsvoornemens.
Vestigingsplaats	Den Haag
Doel / openbaar belang	Substantiële marktaandelen in de Nederlandse publieke sector en het semipublieke domein. Een redelijk rendement voor de aandeelhouders. Excellente kredietwaardigheid en adequate risicobeheersing. Een scherpe inkooppositie. Effectieve en efficiënte bedrijfsvoering.
Beleid /voortgang	Streven naar zo laag mogelijke tarieven voor de publieke sector en derhalve niet naar winstmaximalisatie. Nadrukkelijk blijven onderscheiden op de financiële markten ten aanzien van de omvang en kwaliteit van haar kapitaal. Dit komt tot uiting in het gewenste ratingprofiel: een rating gelijk aan die van de Nederlandse Staat. Vanuit haar functie voor de publieke sector een voortdurende en stabiele aanwezigheid in de markt realiseren en ook in moeilijke tijden aan de kredietvraag blijven voldoen. Een prudente liquiditeitspositie nastreven, met inachtneming van scherpe interne criteria en het uitgangspunt altijd aan haar verplichtingen op korte termijn kunnen voldoen. Het behoud door de stakeholders van de perceptie als quasi-overheid met een excellente kredietwaardigheid en een hoogstaande reputatie en integriteitsprofiel. Prominent blijven profileren als specialistische sectorbank met een hoge niche-deskundigheid. Dienstverlening bieden op maat tegen concurrerende tarieven.
Eigen vermogen verbonden partij	Per begin 2018: € 4.953 mln., waarvan € 4.220 mln. van aandeelhouders Per eind 2018: € 4.990 mln., waarvan € 4.257 mln. van aandeelhouders
Vreemd vermogen verbonden partij	Per begin 2018: € 135.072 mln. Per eind 2018: € 132.519 mln.
Resultaat verbonden partij	De netto winst 2018 voor aandeelhouders bedraagt € 318 mln. (2017: € 375 mln.). Hiervan wordt 50,0% uitgekeerd als dividend (€ 2,85 per aandeel, 2016 37,5%: € 2,53).

ENECOGROEP	
Doel	Het aandelenbezit EnecoGroep betreft een duurzame belegging.
Beleid	De gemeente ziet het aandelenbezit EnecoGroep als een duurzame belegging. De gemeente is voornemens de aandelen van het energiebedrijf EnecoGroep te verkopen zodra zich een goede mogelijkheid voordoet. De gemeente heeft geen prestatiedoelstellingen.
Financiële effecten (gemeente)	Het nettoresultaat EnecoGroep 2018 bedraagt € 136 mln. (2017: € 127 mln.). Van dit bedrag wordt 50% als dividend uitgekeerd aan de aandeelhouders. Dit betekent een dividenduitkering van € 13,68 per aandeel (over 2017 € 12,77). De dividenduitkering voor de gemeente Zoetermeer bedraagt € 1.591.000 (2017 € 1.485.000).
Risico	EnecoGroep heeft een rating van BBB+.
Financieel en bestuurlijk belang	De gemeente bezit 116.280 aandelen (een belang van 2,34%).
Bijdrage aan doelstelling programma	Het aandelenbezit ENECO betreft een duurzame belegging.
Relatie met programma	Programma OAD. Programma 3: Leefbaarheid, duurzaam en groen.
Beleidsvoornemens / beleidskader	In 2017 is door de raad het principebesluit tot verkoop van de aandelen Enecogroep genomen. Vervolgens is in 2018-2019 het zogenaamde transactieproces doorlopen. Eind november hebben Eneco, de commissie van verkopende aandeelhouders (CvVA) en Mitsubishi Corportarion en Chubu Electric Power (het "consortium") overeenstemming bereikt over de verkoop van de aandelen Eneco groep aan het consortium voor € 4,1 miljard. Voorwaarde is onder andere dat minimaal 75% (in aandelen) van de gemeentelijke aandeelhouders instemmen met de verkoop. Inmiddels heeft de raad in januari 2020 ingestemd met verkoop. De verkoop van de aandelen betekent voor Zoetermeer een eenmalige opbrengst van € 95 mln. in 2020).
Vestigingsplaats	Rotterdam
Doel / openbaar belang	Ons streven is om de energiebehoefte in onze keten binnen de grenzen van een leefbare planeet te krijgen. Niet alleen voor onszelf, maar ook voor de generaties na ons.
Beleid /voortgang	<p><u>Onze ambitie: het leven van zoveel mogelijk mensen verduurzamen</u> We hebben maar één aarde. Op dit moment gebruiken we wereldwijd 1,6 keer zo veel als zij aankan. Steeds meer mensen zijn bezorgd over onze aarde. Zij zijn zich bewuster van hoe we leven, wat we eten en hoe we de aarde belasten. Over de hele wereld worden we geconfronteerd met klimaatverandering en schaarser wordende bronnen. Mensen willen iets doen, een bijdrage leveren aan het leefbaar houden van onze planeet. Het is onze overtuiging dat iedereen energie en verduurzaming in eigen hand kan nemen. Dus ook de energietransitie en het tempo waarin deze zich voltrekt.</p> <p><u>Onze visie: Duurzaam decentraal samen</u> We zijn niet de enige partij die kiest voor duurzaam. Onze visie – de bril waarmee we naar de wereld kijken – maakt dat wij ons onderscheiden van andere bedrijven. De energietransitie draait om de verschuiving van een centraal georganiseerd energiesysteem naar een systeem waarin mensen zelf of samen hun energie duurzaam regelen. Op straat- of wijkniveau, samen met de burens bijvoorbeeld. De energietransitie is geen toekomst meer, we zitten er middenin. Steeds meer mensen gaan mee in de duurzame gedachte. Met elektrisch vervoer, zelf opwekken, energiebesparing, opslag. Uit het onderzoek PanelWizard 2015, in</p>

	<p>opdracht van Eneco, blijkt dat één op de vijf huishoudens verwacht over tien jaar zelfvoorzienend te zijn. Dat hoeven ze niet alleen te doen. Wij helpen hen met innovatieve energie-oplossingen. Met nieuwe producten en diensten, innovaties, nieuwe verdienmodellen. Daarom hebben we onze missie aangescherpt. Van 'Duurzame energie voor iedereen' naar: 'Duurzame energie van iedereen'.</p> <p><u>Onze missie: Duurzame energie van iedereen</u></p> <p>De energietransitie gaat niet sec over techniek, maar over mensen en de keuzes die zij maken met behulp van die techniek. Zien we de klant als mens, dan krijgen we inzicht in zijn drijfveren. En dat is nodig in een rol als dienstenleverancier, waarbij klanten – of liever mensen – aan de knoppen zitten. Energie is niet 'van ons', 'voor de klant', maar 'van de klant', mede mogelijk gemaakt 'door ons'. Het betekent dat wij ons nog meer gaan bezighouden met het ontwikkelen van producten en diensten waarmee consumenten en bedrijven zelf energie opwekken, opslaan, gebruiken en delen. Het is aan ons om een verbindende functie te vervullen. We moeten nog verder buiten de gebaande paden treden en nog sneller vernieuwen.</p>
Eigen vermogen verbonden partij	Per begin 2018: € 2.869 mln. Per eind 2018: € 2.939 mln.
Vreemd vermogen verbonden partij	Per begin 2018: € 2.787 mln. Per eind 2018: € 2.804 mln.
Resultaat verbonden partij	De nettowinst 2018 bedraagt € 136 mln. (2017: € 127 mln.). Over € 68 mln. is 50% uitgekeerd, € 13,68 per aandeel (2016: € 12,77).

STEDIN	
Doel	Het aandelenbezit Stedin betreft een duurzame belegging.
Beleid	De gemeente ziet het aandelenbezit in Stedin als een duurzame belegging. De gemeente heeft geen prestatiedoelstellingen.
Financiële effecten (gemeente)	Het nettoresultaat Stedin 2018 bedraagt € 108 mln. waarvan € 92 mln. ten gunste van de aandeelhouders (2017: € 56 mln.). Van dit bedrag wordt 50% als dividend uitgekeerd aan de aandeelhouders. Dit betekent een dividenduitkering van € 9,18 per aandeel (over 2017 € 5,64). De dividenduitkering voor de gemeente Zoetermeer bedraagt € 1.067.000 (2017 € 656.000).
Risico	De potentiële investeringen naar aanleiding van de Energietransitie betreffen aanzienlijke bedragen waardoor een toename aan financieringsmiddelen ontstaat. Als gevolg van Het Methodebesluit regionale netbeheerders elektriciteit en gas kunnen hogere financieringslasten pas op en later moment en mogelijk niet volledig in de tarieven worden doorbelast. Hierdoor ontstaat een druk op het bedrijfsresultaat. Daarnaast brengt de landelijke netbeheerder Tennet hogere kosten aan de regionale netbeheerders in rekening die nog niet in de tarieven kunnen worden vertaald. Dat beïnvloedt de hoogte van het bedrijfsresultaat en daarmee de dividenduitkering. Stedin heeft als een rating van A-.
Financieel en bestuurlijk belang	De gemeente bezit 116.280 aandelen (een belang van 2,34%).
Bijdrage aan doelstelling programma	Het aandelenbezit ENECO betreft een duurzame belegging.
Relatie met programma	Programma OAD. Programma 3: Leefbaarheid, duurzaam en groen.

Beleidsvoornemens / beleidskader	Op 30 januari 2017 is Eneco gesplitst in een netwerkbedrijf Stedin en een energiebedrijf Enecogroep. De aandelen Stedin kunnen niet vervreemd worden omdat deze aandelen in overheidshanden moeten blijven. Het onderdeel Joulz Diensten B.V. (ingenieursbureau) is in 2019 verkocht.
Vestigingsplaats	Rotterdam
Doel / openbaar belang	Samen werk maken van een leefwereld vol nieuwe energie. Focus op kerntaken voor (toekomstig) netbeheer met excellente dienstverlening aan klanten.
Beleid /voortgang	<u>Beter netbeheer</u> Betrouwbare netten: zodat levering van energie op hoog niveau verzekerd blijft. Betaalbare en efficiënte dienstverlening: zodat de energie-infrastructuur zo betaalbaar mogelijk blijft. Hoge kwaliteit van producten en diensten: zodat klanten en stakeholders goed worden bediend. <u>De energietransitie mogelijk maken</u> Toekomstbestendige netten: onze netten geschikt maken en houden tijdens de energietransitie. Beschikbare netinformatie: om stakeholders (marktpartijen, gemeenten) te faciliteren. Versnellen door samenwerking: alleen door samen te werken is de energietransitie te realiseren. <u>Duurzame bedrijfsvoering</u> Veilige werkomstandigheden: veiligheid waarborgen voor medewerkers en de omgeving. Vakbekwame medewerkers nu en straks: onszelf ervan verzekeren dat we over de juiste vaardigheden beschikken. Financieel gezond: voldoen aan onze ratio's en rendementdoelstellingen. Positieve milieu-impact: onze eigen bedrijfsvoering verduurzamen conform de One Planet Thinking gedachte.
Eigen vermogen verbonden partij	Per begin 2018: € 2.582 mln. Per eind 2018: € 2.699 mln.
Vreemd vermogen verbonden partij	Per begin 2018: € 3.969 mln. Per eind 2018: € 4.292 mln.
Resultaat verbonden partij	De nettowinst 2018 bedraagt € 92 mln. (2017: € 56 mln.). Over € 92 mln. is 50% uitgekeerd als dividend 2018, € 9,618 per aandeel (2017: € 5,64).

Dunea	
Doel	Het gemeentelijk belang, samen met de andere aandeelhouders vanuit het publiek domein als bezitter van Dunea, handhaven.
Beleid	Het aandelenbezit Dunea betreft een duurzame belegging.
Financiële effecten (gemeente)	Conform de statuten keert Dunea geen winst of dividend uit aan de aandeelhouders.
Risico	Geen.
Financieel en bestuurlijk belang	Vastgelegd is dat de verdeling van de aandelen Dunea naar rato van het inwonertal van de aandeelhoudende gemeenten is: Periodiek (ongeveer eenmaal per vijf jaar, laatste maal in 2018) vindt herverdeling van het geplaatste aandelenkapitaal plaats om niet. De gemeente bezit 387.302 (9,68%) aandelen à € 5 nominaal.

	Er wordt aan precariorechten op waterleidingen € 300.000 geheven.
Bijdrage aan doelstelling programma	Er zijn geen specifieke beleidsvoornemens.
Relatie met programma	Programma 3: Leefbaarheid, duurzaam en groen. Programma OAD
Beleidsvoornemens / beleidskader	Geen.
Vestigingsplaats	Voorburg
Doel / openbaar belang	<p>Onze klanten kunnen elke dag rekenen op natuurlijk, goed drinkwater en op rust en ruimte in de Randstad. Dunea zorgt voor duin & water. Water en duinen dragen bij aan een goed leven. In een veranderende wereld werkt Dunea aan een duurzame toekomst, waarin duin & water nog net zo vanzelfsprekend zijn als vandaag. Dat doen we in verbinding met onze omgeving. Luisterend naar onze klanten willen wij onze dienstverlening continu verbeteren en de drinkwaterprijs zo laag mogelijk houden. Door strikt te zijn waar het moet en flexibel waar het kan, werken we resultaatgericht. Zo zijn we een betrokken en betrouwbare partner.</p> <p>Dunea is/wordt, vanwege haar kennis en leidingennetwerk, steeds meer betrokken / ingeschakeld bij projecten die een bijdrage leveren aan de energietransitie. De betrokkenheid van Dunea is van belang om bij de voorbereiding en/of realisatie van projecten waarbij gebruik wordt gemaakt van de fysieke ondergrond, de belangen van de watertaken in een zo vroeg mogelijk stadium te onderkennen.</p> <p>Vanwege de bepalingen in de Waterwet en de eisen van de toezichthouder heeft Dunea voor haar inzet bij projecten op gebied van de energietransitie een dochter BV opgericht. Op die manier kunnen de taken van de dochter juridisch en financieel worden onderscheiden van taken die vallen onder de uitvoering van de Waterwet. Daarnaast heeft het ruimere taakgebied van Dunea geleid tot een aanpassing van de statuten met betrekking tot het doel van Dunea en de bepalingen rond governance.</p>
Beleid /voortgang	<p>Belangrijke beleidsuitgangspunten zijn verwoord in het beleidsdocument Koers 2020: Betrokken en Betrouwbaar: Onderdelen van dit beleid zijn:</p> <p>Voor onze klant: Betrokken bij onze klanten weten we wat zij willen en handelen we ernaar.</p> <p>Samen oplossen: Samen met onze gemeenten en andere stakeholders werken we aan toekomstbestendige drinkwaterlevering en natuurbeheer</p> <p>In de maatschappij: We dragen bij aan de gezondheid van onze klanten door het leveren van duurzame producten. In het buitenland delen wij onze kennis via projecten</p> <p>Continue kwaliteit: Nu en in de toekomst zijn wij een betrouwbare leverancier van de kwaliteitsproducten drinkwater en natuur</p> <p>Optimale prijs: Om de maatschappelijke kosten zo laag mogelijk te houden, optimaliseren wij alles wat wij doen</p> <p>Gerichte aanpak: Onze aanpak is gericht op eenvoud en wendbaarheid. Wij zijn transparant en resultaatgericht</p>
Eigen vermogen verbonden partij	Per begin 2018: € 205,3 mln. Per eind 2018 € 220,9 mln.
Vreemd vermogen verbonden partij	Per begin 2018: € 371,4 mln. Per eind 2018: € 358,6 mln.

Resultaat verbonden partij	De nettowinst 2017 bedraagt € 15,7 mln. (2016: € 12,0 mln.)
----------------------------	---

VNG	
Doel	De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) is de organisatie die alle gemeenten in Nederland en de overzeese gebieden verbindt. De vereniging heeft als doel om de lokale overheid te versterken, zodat gemeenten hun inwoners optimaal kunnen bedienen. Belangenbehartiging, kennisuitwisseling en het gezamenlijk uitvoeren van maatschappelijke opgaven zijn de kerntaken van de VNG.
Beleid	Gemeenten houden zich bezig met een breed scala van onderwerpen. De VNG houdt zich dan ook bezig met alle beleidsvelden waar gemeenten zich mee bezig houden.
Financiële effecten (gemeente)	Het bedrag dat een gemeente aan contributie betaalt, is afhankelijk van het aantal inwoners. Het uitgangspunt voor het aantal inwoners wordt per 1 januari van het betreffende jaar bepaald aan de hand van de cijfers van het CBS: Zoetermeer had op 1 januari 2019 124.695 inwoners. Zoetermeer valt onder de categorie van 25.000 tot 200.000 inwoners en betaalt: € 1,309 per inwoner. In 2019 is dit een bedrag van € 163.244,01.
Risico	Geen
Financieel en bestuurlijk belang	Momenteel zijn op persoonlijke titel wethouder Van Driel lid van de Commissie Participatie, Schuldhulpverlening en Integratie en Wethouder Iedema lid van het college voor Arbeidszaken.
Bijdrage aan doelstelling programma	De inspanningen op het gebied van belangenbehartiging, kennisuitwisseling en het gezamenlijk uitvoeren van maatschappelijke opgaven van de VNG dragen bij aan alle programma's.
Relatie met programma	Alle
Beleidsvoornemens / beleidskader	https://vng.nl/artikelen/ontwikkeling-verenigingsstrategie-gemeenten-2024
Vestigingsplaats	Den Haag
Doel / openbaar belang	Drie pijlers, kennisdeling, belangenbehartiging en dienstverlening voor gemeenten vormen de basis van de vereniging.
Beleid /voortgang	Om de vier jaar presenteert de VNG haar strategie, De verenigingsstrategie 2020-2024. Voor de komende vier jaar hebben de gemeenten gezamenlijk inkaart gebracht wat de belangrijkste thema's voor de komende jaren zijn en wat deze betekenen voor de rol en het functioneren van het lokaal bestuur.
Eigen vermogen verbonden partij	Eind 2018: € 61.975 mln.
Vreemd vermogen verbonden partij	Eind 2018: vreemd vermogen= schulden (€ 64.851 mln.) en voorzieningen (€ 1.871 mln.) = € 66.722 mln.
Resultaat verbonden partij	2018: € 0,879 mln. negatief

GR Gemeentelijke Gezondheidsdienst en Veilig Thuis Haaglanden	
Doel	Doel van de Gemeenschappelijke Regeling Gemeentelijke Gezondheidsdienst en Veilig Thuis Haaglanden (hierna: GR GGD en VT Haaglanden) is: <ul style="list-style-type: none"> a. het bevorderen, beschermen en bewaken van de publieke gezondheid; b. het voorkomen van en de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling.

	<p>De Wet publieke gezondheid verplicht gemeenten gezamenlijk een GGD in te stellen en in stand te houden. De Wet maatschappelijke ondersteuning en de Jeugdwet bieden de wettelijke grondslag voor een advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling, dat op grond van de GR de uitvoeringsorganisatie Veilig Thuis wordt genoemd.</p> <p>De GR GGD en VT Haaglanden is aangegaan door de gemeenten Den Haag, Delft, Leidschendam-Voorburg, Midden-Delfland, Pijnacker-Nootdorp, Rijswijk, Wassenaar, Westland en Zoetermeer.</p>
Beleid	<p>Het takenpakket van de GR GGD VT Haaglanden bestaat uit het basispakket GGD, het pluspakket GGD en het pakket VT.</p> <p>Het uitvoeringsniveau van de takenpakketten wordt vastgesteld door het Algemeen Bestuur (AB) van de GR GGD en VT Haaglanden. De taken worden uitgevoerd door de uitvoeringsorganisaties GGD en VT van de gemeente Den Haag. Om aan de relatie opdrachtgever - opdrachtnemer invulling te geven en deze te versterken, zijn afspraken en voorwaarden over de uitvoering vastgelegd in een raamovereenkomst en een dienstverleningshandvest, afgesloten tussen de GR (het openbaar lichaam) en de gemeente Den Haag. De uitwerking van het uitvoeringsniveau van de takenpakketten is vastgelegd in een uitvoeringsovereenkomst.</p> <p>Tot het basispakket GGD behoren de taken die wettelijk verplicht door de GGD uitgevoerd moeten worden. Tot het pluspakket GGD behoren met name de lijkschouw, de reizigersadviesing en –vaccinatie en de gemeenschappelijke taken inzake de inspectie van seksinrichtingen. Tot het pakket VT behoren de instandhouding van een advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling en taken als voorlichting, coördinatie huisverbod en het verstrekken van informatie en advies.</p> <p>De deelnemende gemeenten kunnen desgewenst ook kiezen voor een zogenoemd lokaal pakket. Dit valt echt buiten de scope van de GR GGD en VT Haaglanden. De afspraken over de lokale taken worden vastgelegd in een dienstverleningsovereenkomst tussen de gemeente Den Haag en de betreffende regiogemeente. De lokale taken worden uitgevoerd door de betreffende uitvoeringsorganisatie GGD of VT van de gemeente Den Haag.</p> <p>Voor de taken uit het basispakket GGD worden de kosten bij de deelnemers in rekening gebracht op basis van het inwonertal (inwonerbijdrage). Uitzondering betreft de taak Toezicht kinderopvang, die wordt bekostigd op basis van een tarief per eenheid. Dat geldt ook voor de taken uit het pluspakket GGD. In de begroting van VT wordt een onderscheid gemaakt tussen een Wmo-deel en een jeugddeel. Het eerste deel komt voor rekening van de centrumgemeenten Delft en Den Haag. Bij de bekostiging van het jeugddeel worden de variabele lasten verdeeld op basis van o.a. het aantal meldingen en adviezen. Daarnaast worden de vaste lasten verdeeld op basis van een inwonerbijdrage.</p>
Financiële effecten gemeente	<p>De bijdrage van Zoetermeer aan de GGD bedraagt voor 2019 in totaal € 1.318.000, waarvan € 1.268.000 voor het basispakket en € 50.000 voor het pluspakket. De bijdrage Veilig Thuis voor Zoetermeer is voor 2019 vastgesteld op € 1.157.000. De totale bijdrage 2019 aan de GR GGD en VT Haaglanden bedraagt daarmee € 2.475.000.</p> <p>De cijfers zijn gebaseerd op het voorlopig rekeningresultaat 2019 GR GGD en VT Haaglanden (raadsbrief DB GR GGD en VT Haaglanden d.d. 10 februari 2020).</p> <p>De cijfers zijn nadrukkelijk onder voorbehoud van de definitieve eindafrekening met controleverklaring, instemming definitieve eindafrekening door het DB en vaststelling van de jaarstukken 2019 van de GR door het AB.</p>

	Ondanks het voorwaardelijk karakter is in de gemeentelijke jaarrekening 2019 wel rekening gehouden met het voorlopige rekeningresultaat.
Risico's	In de GR is bepaald dat financiële tekorten van de uitvoeringsorganisaties GGD en VT, die niet worden gedekt door voorzieningen daaromtrent in de dienstverleningsovereenkomst, niet ten laste van het openbaar lichaam komen. Kosten in verband met veranderingen in taken of eisen aan de GR als gevolg van wetswijzigingen, calamiteiten e.d. zijn – voor zover deze niet binnen bepaalde bandbreedtes vallen – wel voor rekening van het openbaar lichaam. Eventuele additionele kosten worden ten laste van het weerstandsvermogen van de GR gebracht en - indien deze niet toereikend is - rechtstreeks in rekening gebracht bij de GR-deelnemers.
Financieel en bestuurlijk belang	De gemeente wordt door de wethouder Zorg vertegenwoordigd in het AB. Op grond van de GR kan het AB commissies van advies aan het AB instellen, waaronder vaste bestuurlijke commissies, bestaande uit leden van colleges van B&W die deelnemen aan de regeling en Veilig Thuis en/of GGD in hun portefeuille hebben. In de vergadering van het AB van de GR GGD en VT Haaglanden van 9 juli 2018 heeft het AB besloten om vooralsnog geen Bestuurlijke Advies Commissie voor zowel GGD als VT in te stellen. Maar op elk moment waarop daar behoefte aan is, kan deze door het AB worden ingesteld. Daarnaast is besloten om de ambtelijke adviescommissies Veilig Thuis en GGD, bestaande uit beleidsambtenaren met Veilig Thuis en/ of GGD in hun portefeuille, in stand te houden.
Bijdrage aan doelstelling programma	Van programma 2 Samen leven en ondersteunen zijn de volgende doelstellingen van belang: Bevorderen vroegtijdige, toegankelijke, passende en effectieve jeugdhulp en Bevorderen gezondheid, veiligheid en welbevinden.
Relatie met programma	Programma 2 Samen leven en ondersteunen
Vestigingsplaats	Den Haag
Beleid/voortgang	Het AB evalueert voor 1 januari 2023 en nadien ten minste eenmaal per vier jaar het functioneren van de regeling. In het AB is afgesproken om de sturing op resultaten van GGD en Veilig Thuis te versterken. Daartoe is medio 2018 een ontwikkelopdracht verstrekt. Tevens is in het AB van juli 2018 besloten om doelmatigheidsonderzoeken voor de GGD uit te voeren. DB GGD Haaglanden rapporteert elk 4 maanden via bestuursrapportages aan het AB over de voortgang. In 2019 zijn 4 nieuwe onderwerpen aan de gezondheidsmonitor toegevoegd waaronder groen in de wijk. Advisering over de invoering van de nieuwe Omgevingswet is als lokale taak bestempeld. Er worden minder adviezen gevraagd voor evenementen, maar meer inspecties op evenementen uitgevoerd. De vraag naar Medische milieukunde stijgt. Er wordt ingezet op de informatievoorziening van Veilig Thuis door middel van tussen- en voortgangsrapportages. Volgens de voorlopige cijfers van 2019 zal de instroom van het aantal meldingen boven de 10.000 uitkomen (begroot 8.460 meldingen).
Eigen vermogen verbonden partij	De negen regiogemeenten werken samen op basis van een dienstverleningsmodel. De GR is opdrachtgever voor de uitvoering van de GGD en VT taken door de gemeente Den Haag. Ultimo 2018 had de GR een negatief eigen vermogen van € 295.259, het saldo van een onverdeeld resultaat 2018 van -/ - € 1.378.490 en een bestemmingsreserve van € 1.083.231. Het resultaat 2018 is inmiddels in 2019 met de regiogemeenten verrekend / afgerekend. De bestemmingsreserve is in 2019 voor een belangrijk deel

	<p>aangewend ten behoeve van trainingen met betrekking tot de nieuwe meldcode. Vervolgens zijn er gedurende het jaar ICT lasten gemaakt die betrekking hebben op het implementeren van de nieuwe meldcode. Verder is er actief gebruik gemaakt om nieuwe medewerkers te werven en deze te voorzien van hardware. Het overschot € 319.953 gaat terug naar de GR (1/3 Delft en 2/3 Den Haag).</p> <p>De omvang van het eigen vermogen per 31-12-2019 is, in afwachting van de definitieve jaarstukken 2019, nog niet bekend.</p> <p>Via het Financieel Statuut wordt indien nodig besloten over de mogelijkheid tot reserveringen binnen de GR; investeringen blijven daar buiten.</p>
Vreemd vermogen verbonden partij	N.v.t.
Resultaat verbonden partij	<p>De voorlopige eindafrekening 2019 toont op het programma GGD een nadeel ten laste van de GR van -/- € 10.000 incl. BTW (stand per 28-01-2020).</p> <p>De voorlopige eindafrekening 2019 vermeldt op het programma VT een nadeel van de GR van -/- € 508.052 (stand per 28-01-2020).</p> <p>Wat hiervan de gevolgen zijn voor de bijdragen 2019 van de gemeente Zoetermeer aan beide programma's is hiervoor weergegeven (Financiële effecten gemeente).</p>

GR Dienst Sociale Werkvoorziening Rijswijk e.o. (DSW)	
Doel	<p>DSW heeft primair tot doel om zo effectief en efficiënt mogelijk de Wsw (Wet sociale werkvoorziening) uit te voeren voor mensen met een sw-indicatie voor de Zoetermeer, Rijswijk en Leidschendam-Voorburg.</p> <p>DSW speelt daarnaast een rol bij het uitvoeren van nieuwe voorzieningen voor mensen met een beperking (Beschut Werk en in mindere mate Werken met loonkostensubsidie) in het kader van de Participatiewet. Deze voorzieningen vervangen de Wsw voor mensen met een beperking.</p> <p>De DSW levert ook nog re-integratie-trajecten voor mensen met een uitkering en een grote afstand tot de arbeidsmarkt.</p>
Beleid	<p>Met de komst van de participatiewet in 2015 is de instroom in de Wsw afgesloten. Wel blijft DSW verantwoordelijk voor de huidige sw-werknemers, en speelt ze een rol in het aanbieden van de voorziening Beschut Werk onder de Participatiewet.</p> <p>Het door de instroomstop dalende aantal sw-werknemers heeft vanaf 2012 geresulteerd in een herstructureringsproces. Door de beweging van binnen naar buiten te intensiveren en de bijbehorende infrastructuur naar rato af te bouwen, worden kosten bespaard en opbrengsten verhoogd.</p> <p>In 2016 heeft het Dagelijks Bestuur opdracht gegeven tot een onderzoek naar de toekomst van DSW. Op basis van de uitkomsten daarvan zal op termijn een keuze gemaakt worden voor een ontwikkelingsrichting.</p>
Financiële effecten gemeente	<p>De deelnemende gemeenten ontvangen een bijdrage van het rijk voor de uitvoering van de Wsw. Deze bijdrage wordt één op één doorbetaald aan DSW. De rijksbijdrage per arbeidsjaar is de afgelopen jaren gedaald (efficiencykorting)</p> <p>De gemeenten zijn verantwoordelijk voor een eventueel exploitatietekort van DSW. Dit exploitatietekort wordt verdeeld onder de drie deelnemende gemeenten op basis van het aantal SW-werknemers per gemeente. Zoetermeer draagt als grootste gemeente gemiddeld 62% van het exploitatietekort.</p>
Risico	<p>- De dalende rijksbijdrage en instroomstop leidt bij ongewijzigd beleid tot een stijgende gemeentelijke bijdrage. Het bestuur onderzoekt toekomstscenario's om deze ontwikkelingen het hoofd te bieden.</p>

	- Mogelijk kiezen de drie gemeenten voor een verschillend toekomstscenario t.a.v. de DSW. Dit kan tot eenmalige kosten leiden voor de drie gemeenten omdat de regeling dan herzien dient te worden.
Financieel en bestuurlijk belang	DSW is een publiekrechtelijk lichaam en kent geen aandeelhouders. DSW is zelf enig aandeelhouder in een Personeels-BV (Krijnen BV) waarin de dienstverbanden van het ondersteunend personeel zijn ondergebracht. De wethouder Werk en Inkomen en de wethouder Zorg maken namens de gemeente Zoetermeer deel uit van het Algemeen Bestuur. De gemeente Zoetermeer heeft daarin twee van de zes zetels. Rijswijk en Leidschendam-Voorburg hebben er ieder ook twee. De wethouder Sociale Zaken van Zoetermeer is qualitate qua voorzitter van zowel AB als DB. In het dagelijks bestuur hebben de deelnemende gemeenten elk een zetel. De voorzitter heeft een doorslaggevende stem.
Bijdrage aan doelstelling programma	Bieden van passende arbeid en begeleiding aan mensen met een arbeidshandicap.
Relatie met programma	Programma 1 Onderwijs, economie en arbeidsparticipatie
Beleidsvoornemens/ beleidskader	Zie hierboven bij beleid.
Vestigingsplaats	Statutaire vestigingsplaats in Rijswijk; Hoofdvestiging in Zoetermeer, nevenlocaties in Leidschendam-Voorburg en Rijswijk.
Doel/openbaar belang	Werkvoorziening voor personen met een arbeidshandicap. Dat is een publiek belang.
Beleid/voortgang	Deelnemende gemeenten voeren de regie op de DSW en beheren de geldstromen (rijksbijdrage + gemeentelijke bijdrage). De gemeenten nemen de re-integratie van de doelgroep met een hogere loonwaarde zelf ter hand.
Financiële effecten	De gemeente Zoetermeer stort naast de rijksbijdrage naar rato van het aantal werknemers waarvoor de gemeente verantwoordelijk is een bijdrage in het exploitatietekort van € 619.000 (60,8% van € 1.018.000). De totale gemeentelijke bijdrage 2018 is € 7.957.000
Eigen vermogen verbonden partij	Per 31 december 2018: € 2.088.000
Vreemd vermogen verbonden partij	Vreemd vermogen (gedefinieerd als passiva – eigen vermogen) bedraagt op 31 december 2018 € 5.486.000 – € 2.088.000 = € 3.398.000.
Resultaat verbonden partij	Het totale resultaat na gemeentelijke bijdrage voor 2018 is € 0.

GR Omgevingsdienst Haaglanden

Doel	De gemeenschappelijke regeling is getroffen ter ondersteuning van de deelnemers bij de uitvoering van hun taken op het gebied van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo), alsmede de in artikel 5.1 Wabo genoemde wetten: <ul style="list-style-type: none"> - Wet Natuurbescherming; - Kernenergiewet; - Monumentenwet 1988; - Natuurbeschermingswet 1998; - Ontgrondingenwet; - Wet bescherming Antarctica; - Wet bodembescherming; - Wet geluidhinder;
------	---

	<ul style="list-style-type: none"> - Wet inzake de luchtverontreiniging; - Wet milieubeheer; - Wet ruimtelijke ordening; - Waterwet; - Woningwet
Beleid	Als principe geldt dat de deelnemers verantwoordelijk zijn voor het beleid. Beleidsvorming gebeurt aan de hand van landelijke kaders, landelijke regelgeving, aanwezige eigen beleidsruimte en gemeentelijke en provinciale bestuurlijke ambities. De uitvoering van deze beleidskaders wordt gelegd bij de ODH, voor zover het de uitvoering van over te dragen taken betreft. Bij het ontbreken van beleidsdocumenten volgt de ODH de voor die betreffende overheid geldende landelijke wet- en regelgeving en/of adviseert de opdrachtgevers om beleid op te stellen.
Financiële effecten (gemeente)	De deelnemersbijdrage 2019 voor Zoetermeer bedraagt € 1.080.389.
Risico	De gemeenten en provincie zijn zowel deelnemers als opdrachtgever. Sinds 2016 heeft de ODH de stap gezet van een lumpsumbenadering naar een outputbegroting waarin producten en diensten centraal staan. De ingezette lijn van transparantie over kosten en prestaties wordt doorgezet.
Financieel en/of bestuurlijk belang	De gemeente heeft zowel een financieel als bestuurlijk belang in de regeling. De deelnemers zijn samen eigenaar van de ODH en sturen deze samen aan. Wethouder Robin Paalvast is tijdens de vergadering van het Algemeen Bestuur (28 juni 2018) gekozen als voorzitter van zowel het Dagelijks Bestuur als het Algemeen Bestuur.
Bijdrage aan doelstelling programma	De ODH zorgt er voor dat de taakuitvoering gaat voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen zoals die gelden voor robuustheid, onder voorwaarde dat zij daarvoor de opdracht en de financiële middelen krijgt. De ODH zorgt voor een zo eenduidig mogelijke taakuitvoering in het gehele gebied van Haaglanden, met maatwerkafspraken als het gaat om ambities en bestuurlijke keuzes van de individuele organisaties. De ODH zorgt er voor dat de taakuitvoering beduidend efficiënter gaat plaatsvinden dan de som van de huidige taakuitvoering in de situatie voorafgaand aan de start van de ODH.
Relatie met programma	Programma 5 Veiligheid (onderdeel toezicht en handhaving) Programma 6 Dienstverlening en Samenspraak (onderdeel vergunningverlening).
Beleidsvoornemens/ beleidskader	De ODH is een samenwerkingsverband van de deelnemende gemeenten en de provincie Zuid-Holland o.b.v. de Wet Gemeenschappelijke Regelingen (ingangdatum 1 april 2013).
Vestigingsplaats	Den Haag
Doel/openbaar belang	Op grond van het beoogde profiel en de daarbij behorende kenmerken is aan de ODH een aantal concrete doelstellingen verbonden. Deze zijn als volgt: <ul style="list-style-type: none"> - zorgt er voor dat de taakuitvoering gaat voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen zoals die gelden voor robuustheid, onder voorwaarde dat zij daarvoor de opdracht en de financiële middelen krijgt. - zorgt voor een goede afstemming/samenwerking met partijen. - zorgt voor een zo eenduidig mogelijke taakuitvoering in het gehele gebied van Haaglanden, met maatwerkafspraken als het gaat om ambities en bestuurlijke keuzes van de individuele organisaties. - zorgt er voor dat de taakuitvoering beduidend efficiënter gaat plaatsvinden dan de som van de huidige taakuitvoering in de situatie voorafgaand aan de start van de ODH.

	<ul style="list-style-type: none"> - zorgt voor een breder pallet aan ontwikkelingsmogelijkheden in termen van specialisme vorming en doorgroeimogelijkheden dan de huidige die er zijn binnen de deelnemende organisaties - Zorgt ervoor dat specifieke expertise wordt geborgd en waar mogelijk verder wordt uitgebouwd. - zorgt als klantgerichte organisatie voor borging van de relaties en contacten met de deelnemers c.q. opdrachtgevers (bestuurlijk en ambtelijk) en de bedrijven.
Beleid/voortgang	De ODH staat voor professionele dienstverlening op gebied van milieuvergunningverlening en -handhaving in de regio Haaglanden. Uitgangspunten daarbij zijn slagvaardigheid en kwaliteit. De ODH geeft hieraan vorm door de capaciteit en gespecialiseerde kennis van de aan deze gemeenschappelijke regeling deelnemende overheden te bundelen. De meerwaarde van de ODH ligt vooral op het gebied van complexe milieu en ruimtelijke ordeningstaken.
Eigen vermogen verbonden partij	31-12-2016: € 2.785.547 31-12-2017: € 1.609.295 31-12-2018: € 1.334.186 31-12-2019: nog onbekend.
Vreemd vermogen verbonden partij	31-12-2016: € 13.495.161 31-12-2017: € 14.142.832 31-12-2018: € 16.163.304 31-12-2019: Nog onbekend.
Resultaat verbonden partij	De jaarrekening 2018 heeft een positief resultaat van € 167.300. Het resultaat van 2019 is nog onbekend.

GR Veiligheidsregio Haaglanden	
Doel	<p>De doelstelling van de veiligheidsregio is verwoord in artikel 3 van de Gemeenschappelijke Regeling (2017). De VRH behartigt de belangen van de gemeenten ten aanzien van de overgedragen taken op de volgende terreinen:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. brandweezorg; b. geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen; c. rampenbestrijding en crisisbeheersing; d. het beheer van de gemeenschappelijke meldkamer. <p>Het doel van de Veiligheidsregio Haaglanden is de bestuurlijke en operationele slagkracht en daarbij de kwaliteit van de hulpverlening te verbeteren.</p>
Beleid	Per 1-1-2010 zijn de lokale brandweerkorpsen in de Veiligheidsregio Haaglanden opgegaan. De VRH zorgt dat de doelstellingen ingevuld worden. Afgesproken is dat de Brandweer Haaglanden zich via risicobenadering gaat richten op de midden- en hoog risico objecten, wat vanaf 2015 gedaan wordt aan de hand van een Handhavingssuitvoeringsprogramma (HUP). Voorheen werd ook toezicht en toetsing op laag risico objecten uitgevoerd.
Financiële effecten (gemeente)	De bijdrage voor 2019 is € 9,3 mln.
Risico	Het weerstandsvermogen van de VRH is als voldoende beoordeeld.
Financieel en/of bestuurlijk belang	De gemeente Zoetermeer heeft zowel een financieel als bestuurlijk belang in de VRH. De vertegenwoordiger is de burgemeester Aptroot (lid van het Algemeen en Dagelijks Bestuur).

Bijdrage aan doelstelling programma	De Veiligheidsregio Haaglanden behartigt de belangen van de gemeente op het gebied van brandweezorg, rampenbestrijding en crisisbeheersing, en geneeskundige hulpverlening.
Relatie met programma	Programma 5 Veiligheid.
Beleidsvoornemens/ beleidskader	De VRH is een regionaal samenwerkingsverband van de negen gemeenten in de regio Haaglanden o.b.v. de Wet gemeenschappelijke regelingen, de Wet veiligheidsregio's en de Tijdelijke wet ambulancezorg.
Vestigingsplaats	Den Haag
Doel/openbaar belang	De VRH beoogt: <ul style="list-style-type: none"> • Betere bescherming burgers; • Betere hulpverlening en nazorg; • Brandweezorg, geneeskundige zorg (GHOR), en rampenbestrijding en crisisbeheersing; • Versterking bestuurlijke en operationele slagkracht.
Beleid/voortgang	De kerntaken van de VRH zijn: <ul style="list-style-type: none"> • risicobeheersing (brandveiligheid); • incidentenbestrijding (redden mens en dier); • rampenbestrijding en crisisbeheersing. Daarbij zijn voorkomen, beperken, bestrijden en nazorg aandachtsgebieden.
Eigen vermogen verbonden partij	Per eind 2018: € 6,63 mln. Per eind 2019: nog onbekend.
Vreemd vermogen verbonden partij	Per eind 2018: € 112.007 mln. Per eind 2019: nog onbekend
Resultaat verbonden partij	Het gerealiseerde resultaat over het jaar 2018 bedraagt € 1,4 mln.

Gemeenschappelijke Regeling Bleizo	
Doel	De Gemeenschappelijke Regeling Bleizo is een samenwerkingsverband tussen de gemeenten Zoetermeer en Lansingerland. GR Bleizo heeft als doel realisatie van de Vervoersknoop Bleizo en het ontwikkelen van het gebied rondom de Vervoersknoop tot een hoogwaardig gebied met functies als kantoren, bedrijven en leisure.
Beleid	Het ontwikkelen van het gebied rond het OV-knooppunt Bleizo, gericht op het realiseren van een nieuw economisch knooppunt met een eigen identiteit in de regio Zoetermeer - Lansingerland. Bij het ontwikkelen van het gebied zal optimaal gebruik worden gemaakt van de vestigingskwaliteiten van de vervoersknoop. Na een stedenbouwkundige studie naar de mogelijkheden om ook woningbouw in Bleizo-West te realiseren, is in 2019 een breed opgezet onderzoek uitgevoerd naar de ontwikkelingsmogelijkheden voor dit gebied en wordt het programma voor het deelgebied Bleizo-west heroverwogen.
Financiële effecten (gemeente)	Er zijn geen directe geldstromen tussen de gemeente Zoetermeer en de GR Bleizo, afgezien van betaling door de GR Bleizo aan Zoetermeer voor de geleverde ambtelijke inspanning op basis van (detacherings) afspraken. De deelnemende gemeenten delen ieder voor 50% in de winst of in het verlies van de gemeenschappelijke regeling. Tussentijdse bewaking van het resultaat geschiedt door het periodiek herzien van de grondexploitatie. De verwachting per 01-07-2019 is dat de grondexploitatie wordt afgesloten met een positief resultaat van € 7,1 mln. op prijspeil 1-7-2019.

	<p>Het uitgiftetempo ligt veel hoger dan geraamd in de grondexploitatie, de opbrengsten zijn hoger en door de daling van de rente zijn de kosten lager geworden.</p> <p>Nu het verwachte resultaat omgeslagen is in een positief resultaat is niet langer een verliesvoorziening nodig. Deze valt vrij in 2019.</p> <p>De deelname in de gemeenschappelijke regeling heeft verder geen structureel financieel effect op de begroting.</p>
Risico	<p>Door de snelle uitgifte van bedrijfskavels kan de doorlooptijd van de grondexploitatie (per 01-01-2019 is dat nog tot 2042) bij de volgende herziening worden verkort.</p> <p>In december 2019 heeft het college van Lansingerland ingestemd met het beëindigen van een garantstelling van de gemeente Zoetermeer voor een negatief resultaat op de grondexploitatie. Dit betrof een afspraak gemaakt in het kader van de realisatie van de Vervoersknoop.</p> <p>Met de binnen de GR gesignaleerde risico's is rekening gehouden in het gemeentelijk weerstandvermogen.</p>
Financieel en bestuurlijk belang	<p>De deelname in de gemeenschappelijke regeling heeft geen structureel financieel effect op de begroting. De vertegenwoordiging in de gemeenschappelijke regeling is als volgt: Algemeen bestuur: wethouders Iedema en Rosier en raadsleden Van Steenis en Zinck.</p> <p>Dagelijks bestuur: wethouders Iedema en Rosier.</p>
Bijdrage aan doelstelling programma	<p>Het sleutelproject Bleizo ligt buiten de gemeentegrenzen van Zoetermeer maar is van directe invloed op de ontwikkeling van Zoetermeer. Bleizo wordt nadrukkelijk genoemd in de Stadsvisie 2030.</p>
Relatie met programma	<p>Programma 7 Inrichting van de stad</p>
Beleidsvoornemens/ beleidskader	<p>Versterken van de OV-bereikbaarheid van Zoetermeer imago, economie en werkgelegenheid.</p>
Vestigingsplaats	<p>Gemeente Lansingerland</p>
Doel/openbaar belang	<p>De GR Bleizo opereert binnen een publiekrechtelijke setting met name in privaatrechtelijke zin.</p>
Beleid/voortgang	<p>Eind 2018 is het station Lansingerland-Zoetermeer in gebruik genomen en in mei 2019 is de Vervoersknoop opgeleverd en geopend. Daarna zijn nog afrondende werkzaamheden verricht.</p> <p>Als vervolg op een stedenbouwkundige studie naar de mogelijkheden voor woningbouw in Bleizo-West hebben de gemeenten Lansingerland en Zoetermeer gezamenlijk een bestuurlijke opdracht gegeven voor een breed onderzoek naar de contexten voor de toekomstige ontwikkeling van de locatie Bleizo-West. Eind 2019 heeft TwynstraGudde het onderzoeksrapport opgeleverd. Begin 2020 is dit rapport vastgesteld door het college en gepresenteerd op een informatiebijeenkomst voor de beide gemeenteraden.</p> <p>Voor het deelgebied Bleizo-Oost is het bestemmingsplan vastgesteld door de raad van Lansingerland. Er liep tegen dit besluit een beroepsprocedure bij de Raad van State. In 2019 is het bestemmingsplan onherroepelijk geworden. Vervolgens zijn de kavels in het deelgebied Bleizo-Oost ontwikkeld en uitgegeven ten behoeve van bedrijven. Het gebied is zeer populair bij distributiecentra van grote supermarktketens.</p> <p>In 2019 is een verkoopovereenkomst gesloten voor een kavel van 17,5 ha en een reserveringsovereenkomst voor een kavel van 10,5 ha.</p> <p>In de begroting zijn voor het jaar 2020 de volgende activiteiten voorzien:</p> <ul style="list-style-type: none"> • algemene activiteiten van de projectorganisatie;

	<ul style="list-style-type: none"> • activiteiten in het kader van marketing en acquisitie • de activiteiten in het kader van de ontwikkeling; Deze activiteiten passen binnen de exploitatiebegroting van Bleizo.
	Bleizo heeft geen eigen vermogen. Alle investeringen worden met vreemd vermogen gefinancierd.
Vreemd vermogen verbonden partij	Per begin 2018: € 56 mln. Per eind 2018 € 59 mln.
Resultaat verbonden partij	De door de GR afgegeven prognose per 01-07-2019 is dat de grondexploitatie wordt afgesloten met een positief resultaat van € 7,1 mln. op prijspeil 1-7-2019. Het resultaat komt voor 50% ten gunste van Zoetermeer.

GR Bedrijvenschap Hoefweg/Prisma	
Doel	De Gemeenschappelijke Regeling Bedrijvenschap Hoefweg is een samenwerkingsverband tussen de gemeenten Zoetermeer en Lansingerland. Het doel is het ontwikkelen van vestigingsmogelijkheden voor bedrijven uit Lansingerland en Zoetermeer, alsmede uit de Metropoolregio Rotterdam Den Haag, en voor bedrijven van elders die een belangrijke bijdrage leveren aan de werkgelegenheid.
Beleid	De van de algemene doelstelling "realiseren van een bedrijventerrein" afgeleide subdoelstellingen zijn vastgelegd en financieel vertaald in de grondexploitatie van het bedrijvenschap. Partijen zijn met de marktpartijen die ook grondposities bezitten een vorm van samenwerking (CV/BV-structuur) overeengekomen, genaamd Prisma, die gericht is op een optimale en integrale realisering van het gehele plangebied.
Financiële effecten (gemeente)	De gemeente Zoetermeer neemt op basis van 50%-50% verdeling deel in de gemeenschappelijke regeling. Dat betekent dat de gemeente voor 50% participeert in het tekort of het overschot dat de gemeenschappelijke regeling uiteindelijk behaalt met de ontwikkeling van haar deel van het bedrijventerrein Prisma. Tussentijdse bewaking van dat resultaat gebeurt door het periodiek herzien van de grondexploitatie. De deelname in de gemeenschappelijke regeling heeft geen structureel financieel effect op de begroting. De huidige verwachting is dat de grondexploitatie wordt afgesloten met een verwacht positief resultaat van € 12,9 mln. op prijspeil 1-1-2019. Per 1-7-2019 is het verwachte resultaat € 13,0 mln positief,
Risico	Het risico bestaat dat het resultaat van de grondexploitatie nadelig(er) wordt. Eventuele tegenvallers worden in eerste instantie opgevangen binnen het verwachte positieve resultaat van de grondexploitatie. Uit de risicoanalyse van de actualisatie van de grondexploitatie per 1-1-2019 blijkt dat alle ingeschatte risico's opgevangen kunnen worden binnen het resultaat van de grondexploitatie.
Financieel en bestuurlijk belang	De deelname in de gemeenschappelijke regeling heeft geen structureel financieel effect op de begroting. De vertegenwoordiging in de gemeenschappelijke regeling is als volgt: Algemeen bestuur: wethouders Iedema en Rosier, raadsleden Van Steenis en Zinck. Dagelijks bestuur: wethouders Iedema en Rosier.
Bijdrage aan doelstelling programma	De ontwikkeling van het bedrijventerrein heeft een directe positieve invloed op de werkgelegenheid en het vestigingsklimaat voor bedrijven in Zoetermeer en haar omgeving.
Relatie met programma	Programma 7 Inrichting van de stad

Beleidsvoornemens/ beleidskader	Bieden van vestigingsmogelijkheden voor bedrijven. Dit leidt tot een toename van de werkgelegenheid voor onder andere de Zoetermeerse bevolking.
Vestigingsplaats	Gemeente Lansingerland
Doel/openbaar belang	De GR Hoefweg opereert binnen een publiekrechtelijke setting met name in privaatrechtelijke zin.
Beleid/voortgang	Binnen de begroting staat voor het jaar 2020 de uitgifte van gronden ten behoeve de vestiging van bedrijven centraal. De inzet van personele capaciteit is dan ook vooral gericht op het uitvoeren van de met de GR samenhangende activiteiten, de acquisitie en promotie en het begeleiden van het vestigingsproces. De grond heeft de status van 'uitgifte in overleg met belanghebbenden'. Deze status heeft een directe relatie met de ontwikkelingen binnen de GR Bleizo. Zes hectare van het gebied van Bedrijvenschap Hoefweg maakt deel uit van het gebied rond het station waarvoor het programma wordt heroverwogen. De opdracht voor de GR Hoefweg wordt voor deze 6 ha waarschijnlijk aangepast. De beide gemeenten nemen naar verwachting in 2020 een besluit over aanpassing van het programma. Zie de toelichting bij de GR Bleizo.
Eigen vermogen verbonden partij	Bedrijvenschap Hoefweg heeft geen eigen vermogen. De kosten die worden gemaakt worden geactiveerd op de balans. Op basis van de verwachting van een positief eindresultaat van de grondexploitatie wordt aan het einde van de looptijd een voordelig saldo verwacht dat voor 50% ten gunste van Zoetermeer komt.
Vreemd vermogen verbonden partij	Per begin 2018: € 53 mln. Per eind 2018: € 47 mln.
Resultaat verbonden partij	Er is totnogtoe geen tussentijdse winst uitgekeerd aan de twee deelnemende gemeenten. Op basis van de per 1-1-2019 herziene grondexploitatie wordt aan het einde van de looptijd een positief eindresultaat verwacht ad € 13 mln. dat voor 50% ten gunste van Zoetermeer komt.

GR Metropoolregio Rotterdam Den Haag	
Doel	Het realiseren van een welvarende en bereikbare Metropoolregio Rotterdam Den Haag door het vrijwillig samenwerken met 23 gemeenten.
Beleid	Om deze doelstelling te behalen wordt er in de MRDH gewerkt aan het verbeteren van de bereikbaarheid en versterken van het economisch vestigingsklimaat. In de gemeenschappelijke regeling is afgesproken dat bij aanvang van iedere bestuursperiode van gemeenteraden door het algemeen bestuur een (geactualiseerde) Strategische Agenda MRDH wordt vastgesteld, na zienswijzen van de 23 gemeenten. In de afgelopen maanden is, met u, succesvol gewerkt aan het opstellen van de Strategische Agenda 2022 Van het rijk heeft de Metropoolregio Rotterdam Den Haag de status van vervoersregio gekregen. Daarmee heeft de regio wettelijke taken op het gebied van verkeer en vervoer. Uitvoering van deze taak ligt bij de Vervoersautoriteit. In 2019 waren de belangrijkste aandachtspunten: Er is gewerkt aan gebiedsverkenningen in het kader van het MIRT (Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport). In het BO-MIRT van november 2019 is het besluit genomen om een businesscase uit te voeren voor het verrailen van de busverbinding Zoetermeer-Rotterdam. Er is gewerkt (deels uitvoering, deels voorbereiding) aan diverse metropolitane fietsroutes, waaronder Zoetermeer-Rotterdam. Er is verder invulling gegeven aan het MRDH-programma CO2-reductie in het verkeer. Het Algemeen Bestuur heeft de Strategische Agenda 2020 vastgesteld.

	<p>Ook wordt er gezamenlijk inspanning geleverd om in samenwerking met de provincie Zuid - Holland de regionale woningbouwbehoefte af te stemmen met de mobiliteitsvraagstukken en economisch vestigingsklimaat. Deze drie pijlers (mobiliteit, economisch vestigingsklimaat en wonen) vormen samen de basis van de versterking van de agglomeratiekracht van onze regio.</p> <p>Naast de bereikbaarheid van de regio wordt er gewerkt aan economische versterking door het team van het Economisch Vestigingsklimaat in samenwerking met de regionale partners. Dit team werkt aan een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor bedrijven met ruimte om te innoveren en de beschikbaarheid van voldoende en goed opgeleid talent.</p>
Financiële effecten (gemeente)	<p>De gemeente Zoetermeer heeft op haar eigen begroting jaarlijks een inwonerbijdrage van € 2,72 voor de bijdrage aan de MRDH. In 2019 komt dit op een totaalbedrag van € 321.775.</p> <p>De Inwonerbijdrage voor het Mobiliteitsfonds is per 1 januari 2018 vervallen.</p>
Risico	<p>Voor de activiteiten binnen verkeer en vervoer is binnen de projecten een risicobuffer aanwezig. Wanneer deze niet toereikend is worden projecten uitgesteld of wordt de bijdrage vanuit BDU-middelen lager.</p> <p>Voor risico's die samenhangen met de strategische agenda economisch vestigingsklimaat is (nog) geen weerstandsvermogen beschikbaar. De MDRH zal extra prudent zijn bij het aangaan van verplichtingen.</p> <p>Voor de infrastructurele projecten voor de komende jaren wordt overgegaan tot een 'overplanning'. Dat kan inhouden dat in enig jaar het BDU-fonds (tijdelijk met een maximum van 3 jaar) negatief is. Aan het einde van deze periode dient het saldo nihil te zijn. De MRDH heeft in december 2016 de verantwoordelijkheid voor de financiering van de investeringen in railvoertuigen en railinfrastructuur van de regionale OV-bedrijven overgenomen van de gemeenten Den Haag en Rotterdam. Dat brengt risico's met zich mee, die in een in 2016 uitgevoerd extern onderzoek nader zijn geduïd. Om de risico's te dekken is een reserve gevormd die gevoed wordt vanuit een opslag die de vervoersbedrijven betalen.</p> <p>Voor het eventueel wegvallen van een deel van de inwonersbijdrage voor het Economisch vestigingsklimaat is in 2015 een reserve gevormd.</p> <p>Begin 2019 is een geactualiseerde beleidsnota Risicomanagement en Weerstandsvermogen opgesteld. De beleidsnota is 12 juli 2019 vastgesteld.</p>
Financieel en bestuurlijk belang	<p>De deelnemers zijn de 23 gemeenten en hebben daardoor een financieel en bestuurlijk belang. Burgemeester Aptroot heeft zitting in het Algemeen Bestuur. Wethouder van Driel neemt als vicevoorzitter deel aan de bestuurscommissie Economisch Vestigingsklimaat, waardoor zij ook deel uitmaakt van het presidium van het Economisch Vestigingsklimaat. Wethouder Rosier is zowel lid van de bestuurscommissie Vervoersautoriteit als portefeuillehouder middelen, waardoor hij ook deel uitmaakt van het presidium van de Vervoersautoriteit.</p>
Bijdrage aan doelstelling programma	<p>1.3 bevorderen vestigings- en ondernemersklimaat 1.4 bevorderen groei werkgelegenheid 3.1 bevorderen duurzame ontwikkeling 7.2 bevorderen vernieuwende en gewenste functies voor stad en regio 7.4 behouden goede bereikbaarheid en bevorderen verkeersveiligheid</p>
Relatie met programma	<p>Programma 1 Onderwijs, economie en arbeidsparticipatie Programma 3 Leefbaarheid, duurzaam en groen Programma 7 Inrichting van de stad</p>

Beleidsvoornemens/ beleidskader	Uitvoering geven aan de gemaakte afspraken en samenwerkingen zoals beschreven in de strategische agenda 2022.
Vestigingsplaats	Vanaf 1 november 2017 Rotterdam
Doel/openbaar belang	Realisatie van een duurzame internationale metropoolregio waarin bewoners en bedrijven zich optimaal kunnen ontplooiën, (internationale) bezoekers zich welkom voelen en belangrijke bestemmingen eenvoudig en goed bereikbaar zijn. Daarmee versterken we gezamenlijk de internationale concurrentiepositie en economisch vestigingsklimaat van onze regio
Beleid/voortgang	<ul style="list-style-type: none"> - Bijdrage aan voorbereiding van de snelfietsroutes - Verbetering van de verkeersafwikkeling aansluiting A12/Zoetermeer - Aanpakken knelpunten geluidsoverlast/luchtkwaliteit - Uitvoering programma Duurzame mobiliteit - Voortzetten innovatieve maatregelen gericht op ander reisgedrag - Opwaardering buslijnen Zoetermeer-Delft en Zoetermeer-Rodenrijs naar RNet - Afronding van vervoers- en OV-knoop Bleizo, station en busbaan - Werkplaats Metropolitaan OV - Aanjagen van vrijetijdseconomie en toerisme in de regio - Uitvoering geven aan het regionale campusnetwerk - Strategie werklocaties 2019 – 2030 en Transformatie Werkwijzer zijn vastgesteld - Bijdrage detailhandelsbeleid: Dorpsstraat - Bijdrage project Innolab-structuur Dutch Innovation Park - Bijdrage project Let's Tango Palenstein
Eigen vermogen verbonden partij	Per begin 2018: € 7,4 mln. Per eind 2018: € 15,4 mln.
Vreemd vermogen verbonden partij	Per begin 2018: € 1.348,2 mln. Per eind 2018: € 1.543,3 mln.
Resultaat verbonden partij	2018 € 7,9 mln. (2017: € 4,8 mln.)

GR Inkoopbureau H-10	
Doel	Het Inkoopbureau H-10 is een bedrijfsvoeringsorganisatie die tot doel heeft het behartigen van de belangen van de deelnemende gemeenten op het terrein van uitvoering van inkooptaken jeugdhulp. De bedrijfsvoeringsorganisatie is een samenwerkingsverband van de gemeenten Delft, Den Haag, Leidschendam-Voorburg, Midden-Delfland, Pijnacker-Nootdorp, Rijswijk, Voorschoten, Wassenaar, Westland en Zoetermeer.
Beleid	De samenwerking richt zich met name op het uitvoeren van de gezamenlijke inkoop en contractering, het op verzoek namens gemeenten optreden richting leveranciers om de voorwaarden en eisen, waaronder de overeenkomsten worden afgesloten te harmoniseren en het op verzoek van een individuele (of cluster van) gemeente(n) contracteren met leveranciers.
Financiële effecten gemeente	De door het Inkoopbureau H-10 begrote uitgaven worden door de gemeenten gedragen overeenkomstig vastgelegde verdeelafspraken. De bijdrage voor Zoetermeer bedraagt voor 2019 € 298.000 (excl. BTW). Eventuele resterende tekorten worden verdeeld naar evenredigheid van het aantal inwoners van iedere gemeente.
Risico's	Terugtrekkende deelnemers en/of het niet doorzetten van de GR per 1 januari 2021 is een risico voor de continuïteit van het Inkoopbureau-H10.
Financieel en bestuurlijk belang	Het bestuur van het Inkoopbureau H-10 wordt gevormd door een voorzitter, plaatsvervangend voorzitter en een penningmeester. Financiële tekorten

	worden verdeeld naar evenredigheid van het aantal inwoners van iedere gemeente per 1 januari van het jaar voorafgaande aan het jaar waarop de begroting betrekking heeft.
Bijdrage aan doelstelling programma	Het Inkoopbureau H-10 draagt bij aan de doelstelling.
Relatie met programma	Programma 2 Samen leven en ondersteunen
Vestigingsplaats	Pijnacker-Nootdorp
Beleid/voortgang	De huidige regeling loopt af per 31 december 2020. In 2019 is het onderzoek afgerond naar de governancestructuur dat mede de basis moet vormen voor een besluit over het vervolg van de gemeenschappelijke regeling. Eind 2019 heeft de raad het college toestemming gegeven om de gemeenschappelijke regeling te verlengen voor onbepaalde tijd waarbij onder meer de naam van de regeling wordt gewijzigd naar Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden.
Eigen vermogen verbonden partij	Per eind 2018: + € 24.282
Vreemd vermogen verbonden partij	N.v.t.
Resultaat verbonden partij	N.v.t.

Stichting Land van Wijk en Wouden	
Doel	<p>1. De stichting heeft ten doel:</p> <p>a. - het behouden en versterken van de landschappelijke, economische en ecologische kwaliteiten die bepalend zijn voor de identiteit van het werkgebied;</p> <p>- het vergroten van de betekenis van het gebied voor de omliggende steden, onder meer door de toegankelijkheid en de aantrekkingskracht te vergroten;</p> <p>- het verbeteren van de relaties tussen stad en land, onder meer door bestuurlijke samenwerking te bevorderen.</p> <p>b. Het (doen) uitvoeren van projecten die bijdragen aan de verwezenlijking van de onder a. genoemde doelen.</p> <p>c. Het onderhouden van contacten met andere binnen het taakveld van de stichting relevante partijen, waaronder overheden, ten einde het benodigde draagvlak te verkrijgen van de doelstellingen van de Stichting in het algemeen en van de onder b. genoemde projecten in het bijzonder;</p> <p>d. Het verrichten van verdere handelingen die met het vorenstaande in de ruimste zin verbandhouden of daartoe bevorderlijk kunnen zijn.</p> <p>2. De stichting beoogt het algemeen belang te dienen.</p> <p>3. De stichting beoogt het niet maken van winst.</p>
Beleid	<p>De doelen zijn opgenomen in de Integrale visie Land van Wijk en Wouden. Voor de uitvoering van de verschillende projecten is een uitvoeringsprogramma beschikbaar. Om deze doelstelling te bereiken wordt nauw samengewerkt met verschillende participanten en organiseert de stichting activiteiten (o.a. Polderdag, streekmarkten) en communicatie richting het publiek (zoals het KOE Alert) en heeft de stichting een adviserende rol over de circulaire economie. De stichting voert het programmamanagement uit van het pilotproject Groene Cirkel Bijenlandschap. De Groene Klaver beheert en coördineert de boerenlandpaden in het land van Wijk en Wouden. Door het Land van Wijk en Wouden voert een ATB-route waarvoor de stichting een coördinerende rol vervult.</p>

Financiële effecten (gemeente)	<p>De gemeente draagt jaarlijks ca. € 21.000 bij in de exploitatie. De gemeente doet dit samen met de gemeenten Leiden, Leiderdorp en Zoeterwoude. Deze vaste bijdragen maken de jaarlijkse activiteiten mogelijk (met aanvullende financiering door bijdragen van de deelnemers en de deelnemende gemeenten) en zorgen ervoor dat de stichting een loket kan bieden, deel kan nemen aan gebiedsbijeenkomsten en projecten kan acquireren, projecten die aanvullende financiering opleveren.</p> <p>Daarnaast ontvangt de stichting gerichte bijdrage van met name de provincie Zuid Holland.</p>
Risico	Voor de gemeente zijn er geen financiële risico's aanwezig. Bij een eventueel financieel risico van de stichting is de gemeente maximaal de eigen bijdrage voor 1 jaar kwijt.
Financieel en bestuurlijk belang	<p>De gemeente participeert met andere 3 gemeenten in de stichting. Vanwege het belang dat de (stedelijke) gemeenten hebben bij de hierboven onder 2. genoemde kwaliteiten van hun buitengebied en de belangrijke rol die de agrarische sector speelt bij het tot stand brengen en in stand houden van deze kwaliteiten, bestaat het bestuur statutair uit vertegenwoordigers van de (gemeentelijke) overheden en de agrarische sector. De gemeente Zoetermeer neemt op dit moment geen deel aan het bestuur van de stichting. Het betreft hier een roulerende deelname aan het bestuur.</p> <p>Het bestuur legt verantwoording af en legt nieuwe plannen voor via een gebiedsplatform. Het voorzitterschap is een tijdlang vervuld door de gemeente maar wordt nu vervuld door de gemeente Leiderdorp. De jaarlijkse bijeenkomsten van het Gebiedsplatform worden voorbereid door een Ambtelijk Vooroverleg (AMVO), bestaande uit ambtelijke vertegenwoordigers van de aan het Gebiedsplatform deelnemende organisaties en overheden. Wethouder Groeneveld participeert namens de gemeente in dit platform.</p> <p>De huidige deelnemers zijn de provincie Zuid-Holland, het Hoogheemraadschap van Rijnland, de gemeenten Leiden, Leiderdorp, Zoeterwoude, Zoetermeer, Alphen aan den Rijn, Voorschoten, Leidschendam-Voorburg en Kaag en Braassem, het samenwerkingsverband Holland-Rijnland, de maatschappelijke organisaties De Groene Klaver, LTO Rijn- en Vlietlanden, VANL Wijk en Wouden, Vereniging Agrarisch Natuurbeheer Ade, Agrarische Natuurvereniging Santvoorde, Agrarische Natuur- en Landschapsvereniging Geestgrond.</p>
Bijdrage aan doelstelling programma	<p>3.1 - Bevorderen duurzame ontwikkeling</p> <p>4.1 - Bevorderen laagdrempelig toegankelijke culturele en sportvoorzieningen</p> <p>7.3 - Bevorderen kwaliteit van gebouwde omgeving en publieke ruimte</p>
Relatie met programma	<p>3. Leefbaarheid, duurzaam en groen</p> <p>4. Vrije tijd</p> <p>7. Inrichting van de stad</p>
Beleidsvoornemens / beleidskader	Invulling geven aan het vastgestelde beleidsplan 2017-2021 en de uitvoeringsagenda (jaarplan 2019).
Vestigingsplaats	Leiden
Doel/openbaar belang	<p>De visie van de stichting is:</p> <p>“De regio is een voedingsbodemp voor fantastische initiatieven en producten maar deze worden nog onvoldoende gevonden. Door stad en land op een goede, duurzame manier met elkaar te verbinden bevorderen we de leefbaarheid in de regio en brengen we stad en land dichterbij elkaar.”</p> <p>De missie van de stichting is:</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - het buitengebied meer onderdeel te maken van de leefwereld van de stedelingen; - door hen het gebied (natuur, cultuurhistorie en streekproducten) zelf te laten beleven; - om hen op die manier te enthousiasmeren en hun kennis over de regio te vergroten.
Beleid/voortgang	<p>Belangrijke ambities uit het beleidsplan 2017-2021 zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - om de vaste (subsidie)relatie met de omliggende gemeenten in stand te houden; - om de stichting een zekere onafhankelijke positie te laten behouden; daartoe zal aanvullend een beleid t.a.v. donateurs ontwikkeld worden, waarmee bewoners van het werkgebied uitgenodigd worden direct aan de stichting bij te dragen, met als uitgangspunt de ANBI-status van de stichting; - om de stichting meer te laten zijn dan een (uitvoerende) projectenorganisatie. - in 2017 is een traject gestart voor actualisatie van de missie/visie van de stichting. <p>Voor 2019 en verder zijn naast de bestaande activiteiten als de KOE-alert en Polderdag ook twee waardeketens in ontwikkeling, genaamd: 'Stap uit je stad' en 'Zet je tanden in Wijk en Wouden'. Waardeketens zijn samenhangende initiatieven die elkaar steunen om samen recreatieve, educatieve, ecologische en economische waarde toe te voegen aan de regio. Bij 'Stap uit je stad' gaat het om toegangspoorten, beleeflagen op bestaande routes, betere promotie en opbouw van recreatieve activiteiten en arrangementen. 'Zet je tanden in Land van Wijk & Wouden' gaat over streekproducten en lokaal voedsel bijvoorbeeld in de horeca, maar ook het koppelen van stadslandbouw aan de agrarische bedrijven in de regio. Hiervoor zijn diverse broedsessies geweest in 2019. De opbrengst hiervan wordt in 2019 en 2020 verder uitgewerkt tot concrete projecten.</p>
Eigen vermogen verbonden partij (geconsolideerd)	<p>Per begin 2018 € 96.000 Per eind 2018 € 67.000</p>
Vreemd vermogen verbonden partij (geconsolideerd)	<p>Per begin 2018 € 85.000 Per eind 2018 € 65.000</p>
Resultaat verbonden partij (geconsolideerd)	<p>2018 € 30.000 nadelig</p>

Vereniging De BredeStroomversnelling	
Doel	Uitvoering van het klimaatbeleid. De raad heeft met de vaststelling van het programma Duurzaam & Groen Zoetermeer op 12 september 2016 besloten om Nul op de Meter concepten toe te passen waar mogelijk.
Beleid	Stroomversnelling en haar leden hebben als oogmerk een impuls te geven aan de energietransitie in de gebouwde omgeving. Stroomversnelling is in eerste instantie een vereniging van corporaties, bouwers, toeleverende industrie, netwerkbedrijven en regionale overheden maar de bedoeling - van de initiatiefnemers en de huidige trekkers - is breder. Stroomversnelling wil een beweging zijn waarin deelnemers zich gezamenlijk verantwoordelijk voelen

	voor de energietransitie en waarin ze, door samen op te trekken, versnelling weten te realiseren in het realiseren van deze doelstelling.
Financiële effecten (gemeente)	Jaarlijkse lidmaatschapsbijdrage € 5.000.
Risico	Ten tijde van het uitbrengen van de jaarrekening 2018 van de vereniging is er sprake van onduidelijkheid met betrekking tot het recht op teruggave van omzetbelasting op inkopen en de verplichting tot het afdragen van omzetbelasting over subsidieontvangsten. Hierover is overleg gaande met de belastingdienst. Het overleg met de belastingdienst kan er toe leiden tot zowel een teruggave als een naheffing van omzetbelasting over de periode 2015 tot en met 2018. Een betrouwbare inschatting van de financiële gevolgen kan op dit moment niet worden gemaakt. Het eigen vermogen van de vereniging is toereikend om dit risico te dragen. De gemeente is alleen lid en is geen risicodragers. Als de vereniging bij ontbinding een tekort heeft, hoeft de gemeente als lid daaraan niet bij te dragen. Dit hangt samen met de rechtspersoonlijkheid van de vereniging en het feit dat de vereniging een eigen, afgescheiden vermogen heeft. Als de vereniging wordt ontbonden, gaat dat volgens de regels over de vereffening van het afgescheiden vermogen.
Financieel en bestuurlijk belang	<p>Stroomversnelling heeft op dit moment ca. 70 leden en meerdere partnerschappen. De samenstelling van het ledenbestand geeft direct een helder beeld van de breedte van Stroomversnelling: woningcorporaties, aanbieders (bouwbedrijven), toeleverende industrie, gemeentes en netwerkbedrijven. Daarnaast heeft Stroomversnelling reeds een aantal partners - CVW, Federatie Ruimtelijke Kwaliteit, Efectis en de Woonbond - en lopen er gesprekken over partnerschap met Aedes, en kennisinstellingen als de Hogeschool Utrecht.</p> <p>Stroomversnelling staat open voor elke partij die inzet wil leveren op, en kan bijdragen aan, de (door)ontwikkeling van woningconcepten en de transitieopgave. Omdat het een vereniging is van koplopers en actieve volgers wordt altijd kritisch gekeken hoe partijen die zich willen aansluiten de beweging en benodigde ontwikkeling verder kunnen versterken. Het doel is daarom niet veel groter te worden in aantallen dan ca. 100 leden. Deze beperkte groeidoelstelling heeft consequenties voor de financiële slagkracht van de vereniging. Om die reden is er veel aandacht voor bijdragen van overheden.</p>
Bijdrage aan doelstelling programma	3.1 Bevorderen duurzame ontwikkeling
Relatie met programma	7 Inrichting van de stad
Beleidsvoornemens / beleidskader	<p>1. Volop werken aan de ontwikkeling, van het aanbod, de vraag en de daaraan gerelateerde marktcondities voor concepten waarmee woningen en/of wijken aardgasvrij en spijtvrij CO2- en/of energieneutraal gemaakt kunnen worden in alle marktsegmenten.</p> <p>2. De realisatie van een zodanige kostprijsreductie (schatting 25%-30%), op NOM of NOM-Ready aanbod met gegarandeerde functionele prestaties (minimaal rond energie, binnenmilieu en veiligheid), waarmee een woonlastenneutraal aanbod voor de bewoner en een gezonde business case voor de investeerder in de oplossingen (inclusief de afnemers) mogelijk is.</p>
Vestigingsplaats	Den Haag

Doel / openbaar belang	De vereniging Stroomversnelling heeft als doel het verenigen van leden die renovatie- en nieuwbouwconcepten met minimaal het ambitieniveau van Nul op de Meter (NOM) ontwikkelen, bouwen, afnemen of het afnemen willen faciliteren. De leden beogen NOM te bereiken met uitsluitend gebruik van duurzame energie, opgewekt uit niet fossiele brandstoffen.
Beleid /voortgang	Ad 1. Pas wanneer 25% van het potentieel is bereikt, is de fase van ontwikkeling (door koplopers en volgers) afgerond en de fase van autonome opschaling bereikt. Ad 2. Jaarlijkse productieaantallen van 50.000 gekoppeld aan renovatie, 25.000 aan nieuwbouw en 100.000 aan installatievervanging.
Eigen vermogen verbonden partij	Per begin 2018: € 227.712 Per eind 2018: € 403.687
Vreemd vermogen verbonden partij	Per begin 2018: € 1.721.900 Per eind 2018: € 763.207
Resultaat verbonden partij	2018 € 175.975 voordelig (2017 € 73.378 voordelig)

Bijlage 4 Gewaarborgde geldleningen

Bedragen x € 1

Geldnemer	Doel van de geldlening	Oorspronkelijk bedrag geldlening	% waarvoor borg is verleend	Restant geldlening 31-12-2018	Aflossing	(Her)financiering	Restant geldlening 31-12-2019
Primair risico:							
Woningbouw verenigingen	Gemeente- garanties	10.890.725	100%	10.890.725			10.890.725
		4.300.000	100%	4.300.000			4.300.000
		4.764.692	100%	4.764.692			4.764.692
		4.500.000	100%	4.500.000			4.500.000
		11.798.285	100%	11.798.285	11.798.285		0
		12.480.000	100%	12.480.000			12.480.000
		7.124.350	100%	7.124.350			7.124.350
		8.500.000	100%	8.500.000			8.500.000
		5.000.000	100%	5.000.000			5.000.000
		6.400.000	100%	1.300.000		5.100.000	6.400.000
		6.400.000	100%	6.400.000			6.400.000
		6.000.000	100%	6.000.000			6.000.000
		3.500.000	100%	3.500.000			3.500.000
		11.500.000	100%	11.500.000			11.500.000
		6.300.000	100%	6.300.000			6.300.000
		12.000.000	100%	12.000.000			12.000.000
		7.800.000	100%	7.800.000			7.800.000
		4.500.000	100%	4.500.000			4.500.000
		15.000.000	100%	15.000.000			15.000.000
				11.798.285	100%	0	
TOTAAL:		160.556.337		143.658.052	11.798.285	16.898.285	148.758.052
Zorgcentra/ gezondheids instellingen	Gemeente- garanties	3.403.000	100%	1.106.089	85.084		1.021.006
		4.538.000	100%	1.074.766	119.419		955.347
		4.538.000	100%	1.047.185	116.354		930.831
		4.538.000	100%	1.047.214	116.357		930.857
		4.538.000	100%	1.134.451	113.445		1.021.006
		4.538.000	100%	1.134.451	113.445		1.021.006
		3.403.000	100%	425.419	170.168		255.251
		TOTAAL:	29.496.000		6.969.575	834.272	0
Sport- verenigingen c.a.	Gemeente- garanties	199.000	100%	71.383	71.383		58.465
		34.000	100%	25.914	1.387		24.527
		682.000	100%	589.304	22.728		566.576
		70.000	100%	44.832	6.250		38.582
		TOTAAL:	985.000		731.433	101.748	0

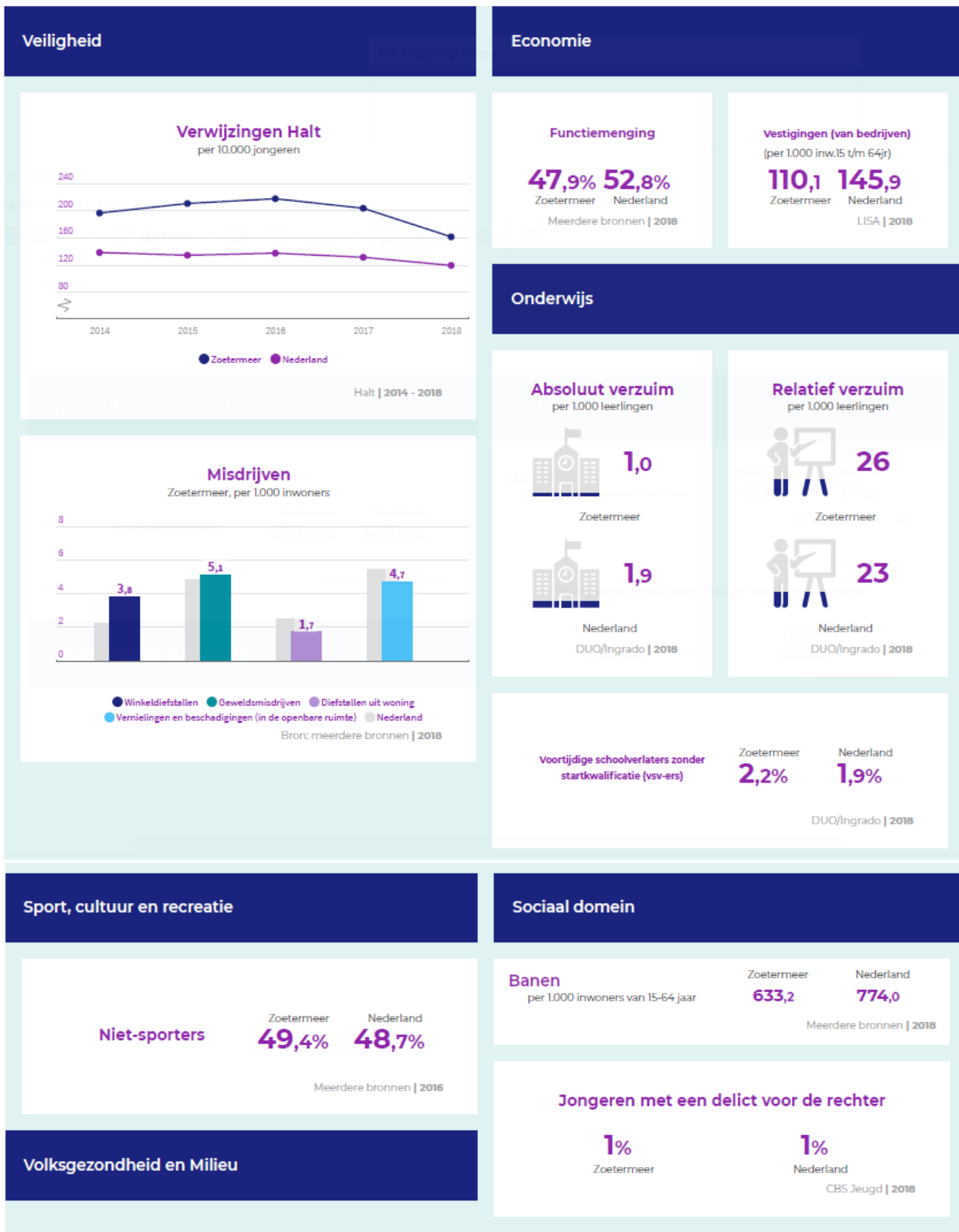
Overige instellingen	Gemeentegaranties	549.000	100%	235.366	56.765		178.601
		100.000	100%	87.907	5.004		82.903
		900.000	100%	900.000	54.924		845.076
		850.000	15%	728.536	85.004		643.532
TOTAAL:		2.399.000		1.951.809	201.697	0	1.750.112
Secundair risico:							
Woningbouw verenigingen	Achtervang	5.445.363	50%	1.021.820	334.848		686.972
		4.319.988	50%	3.444.065	100.591		3.343.474
		25.000.000	50%	25.000.000			25.000.000
		15.000.000	50%	15.000.000			15.000.000
		15.000.000	50%	15.000.000			15.000.000
		20.000.000	50%	20.000.000			20.000.000
		20.000.000	50%	20.000.000			20.000.000
		9.000.000	50%	9.000.000			9.000.000
		9.000.000	50%	9.000.000			9.000.000
		50.000.000	50%	50.000.000			50.000.000
		25.000.000	50%	25.000.000			25.000.000
		25.000.000	50%	25.000.000			25.000.000
		25.000.000	50%	25.000.000			25.000.000
		100.000.000	50%	100.000.000			100.000.000
		15.000.000	50%	15.000.000			15.000.000
		6.000.000	50%	6.000.000			6.000.000
		20.000.000	50%	20.000.000			20.000.000
		10.000.000	50%	10.000.000			10.000.000
		12.000.000	50%	0		12.000.000	12.000.000
		TOTAAL:		410.765.351		393.465.885	435.439
Woningbouw verenigingen	Vrijwaring WSW	2.936.746	50%	791.788	150.937		640.851
		20.619.773	50%	20.619.773			20.619.773
		15.882.308	50%	13.613.406			13.613.406
		3.153.773	50%	839.692	160.165		679.527
		2.858.815	50%	1.662.714	90.783		1.571.931
		7.941.154	50%	7.941.154			7.941.154
		10.527.701	50%	10.527.701			10.527.701
		1.019.070	50%	272.310	52.243		220.067
		1.160.070	50%	259.476	63.049		196.427
		22.235.231	50%	16.630.930	484.368		16.146.562
		1.866.000	50%	503.189	95.922		407.267
		TOTAAL		90.200.641		73.662.133	1.097.467
		23.000	50%	3.125	3.125		0

Sportverenigin gen	Vrijwaring SWS	110.000	50%	32.450	2.200		30.250
		170.000	50%	139.236	7.358		131.878
		14.375	50%	12.937	1438		11.499
		14.375	50%	0	4480		187.520
TOTAAL:		331.750		187.748	18.601	0	361.147
TOTAAL ALLE LENINGEN		694.734.079		620.626.635			635.287.877

Bijlage 5 Verplichte indicatoren

www.waarstaatjegemeente.nl

04-02-2020

Omvang huishoudelijk restafval

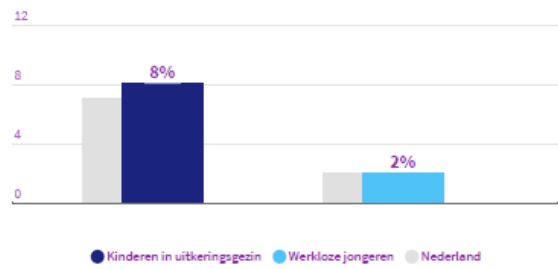
kg per inwoner

CBS statistiek Huishoudelijk afval | 2018

Achterstand onder jeugd

Zoetermeer

CBS Jeugd | 2018

Hernieuwbare elektriciteit

Zoetermeer: 5,6%
Nederland: Geen data

Klimaatmonitor-RWS | 2018

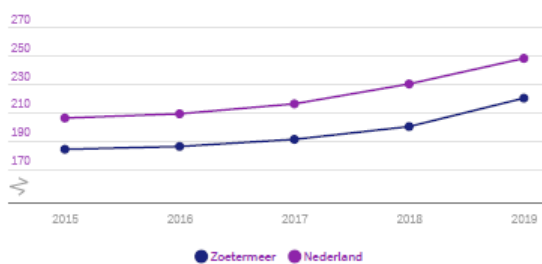
Netto arbeidsparticipatie

Zoetermeer: 67,7%
Nederland: 67,8%

CBS - Arbeidsdeelname | 2018

Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Gemiddelde WOZ waarde x €1.000

CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken | 2015 - 2019

Nieuw gebouwde woningen per 1.000 woningen

2,2 Zoetermeer

8,6 Nederland

BAG | 2018

Personen met een bijstandsuitkering per 10.000 inwoners

Zoetermeer

402,4

Nederland

381,7

CBS - Participatiewet | eerste halfjaar 2019

Lopende re-integratievoorzieningen per 10.000 inwoners van 15-64 jaar

303,3
Zoetermeer

305,2
Nederland

CBS - Participatiewet | eerste halfjaar 2018

Jongeren met jeugdhulp % van alle jongeren tot 18 jaar

Zoetermeer

12,5

Nederland

10,0

CBS Jeugd | eerste halfjaar 2019

Veiligheid

Demografische druk

Zoetermeer

Nederland

CBS Statistiek Bevolking - bewerking ABF Research | 2019

Jeugd

Jongeren met jeugdbescherming

1,4%

Zoetermeer

1,1%

Nederland

CBS Jeugd | eerste halfjaar 2019

Jeugdwerkloosheid

Jeugd

Jongeren met jeugdreclassering

0,7%

Zoetermeer

0,3%

Nederland

CBS Jeugd | eerste halfjaar 2019

Wmo

Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo (per 10.000 inwoners)

Zoetermeer

540

Nederland

610

CBS MSD WMO | eerste halfjaar 2019

Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden

€ 709

Zoetermeer

€ 669

Nederland

COELO, Groningen | 2019

Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden

€ 754

Zoetermeer

€ 739

Nederland

COELO, Groningen | 2019

Bijlage 6 Inzicht in verschillen

Deze bijlage is toegevoegd naar aanleiding van de motie 'Inzicht in verschillen' ([1907-12](#)). Van gemiddelde tevredenheidsindicatoren die niet zijn uitgesplitst, zijn geen of onvoldoende gegevens beschikbaar om deze weer te geven. Meer informatie en meetfactoren zijn te vinden in publicaties die via de gemeentelijke website bereikbaar zijn: www.zoetermeer.incijfers.nl.

Voor onderstaande indicatoren zijn voldoende gegevens beschikbaar om de spreiding van scores weer te geven.

2 Samen leven en ondersteunen

2.3 Bevorderen gezondheid, veiligheid en welbevinden	Realisatie 2018	Begroting 2019	Realisatie 2019	Doel gehaald?	Bron/aantal respondenten 2019
% inwoners van 18 jaar en ouder dat een goede gezondheid ervaart					Stadspelling
18 t/m 39 jaar (%)	84%	-	83%		311
40 t/m 54 jaar (%)	80%	-	78%		389
55 t/m 69 jaar (%)	70%	-	70%		732
70 t/m 79 jaar (%)	63%	-	66%		404
80 jaar of ouder (%)	48%	-	48%		124
Leeftijd niet bekend	-	-	-		54
Totaal	72%	69%	71%	Ja	2.014

2.3 Bevorderen gezondheid, veiligheid en welbevinden	Realisatie 2018	Begroting 2019	Realisatie 2019	Doel gehaald?	Bron/aantal respondenten 2019
% inwoners van 18 jaar en ouder dat een goede gezondheid ervaart					Stadspelling
Centrum	66%	-	63%		297
Meerzicht	66%	-	67%		230
Buytenwegh	73%	-	64%		140
de Leyens	74%	-	76%		167
Seghwaert	71%	-	71%		256
Noordhove	75%	-	72%		144
Rokkeveen	74%	-	74%		348
Oosterheem	80%	-	82%		279
Industrie- en buitengebied + onbekend	-	-	-		153
Totaal	72%	69%	71%	Ja	2.014

2.3 Bevorderen gezondheid, veiligheid en welbevinden	Realisatie 2018	Begroting 2019	Realisatie 2019	Doel gehaald?	Bron/aantal respondenten 2019
De gemiddelde eenzaamheidsscore op een schaal van 0 (niet eenzaam) tot 11 (zeer sterk eenzaam) onder inwoners van 18 jaar en ouder					Stadspelling
18 t/m 39 jaar (%)	2,0	-	2,1		307
40 t/m 54 jaar (%)	2,5	-	2,3		380
55 t/m 69 jaar (%)	2,6	-	2,4		700
70 t/m 79 jaar (%)	2,6	-	2,6		368

80 jaar of ouder (%)	2,9	-	3,3		96
Leeftijd niet bekend	-	-	-		44
Totaal	2,5	nb¹	2,4	Ja	1.895

¹Abusievelijk is deze indicator niet in de Programmabegroting 2019-2022 opgenomen.

2.3 Bevorderen gezondheid, veiligheid en welbevinden	Realisatie 2018	Begroting 2019	Realisatie 2019	Doel gehaald?	Bron/aantal respondenten 2019
De gemiddelde eenzaamheidsscore op een schaal van 0 (niet eenzaam) tot 11 (zeer sterk eenzaam) onder inwoners van 18 jaar en ouder					Stadspeiling
Centrum	2,7	-	3,3		282
Meerzicht	2,7	-	2,5		208
Buytenwegh	2,7	-	2,2		129
de Leyens	2,3	-	2,0		159
Seghwaert	2,5	-	2,5		248
Noordhove	2,2	-	2,2		133
Rokkeveen	2,5	-	2,3		332
Oosterheem	2,2	-	1,9		271
Industrie- en buitengebied + onbekend	-	-	-		133
Totaal	2,5	nb¹	2,4	Ja	1.895

¹Abusievelijk is deze indicator niet in de Programmabegroting 2019-2022 opgenomen.

2.4 Meedoen naar vermogen, ongeacht aard van de beperking	Realisatie 2018	Begroting 2019	Realisatie 2019	Doel gehaald?	Bron/aantal respondenten 2019
% vrijwilligers					Stadspeiling
18 t/m 39 jaar (%)	23%	-	14%		311
40 t/m 54 jaar (%)	28%	-	28%		389
55 t/m 69 jaar (%)	28%	-	28%		732
70 t/m 79 jaar (%)	30%	-	38%		404
80 jaar of ouder (%)	20%	-	14%		124
Leeftijd niet bekend					54
Totaal	27%	27%	27%	Ja	2.014

2.4 Meedoen naar vermogen, ongeacht aard van de beperking	Realisatie 2018	Begroting 2019	Realisatie 2019	Doel gehaald?	Bron/aantal respondenten 2019
% vrijwilligers					Stadspeiling
Centrum	29%	-	27%		297
Meerzicht	25%	-	30%		230
Buytenwegh	20%	-	31%		140
de Leyens	28%	-	31%		167
Seghwaert	31%	-	26%		256
Noordhove	30%	-	25%		144
Rokkeveen	25%	-	27%		348
Oosterheem	25%	-	24%		279
Industrie- en buitengebied + onbekend		-			153
Totaal	27%	27%	27%	Ja	2.014

3 Leefbaarheid, duurzaam en groen

3.1 Bevorderen duurzame ontwikkeling	Realisatie 2018	Begroting 2019	Realisatie 2019	Doel gehaald?	Bron/aantal respondenten 2019
% van de inwoners dat de natuur ervaart in de buurt					Stadspeiling
18 t/m 39 jaar (%)	67%	-	71%		145
40 t/m 54 jaar (%)	77%	-	71%		213
55 t/m 69 jaar (%)	78%	-	76%		386
70 t/m 79 jaar (%)	81%	-	69%		194
80 jaar of ouder (%)	80%	-	71%		61
Leeftijd niet bekend					39
Totaal	93%	90%	72%	Nee	1.038

3.1 Bevorderen duurzame ontwikkeling	Realisatie 2018	Begroting 2019	Realisatie 2019	Doel gehaald?	Bron/aantal respondenten 2019
% van de inwoners dat de natuur ervaart in de buurt					Stadspeiling
Dorp	70%	-	55%		42
Stadscentrum	71%	-	63%		32
Palenstein	52%	-	70%		27
Driemanspolder	76%	-	68%		57
Meerzicht-West	78%	-	86%		76
Meerzicht-Oost	83%	-	65%		48
Buytenwegh	78%	-	57%		52
De Leyens	81%	-	72%		78
Seghwaert-Zuid-West	67%	-	72%		79
Seghwaert-Noord-Oost	76%	-	80%		50
Noordhove-West	76%	-	82%		22
Noordhove-Oost	83%	-	73%		40
Rokkeveen-West	83%	-	79%		70
Rokkeveen-Oost	80%	-	80%		106
Oosterheem-Zuid-West	68%	-	57%		35
Oosterheem-Noord-Oost	70%	-	76%		94
Totaal	93%	90%	72%	Nee	1038

3.2 Behouden kwaliteit openbare ruimte	Realisatie 2018	Begroting 2019	Realisatie 2019	Doel gehaald?	Bron/aantal respondenten 2019
Waardering bewoners groene kwaliteit					Stadspeiling
Rapportcijfer 1 t/m 5 (%)	4%	-	5%		47
Rapportcijfer 6 en 7 (%)	37%	-	35%		360
Rapportcijfer 8 t/m 10 (%)	58%	-	60%		622
Totaal	7,5	7,5	7,5	Ja	1029

4 Vrije tijd

4.1 Bevorderen laagdrempelig toegankelijke cultuur-,sport-,groen- en speelvoorzieningen	Realisatie 2018	Begroting 2019	Realisatie 2019	Doel gehaald?	Bron/aantal respondenten 2019
Waardering inwoners voor evenementen					Stadspeiling
Rapportcijfer 1 t/m 5 (%)	2%	-	1%		8
Rapportcijfer 6 en 7 (%)	33%	-	26%		67
Rapportcijfer 8 t/m 10 (%)	65%	-	70%		400
Totaal	7,7	7,8	7,9	Ja	575

4.1 Bevorderen laagdrempelig toegankelijke cultuur-,sport-,groen- en speelvoorzieningen	Realisatie 2018	Begroting 2019	Realisatie 2019	Doel gehaald?	Bron/aantal respondenten 2019
Waardering inwoners voor culturele voorzieningen					Stadspeiling
Rapportcijfer 1 t/m 5 (%)	3%	-	2%		36
Rapportcijfer 6 en 7 (%)	31%	-	26%		523
Rapportcijfer 8 t/m 10 (%)	66%	-	72%		1425
Totaal	7,8	7,8	8,0	Ja	1984

4.1 Bevorderen laagdrempelig toegankelijke cultuur-,sport-,groen- en speelvoorzieningen	Realisatie 2018	Begroting 2019	Realisatie 2019	Doel gehaald?	Bron/aantal respondenten 2019
Waardering inwoners voor sportvoorzieningen					Stadspeiling
Rapportcijfer 1 t/m 5 (%)	13%	-	15%		118
Rapportcijfer 6 en 7 (%)	59%	-	50%		396
Rapportcijfer 8 t/m 10 (%)	27%	-	35%		274
Totaal	6,8	7,0	7,0	Ja	788

4.1 Bevorderen laagdrempelig toegankelijke cultuur-,sport-,groen- en speelvoorzieningen	Realisatie 2018	Begroting 2019	Realisatie 2019	Doel gehaald?	Bron/aantal respondenten 2019
Gemiddelde waardering bezoekers stadsboerderijen en wijktuinen					Stadspeiling
Rapportcijfer 1 t/m 5 (%)	2,3	-	2,0		14
Rapportcijfer 6 en 7 (%)	28,6	-	32,8		233
Rapportcijfer 8 t/m 10 (%)	65,0	-	65,3		464
Totaal	7,8	7,5	7,8	Ja	711

4.1 Bevorderen laagdrempelig toegankelijke cultuur-,sport-,groen- en speelvoorzieningen	Realisatie 2018	Begroting 2019	Realisatie 2019	Doel gehaald?	Bron/aantal respondenten 2019
Gemiddelde waardering bezoekers stadsboerderijen en wijktuinen					Stadspeiling
Centrum	7,9	-	7,8		88
Meerzicht	8,0	-	8,0		73
Buytenwegh	8,1	-	7,8		32

de Leyens	7,9	-	7,8		54
Seghwaert	7,8	-	7,9		92
Noordhove	7,8	-	7,4		45
Rokkeveen	7,7	-	7,7		140
Oosterheem	7,9	-	7,8		118
Industrie- en buitengebied + onbekend					64
Totaal	7,8	7,5	7,8	Ja	711

4.2 Bevorderen levendige stad	Realisatie 2018	Begroting 2019	Realisatie 2019	Doel gehaald?	Bron/aantal respondenten 2019
% inwoners dat evenementen bezoekt					Stadspeiling
18 t/m 39 jaar (%)	74%	-	70%		142
40 t/m 54 jaar (%)	59%	-	66%		151
55 t/m 69 jaar (%)	46%	-	52%		307
70 t/m 79 jaar (%)	33%	-	44%		185
80 jaar of ouder (%)	12%	-	23%		52
Leeftijd niet bekend					38
Totaal	49%	42%	54%	Ja	837

4.2 Bevorderen levendige stad	Realisatie 2018	Begroting 2019	Realisatie 2019	Doel gehaald?	Bron/aantal respondenten 2019
% inwoners dat cultuur bezoekt of beoefent					Stadspeiling
18 t/m 39 jaar (%)	92%	-	93%		164
40 t/m 54 jaar (%)	90%	-	93%		175
55 t/m 69 jaar (%)	84%	-	89%		344
70 t/m 79 jaar (%)	80%	-	87%		202
80 jaar of ouder (%)	61%	-	71%		61
Leeftijd niet bekend					48
Totaal	84%	84%	89%	Ja	994

4.2 Bevorderen levendige stad	Realisatie 2018	Begroting 2019	Realisatie 2019	Doel gehaald?	Bron/aantal respondenten 2019
% inwoners dat sport beoefent					Stadspeiling
18 t/m 39 jaar (%)	77%	-	82%		159
40 t/m 54 jaar (%)	78%	-	76%		214
55 t/m 69 jaar (%)	73%	-	71%		381
70 t/m 79 jaar (%)	57%	-	67%		165
80 jaar of ouder (%)	44%	-	44%		54
Leeftijd niet bekend					41
Totaal	71%	78%	72%	Nee	1.014

4.2 Bevorderen levendige stad	Realisatie 2018	Begroting 2019	Realisatie 2019	Doel gehaald?	Bron/aantal respondenten 2019
% inwoners van 18 jaar en ouder dat stadsboerderijen en/of wijktuinen bezoekt					Stadspelling
18 t/m 39 jaar (%)	54%	-	50%		93
40 t/m 54 jaar (%)	45%	-	44%		167
55 t/m 69 jaar (%)	53%	-	47%		313
70 t/m 79 jaar (%)	40%	-	42%		173
80 jaar of ouder (%)	29%	-	23%		56
Leeftijd niet bekend					58
Totaal	48%	40%	44%	Ja	1.068

5 Veiligheid

5.2 Behouden veiligheid en leefbaarheid in de wijk	Realisatie 2018	Begroting 2019	Realisatie 2019	Doel gehaald?	Bron/aantal respondenten 2019
Gemiddeld rapportcijfer voor de veiligheid in de buurt					Stadspelling
Rapportcijfer 1 t/m 5 (%)	4%	-	5%		47
Rapportcijfer 6 en 7 (%)	30%	-	31%		319
Rapportcijfer 8 t/m 10 (%)	65%	-	65%		673
Totaal	7,9	7,5	7,8	Ja	1039

5.2 Behouden veiligheid en leefbaarheid in de wijk	Realisatie 2018	Begroting 2019	Realisatie 2019	Doel gehaald?	Bron/aantal respondenten 2019
Gemiddeld rapportcijfer voor de veiligheid in de buurt					Stadspelling
Centrum	7,8	-	7,7		141
Meerzicht	7,5	-	7,5		138
Buytenwegh	7,5	-	7,4		60
de Leyens	8,0	-	8,2		78
Seghwaert	7,7	-	7,6		123
Noordhove	8,1	-	7,9		83
Rokkeveen	8,3	-	8,2		194
Oosterheem	7,8	-	7,9		152
Industrie- en buitengebied + onbekend	7,9	-	7,8		70
Totaal	7,9	7,5	7,8	Ja	1039

5.3 Behouden veiligheid in de stad	Realisatie 2018	Begroting 2019	Realisatie 2019	Doel gehaald?	Bron/aantal respondenten 2019
Gemiddeld rapportcijfer voor de veiligheid in Zoetermeer					Stadspelling
Rapportcijfer 1 t/m 5 (%)	4%	-	6%	-	56
Rapportcijfer 6 en 7 (%)	43%	-	43%	-	4441
Rapportcijfer 8 t/m 10 (%)	53%	-	52%	-	529
Totaal	7,6	7,3	7,5	Ja	1026

6 Dienstverlening en samenspraak

6.1 Continueren klanttevredenheid	Realisatie 2018	Begroting 2019	Realisatie 2019	Doel gehaald?	Bron/aantal respondenten 2019
Gemiddeld rapportcijfer tevredenheid gehele dienstverlening					Stadspeiling
Rapportcijfer 1 t/m 5 (%)	9%	-	11%		74
Rapportcijfer 6 en 7 (%)	34%	-	36%		241
Rapportcijfer 8 t/m 10 (%)	57%	-	53%		350
Totaal	7,4	7,1	7,3	Ja	665

6.2 Bevorderen van de samenspraak	Realisatie 2018	Begroting 2019	Realisatie 2019	Doel gehaald?	Bron/aantal respondenten 2019
Gemiddeld rapportcijfer inwoners over proces van samenspraak					Stadspeiling
Rapportcijfer 1 t/m 5 (%)	26,3%	-	18,5%		23
Rapportcijfer 6 en 7 (%)	50,0%	-	61,3%		76
Rapportcijfer 8 t/m 10 (%)	23,7%	-	20,2%		25
Totaal	6,3	7	6,5	nee	124

7 Inrichting van de stad

7.1 Bevorderen passende woonruimte voor iedere Zoetermeerder	Realisatie 2018	Begroting 2019	Realisatie 2019	Doel gehaald?	Bron/aantal respondenten 2019
Waardering bewoners woonruimte					Stadspeiling
Rapportcijfer 1 t/m 5 (%)	3,3	-	5,3		38
Rapportcijfer 6 en 7 (%)	25,0	-	22,3		181
Rapportcijfer 8 t/m 10 (%)	71,6	-	72,3		767
Totaal	8,1	8	8,1	Ja	986

7.1 Bevorderen passende woonruimte voor iedere Zoetermeerder	Realisatie 2018	Begroting 2019	Realisatie 2019	Doel gehaald?	Bron/aantal respondenten 2019
Waardering bewoners woonruimte					Stadspeiling
Centrum	7,9	-	8,0		140
Meerzicht	8,1	-	7,4		131
Buytenwegh	7,7	-	8,1		60
de Leyens	8,1	-	8,2		74
Seghwaert	7,8	-	7,9		116
Noordhove	8,4	-	8,2		78
Rokkeveen	8,3	-	8,3		184
Oosterheem	8,5	-	8,5		145
Industrie- en buitengebied + onbekend	7,6	-	8,0		58
Totaal	8,1	8	8,1	Ja	986

7.3 Bevorderen kwaliteit van gebouwde omgeving en publieke ruimte	Realisatie 2018	Begroting 2019	Realisatie 2019	Doel gehaald?	Bron/aantal respondenten 2019
Waardering bewoners ruimtelijke kwaliteit					Stadspeiling
18 t/m 39 jaar (%)	76%	-			
40 t/m 54 jaar (%)	78%	-			
55 t/m 69 jaar (%)	80%	-			
70 t/m 79 jaar (%)	83%	-			
80 jaar of ouder (%)	84%	-			
Leeftijd niet bekend	-				
Totaal	79%	≥ 76%			

Naar de ruimtelijke kwaliteit (tweejaarlijks deelonderzoek) is in de Stadspeiling van 2019 niet gevraagd. De resultaten voor 2018 zijn wel ingevuld

7.3 Bevorderen kwaliteit van gebouwde omgeving en publieke ruimte	Realisatie 2018	Begroting 2019	Realisatie 2019	Doel gehaald?	Bron/aantal respondenten 2019
Waardering bewoners ruimtelijke kwaliteit					Stadspeiling
Centrum	77%	-			
Meerzicht	81%	-			
Buytenwegh	78%	-			
De Leyens	83%	-			
Seghwaert	75%	-			
Noordhove	82%	-			
Rokkeveen	83%	-			
Oosterheem	77%	-			
Industrie- en buitengebied + onbekend	-	-			
Totaal	79%	≥ 76%			

Naar de ruimtelijke kwaliteit (tweejaarlijks deelonderzoek) is in de Stadspeiling van 2019 niet gevraagd. De resultaten voor 2018 zijn wel ingevuld.